Herzog Mór Lipót őr
Szinyei Társaság meghivott tag
Szinyei Társaság VII.kiállitása
Nemzeti Szalon, 1940. jan.febr.

...jogszerű kelet indoklásában a bíróság leszögezte: a kényszervallatás nagyon súlyos bűncselekmény, hiszen a meghallgatott személyek kiszolgáltatott helyzetben vannak. A kényszervallatás továbbá alkalmas arra, hogy a rendőri munkába vetett bizalmat megingassa.

T. B.

Fővárosi Gázművek Rt.

A Fővárosi Gázművek Rt. felajánlja elfekvő raktári készleteit (gázkészülékalkatrészek, villamos alkatrészek, lemezek, csavarok) értékesítésre, a meglévő készletek erejéig.

Az értékesítésről a társaság készletgazdálkodási osztályán Schmauder Mónika ad részletes felvilágosítást **munkanapokon 8–14 óráig. Telefon: 477-1104**

E-mail: schmauderm@fogaz.hu

...hogy ezzel a rendelet-

K. H. V.

A Herzog-örökös Budapesten

Az államnak elővásárlási joga van a képekre

A magyar bíróság szabad és független, jelentette ki a tegnapi sajtóbeszélgetésen *Martha Nierenberg* Herzog-örökös arra reagálva, hogy pert nyert a magyar állammal és két közgyűjteménnyel szemben. Kijelentette, tanulmányozni kívánja a határozatot, a védett műkincsekre vonatkozó szabályokat, továbbá ki kell várnia a fellebbezési határidőt is, mielőtt dönt arról, hogy mit tesz a visszakapott tíz nagy értékű festmény ügyében.

A Herzog-gyűjtemény zömét 1944-ben zsidó vagyonként lefoglalták a nácik, majd tőlük elvették a szovjetek. Onnan vándoroltak vissza a gyűjtemény képei Magyarországra, ahol a Szépművészeti Múzeum, illetve a Magyar Nemzeti Galéria közgyűjteményébe kerültek. A Herzog-örökös egy évvel ezelőtt indított pert a két intézmény és a magyar állam ellen a képek visszaszerzése érdekében.

Arra a kérdésre, hogy mit tervez Martha Nierenberg a műtárgyakkal – amelyeket, minthogy védettek, az érvényes jogszabályok szerint nem lehet kivinni az országból –, az örökös kijelentette: tanulmányozni kívánja a bírósági határozatot és a védett műkincsekre vonatkozó szabályokat. *Varga Tamás* ügyvéd kijelentette: a tulajdonos maximálisan betartja a jogszabályokat, egyben megerősítette, hogy az államnak elővásárlási joga van a perben első fokon eredeti tulajdonosának ítélt képekre.

Martha Nierenberg FOTÓ: SZABÓ BARNABÁS

Varga Tamás ügyvéd kijelentette: a jelenlegi ítéletet precedensértékűnek tartja, s reméli, hogy ezek után a hasonló helyzetben lévő családok könnyebben meg tudnak egyezni az államhoz vitatható körülmények között került képek tulajdonjogáról.

Információink szerint a perben a magyar államot képviselő Kincstári Vagyoni Igazgatóság még nem döntött arról, fellebbez-e.

Szigethy András

Herzog – Szabó Barnabás

...ad utazott, Kecskemét határában egy kamion hátulról belerohant, aminek következtében a jármű felborult, majd nyomban felrobbant. A helyszíni szemle szerint a kocsit az anya vezette, aki szénné égett, vele együtt meghalt 16 éves fia, a férjet pedig súlyos állapotban szállították be a kórházba. A baleset egyetlen túlélője, az apa, egy negyedik személyről is beszélt. *(MTI)*

KISODRÓDOTT. Hárman meghaltak autóbalesetben a 37-es úton Borsod-Abaúj-Zemplén megyében. Kedd este egy Wartburg, amely Szerencs felől Miskolcra tartott lesodródott az útról, majd egy fának ütközött. Az autóban utazó férfi és két nő a helyszínen életét vesztette. A rendőrség vizsgálja a baleset körülményeit. *(HavariaPress)*

HALÁLOS MUNKABALESET. Lezuhant az állványzatról egy építőmunkás tegnap kora reggel a főváros VI. kerületében, az Andrássy út 17. szám alatti épületnél, a férfi a helyszínen életét vesztette. A rendőrség akkor kezd az ügyben nyomozásba, ha a munkavédelmi felügyelőség a szerencsétlenség okaként szabálytalanságot vagy gondatlanságot állapít meg. *(MTI)*

Iglóhoz (Spiská Nová Ves) közeli erdőtűz oltása közben Szlovákiában. A hétfőn keletkezett, mintegy kéthektárnyi területre kiterjedő erdőtüzet a tűzoltóság járműveivel nehéz volt megközelíteni, ezért a munkanélküliek közül szervezett közmunkások csoportját rendelték ki a helyszínre, hogy részt vegyenek a hagyományos, kézi eszközökkel folyó tűzoltásban. A kedvezőtlen széljárás miatt a közmunkások váratlanul „tűzcsapdába" kerültek: a menekülés útját körös-körül elállták előttük a lángok. *(MTI)*

EBOLA. Ugandában az Ebola-vírus 165 embert fertőzött meg, a járvány halálos áldozatainak száma eléri a hatvanat. A ragály megfékezésében segédkező Egészségügyi Világszervezet (WHO) szerint naponta 5-10 személy betegszik meg a kórban, és a járvány egyetlen körzetre – Gulu térségére – korlátozódik. *(MTI)*

LEZUHANT. Ugandában kedden leszállás közben a Viktória-tóba zuhant egy kisgép az entebbei nemzetközi repülőtér közelében. A pilóta és négy német állampolgárságú utasa életét vesztette. A rendőrség tájékoztatása szerint a repülőgép az észak-tanzá-

Szilveszter Pannonhalma című albumát mutatják be ma 11 órakor a Duna Palota Széchenyi-termében (1051 Bp., Zrínyi u. 5.). A Magyar Könyvklubnál megjelent művet Semjén Zsolt, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma egyházi kapcsolatok államtitkára és dr. Várszegi Asztrik pannonhalmi főapát, püspök méltatja. *(Népszabadság)*

FÉSZEK. Félszáznál több neves értelmiségit – tudósokat, művészeket, a gazdasági élet és a sajtó vezető személyiségeit – várnak ma délután négy órakor vitára a Fészek Klubba. Téma: A szociáldemokrata értékek miként értékesíthetők a globalizálódó, teljesítményelvű világban. A vitában várhatóan felszólal: Bayer József, Ágh Attila, Huszár Tibor, Agárdi Péter. *(Népszabadság)*

HELYREIGAZÍTÁS. Keddi lapszámunk 11. oldalán a *Fehéri Tamás Emberekkel történt* című filmjéről szóló Patologikus kíváncsiság című cikkből szerkesztési hiba folytán kimaradt az írásban méltatott film címe és rendezőjének neve. A film rendezőjétől és olvasóinktól elnézést kérünk. *(Népszabadság)*

Népszabadság, 2000. augusztus 23.

KÉT magyar versenyző is érmet nyert a paralimpián az 50 m-es pillangóúszás S 14-es kategóriájában: Sánta Krisztián ezüstöt, Szedő Tibor bronzot érdemelt ki. Ugyancsak harmadik helyezést ért el Kovács Ervin a 100 m-es mellúszás S 6-os kategóriájában. A magyar női párbajtőrcsapat negyedik, míg az úszó Ráczkó Gitta és Becsey János (egyaránt 100 m-es mellúszás, S 7-es kategória), valamint a gerelyhajító Németh Sarolta (T 20) ötödik lett. *(Sydney)*

KRAMNYIK nyerte a tizedik játszmát a profi sakkvilágbajnoki döntőn, s ezzel már 6:4-re vezet a másik orosz nagymester, Kaszparov ellen. *(London)*

MENESZTETTÉK Javier Clementét, a Real Sociedad labdarúgócsapatának edzőjét. A korábbi spanyol szövetségi kapitányt az után tanácsolták el a klubtól, hogy a San Sebastian-i együttes a Barcelonától 6-0-ra, majd a Rayo Vallecanótól 4-1-re kapott ki a bajnokságban. Az új tréner a másodosztályú Alicante együttesétől szerződtetett Miguel Angel Alonso. *(San Sebastian)*

MEGERŐSÍTETTE korábbi álláspontját, azaz nem vállalja az angol labdarúgó-válogatott irányítását Arsene Wenger, az Arsenal csapatának francia edzője. *(London)*

IDEIGLENES megbízatásának lejárta, tehát 2001. május 31. után is Rudi Völler marad a német labdarúgó-válogatott szövetségi kapitánya – jelentette kedd délután a ZDF televízió. *(Berlin)*

NEGYEDDÖNTŐK a labdarúgó Ázsia Kupán: Japán–Irak 4-1, Szaúd-Arábia–Kuvait 3-2 (2-2 után, aranygóllal). Az elődöntő műsora: Dél-Korea–Szaúd-Arábia, Kína–Japán. *(Bejrút)*

ELTEMETTÉK az ötvennégy éves korában elhunyt, olimpiai arany- és ezüstérmes, 33-szoros válogatott Kocsis Lajost. A hajdani nagyszerű labdarúgót több százan búcsúztatták Szegeden, az alsóvárosi temetőben. A ravatalnál Bicskei Bertalan, a jelenlegi szövetségi kapitány mondott búcsúbeszédet.

A TOTÓ 42. játékhetén sem 13+1, sem 13 találatos szelvény nem volt. A 12-esek (3) egyenként 909 062, a 11-esek (77) 35 418, a 10-esek (849) 5354 forintot érnek.

Csoporttárs a címvédő

Férfi BL: együtt a Dunaújváros és a Barcelona

KÉZILABDA

MTI-JELENTÉS

Elkészítették az európai kupák csoportbeosztását, illetve párosítását. A férfi Bajnokok Ligájában a Dunaújváros együttese a címvédő Barcelonával, a francia Montpellier-vel és a lengyel Wybrzeze Gdansk társulatával mérkőzik; a négyesből az első két helyezett jut tovább. A KEK-ben a Veszprém a 16 közé jutásért a litván Siauliai Universitetas gárdáját kapta ellenfélnek; az EHF Kupában a Szeged a török Besiktasszal, a Kiskőrös az orosz CSZKA Moszkvával találkozik.

A női Bajnokok Ligájában a Győrnek a lengyel Montex Lublin együttesén kellene túljutnia ahhoz, hogy a csoportküzdelmek részvevője legyen. (A Ferencváros – kiemeltként – már az elit tagja.) A KEK-ben a Dunaújváros a litván Vilnius, míg az EHF Kupában a székesfehérvári Cornexi-Alcoa a Radnicski Belgrád együttesével találkozik.

NÉPSZABADSÁG

OLVASÓ- ÉS KÖZÖNSÉGSZOLGÁLAT
TELEFON: 250-0110

EÖTVÖS PÁL elnök, főszerkesztő • KARCAGI LÁSZLÓ, TAMÁS ERVIN, ZALAI ISTVÁN főszerkesztő-helyettesek • FRISS RÓBERT, SOÓS KÁLMÁN, TRIPOLSZKY LÁSZLÓ lapszerkesztők • GYENES LÁSZLÓ, KELEN KÁROLY segédszerkesztők • MIKÓ F. LÁSZLÓ művészeti vezető • FEJÉR GÁBOR képszerkesztő • ROVATVEZETŐK: Budapest: BUZA PÉTER • Hazai tudósítások: FALUS GÁBOR • Gazdaság: FARKAS ZOLTÁN • Sport: JAKAB JÓZSEF • Külföld: NAGY CSABA • Fotó: RÉDEI FERENC • Fórum; levelezés: RÉVÉSZ SÁNDOR • Hír és információ: VAJDA PÉTER • Társadalompolitika és kultúra: VÖRÖS T. KÁROLY • Felelős kiadó: Népszabadság Részvénytársaság, KORDA SÁNDOR vezérigazgató • Minden jog fenntartva! • Lapigazgató: RÓZSA GYULA • Hirdetési igazgató: SZELES PÁL • Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest III., Bécsi út 122–124. Telefon: 436-4444. Telefax: 436-4604. Hirdetési ügyekben telefax: 436-4450. Terjesztési ügyekben telefon: 387-8944, telefax: 436-4426 • A Népszabadság Rt. levélcíme: 1960 Budapest. Internetcím: www.nepszabadsag.hu • Terjeszti a HÍRKER Rt., az NH Rt. és a regionális részvénytársaságok. Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Levél- és Hírlapüzletági Igazgatóság (LHI). Előfizethető az LHI ügyfélszolgálati irodáinál, a kézbesítőknél, a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál és a kiadónál. Előfizetési díj egy hóra 1190, negyedévre 3570, fél évre 7140, egy évre 14 280 Ft • Szedés: Népszabadság Fényszedő Kft. • Nyomás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: LENDVAI LÁSZLÓNÉ vezérigazgató. Internetcím: www.lang.hu/szikra.nyomda. E-mail: szikra@lang.hu • INDEX: 25 001 ISSN 0133-1752 BP. – ISSN 0237-3777 VIDÉK • A Népszabadság Rt. a Matesz tagja.

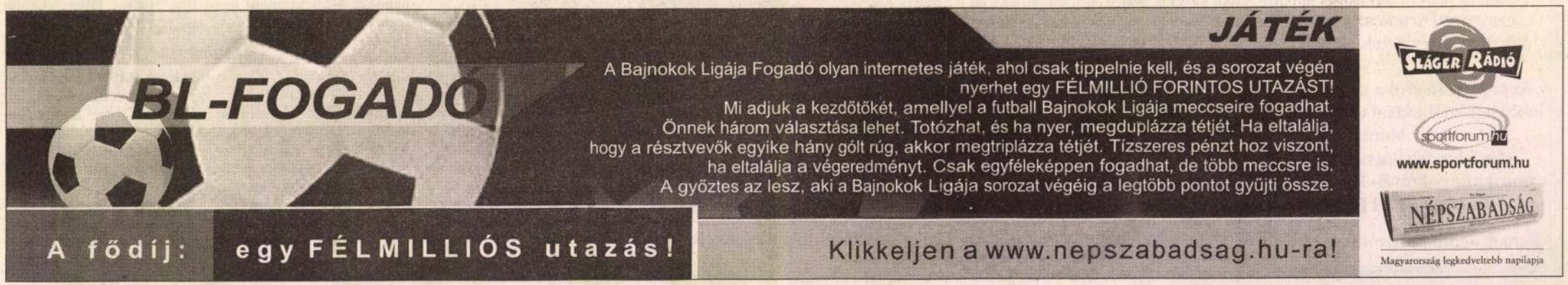

„Az igaznak emlékezete áldott”

Emléktábla dr. Harsányi András református püspöknek

A debreceni Református Kollégium egyháztörténeti szemináriumi termében egy hónapja avatták fel néhai dr. Harsányi András amerikai református püspök rézdombormű-emléktábláját, Péterfy László szobrászművész alkotását. Az ünnepélyen részt vett özvegye, Gitka asszony is, valamint a család tagjai. Emlékbeszédet dr. Aranyos Zoltán ny. zsinati főtanácsos tartott, az emléktáblát dr. Bölcskei Gusztáv debreceni református püspök leplezte le. Ki is volt dr. Harsányi András? – tettem fel a kérdést dr. Aranyos Zoltánnak és Gitka aszszonynak.

A 82 éves korában, 1996-ban az Amerikai Független Magyar Református Egyház örökös püspökeként elhunyt *Harsányi András* atyánkfia teológiai tanulmányait Debrecenben végezte. Szellemi öröksége családilag is elkötelező volt, hiszen édesapja volt a neves író, *Harsányi Zsolt.* Az egyháztörténész *Révész Imre* biztatására történettudományi doktorátust szerzett Budapesten a Pázmány Péter Tudományegyetemen. Kutatásának súlypontját a középkorvégi magyar egyháztörténet képezte, de nagy figyelmet fordított később a bibliafordító Károli Gáspár életének és munkásságának is. Tudományos kibontakozásában több külföldi egyetem is szerepet játszott, így a skóciai Aberdeen, az angol Oxford, majd Berlin és Kassel következett. A háború után öt évig Ausztriában tevékenykedett, és megszervezte a Magyar Református és Evangélikus Lelkigondozói Szolgálatot. 1950-ben vándorolt ki az USA-ba, 1957-ben elfogadta a cartereti magyar reformátusok lelkipásztori meghívását, itt 1982-ig szolgált. Ezután a washingtoni magyar gyülekezetet gondozta. Előbb esperese a Keleti Egyházmegyének, majd 1986–1993 között püspöke a Független Magyar Református Egyháznak. Emberként tükröződött rajta Istennek az emberekhez aláhajló szeretete, megbocsátó, jóakaratú, segítőkész természetében. Derűs volt, de nem volt mentes ellentmondásoktól egyházi tekintetben sem. Ő ennek ellenére vállalta a hídépítést. 1967-ben, a Magyarországi Református Egyház fennállásának 400. évfordulóján a kollégium díszteremben ő adta át a tenge-

Harsányi Zsolt, Gitka asszony, Harsányi László

kérdeztem, mit jelent számára ez az ünnepélyes pillanat?

Számomra ez a nap a beteljesedés. Mert amíg az uramnak a dolgait olvastam, hiába volt 55 éves a házasságunk, írásaiból így utólag jobban megbecsültem azt a sok munkát, fáradozást, levelezést, amit mindig másokért tett. Így a magyar emberekért, a reformátusokért. Szívügye volt nem csak Erdély, hanem Felvidék, Délvidék. Ahol tudott, segített, akár a saját pénzéből, ha tudott, akár abból az alapítványból, amely utazó magyarokat támogatott, Németországban, Amerikában. A debreceni kollégium, az alma mater nagyon a szívén volt. Emlékiratában mindent előre leírt, mit, hová helyezzek el. Így az amerikai magyar Johannita Tagozat 20 éves iratanyagát – amit ő alapított – a budapesti Ráday Könyvtárban helyeztem el. Ide, a nagykönyvtárba hoztam el a világ minden ré-

Visszatérés Magyarországra

Beszélgetés Nemeshegyi Péterrel, a Sophia Egyetem volt oktatójával

Japán lelki kincseiről, a „mosolygó ősharmóniáról”

Egy szerzetes soha nem maga választja meg missziós szolgálatának állomását. Nemeshegyi Péter jezsuita atya 40 évig élt távol Magyarországtól. Mik azok a fontos elemek egy messzi nép életében, mely átültethető Magyarországra is?

A nagy Ázsiában igen otthon éreztem magam, nem volt tévedés, amikor azt gondoltam, hogy kelet népe révén én jól bele fogok illeni az ottani világba. Annak ellenére, hogy jezsuita szerzetesként kerültem az ázsiai országba, oda, ahol a legjellemzőbb a konfucianizmus, Kung mester tanítása, amely a japánoknak a vérévé vált. Ez Kínának is a hagyományos erkölcsi rendszere és a japánok ezt onnan vették át a 7-8. században. Annyira vérükké vált, hogy már nem is tudatosan konfuciánusok, de azt élik. Mondhatok példákat, mint az emberiességet, a szorgalmasságot, az együttműködés szellemét, a nevelés fontosságát, azt, hogy a kormány feladata, hogy boldoggá tegye a népet, hogy az emberek ne egymás ellen, hanem közösen együttműködve igyekezzenek egy közös dolgot sikerre vinni. Ki szeretném emelni a szorgalmat. A japánokat néha szidják, hogy túl szorgalmasak, de hát egy 120 milliós nép azon az aránylag kicsi és nagyon hegyvidékes szigeten, melynek nagyon kevés a természeti kincse, mostanra felküzdötték magukat a világ egyik leggazdagabb országává. Az ő egyetlen tőkéjük a szorgalmuk, az emberi munka, az okosságuk. Az elmúlt évtizedekben nagyon jól kellett dolgozniuk, hogy úgy tudjanak élni, ahogy most élnek. Mert hát a fiatalság ott sem olyan, mint az előző nemzedékek! Önzők lettek: a vallási meggyőződés nagyon elhalványult az emberek szívében. Nem ateisták, mert újévkor mégiscsak szinte mindenki elmegy valamilyen szentélybe imádkozni, hálát adni, de ez a vallásos meggyőződés a mindennapiaikat más-

való szolidaritás, a természettel való együttélés, a nem ragaszkodás, a dolgok elmúlásának elfogadása, valamint az alapvető optimizmus – én úgy szoktam mondani: „a mosolygó ősharmónia”.

Nemeshegyi Péter minden szempontból hetvenkedik, jóval túl a hetedik ikszen hazatérte után a Faludi Ferenc Akadémiát vezeti, tanít a zsámbéki főiskolán, ír, lelkigyakorlatokat tart, nem vágyik vissza egy kis „ősnyugalomba”, Japánba?

Ilyet nem szabadna kérdezni! – szélesen elmosolyodik. Mi szerzetesek, jezsuiták mindig küldetésben járunk. Ott próbáljuk jól érezni magunkat, ahol vagyunk. Már Japánba is úgy mentem, hogy ott is jól fogom érezni magamat és ízleni fog a japán koszt. Bár megvallom, hogy a jó paprikás krumpli, meg a jó paprikás szalonna mégis jobb, mint ezek a tengeri herkentyűk, amiket ott eszik az ember pálcikákkal. Azért az is ízletes. Szívesen ott maradtam volna életem végéig, hiszen egy misszionárius úgy megy oda, hogy többet nem jön el. Magyarországon, ezelőtt öt évvel voltak a hatalmas változások, és kezdtek az itteni jezsuiták hívni, hogy gyere-gyere. Így hát írtam Rómába a rendfőnöknek, hogy ez a helyzet, ha szükségük van rám, én szívesen megyek. Úgy láttam, Magyarországon nagy szükség volt valakire, aki még nem felejtett el magyarul. Jött is a válasz Rómából, hogy „miszszióba küldenek Magyarországra”. Szalutáltam egyet és jöttem haza. Most úgy érzem, hogy ott vagyok, aho- küldött az Isten az ő képviselő-

Igen fontos dolog, amit eltanulhatnánk tőlük: az előzékenység, az udvariasság. Mi ebben valahogy nagyon nem vagyunk kelet népe, mert jól megmondja nálunk a magáét az egyik a másiknak, ők pedig nem. Mindennek nagyon megadják a formáját, mindent szépen becsomagolnak. Ez persze azzal a nehézséggel is jár, hogy nehéz rájönni arra, hogy a másik voltaképpen hogyan gondolkodik és mit is akar, mert annyira elrejtik a gondolataikat, érzéseiket, és hogy türelem kell ahhoz, amíg az ember kivárja, hogy eljusson arra a pontra és kimondja, amit valójában akar. De ezzel rengeteg sok összetűzést elkerülnek és talán emiatt van, hogy Japánban az egész Földön a legnagyobb az átlagos élettartam és ez minden évben növekszik. A férfiak 79-nél tartanak, a nők, ha jól tudom, 82-nél. Hát ez Magyarországhoz viszonyítva 20 vagy 30 évvel több. Ennek csak egyik oka, hogy jók az orvosaik, jól fel vannak szerelve a kórházak, egészségesebb a táplálkozás. Nem esznek annyi zsíros ételt mint mi, így nincs annyi kövér ember mint Magyarországon. Igen lényeges oka az is, hogy a stresszek, az összeütközések kevésbé bántóak, mint otthon. Az emberek udvariasak, kedvesek. Ha bemegy valaki egy üzletbe, akkor érzi, hogy úgy kezelik, mint egy vendéget, kedvesen, barátságosan. Hát ezeket mindenképpen megtanulhatnánk tőlük.

Amit itt pillanatok alatt felvázolt, olyan vonzó világ, hogy az olvasó azonnal csomagolni kezd, egy élete, egy halála nekimegy a nagyvilágnak, irány Japán.

Azért természetesen nem így van, mindenkit óvok a túlzottan pozitív ítélettől, de kétségtelenül vannak a japán társadalomnak nagy hibái is, nem minden jó ott sem. Félő, hogy az elkövetkező évtizedekben nem fognak-e a tár-

A színház két arca

Magas hőfok és renyhe munka

Színházi alkotókat kérdeztünk arról, hogy változó világunkban milyennek látják a magyar színjátszás helyzetét.

– A felszínét látom már csak színházi életünknek, hiszen hatodik éve nem vagyok egyetlen társulat tagja sem. Meghívott vendégként pedig kiemeltebb elbánásban részesülök állandó szerződésben lévő kollégáimnál – mondja *Koltai Róbert* színész, rendező. – Azt azonban így is érzékelem, hogy azok a művészek, akiknek az anyaszínházi munkájuk mellett nincsen „mellékesük", komoly bajban vannak. Egyik büfészámlától élnek a következő kölcsönig. Jóravaló és tehetséges emberek a létükért folytatott küzdelemben őrlődnek fel. A színházi szakma még több gondoskodást, még több figyelmet igényel a mindenkori hatalom részéről. Egyedül a közönséget nem lehet leváltani, sőt nekünk kell a kedvét keresnünk. Az úgynevezett könnyebb műfajba sorolt előadásokban való részvétel nem jelent könnyebb feladatot a színész számára, a súlyos drámai szerepek életre keltésénél. Mindkettőben olyan magas hőfokú alakítást kell nyújtania, hogy a nézőtéren ülők elvarázsolódjanak. Egy színész számára kötelező minden munkájában úgy megnyilvánulni, mintha akkor és ott lenne számára az utolsó alkalom. Emellett mindenfajta befogadóval meg kell tudni találni a kontaktust. A katarzis nem műfajhoz kötött, így ha a közönséget annyira kihozzuk a sodrából, hogy sikítva nevet, s kapkod levegő után, akkor ugyanolyan haditettet hajtottunk végre, mint amikor zokogva távozik az Othello végeztével.

Koltai Róbert FOTÓ: KURUCZ ÁRPÁD

Egy éve végeztem a Színház- és Filmművészeti Főiskolán, s azóta szabadúszóként kerestem helyemet a szakmában – meséli *Tóth Miklós* rendező. – Úgy tűnik, a társulati tagként dolgozó kollégáim nagyobb alkotói szabadsággal élhetnek, anyaszínházuk ugyanis bátrabban vállal kockázatot az ő merészebb szellemiségű előadásaikkal. A jelenlegi színházi struktúra jól működő eleme a társulati forma. Hasonló módon gondolkodó és dolgozni kívánó emberek együttesét értem e fogalom alatt. Igazán színvonalas előadásokat, kevés kivételtől eltekintve, nem az alkalmi produkciókra verbi[illegible] produkciók közös jellemzőjévé, közreműködőik maximális erőbedobással végzett munkája kell váljon. Sajnos ma a renyhe munkát végzők számára is éppen olyan kedvező szelek fújnak, mint azok számára, akiknek létkérdése a színvonalas színházi alkotás. A közönségnek tetszenek azok az előadások is, amelyek nem kellő színvonalon kerülnek színpadra. Ugyanakkor örömmel mondhatjuk, hogy az embereket mind a mai napig érdekli a színház. Szükségük van az élő színészek játéka keltette érzésekre. A „színházcsinálást" hosszú távú munkának tartom, hiába érzem magam körül a „mindent" és „azonnal" sürgető kényszerét. Ehhez a hosszabb úthoz azonban meg kell kapnom a bizonyítási le[illegible]hetőségek sorát, az éppen pozí[illegible]

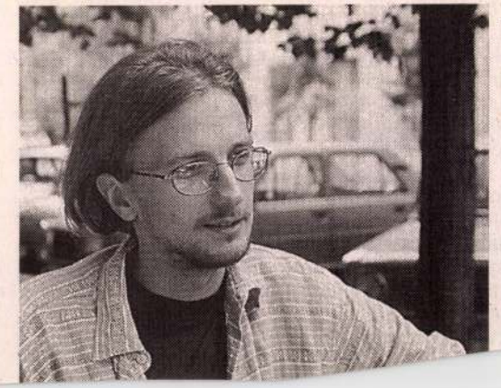

A Herzog-gyűjtemény és az örökösök

Még mindig nem tisztázott az igényelt lista szerinti teljes anyag jogi státusa, amelyre mint az egykori Herzog-gyűjtemény darabjaira tartanak igényt az Amerikában élő Weiss-család leszármazottai – közölte Rónai Iván, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának főosztályvezetője az MTI-vel csütörtökön, a New York Times keddi cikkére reagálva.

Az ügy hátterét összefoglalva elmondta: a család képviselője 1996-ban kereste fel a művelődési tárcát azzal, hogy van egy harmincdarabos listája, s az abban feltüntetett műtárgyak közül – feltételezéseik szerint – több megtalálható a Szépművészeti Múzeumban és a Magyar Nemzeti Galériában. Kifejtette: a vizsgálódó szakértői csoport munkájában részt vett a Szépművészeti Múzeum főigazgatója és egy jogászszakértő, a család pedig egy ügyvédi irodát bízott meg érdekei képviseletével. Kutatásokat végeztek az intézményekben, a leltárkönyvekben, valamint levéltári anyagokban. Az ügyvédi iroda a kevésbé problematikus anyagokról is megállapította, hogy a műtárgyak egyértelműen az örökösök tulajdonát képezik, míg a magyar szakértők kételkedésüknek adtak hangot. A műtárgyak között ugyanis található olyan is, amely bírósági végzés nyomán, illetve az államosítás során is kerülhetett múzeumok törzsleltárába. Ez utóbbi esetben felvetődik a kérdés, hogy nem a kárpótlási keretben kell-e rendezni az ügyet.

Róna Iván utalt arra is: a kárpótlási törvény nem foglalkozott az államosított műtárgyak kérdésével. Vagyis nem egyértelműen tisztázott, hogy mi a jogi helyzet. Vannak olyan festmények is, amelyek valóban letétként kerültek egykoron múzeumba, de köztük is akadnak olyanok, amelyekhez nincsenek meg a megfelelő letéti szerződések, s nem tudni, ki helyezte el, s ki az, aki jogot formálhat a letéti szerződés alapján magára a műtárgyra. Amíg tehát nem tisztázott a jogi helyzet, felelős döntés nem hozható. A kultusztárca különben felajánlotta a családnak: választott bíróság hozzon döntést az ügyben, amelynek aláveti magát mindkét fél.

Mojzer Miklós, a Szépművészeti Múzeum főigazgatója közölte: a Herzog-gyűjtemény-jelzést nem szedhették le a képek mellől, mert előtte sem voltak ott, de a többi képnél sem volt korábban feltüntetve. Így tehát nincs az Esterházy- és a Pálffy-gyűjtemény darabjain se megjelölés. A Szépművészeti Múzeum kiadványaiban – amelyekben megjelölte a tárgyak eredetét – mindenütt megemlítette a Herzog-gyűjteményt, kivétel nélkül. A Herzog-gyűjtemény osztatlanul szerepelt a múzeum előtti időkben is (a publikációkban szintúgy). Darabjai együtt voltak, s a Szépművészeti Múzeum megjelölése is mindig Herzog Mór Lipót gyűjteményéből valónak tartotta nyilván. A főigazgató nagyon fontos momentumként jelölte meg az ügyben, hogy azt nem államosították, hanem bírói ítélet, sőt több bírói ítélet alapján vették állami tulajdonba. Az anyag jó részét ugyanis akkorra már kicsempészték az országból, azért volt a bírói ítélet, amelyet a Legfelsőbb Bíróság is megerősített. Mindezek hiányoznak a The New York Times keddi írásából, amely felvetette a problémát – állította a főigazgató.

MTI

Egri Bikavér Ünnepe

Az egri vár ostromától származtatják világhírű, első védett borunk, a Bikavér eredetét. Állítólag Dobó kapitány várbéli pincéjében elegyítették a környék borászai. Eger városában a bortermelők rendezésében ma és holnap tartják a nemes nedű népszerűsítésére szolgáló, ünnepi rendezvényeket. A Dobó téri színpadon az Egri Nyári Zenei Fesztivál vendége, egy norvég ve-

Rolling Stones-koncert Bécsújhelyen

Először *Keith Richardsnak* törött el egy bordája, majd *Mick Jagger* betegedett meg, de ma estére, kilencedik ausztriai koncertjükre csúcsformába lendültek a fiúk.

A popvilág dinoszauruszai – a Rolling Stones több mint harminc éve alakult – ezúttal a

Eddig 60 ezer jegyet adtak el, a szervezők százezer látogatóról álmodoznak, jegyet még a helyszínen is lehet majd venni. A koncert fél hétkor kezdődik, és körülbelül 140 percig tart.

A Rolling Stones előtt osztrák együttesek – a Paradise

Herzog gyűjtemény

Még nem mondanak csütörtököt

Nantes-ban a derbire figyelnek, noha az edző kétszer látta az MTK-t

LABDARÚGÁS

A hölgy mosolyogva szabadkozik. – A derbire már nincs jegy. – A csütörtöki, MTK elleni meccsre? – szól a naiv kérdés. – Jaj, azt hittem, hogy az e hét végi találkozó érdekli – mondja a számítógépet böngésző elárusítónő az FC Nantes belvárosi, 360 frankos mezekkel és egyéb emléktárgyakkal telizsúfolt butikjában.

A 270 ezer lakosú városban a fő sporttéma valóban nem a jövő heti UEFA Kupa-mérkőzés. Minden figyelem a francia első osztályú bajnokság hét végi „nyugati rangadójára" összpontosul. A házigazda Nantes, illetve a vendég Rennes nemcsak földrajzilag van közel egymáshoz – a két várost alig száz kilométer választja el –, hanem a D1 tabelláján is. Az örök rivális bretonok a táblázat kilencedik, míg a sárga-zöld színeik után „Kanáriknak" hívott Loire-vidékiek a tizedik helyen állnak.

– Az MTK két meccsét láttam eddig. Az első bajnoki volt, de a pályán történtek inkább barátságos találkozóra emlékeztettek – mondja *Raynald Denoueix.* Az ötvenkét éves, meglehetősen éles stílusban fogalmazó vezetőedző a budapesti kék-fehérek kupaszerepléséről már másként beszél:

– Jól felépített, szervezett, gyors, földön játszott futballt láttam. Némi hasonlóságot is felfedeztem az MTK és a mi stílusunk között – fejtegeti. Majd gyorsan hozzáfűzi: többet egyelőre nem tud mondani, mert minden gondolata a Rennes körül forog.

Denoueix nincs könnyű helyzetben: a La Beaujoire stadion közönsége mindenképpen győzelmet vár a csapattól. A „Kanárik" a múlt szombaton idegenben nyertek 5-0-ra. Igaz, a majd fél tucat gólt a tabella utolsó előtti helyén tanyázó Strasbourgnak lőtték. – Nem hiszem, hogy idegenben erősebbek lennénk, mint otthon. Ahogy a játékosok között sincs „idegenbeli" vagy „hazai" specialista – mondja az edző, mielőtt sietősen távozna.

Ha Nantes-ban a futballról kérdezősködik a látogató, a helyiek válaszként a „családias hangulatot" emlegetik a legtöbbször. Pénzügyi szempontból a hétszeres francia bajnok évi 240 millió frankos költségvetésével a középmezőnyhöz tartozik. A kellemes, kertvárosi zöldövezetben lovaspályák, kacskaringós, szűk út mentén fekvő létesítmények azonban már érzékeltetik a bensőséges légkört. Amiért Nantes egész Franciaországban híres futballinternátusa a felelős.

Az 1978 szeptemberétől működő utánpótlásképzőben olyan neves világ- és Európa-bajnok játékosok nevelkedtek, mint *Didier Deschamps, Marcel Desailly* vagy *Christian Karembeu.* Jelenleg hetven, 12-16 éves ifjú tanul a futballsuliban. Döntő részben franciák, de fekete-afrikai országokból, egykori francia gyarmatokról is érkeznek nebulók.

– Bármennyire is tehetségesek, nem szívesen szakítjuk ki őket a családi környezetből. A lehetőségek szerint arra törekszünk, hogy a szülők is elkísérjék a két-három éves kurzusra a fiúkat – mondja *Kleber Bobin,* az FC Nantes elnöke.

Az órarend meglehetősen szigorú: hétfőn iskola, keddtől péntekig reggel nyolctól este fél hétig órák és edzések váltják egymást. Szombaton újból tréning, vasárnap pedig meccs. Bobin szerint a monoton ritmust a játék élvezete és a barátságos kisvárosi környezet egyaránt képes feloldani. No meg ott van a profi szerződés lehetősége. Amivel sokan is élnek: a huszonhét fős keretből tizenkilencen saját nevelésű játékosok.

Egyikük a huszonegy éves *Mickael Landreau:* az ifjú kapust a legnagyobb francia tehetségek között tartják számon.

– Tíz éve vagyok a klubnál, ötödik éve készülök a profikkal. Nagyon jól érzem magam itt, a csapattársaim többségével együtt jártam a focisuliba – meséli, hozzátéve: egyáltalán nem biztos, hogy Nantes-ban fejezi be a pályafutását. Esetleg külföldön, hiszen Franciaország változatlanul Európa egyik legnagyobb futballexportőre. A gall profik közül aki csak tud, a jóval nagyobb pénzekkel kecsegtető angol, olasz, spanyol csapatokhoz szegődik.

– Ha nem játszana ennyi francia külföldön, a válogatott nem lett volna sem világ-, sem kontinensbajnok – mondja Landreau. A kapus nem ismeri az MTK-t; szavai szerint a magyar csapatról az európai média nem igazán beszél. Majd mosolyogva hozzáteszi: reméli, a kék-fehérek nevét nem azért kapják majd fel, mert kiverték az UEFA Kupából a „Kanárikat".

Nantes–Párizs, 2000. október

Dési András

Figyelem, attrakció!

Ma este: Barcelona–Real Madrid rangadó a spanyol bajnokságban

MUNKATÁRSUNKTÓL

A rangadók rangadóját rendezik ma este a spanyol futballbajnokságban: a Barce- [illegible] rivális Real Madridot fogad- [illegible] kelthet a tény, hogy a királyi gárda ebben a szezonban még veretlen: a Bernabeu stadionban legyőzte a Valenciát (2-1), a Bilbaót (4-1) és a La Corunát (3-0), míg döntetlen [illegible] és a

A hazaiaknál gondot okoz, hogy többen sérüléssel bajlódnak: *Guardiola,* a holland *Overmars* és a francia *Petit* egészen biztosan hiányzik majd, s kérdéses a holland *Kluivert* és *Zenden,* valamint

Úszóarany a paralimpián

Sydney: hat magyar érem a második versenynapon

MTI-JELENTÉS

Egy arany-, egy ezüst- és négy bronzérmet szereztek a magyar sportolók a sydneyi paralimpia második versenynapján.

Pásztory Dóra paralimpiai csúccsal, 3:04,23 perces teljesítménnyel győzött a kétszáz méteres vegyes úszás S8-as kategóriájában. „Kabalaállatom, az ideiglenesen a karomra tetovált elefánt segített. Nagyon várom már, hogy hazaérjek" – nyilatkozta a tizenhat éves Pásztory.

Második lett *Becsey János* a kétszáz méteres vegyes úszás S7 kategóriájában (2:53,68 perc). *Rácz János* a harmadik helyen végzett százméteres férfi mellúszásban az értelmi fogyatékosok között. A Fogócska SE versenyzője – aki a múlt esztendőben világbajnok lett ötven méteren – tíz másodperccel maradt le a világcsúccsal győztes holland *Alvin* mögött. *Vincze Gábor* a cselgáncsviadal 80 kilós kategóriájában érdemelt ki bronzmedált: a helyosztón a japán *Nakamurát* győzte le, miután – tizennégy másodperccel a küzdelem vége előtt – ippont érő dobást hajtott végre ellenfelén.

A tőrözők mezőnyében az atlantai bajnok *Szekeres Pál* a hongkongi *Csung Hing Csingtől* kapott ki a B kategória elődöntőjében, majd a francia *Durand-t* győzte le a bronzéremért. Az A kategóriában induló *Krajnyák Zsuzsa* a négy között a francia *Picot-val* szemben maradt alul, aztán az olasz *Presuttónál* bizonyult jobbnak.

Sajnálatos módon a sydneyi paralimpiát is elérte a dopping: négy erőemelőnek lett pozitív a tesztje. „A NOB-bal ellentétben mi csak a biztos eredmények ismeretében hozzuk nyilvánosságra a versenyzők nevét, hogy megvédjük az ártatlan sportolókat és országukat az esetleges vádaskodásoktól" – nyilatkozta Robert Steadward, a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság elnöke. Atlantában nem akadt pozitív teszt, Barcelonában hat doppingesetre derült fény.

Pénteken több világcsúcs is született. Atlétikában *David Casinos* spanyol súlylökő (15,26 méter), *Cheri Becerra* amerikai futónő (száz méter, 16,59), *Hong Vej-csang* kínai távolugró (703 cm) és *Ruszlan Szivitszki* fehérorosz magasugró (202 cm), sportlövészetben a svéd *Thomas Johansson* (légpuska, fekvő, 705,9 kör), a koreai *Csung Csin Kvan* (légpuska, álló, 697,1), valamint honfitársnője, *Kim Im Jun* (légpuska, álló, 497,1) ért el rekordot.

HÍREK

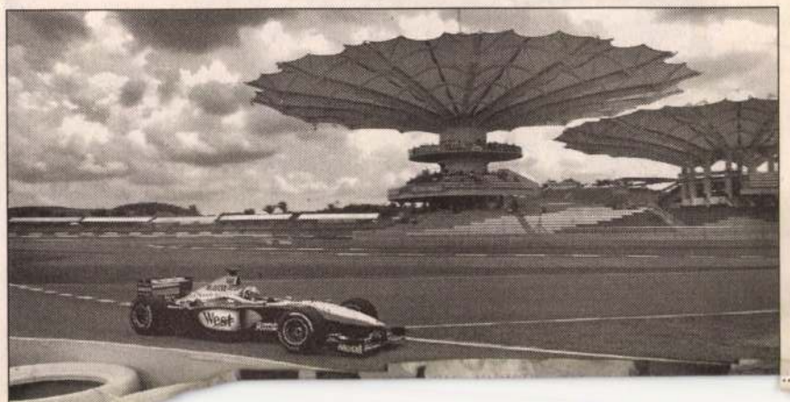

Első fokon nyert a Herzog-örökös

Nem tudni, mi rejtőzik a múzeumok raktáraiban

Első fokon pert nyert két országos múzeum és a magyar állam ellen Herzog Mór Lipót unokája, Martha Nierenberg. A bíróság kötelezte a közgyűjteményeket, hogy tíz képeket adjanak át az örökösöknek.

Herzog Mór Lipót unokája, Martha Nierenberg egy évvel ezelőtt indított pert a Szépművészeti Múzeum, a Magyar Nemzeti Galéria és a magyar állam ellen, annak érdekében, hogy visszaszerezzen tíz – később tizenkét –, egykor a nagyapja tulajdonában volt képet. A Herzog-gyűjtemény zömét mint zsidó vagyont 1944-ben lefoglalták, a tárgyak zöme a náciktól a Szovjetunióba került. Pár tucat jutott idővel magyar közgyűjteményekbe.

Az alperesek arra hivatkoztak, hogy egy 1954-es jogszabály értelmében a festmények állami tulajdonba kerültek, és egy 1973-as magyar–amerikai vagyonjogi egyezmény keretében a magyar állam már eleget tett a kárpótlási igényeknek. A felperes jogi képviselője szerint viszont a képeket nem vehették jogszerűen állami tulajdonba. A per során mindenesetre egy Munkácsy-képet már visszaadtak Martha Nierenbergnek, aki a festményt határozatlan idejű letétként a Nemzeti Galériában helyezte el.

Németh László bíró pénteken az elsőfokú ítélet indoklásában rámutatott: egyértelműen igazolódott, hogy a Herzog-örökös a végrendelet folytán a képek kizárólagos tulajdonosa lett, az alperesek pedig az elmúlt évtizedek folytán – egyetlen festmény, John Opie Női képmás című képe kivételével – sem elbirtoklással, sem más módon nem szereztek tulajdonjogot. A bíróság kimondta: ha az alperesek nem fellebbezik meg az ítéletet, tizenöt napon belül át kell adniuk a festményeket a felperesnek, valamint meg kell fizetniük a több mint hétmillió forintos perköltséget.

Mojzer Miklós, a Szépművészeti Múzeum főigazgatója az ítélettel kapcsolatban lapunknak kijelentette: rendkívüli módon csodálkozik ezen a fordulaton, és mivel nem készült erre, egyelőre a további lépésekről sem tud beszámolni. Tény viszont, hogy a visszaadandó képek között védett műalkotások is vannak, amelyeket a jogszabályok értelmében nem lehet kivinni az országból.

Jankovich-Bésán Dénestől, a Kulturális Örökség Igazgatóságának vezetőjétől ugyanakkor megtudtuk: elképzelhetőnek tartja, hogy a bírói ítélet felgyorsítja a múzeumok anyagának átvizsgálását és egy régóta tervezett hazai „restitúciós" törvény megszületését. A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma még tavaly nyáron rendelte el, hogy az országos és a megyei múzeumok adjanak számot az 1945 után kétes körülmények között hozzájuk került műtárgyakról. Első körben 15 ezer tárgyról érkezett jelentés a KÖI-hez. Ezek többsége a hazai kastélyokból, kúriákból származó darab volt, és a tízet sem érte el azon műalkotások száma, amelyek eredeti tulajdonosai a holokauszt áldozataivá lettek.

Az igazgató elmondta: az NKÖM vezetői nem fogadták el a felmérés eredményét, és további vizsgálatra kötelezték őket. Az idei adatgyűjtés nem hozott markánsan más eredményt, feltűnő viszont, hogy a KÖI ellenőrzésre érkező szakembereit sok esetben nem engedik be a múzeumi raktárakba. Jankovich-Bésán Dénes úgy látja, a közgyűjtemények vonakodnak feltárni a náluk lévő, esetleg visszakövetelhető anyagot. Példaként a Szépművészeti Múzeumot említette, amely máig tizenöt, a restitúciós körbe tartozó műtárgyról tett jelentést, de az elmúlt fél évszázadban kiadott nyomtatott katalógusok tanúsága szerint a százötvenet is eléri az elkobzott zsidó vagyonból odakerült, 1954-ben beleltározott képek száma.

H. M.–N. K. J.

Lehoczki István

NAGY IDŐK TANÚJA

– De miért kellett annyira pont a Corvin köz, amikor egy csomó helyen van multiplex...?!

Feladta magát a feleséggyilkos

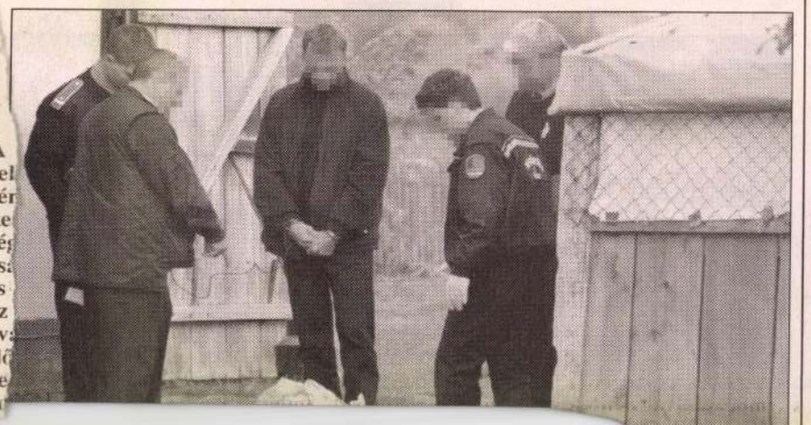

Körözik Repka Attilát

HAVARIAPRESS

Körözik *Repka Attilát,* az egykori olimpiai bajnok kötöttfogású birkózót. A *HavariaPress* értesülése szerint a férfit ittas vezetés miatt 30 ezer forintnyi pénzbüntetésre büntette a miskolci bíróság, ezt az összeget azonban nem fizette be. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság ezért egy idő után az ítéletet fogházban letöltendő szabadságvesztésre változtatta meg. Repka megkapta ugyan a bíróság felszólítását, de a börtönbe nem vonult be, ezért most körözést rendeltek el ellene.

HÍREK

Lapunk legközelebbi száma október 24-én, kedden jelenik meg.

Olvasni tudó, levélszortírozó házias kutyával büszkélkedhet egy 45 éves brit hajadon. Az ötéves cocker spániel – gazdája szerint – képes elolvasni vagy legalábbis felismerni a társasházba beérkező levelek címzését. Az állat minden reggel átveszi a leveleket a postástól, szétválogatja és „kézbesíti" a házban – állítja a nő. Tud bevásárolni, „felemeli" a telefont, összegyűjti a szenynyest, és pótolja az elfogyott toalettpapírt a vécében. Ha ember lenne, valószínűleg feleségül menne hozzá.

Ilyen eb csak kutyaütő papucsférj lehetne, de mit szólnának az állatvédők!?

G. J.

básodása miatt. A világ egyik legforgalmasabb légikikötőjét, a Los Angelesi Nemzetközi Repülőteret (LAX) négy és fél órán keresztül nem tudták elhagyni a repülőgépek, mint ahogy leszállásra sem volt lehetőség. A járatok elhalasztása és törlése a dominóhatás következtében még a radarhiba kijavítása után órákkal is éreztette hatását Los Angelesben és az Egyesült Államok nyugati partjának nagy repülőterein. *(MTI)*

FEGYVERBALESET. Saját magát találta el fegyverével egy tiszthelyettes a Vas megyei Lukácsházán. Az őrmester csütörtökön a kora esti órákban egy kato-

csemőnek fejlődött ki nemi szerve, ezért javasolták a szülőknek, hogy változtassák meg az egyik gyermek nemét, mesterséges hüvely kialakításával. A szülők hallani sem akartak arról, hogy az ikerpár egyik tagjából lányt faragjanak, ezért a 13 órás miami operáció másik nagy eredménye, hogy szöveteik ügyes átültetésével mindkét gyermek fiú maradhatott. *(MTI)*

MILLENNIUMI TÁRLAT. Csaknem százharminc alkotó képei és szobrai láthatók a budapesti Pataky Művelődési Központban október 23-án délután megnyíló országos kiállításon, amelyet az államalapítás évfordulója tiszteletére rendez a Művészetbarátok Egyesülete. A tárlatot Lezsák Sándor az Or-

Utazás a múltba és a jövőbe

Magyar–osztrák kiállítást nyitott meg a két kormányfő Bécsben

Múlt, jelen és jövő összekapcsolása volt a vezérgondolata azoknak a beszédeknek, amelyekkel Orbán Viktor magyar kormányfő, illetve Wolfgang Schüssel osztrák kancellár tegnap az Osztrák Nemzeti Könyvtárban megnyitotta a Császár és király – történelmi utazás című közös kiállítást.

BÉCSI TUDÓSÍTÓNKTÓL

A közös osztrák–magyar történelmet feldolgozó kiállítás megnyitása egyúttal a millenniumi év bécsi magyar eseménysorozatának kezdete, amely alkalmat adott a népes magyar küldöttség és az osztrák politikai-kulturális közélet színe-java személyes találkozójára is. A vezető politikusok nem mulasztottak el szót ejteni a közös múlt után az egységes európai jövőről.

Az ezeréves történelemből a kiállítás azt a 400 évet választotta, amelyet Magyarország és Ausztria egy államban élt meg – mondta a magyar kormányfő, aki az összehangolódások és szembenállások történetének nevezte e négy évszázadot. *Orbán* a közös történelem tiszteletét jó alapnak tartja a jövő közös tervezéséhez, a jelenre kitérve pedig jelezte: Magyarország EU-csatlakozásához számít Ausztria támogatására. *Wolfgang Schüssel* kancellár az európai normáknak megfelelő eseménynek, a protokollmentes beszélgetés példájának nevezte a közös megnyitót.

Töményebben összpontosított a politikára az az interjú, amely a villámlátogatás napján a magyar kormányfővel a *Die Presse* című bécsi lapban megjelent. Orbán elhárította azokat a kérdéseket, amelyek az EU-bővítés osztrák támogatásával kapcsolatos magyar panaszokat firtatta. Ausztriának volt elég baja az Európai Unióval – mondta –, ilyenkor az ember inkább együtt érez és szolidáris, mintsem hogy hibákat keresne. Ugyanakkor szorgalmazta az osztrák csatlakozást a közép-európai együttműködéshez, s Ausztria támogatását a budapesti német nyelvű egyetem számára. A magyar belpolitikáról nyilatkozva a koalíciót szilárdnak nevezte, hangsúlyozva, hogy a kisgazdák belső vitái nem érintik a kormánymunkát.

Orbán egy 1488-ban készített kódexet tekint meg

FOTÓ: REUTERS – LEONHARD FOEGER

I. Lipót koronázási dolmánya és Mátyás osztrák herceg oklevele

A kiállítás, amely a bécsi Collegium Hungaricum és az Osztrák Nemzeti Könyvtár közös rendezvénye, a két ország muzeológusainak, levéltárosainak soha nem látott együttműködésének köszönhető. A társrendező múzeumok egymással versengve nyitották meg kincsestáraikat, adták kérésre – és anélkül – legértékesebb tárgyaikat. Az eredmény: a párját ritkító kiállítás Európa – de talán a világ – legszebb barokk könyvtártermében, jó néhány, Ausztriában most először megtekinthető műtárggyal. Ilyen az Oláh család 1548-ból származó címeres levele, III. Ferdinánd kortárs portréja, I. Lipót koronázási dolmánya és köpenye 1655-ből, vagy Mátyás király Corvinus könyvtárbeli kódexe.

Apró finomságok sugallják a koncepciót, hogy e négyszáz évet nem a szembenállások, hanem az együttélés tükrében érdemes vizsgálni, s hogy a jövőt jobban segíti, ha a négy évszázad közös tanulságaiból az összecsiszolódás képességét emeljük ki. Ilyen finom jelzés, hogy Mátyás ausztriai szerepét egy osztrák hercegként adományozott oklevél mutatja be – megkímélve a házigazdát az ausztriai hódítások ennél markánsabb feltüntetésétől.

A századi könyvtárterem 200 ezres könyvállományával tartogat elég látnivalót. A kötetek jó része restaurálására szorul, s mivel az Osztrák Nemzeti Könyvtár sem dúskál a javakban, létrehozták a könyvvédnökség intézményét. Bárki hozzájárulhat a kiválasztott kötet felújításához, konzerválásához. A tegnapi látogatás óta Orbán is feliratkozott a listára: Hieronymus egy 1488-ban Corvin Mátyás részére készült kötet védnökeként.

Szászi Júlia

„Nizzában fáradtak voltunk"

A belga kormányfő szerint jól haladunk az EU felé

A romák gondjait hazájuknak kell megoldani, hogy helyzetükből ne keletkezzen népmozgási probléma – nyilatkozta Guy Verhofstadt belga kormányfő. Szerinte Magyarország jól halad a csatlakozás felé – ha továbbra is elkötelezett a demokrácia iránt.

BRÜSSZELI TUDÓSÍTÓNKTÓL

A belga balközép kormánykoalíció liberális miniszterelnöke budapesti látogatása előtt tegnap nyilatkozott brüsszeli magyar tudósítóknak. A flamand *Guy Verhofstadt,* aki az év második felében lesz az Európai Unió soros elnöke, a *Népszabadság* kérdésére elmondta: – A budapesti kormány nagyon sokat tett a csatlakozásért, az ország nagyon jó helyzetben várja a mihamarabbi bővítést. A demokrácia és a szabad piac cselekvő továbbfejlesztése hitelesítheti az európaiság iránti, 1989-ben vállalt elkötelezettséget.

Verhofstadt kifejtette, hogy a belga EU-elnökség egyik fő szempontja a migrációs problémák rendezése lesz. A bevándorlás és a menekültellátás ügyében közös uniós normákat szorgalmaznak. A tagjelöltektől elvárják a gazdasági kivándorlás belső okainak enyhítését. Kívánatos, hogy a gazdasági fejlődéssel megalapozott szociális javulás fokozatosan megszüntesse a vándorlási kedvet.

A tagjelölteknek nagy erőfeszítéseket kell tenniük, hogy a romák otthon maradhassanak, és hogy helyzetük hazájukban javuljon. Belgium és remélhetőleg az EU anyagi támogatást is ad ehhez, mert nekik is fontos, hogy a roma kisebbség gondjai ne vezessenek kivándorláshoz – mondta a miniszterelnök.

Verhofstadt szerint az új tagállamokból érkező munkaerő szabad mozgásának korlátozásáról több javaslat kering, de a probléma megoldható, és nem lesz akadálya a bővítésnek. Ugyancsak a csatlakozási szerződés előkészítésében megoldható az is, hogy az Európai Parlamentben Magyarország nem húsz, hanem huszonkét képviselői helyet kapjon. – Nizzában már fáradtak és figyelmetlenek voltunk a számolgatáshoz – mondta.

Füzes Oszkár

Herzog-gyűjtemény: Amerika bírál

MTI-JELENTÉS

Nem került még vissza a New Yorkban élő *Martha Nierenberghez* az a 11 festmény, amelyet egy magyar bíróság első fokon neki ítélt – írja a *The Wall Street Journal.* A szóban forgó képek az úgynevezett Herzog-gyűjtemény részét képezik, amely a második világháború után a magyar állam tulajdonába került. Mint emlékezetes, a bírósági ítélet ellen a magyar kormány fellebbezett.

A New York-i üzleti körök lapja szerint Magyarország esetében „nem érvényesül az a világszerte elismert szabály, hogy a vitatható módon megszerzett kulturális javak visszaadása erkölcsi kötelezettség". Mint írja, a magyar állam „időhúzásra játszik", azt remélve, hogy a Herzog-örökösök elhalnak vagy elvesztik érdeklődésüket.

A cikk kitér arra: az egykori Herzog-kollekció vélhetőleg mintegy egyharmada alighanem Oroszországban található. Hozzátette: Oroszország jelezte, hogy az egyéni igénylőkkel folytatott restitúciós tárgyalásokat előnyben részesítené egy olyan volt második világháborús ellenféllel szemben, mint Magyarország. Megjegyezte azt is: az örökösök, látva, hogy Magyarország vonakodik visszaadni a budapesti múzeumokban látható műtárgyakat, nem tudják, vajon hasznukra lenne-e az, ha Magyarország visszakapná Oroszországtól az elrabolt kincseket.

A The Wall Street Journal szerint Magyarország „nem halogathatja tovább a visszaadást", nem hivatkozhat a kommunista időkben hozott államosítási törvényekre. A Zsidó Világkongresszus – olvasható a cikkben – támogatást ígért a további igénybejelentésekhez, és jelenleg két újabb potenciális igénylő tervezi, hogy pert indít.

Bush barátai a követek között

Akár nyárig is elhúzódhatnak az amerikai nagyköveti kinevezések – tudta meg diplomáciai forrásból a Népszabadság. Az elmúlt napokban ugyan nyilvánosságra hozták néhány új nagykövet nevét, de a külügyi kinevezések nagy része még hátravan.

WASHINGTONI TUDÓSÍTÓNKTÓL

Az Egyesült Államoknak 164 nagykövete, illetve misszióvezetője van világszerte. Ezek egyharmada számít politikai kinevezettnek. A várakozásokkal ellentétben profi diplomata, *John D. Negroponte* lett az USA ENSZ-nagykövete, aki hagyományosan kabinettag is.

A legfontosabb külföldi diplomáciai állásnak a brüsszeli NATO-nagyköveti, valamint a londoni, a párizsi, a római és a bonni képviselet vezetői posztja számít. Ebből az ötösből a londoni nagykövetet nevezték ki: Bushék családi barátja *William S. Farish,* milliomos lótenyésztő, a republikánus párt jelentős adományozója képviseli majd Nagy-Britanniában az USA-t. Az ottawai nagyköveti poszt várományosa Massachusetts állam kormányzója *Paul Celucci.* Ő volt az egyik első republikánus kormányzó, aki támogatta Bush elnöki ambícióit. A legutóbbi kinevezést *Richard J. Egan* komputermilliárdos kapta. A massachusettsi üzletember 338 100 dollárt adományozott a republikánus pártnak, ebből 250 ezer dollár „puha", azaz a párt országos tanácsa által szabadon felhasználható pénz volt.

A budapesti nagykövetjelölt személyéről csak találgatásokat hallani. A szakértők utalnak rá, hogy az elmúlt húsz évben Magyarországra is elsősorban politikai nagyköveteket neveztek ki, az utóbbi tíz évben olyanokat, akik politikai tapasztalataik mellett jelentős anyagi hozzájárulásukkal, illetve a választási kampányok pénzgyűjtőiként jeleskedtek. – Minél nagyobb összeget adományoz valaki, annál közelebb kerül egy nagyköveti kinevezéshez – mondta a *Népszabadságnak* egy helyi politikai szakértő. Itt feltételezik, hogy az új budapesti nagykövet is Bush elnök texasi környezetéből, ottani támogatói közül kerül ki. Leggyakrabban egy olyan személyiséget emlegetnek, akinek magyarországi kapcsolatai is vannak.

Miklós Gábor

g jogkörét

ndjéről szóló javaslatot

értenek a kormány előterjesztésének döntő részével. Szerintük azonban a titkos információgyűjtésre már túl sok szerv kapott lehetőséget, ezért nem tartják indokoltnak e kör bővítését. A MIÉP természetesnek nevezte, hogy az ügyészség minden eszközzel rendelkezzen, így a titkos információgyűjtés lehetőségével is.

A T. Ház csütörtökön megkezdte a tankönyvpiac rendjéről szóló törvényjavaslat tárgyalását. *Pálinkás József* oktatási államtitkár expozéjában hangsúlyozta: a kormány a tankönyvellátás piaci szempontjait kívánja összhangba hozni az ezzel kapcsolatos közfeladatokkal. A javaslat elfogadása esetén a tankönyvvé nyilvánítás szigorú szakmai eljárássá válna. Az oktatási miniszter által kiadott jegyzékre csak olyan kiadványok kerülhetnek fel, amelyek beszerzési ára nem halad meg egy meghatározott összeget.

A parlamenti pártok közül csak a Fidesz és az FKGP támogatja a kormányelőterjesztést. A Fidesz vezérszónoka, egy szakembert idézett, aki szerint „nem lehet a gyeplőt a lovak közé dobni, a tankönyvpiacról szóló törvény beterjesztése a realitás parancsoló kényszere". Az MDF, valamint az ellenzéki pártok számos kifogást fogalmaztak meg. Az MSZP és az SZDSZ szerint a kormánynak vissza kell vonnia javaslatát, amely a MIÉP szerint is ellentmondásos és hiányos. Az ellenzéki képviselők elfogadhatatlannak tartják, hogy az előterjesztésben nem definiálják a tankönyv fogalmát, kötelezővé tesznek különböző reklámközléseket, valamint azt, hogy a tankönyvvé minősítés miniszteri hatáskörbe kerülne, ezáltal szerintük politikai kérdéssé válhat például a történelemtankönyvek tartalma.

si miniszter?

távozik a Fidesz élére

ás József

Kövér közölte: az elnökváltás után semmiféle politikai változás nem várható a Fideszben. A párt vezető személyiségei között ugyanis nincs véleménykülönbség a stratégiai kérdésekben. – Mind szövetségeseinket, barátainkat, szimpatizánsainkat, mind ellenfeleinket és ellenségeinket azzal szeretném megörvendeztetni vagy elszomorítani, hogy a Fidesz ezentúl is az lesz, ami eddig volt – hangsúlyozta Kövér. Korábbi nyilatkozatainak megfelelően Pokorni Fidesz-elnökké történő megválasztása után várhatóan lemond az oktatási miniszteri posztról. Információinok szerint a miniszteri bársonyszékre *Pálinkás József* politikai államtitkár a legesélyesebb jelölt.

Bednárik Imre

Torgyán egyeztet Orbánnal az agrártárca új vezetőjéről

Torgyán kezében az 1983-as kiadású, Forint elnevezésű újság FOTÓ: KOVÁCS BENCE

Ma eldőlhet, hogy ki lesz a „végleges" agrárminiszter – ha erről Torgyán József meg tud egyezni Orbán Viktorral. A kisgazdapárt elnöksége csütörtökön nem nevezte meg jelöltjét, így a miniszterelnöknek nagy a mozgástere. Az FKGP elnöke pusztán azt kötötte ki, hogy Boros Imre nem irányíthatja az FVM-et. Bánk Attila volt frakcióvezetőt kizárták a kisgazdapártból.

Ma egyeztetni kíván *Torgyán József* kisgazda pártelnök a „végleges" agrárminiszter személyéről *Orbán Viktor* miniszterelnökkel. A kisgazda elnök szerint „a kérdésnek mindenképpen el kell dőlnie".

Az FKGP-elnökség csütörtöki ülésén értesülésünk szerint nem nevezték meg azt az „egyetlen" személyt, akit alkalmasnak tartanak az agrárminiszteri poszt betöltésére, így a miniszterelnöknek nagy a mozgástere. Torgyán József korábban *Bernáth Varga Balázst, Csatári Józsefet, Dán Jánost, Simon Miklóst,* valamint *Szentgyörgyvölgyi Pétert* ajánlotta a figyelmébe. Szentgyörgyvölgyi nem fogadta el a jelölést, s ezt követően került az esélyesek közé *Kurucsai Csaba,* valamint *Vonza András,* szabolcsi kisgazda politikus. Vezető kisgazdák úgy tudják, a miniszterelnök még mindig azt tartaná jónak, ha az FVM vezetésével megbízott *Boros Imre* maradna az agrárminiszter. Ahhoz azonban – mint Torgyán bejelentette – az FKGP vezetése semmilyen körülmények között nem járul hozzá, hogy Borost nevezzék ki véglegesen az FVM élére. „Óriási kételyek fogalmazódtak meg a miniszterségét illetően" – tette hozzá. A kisgazda pártelnök számos érvet sorakoztatott fel Boros kinevezésével szemben. Szerinte a megbízott miniszter teljes tájékozatlanságról tett tanúbizonyságot az FVM ügyeiben, és megrendült a szavahihetősége is, miután egy 1983-as kiadású, Forint elnevezésű újság arról tudósít, hogy Boros az MNB MSZMP-alapszervezeti titkáraként adott tájékoztatást Kádár Jánosnak, amikor a pártfőtitkár látogatást tett a pénzintézetben. Torgyán megismételte, hogy tudomása szerint Boros feladata volt a jegybank munkásőrzászlóaljának megszervezése is. Szerinte Boros Imre véglegesítése azért is kételyeket vet fel, mert ő olyan széles körű gazdasági tevékenységet folytat, amely nem egyeztethető össze miniszteri pozíciójával. Egy korábbi nyilatkozatában *Szabadi Béla,* volt FVM-államtitkár is utalt arra, hogy egy, a Boros érdekeltségi körébe tartozó cég nagy összegért tanácsot adott az FVM tulajdonában lévő Agrárinnovációs Kht.-nak. A megbízott miniszter csütörtökön érdeklődésünkre cáfolta ezt.

Arra a kérdésre kitérő választ adott Torgyán, hogy kezdeményezik-e Boros visszahívását a PHARE-miniszteri posztról. – Mi most az agrártárca miniszteri posztja betöltésének kérdését tartjuk fontosnak – közölte. Információink szerint a kisgazda elnökség csütörtöki ülésén Torgyán kirohanást intézett Boros ellen, s felvetette visszahívását a PHARE-miniszteri tisztségből, ez azonban néhány elnökségi tag kívánságára lekerült egyelőre a napirendről.

A pártelnök csütörtökön egy salgótarjáni tájékoztatón is beszélt az agrárminiszter kinevezéséről. *Tudósítónk* kérdésére, hogy Boros véglegesítése vagy az FVM-ben indított vizsgálat lehet-e a koalíció szakítópróbája, Torgyán megismételte: a miniszterelnökkel történt korábbi megegyezése szilárd, az együttműködés a választásokig, sőt reményei szerint további időszakra szól. Mindez független attól is, hogy szerda este a miniszterelnök nem őt, hanem Borost fogadta – mondta. Torgyán hozzátette: számára ez nem bizalmi kérdés. (A salgótarjáni fórumra érkező pártelnököt egyébként hangos szóval vonta kérdőre a hallgatóság néhány tagja, Torgyán csak biztonsági emberei kíséretében jutott be a rendezvényre.)

Csuhaj Ildikó

Bánk Attilát, az FKGP volt parlamenti frakcióvezetőjét csütörtökön kizárták a kisgazdapártból „a párt egységét bomlasztó magatartása" miatt. A kisgazda politikus érvénytelennek tartja kizárását. Szerinte az általa korábban felfüggesztett pártelnök ilyen döntést nem hozhatott. Az FKGP-frakció polgári platformjának nevében *Horváth Béla* szintén törvénytelennek nevezte Bánk kizárását, szerinte ez az eljárás a sötét pártállami időket idézi fel.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság csütörtökön elrendelte az Északtej Részvénytársaság három vezetőjének, köztük a cég elnök-vezérigazgatójának, *Dobos Ferencnek* a letartóztatását. A rendőrség különösen nagy vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés alapos gyanúja miatt indított eljárást. Dobos három hete még az FKGP megyei elnöke volt. Az országos elnökség arra hivatkozva mentette fel, hogy nem tudta összeegyeztetni üzletemberi és politikusi tevékenységét.

Összehívták az MVSZ küldöttgyűlését

MTI-JELENTÉS

A Magyarok Világszövetsége (MVSZ) elnöksége május 10-re összehívta a világszövetség rendes küldöttgyűlését, és a meghívókat már elpostázták a küldöttek nevére – közölte csütörtökön *Patrubány Miklós,* az MVSZ elnöke budapesti sajtótájékoztatóján. Az elnök elmondta: önköltséges alapon szervezik meg a Magyarok Házában megtartandó küldöttgyűlést, valamennyi küldött saját maga fedezi az utazási, valamint a szállásköltségeket.

A májusi küldöttgyűlésen módosítják a világszövetség alapszabályát, kiegészítik az elnökséget, és megvitatják az MVSZ különböző választott vezető testületeinek beszámolóit. Patrubány Miklós jelezte, hogy a küldöttek bírálják el *Kardos Béla* volt elnökségi tag fellebbezési kérelmét, akit korábban kizártak az MVSZ soraiból.

Király Zoltán, a világszövetség elnökhelyettese bejelentette, hogy a tavaly decemberben megalakult Kárpát-medencei Régiótanács határozata alapján *Borbély Imre* régióelnök 2001. március 24-re Párkányba összehívta a Felvidéki Országos Tanács újjáalakuló közgyűlését.

A párkányi ülésre meghívót kaptak az 1992 óta regisztrált egyéni tagok, az MVSZ társszervezeteinek egy-egy képviselője, valamint a tavaly május óta regisztrált egyéni MVSZ-tagvárományosok.

Több pénz hittanoktatásra

MUNKATÁRSUNKTÓL

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma ebben az évben a tavalyinál mintegy 370 millió forinttal többet, 2 milliárd 171 millió forintot fordít harminchárom különböző egyház hittanoktatásának támogatására – tudatta lapunkkal a minisztérium közleménye. A csaknem 2,2 milliárd forintból az idei tanévben több mint 43 ezer hittancsoportban tanuló 532 ezer diák részesül.

A vonatkozó törvény értelmében az egyházaknak juttatott összeget a tanév kezdetén jelzett hittancsoportok, valamint a képzésben részt vevő tanulók létszáma szerint osztja el a minisztérium. Ezt figyelembe véve a legnagyobb támogatást – összesen több mint 1 milliárd 427 millió forintot – a Magyar Katolikus Egyház kapja. A katolikusoknál csaknem 28 ezer csoportban több mint 377 ezer diák tanul hittant. A Magyarországi Református Egyház 535 millió forintot kap 115 ezer tanuló után, a Magyarországi Evangélikus Egyház pedig 127 millió forint támogatásban részesül a minisztérium költségvetéséből. Ennél a felekezetnél 21 ezer tanuló részesül majd a közoktatáshoz kapcsolódó képzésben.

Jelentősebb összeget fordíthat a hittanoktatásra a Teljes Evangéliumi Keresztyén Közösség (Mahanaim Gyülekezet), a Magyarországi Baptista Egyház, az Evangéliumi Pünkösdi Közösség, a Hit Gyülekezete, a Shalom Nyitott Bibliai Gyülekezetek, valamint a Magyarországi Unitárius Egyház is – olvasható a közleményben.

A bélkivezetéses terápia- tart az egyezségesek alatt.

Vitatott a Herczog-örökség

NÉPSZAVA-információ

Tegnap kezdődött a Fővárosi Bíróságon az a polgári per, melyben *Martha Nierenberg* szeretné örökségét megkapni a magyar államtól. A per tárgya tíz festmény, 1 milliárd 430 millió forint értékben. A képek között Munkácsi-, Chranah- és Van Dyck-festmények vannak. Ma az Egyesült Államokban élő Martha Nierenberg báró *Herczog Mór Lipót*, a két világháború közötti legnagyobb polgári műgyűjtő unokája. A 2500 darabból álló gyűjtemény Herczog Mór halála után gyermekei birtokába került, így a mostani felperes édesanyjához is. 1944-ben azonban a zsidó kormánybiztosság zár alá vette a gyűjteményt.

Az örökösök 1949 és '89 között, tekintettel a magyar politikai rezsim kultúrpolitikai irányvonalára, nem voltak abban a helyzetben, hogy jogi lépéseket tegyenek tulajdonuk visszaszerzése érdekében. Az 1990-ben kezdett tárgyalások pedig nem vezettek eredményre a magyar állammal.

Martha Nierenberg, a Herczog unoka most beperelte a Szépművészeti Múzeumot, a Nemzeti Galériát és a magyar államot, és keresetében azt kéri, hogy kötelezze a bíróság az alpereseket jogos öröksége, a neki járó festmények kiadására.

A tegnapi tárgyaláson az alperesek vitatták, hogy Martha Nierenberg lenne a kizárólagos örökös. Kérték továbbá, hogy a bíróság kötelezze őt perköltségbiztosíték adására, mivel Martha Nierenberg nem is magyar állampolgár. Ügyvédjének így most tizenöt napon belül kell igazolnia ügyfele kettős állampolgárságát. Ellenkező esetben 30 millió forintot kell bírói letétbe helyezniük legkésőbb a következő, január 19-i tárgyalásig.

Nép.szava 1999 XII. 2. 3old.

					1 375	1 375
	3 080 150	1 495	2 060	2 060	2 110	2 090
	8 120 345	3 488	2 328	2 355	2 330	2 340
1	105	3	35	35	35	35
–	–	–	–	–	–	2 000
1	325 000	500	650	650	650	695
28	15 088 270	10 087	1 496	1 500	1 485	1 500
–	–	–	–	–	–	100
–	–	–	–	–	–	895
4	17 131 300	1 345	12 737	12 700	12 900	12 700
37	23 778 215	14 002	1 698	1 675	1 715	1 660
29	22 630 600	4 625	4 893	4 900	4 895	4 805
–	–	–	–	–	–	1 330
16	7 602 385	1 647	4 616	4 635	4 600	4 745
–	–	–	–	–	–	355
2	72 000	120	600	600	600	600
1	5 075	35	145	145	145	145
–	–	–	–	–	–	190
–	–	–	–	–	–	3 850
–	–	–	–	–	–	750
–	–	–	–	–	–	900
3	456 460	58	7 870	7 870	7 870	7 850
3	805 950	126	6 396	6 325	6 400	6 360
–	–	–	–	–	–	462
–	–	–	–	–	–	5 950
–	–	–	–	–	–	9 200
–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–
7	33 560	610	55	55	55	55
–	–	–	–	–	–	1 000
–	–	–	–	–	–	850
–	–	–	–	–	–	355

Hunnia Részvény Index	11. 30.	83	1,099
ÖTP Optima	12. 02.	176	1,972578
ÖTP Paletta	12. 01.	2 345	1,340971
ÖTP Quality	12. 01.	816	1,151529

VALUTAÁRFOLYAMOK

1999. december 1.

	OTP Bank		Exclusive Change	
	vételi	eladási	vételi	eladási
Angol font	392,32	412,44	392,50	405,00
Ausztrál dollár	155,72	165,35	156,00	162,00
Belga frank (100)	611,18	648,98	583,30	636,00
Cseh korona	6,83	7,25	6,70	7,30
Dán korona	33,15	35,20	31,50	34,40
Finn márka	41,47	44,03	39,50	43,00
Francia frank	37,59	39,91	38,00	39,50
Görög drachma (100)	75,04	79,68	74,50	79,00
Holland forint	111,88	118,80	112,50	116,50
Japán jen (100)	239,42	254,23	228,40	249,00
Kanadai dollár	165,69	175,94	166,00	173,00
Német márka	126,71	133,21	127,20	131,00
Norvég korona	30,32	32,20	30,50	31,50
Olasz líra (1000)	127,33	135,21	128,50	133,00
Osztrák schilling (100)	1800,98	1893,33	1808,00	1860,00
Portugál escudo (100)	122,98	130,58	117,40	128,00
Spanyol pezeta (100)	148,18	157,34	149,00	155,00
Svájci frank	153,98	163,50	155,00	160,00
Svéd korona	28,76	30,54	27,30	29,80
Szlovák korona	5,73	6,08	5,50	6,10
USA-dollár	245,60	258,19	246,20	253,50

SZINHÁZ ÉS FILM

Kőrössy Zoltán

Kőrössy Zoltán újabb három évre igazgatója a kassai Nemzeti Színháznak

Kassa város közgyűlése legutóbb egyöntetűen úgy határozott, hogy *Kőrössy* Zoltán igazgató koncesszióját három évre meghosszabbítja.

A javaslat előadója elismeréssel szólt *Kőrössy* Zoltán színigazgatóról és társulatáról. Megállapították, hogy a színigazgató és a színtársulat a próbaév alatt rendkívüli teljesítményt nyujtott. Mindent megtett a színigazgató a színvonal emelése érdekében, ami emberileg elérhető — jelenti a Felvidéki Ujság.

Dr. *Pohl* Sándor polgármester megállapította, hogy *Kőrössy* beváltotta az igéreteket, *olcsó áron színvonalas előadásokat rendezett.* Ezek megállapítása után a törvényhatósági bizottság egyhangúan magáévá tette a kisgyűlés javaslatát és úgy határozott, hogy Kőrössy Zoltánnal a színház bérleti szerződését *három esztendőre meghosszabbítja.*

CSODAREPÜLŐ

Tizedik premierhét a Szittyában

Már jóformán egész Budapest ismeri, legalább hallomás után, a „Csodarepülő" című mulatságos francia filmet, melyet a Szittya mozi tíz héttel ezelőtt mutatott be. A darab nagy sikerére való tekintettel ismét prolongálni kellett a vígjátékot, mely — mint ismeretes — tele van izgalmas repülőbravúrral, mulatságos fordulattal, egy repülőnövendék kedvesen suta félszegségével, a légi élet izgalmasan szép romantikájával. A film új komikust avatott Rellys személyében, akinek ízesen újszerű humora igen. nagy kacagóorkánt vált ki. A ritka sikerű film Lamac rendezésében készült.

Gieseking második zongoraestje

Gieseking új műsorán *Bach:* Olasz koncertje, *Mozart:* Variációs A-dur szonátája, *Beethoven, Debussy* és *Liszt* művei szerepeltek. Végtelenül gyöngéden, táncos könnyűséggel szólalt meg Mozart Gieseking zongoráján, számára a szó legjobb értelmében vett „fölényes" technikai tudás mindent megvalósíthatóvá tesz. Az *Alla Turca* élettől pezsgő, pattogó ritmusú akkordjai jókedvű szabályossággal következtek egymásra.

Emlékezetesen szép előadásban hallottuk Debussy: *Cloches a travers les feuilles* című zongoradarabját. Ahogyan *Gieseking* apró részletekig átgondolt játékával különösen Debussy muzsikáján keresztül, egy-egy hangulatot megteremt, fokoz és kiteljesít, olyan elemi erővel hat, hogy valósággal fel kell oesudni, amikor az utolsó hangot is leütötte a zongorán. **(k. g.)**

BOLDOGSÁG A VÉGE

Romantikus filmtörténetet mutatott be az elmult héten a *Deák* filmszínház. A A Fortuna-produkcióban készült *Boldogság a vége* című filmjáték a magyar föld iránt érzett szeretetről, egy fiatal táncosnő szerelméről szól. Az ötletekben, kellemes helyzetekben és jelenetekben egyaránt bővelkedő film még táncos és zenés jelenetekkel is gazdagodott, nem csoda tehát, hogy a közönség olyan nagy érdeklődéssel fogadta. Báró *Podmaniczky* Félix írta és rendezte a filmet, *Bordy* Bella a főszereplője: ő az a fiatal táncosnő, aki hazatér külföldről és itt marad, mert ide köti a föld, a szülői ház és a szerelem. *Perényi* László, *Somlay* Artur, *Kőrössy* Zoltán, *Rajnay* Gábor, *Pethes* Ferenc, *Fáy* Béla játszik még a nagysikerű újdonságban.

VÉRTESS LAJOS neve technikai tévedés folytán kimaradt a Naplemente előtt című darabról legutóbb írt kritikánkból. Vértess kitűnő alakítókészséggel színesen és életizűen formálja meg estéről estére Clausen tanácsos professzorfiának a szerepét.

TÜTSEK PIROSKA vasárnap Bécsben vendégszerepelt a Lohengrin Ortrud-szerepében.

AZ ÚJ MAGYAR SZÍNHÁZBAN mától kezdve nem ötkor, hanem félhatkor kezdődnek az „Őfelsége, a mama" előadásai.

A PÁRISI RÁDIÓ megkezdte második Beethoven-ciklusát, melyet újból Willem Mengelberg vezényel.

A BÉCSI ÁLLAMI OPERA most ünnepli fennállásának 75. évfordulóját. Május 25-én díszelőadást rendeznek a bécsi operában: előadásra kerül Beethoven Fidelio című dalműve Hilde Konetzni főszereplésével.

VITÉZ HAJMÁSSY LAJOS Baján szabadtéri előadás keretében rendezi meg a Három a kislány című operettet.

A PÉCSI NEMZETI SZINHÁZ eddig 164.000 pengőt fizetett rá az elmult évadra. A város közgyűlése 20.000 pengős segélyt szavazott meg a társulatnak.

Ma játszik:

Nemzeti, Víg, Uj Magyar, Fővárosi Operett, Andrássy, Vidám, Bábszínház, Jókai.

Színházak mai műsora

NEMZETI: Péter (II., ½6). — VIG: Naplemente előtt (F., 6). — UJ MAGYAR: Őfelsége, a mama (½6). — FŐVÁROSI OPERETT: Luxemburg grófja (½6). — ANDRÁSSY: A pénz nem boldogit (6). — VIDÁM: Varjúfészek (6). — BÁBSZINHÁZ: Anyalt vettem feleségül (³/₄7). — JÓKAI: Asszony az ujságból . . . (³/₄7). — MŰSZINKÖR (csak vasárnap): Aranyhattyú (3, 5, 7).

A többi színház ma nem tart előadást.

A mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnepnap.

ADRIA (353—707): **Sziámi macska.** (3 5 7: V Ü 11 és 1-kor is.) — **ALKOTÁS** (355—374): **Félnapos boldogság.** (¼4 5 7: V Ü 11 ½2 3 5 7.) — **ATRIUM** (153—034, 154—024): **Lejtőn.** (½4 ½6 ½8: Sz V Ü ½2-kor is.) — **BARLANG** (422—722): **Asszonyfurfang.** (½2 ¾4 ½6 ½8.) — **BAROSS** (149—510): **Sziámi macska.** (3 5 7: V 11-kor is.) — **BELVÁROSI FILMSZÍNHÁZ** (384—563): **Asszony a kalodrán.** (¼4 ½6 ½8: V Ü ½2 ¾3 ¼4 ¾5 ½6 ¼7 ½8.) — **BELVÁROSI HÍRADÓ** (181—244): **Kádár Kata** (székely népballada). **Vidám vasárnap az Állatkertben** (kultúrfilm). **Mihályi—Benkő-tréfa. Magyar, Ufa- és Európa-híradók.** (Folyt. egyórás előadások 10—21 óráig.) — **BETHLEN** (225—003): **Csintalan asszonyok.** (3 5 7: V Ü 1-kor is.) — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): **Sziámi macska.** (¼4 ½6 ½8: V Ü ½2 órakor is.) — **CAPITOL** (134—397): **Ma este semmi ujság.** (1 3 5 7.) — **CORVIN** (138—988, 339—584): **Harmadik hétre prolongálva! Jud Süss.** (½3 ¾5 7: V Ü 11-kor is.) — **CSABA** (146—040): **Mosól az élet.** (3 5 7: V Ü 11 és 1-kor is.) — **DEÁK** (121—343, 125—952): **Boldogság a vége.** (3 5 7: Sz 1: V Ü 11 és 1-kor is.) — **DUNA** (111—994): **Ma este semmi ujság.** (3 5 7: V Ü 1-kor is.) — **ERZSÉBET** (222—401): **Sziámi macska.** (11 1 3 5 7.) — **FORUM** (189—707): **Lejtőn.** (3 5 7.) — **GLÓRIA** (427—521): **Csipkerózsika.** (¼4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) — **HÍRADÓ FILMSZÍNHÁZ** (222—499): **Kádár Kata** (székely népballada). **Beválok-e repülőnek?** (kultúrfilm). **Mihályi—Benkő-tréfa. Magyar, Ufa- és Európa-híradók.** (Folyt. egyórás előadások 9—21 óráig.) — **IPOLY** (292—626): **Lajla.** (½4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) — **JÓZSEFVÁROSI** (131—316): **Lángoló fiatalság.** (3 5 7: V Ü 1-kor is.) — **KAMARA** (423—901): **Az első csók.** (11 1 3 5 7.) — **KORZÓ** (182—818): **Szerelmi riadó.** (3 5 7: Sz 1: V Ü 11-kor is.) — **MESEVÁR** (114—502): **Hozomány-vadász.** (³/₄4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) — **NEMZETI APOLLÓ** (222—002): **Idegen utakon.** (3 5 7: Sz 1: V Ü 11 és 1-kor is.) — **NYUGAT** (121—022): **Sziámi macska.** (¼4 ½6 ½8: Sz ½2: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **OMNIA** (130—125): **Második hétre prolongálva! Nixi, mindig baj csinál.** (3 5 7: Sz 1: V 11 és 1-kor is.) — **OTTHON** (146—447): **Sziámi macska.** (¼4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) — **PÁTRIA** (145—673): **Áprilisi tréfa.** (10 ¾12 ½2 ¼4 ½6 ½8: Sz 11 ¾2 ¼4 ½6 ½8.) — **PEST** (221—222): **Hatodik hétre prolongálva! Egy nap a világ.** (³/₄12 ½2 ¼4 ½6 ½8.) — **PETŐFI** (428—478): **Sziámi macska.** (3 5 7: V Ü 1-kor is.) — **RADIUS** (122—098, 120—564): **Második hétre prolongálva! Végzetes éjszaka.** (¼4 ½6 ½8: Sz ½2 ¼4 ½6 ½8: V Ü 11 ¼4 ½6 ½8.) — **RÁKÓCZI** (426—326): **Lajla.** (11 1 3 5 7.) — **SCALA** (114—411): **Sárga kaszinó.** (½4 ½6 ½8: Sz V Ü ½2-kor is.) — **SZÉKELY** (226—425). **Egy szoknya, egy nadrág.** (½12 ½2 ¼4 ½6 ½8.) — **SZITTYA** (111—140): **Tizedik hétre prolongálva! Csodarepülő.** (³/₄4 ½6 ½8: Sz V Ü ½2-kor is.) — **TINÓDI** (225—602): **Sziámi macska.** (¼4 ½6 ½8: Sz ½2: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **TOLDI** (224—443): **Sziámi macska.** (10 ¾12 ½2 ¾4 ½6 7: V Ü 11 1 3 5 7.) — **TURÁN** (120—003): **Lajla.** (½2 ¼4 ½6 ½8: V Ü 11-kor is.) — **ÚJBUDA** (268—999): **Sári biró.** (½4 ½6 ½8: V ½2-kor is.) — **URÁNIA** (146—046): **Harmadik hétre prolongálva! Muzsikál a mult.** (3 5 ½8: V Ü 11-kor is.)

A bolgár kormányváltozás berlini megítélése

Berlin, május 22
(A Pest berlini szerkesztőségének telefonjelentése)

Alig jutott köztudomásra a szófiai kormányátalakítás, a Wilhelmstrasse illetékes körei már alkalmat találtak arra, hogy a kérdésben állást foglaljanak. Ennek lényege elsősorban annak hangsúlyozása, hogy ez a kormányváltozás Bulgáriának tisztán belpolitikai ügye és német illetékes körök tudomása és meggyőződése szerint a bolgár külpolitikai vonalvezetés továbbra is változatlan marad. **O. v. H.**

Összehívták a szlovák parlamentet

Pozsony, május 22. (NST) Május 25-ére összehívták a szlovák képviselőházat. Ez lesz a szlovák parlament 233. ülése. Napirenden a szlovák postatakarékpénztár átszervezéséről szóló törvényjavaslat szerepel.

A hősök napja Finnországban

Helsinki, május 22. *(Német Távirati Iroda.)* Finnországban hagyományos szokás, hogy minden évben más tartományban ülik meg a hősök napját hivatalos állami ünnepséggel. Az idén a karéliai határvidéken, Lapeenrantában volt a legnagyobbarányú ünnepség. A finn hősök emlékét Ryti elnök és Mannerheim tábornagy után még sokan megkoszorúzták, a legfőbb ünnepi beszédet pedig Salavaara miniszter mondta.

Ünnepi beszédében kifejtette, hogy Finnország mennyire nem vett részt a szövetségesek békeagitációjában. Az ellenség nemrégiben Karélia kiszolgáltatását követelte. Ezt a követelést el kellett utasítani, hiszen Karélia elválaszthatatlan része Finnországnak és életföltétele a finn államnak, hogy ez a tartomány hozzátartozzék, amit viszont a külföld úgy látszik nem nagyon akar megérteni. Karélia elszakítása Finnország romlásának kezdetét jelentené, ezért ezt sohasem fogják engedni, hanem folytatják a harcot. *(MTI)*

Hansson miniszterelnök Svédország semlegessé éről

Stockholm, május 22. *(Német Távirati Iroda.)* Stockholmban most ülésezik a szociáldemokrata pártkongresszus. A Morgentidningen szerint vasárnap Hansson miniszterelnök fejtegetéseivel megkezdődtek a pártprogram külpolitikai részének megszövegezéséről a megbeszélések. Hansson ennek során újból hangsúlyozta Svédországnak azt a kívánságát, hogy szigorúan semleges politikát folytasson. Nem történt semmi, ami Svédországot arra késztethetné, hogy magatartásának módosításán tanakodjék, bár azt el kell ismerni, hangoztatta Hansson, hogy Svédországnak nem mindig sikerült minden tekintetben szigorú semlegességi politikát folytatnia. *(MTI)*

Franciaországban sikerrel folyik a tisztogatás

Vichy, május 22. *(Német Távirati Iroda.)* A francia közbiztonsági erők a terrorizmus ellen folytatott harcukban az utóbbi napokban nagyobb eredményeket értek el. Igy Limoges környékén nagyobb tisztogató akció során néhány nap alatt együttvéve 13 terroristát megöltek, 88-at fogiyul ejtettek, hármat megsebesítetek, míg a milicia részéről a csatározásokban két ember halt meg és kettő sebesült meg.

Villeneuve-sur-Lot környékén négy bandität letartóztattak és kettőt megöltek. A francia haditörvényszék Marseilleben halálra ítélt egy néhány napja elfogott terroristát, aki egy csendőrt ölt meg. *(MTI)*

LÓSPORT

Borostyán nyerte a Milleniumi díjat

Vasárnap ünnepnapja volt a telivérsportnak: a *Milleniumi díjat,* a békeévek parádés *Király-díját* futották a lovaregyleti pályán. Ez a futam, mint társadalmi esemény az utóbbi években a háborús viszonyokra való tekintettel sokat vesztett jelentőségéből és inkább sportszenzációként játszik szerepet. A divatbemutató ezidén is elmaradt, hiányoztak a ragyogó toalettek, a szalonok tavaszi kreációi. Az ünnepi külsőt inkább a szokottnál nagyobbszámú közönség adta meg. A sportvilág színe-java megjelent, de szép számmal képviseltették magukat társadalmi és közéleti előkelőségeink is. A nagy verseny külsőségeihez tartozik még a hagyományos rossz idő is, amely az idei Milleniumi díjról sem feledkezett meg. Alig futották le az első futamot, viharos záporeső szakadt a városra. A versenyéket azért ez nem zavarta, a közönség is hűen kitartott az utolsó futamig.

A főversenyben 13 pompás telivér vett részt. A fogadók részéről *Nerine* örvendett a legtöbb bizalomnak. Parádés felvonulás után indult útnak a népes mezőny. *Arkász* szerencsétlenül a startnál maradt, *Armando* és *Aladin* vezettek. Az egyeneshen *Raphael* színe volt elől, de megbotlott és majdnem elesett. Ezzel biztos helyezésétől esett el. *Bocskád* ment az élre, mellette *Borostyán* és *Acélos.* A távoszlop előtt *Borostyán* már nyerőnek látszik. Izgalmas finisben könnyen meg is nyerte a nagy díjat *Bocskád* és *Nerine* ellen.

A III. futamban, a Nyertesek versenyében *Klimscha* Albert, az egyébként kitűnő zsoké elszámította magát és könnyelmű lovaglásért a versenyintézőség megbüntette. A versenyben mindössze négy ló vett részt. *Kámfor* a startnál maradt s így három ló futott a cél felé. A távoszlopnál a 3:10-zel startolt nagy favorit *Rembrandt* kiugrott és biztos nyerőnek látszott. A nyergében ülő *Klimscha* is ezt hitte és nem erőltette tovább. Igy történt, hogy a hirtelen előretörő *Florica* megverte.

Kettős diszkvalifikálás történt a Szent Gellért hendikepben. *Mikulás, Laisser Courré* és *Macóka* volt a befutási sorrend, az első kettő ollóba vette *Macókát.* Óvás után diszkvalifikálták őket és *Macóka, Tiresome, Dividenda* lett az eredmény. A futam érdekessége még, hogy itt fizették a legnagyobb osztalékot. Egyébként a favorit játékosokra duplán rossz idő járt, mert megcsappant pénztárával hagyták el a pályát.

Internálni fogják Kassán a kihívóan tivornyázókat

Kassa, május 22. A háború által megkövetelt kettőzött munkateljesítmény megérdemelt pihenést jelentő része a szórakozás is. Vannak azonban egyesek, akik ezen a téren nem tudják a kellő mértéket betartani és felesleges tivornyázásokkal keltenek maguk ellen jogos visszatetszést. A kihívó mulatozást folytatókkal szemben a kassai rendőrség felhívással fordult, amely többek között a következőket mondja: „Általános megállapítás szerint a vendéglőkbe és a mulatókba járó közönség a mai nehéz és sorsdöntő időkkel össze nem egyeztethető költekező és mulatozó életmódot folytat. Akkor, amikor a magyar honvédség az ország határain kívül minden erejével harcol, az ország belsejében nem engedhető meg az ilyen magatartás. Éppen ezért a rendőrkapitányság felhív mindenkit, hogy az ilyen életmódtól tartózkodjon, ellenesetben közigazgatási eljárás alá vonja a kihívóan tivornyázókat."

— **Főzési gondját megosztjuk,** a gáz takarékos használatának ismertetésén kívül időszerű ételek készítését is bemutatjuk a *Gázművek* VI., Vilmos császár-út 3. szám alatti bemutatótermében minden kedden és pénteken délután fél öt órakor. Belépődíj nincs, ruhatár, kóstoló díjtalan.

— **Lupasziget hajóállomást a MFTR** közlése szerint május 20-tól, szombattól kezdve az összes személyhajók érintik.

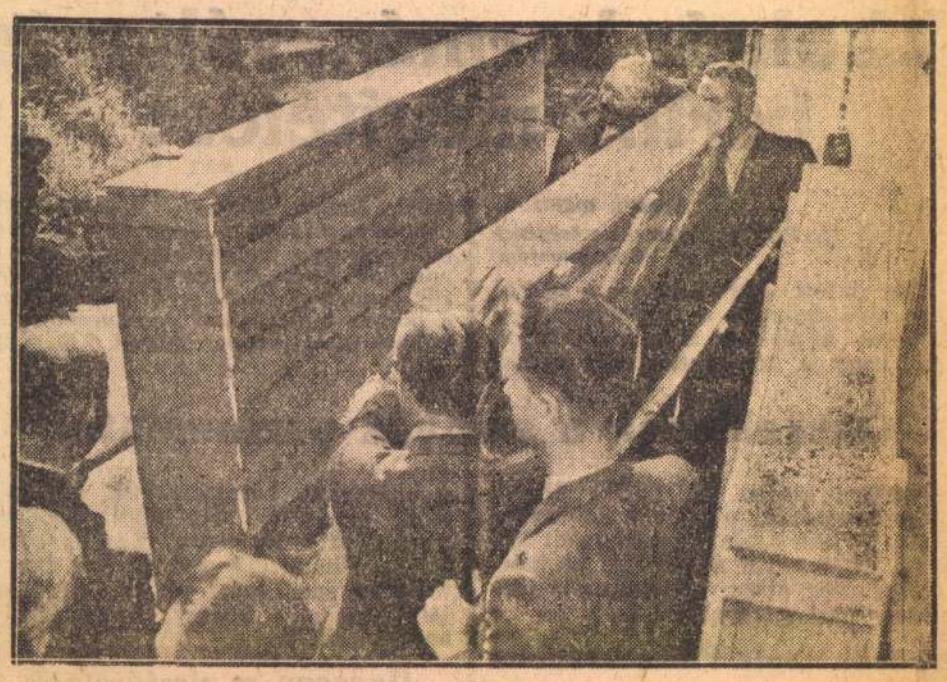

ELŐKERÜL A HERZOG-LÁDÁBÓL GRECO KÉPE: KRISZTUS AZ OLAJFÁK HEGYÉN

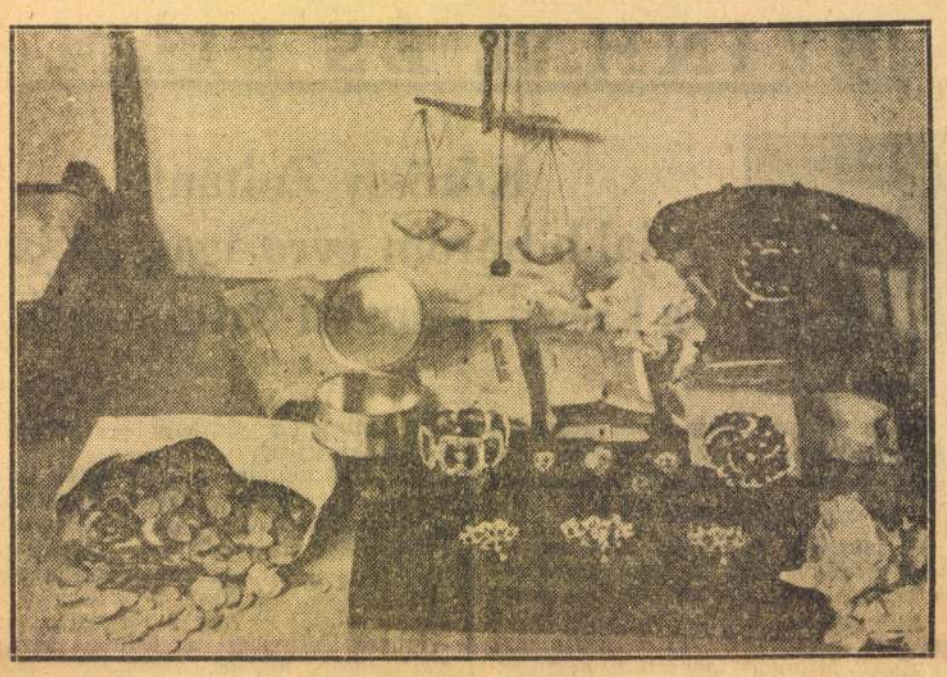

MILLIÓNYI KINCS KERÜLT ELŐ A FALBÓL

Felmérhetetlen értékű műkincseket kutatott fel az új politikai rendőrség a zsidóknál

Az új kormány megalakulása után a belügyminiszter megbízta Hain Péter kormányfőtanácsos detektívfőfelügyelőt, hogy a régi, főkapitányságon székelt politikai osztály pótlására új politikai szervet létesítsen és azt vezesse.

Ennek a teljesen új szervnek kiszélesített jogkörébe utalták többek között *a zsidókérdés gyors megoldásával kapcsolatos politikai rendőri teendők legnagyobb részét is, így az elrejtett zsidó vagyontárgyaknak a köz számára való megmentésével kapcsolatos ügyeket is.* Hivatásához mérten megnagyobbított létszámmal, új helyiségekben, a tisztviselők reggeltől éjszakáig tartó állandó munkájának segítségével úgyszólván napok alatt sikerült működését zökkenésmentesen megkezdenie. *Hain Péter maga választotta ki embereit* és maga osztotta be őket a tehetségüknek legjobban megfelelő munkakörbe.

Mindenkit pontosan számontartanak, aki politikailag gyanús

Az új politikai rendőri szerv helyiségeit *a Svábhegy néhány olyan társaságban helyezték el, ahol eddig kilencven száz évben zsidók laktak.* A hallatlan luxussal berendezett egyszobahallos lakások pazar bútorzatát elvitték oda, ahol szükség volt rá — *bombakirosult rendőrök között osztották szét* — és helyüket egyszerű íróasztalokkal, írógépekkel és szekrényekkel rakták meg.

A vállalati vezérigazgató volt luxuslakásában — mint bebizonyosodott, *ezenkívül még három-négy lakása is volt a főváros többi részében* — most szerény hivatali bútorok között az állam rendjére ügyelő tisztviselők találhatók. Mint mondják, a régi, dúsgazdag bérlők *havonta 2400 pengő is fizettek egy-egy ilyen kis pöltön gyufaskatulya luxuslakásért.*

A munka hatalmas iramban és bürokráciamentesen folyik. *A szerv fő- és alosztályokra oszlik.* Az alosztályok keretén belül az adminisztrációt is elintézik, úgyhogy az akták tologatásával nem vesztenek időt. *Tökéletes kartotékrendszerük segítségével az ügyek aktái pillanatok alatt előkerülnek.* Világosan állnak szemük előtt és mindent azonnal intéznek, semmit sem raknak félre. *Mindenkit pontosan számontartanak, aki politikailag gyanús* és úgyszólván napok, órák alatt tökéletes daktiloszkópiát és minden szükséges kísérleti felszerelést felállítottak. *Detektívjeik bravúros nyomozásokat produkálnak.* Nagy segítségükre vannak a *feljelentők,* akik sok esetben milliókat érő elrejtett értéktárgyak nyomára vezetik őket.

Egy hatalmas ládában *óriási nehéz vertezüst tárgyak tömegét mutatják.* Volt tulajdonosuk a lakóhelyén, egy Thököly-úti bérházban, *a lépcsőház alatt lévő vízóra alá rejtette őket éjnek idején gyertyafénynél.* A szomszéd lakó azonban észrevette a koromsötétben imbolygó gyertyafény mellett folyó titokzatos munkát és feljelentést tett. *A detektív derékig vízbenállva, ruháját feláldozva mentette ki ezeket az értéktárgyakat.*

Milliós értékek a kályhában és a falban

Egy másik alkalommal a detektív rádióellenőrző körútján dr. *Keleti* Ernő zsidó ügyvédet kereste fel Régiposta-utca 14. számú házban lévő lakásán. Az ügyvéd készségesen vállalkozott, hogy *áthozza a másik szobából rádiókészülékét, amelyen nem lehet külföldet fogni.* Amíg az ügyvéd a másik szobában motoszkált, a detektív szeme vizsgálva járt körül a szobában és észrevette, hogy a *kályha csempéje frissen van berakva.* Kutatni kezdett és a csempék között elrejtve *milliókat érő 15, 12, 11 karátos briliánsgyűrűket talált.* Megkopogtatta a falakat is. A kikopogtatás üres részekhez vezette. Lázas falbontás után *83 kilogram törtarany került elő.*

Felmérhetetlen értékek vándorolnak így vissza az állam tulajdonába, de fájdalom, *óriási értékeket síboltak ki a zsidók külföldre* és ezeket nem lehet már úgy visszaszerezni Magyarország számára, mint a falba, kályhába, vízórába rejtett értékeket. *Valóban újabb ipari és gazdasági gépek* egész tömkelegét találták meg zsidóknál, akik egyéb értéktárgyak mellett ezekbe fektették pénzüket. Fantasztikus spekulációkra jöttek rá. Az infláció alatt potom pénzért vásárolt berlini házakat később óriási árért adták el a zsidók, a nagy nyereségen pedig *még értékesebb ékszereket, földbirtokot vásároltak.* Felmérhetetlen vagyon volt zsidókézen Magyarországon.

Előkerül a szklapincéből a Herzog-család világhírű képgyűjteménye

Most azután előkerül minden. Elszólás, nyomozás, feljelentés alapján kerítette elő most ez az új politikai rendőrség a Magyarországon található úgyszólván legnagyobb kincset, a báró Herzog család birtokában lévő, a világon úgyszólván páratlan képgyűjteményt, szőnyeg- és antik miseruhagyűjteményt.

Hosszas nyomozás után budafoki és hűvösvölgyi sziklapincékből, pestkörnyéki házak istállóiból kerültek elő *a hatalmas, leszögezett, leplombált H. I., H. A. és W. A. monogramos ládák,* amelyekről a szakértők már tudták, hogy olyan értéket tartalmazhat, amely egy országban csakis közvagyon tárgyát képezheti.

A ládák felbontásánál jelen volt dr. *Csánky* Dénes, a műkincsek kormánybiztosa, hogy *azonnal felbecsülje a ládák tartalmának értékét és gondoskodjék arról, hogy azok mielőbb a Szépművészeti Múzeumba kerüljenek.* Négy-öt munkás bontogatta a legnagyobb szakértelemmel lezárt ládákat és az erős kopácsolás és a feszítővasak csengése, az izgatott várakozás közben dr. *Csánky* Dénes előadta, hogy mit lehet várni a ládák mélyéről.

— Ez az óriási vagyon, amit itt felbontunk, *Herzog* Mór Lipót világhírű képgyűjteménye. A képeket annakidején, jánosházi *Nemes* Marcell vásárolta össze az egész világon és mivel *a rávaló bank ölcsönöket Herzogékkal szerezte és nem tudta visszafizetni, a képek Herzog Mór Lipót* tulajdonába mentek át. A gyűjteményt azután *Herzog* Lipót három gyereke, *Herzog* András, *Herzog* István és csepeli *Weiss* Alfonzné örökölte.

— Szépművészeti Múzeumunk ezelőtt jópár évvel az európai múzeumok között a nyolcadik helyet foglalta el. Ez az utolsó években az újabb beszerzés lehetetlensége miatt visszafejlődött kissé. De ha most megtaláljuk a tudtunkkal a Herczog család birtokában lévő kilenc eredeti Greco-képet és négy Goyá-t, akkor a Szépművészeti Múzeum spanyol gyűjteménye első lesz a világon.

Greco, Van Dyck, Velasquez, Goya, Rubens, Rembrandt és Gauguin remekművei

Közben szakszerűen feszítik a ládákat, lekerült már róluk a leólmozott pléhburkolat, szétszedik a belső faburkolatot és a munkások körül várakozó szakértő, detektívtömeg döbbent meghatottságára előkerül a világon páratlan Greco-festmény, Krisztus az Olajfák hegyén.

Percekig némán nézi mindenki a csodát és elmerül a XVI. század legnagyobb festőjének az örökké legmodernebb technikával és legcsodálatosabb színekkel megvalósított álmának csodálatában. A grecói spiritualizált alakok, extázisban ragyogó szemek a lélek olyan világába vezetik el az embert, amellyel egy egész életen át ritkán lehet találkozni. Megérti az ember, hogy ezért a Greco-képért néhány évvel ezelőtt az angolok egymillió fontot ígértek.

Nem bírunk szabadulni a kép hatása alól, pedig mellettünk újabb H. I. monogramos ládát bontanak és csodálkozunk, amikor mesélik, hogy ez a *Krisztus az Olajfák hegyén,* aminek egyszeri látása is felejthetetlen élmény az ember életében. *Herzogék lakásában üvegvitrinben állt és azok, akik hozzájuk bejáratosak voltak, láthatták is, de különben el volt zárva a nagyközönség elől.*

A következő ládából *Vivarini* Madonnája a szentekkel és angyallal kerül elő. A XVI. századbeli olajfestmény eredeti keretben van és a Madonna arcának csodálatos átszellemült finomságával ragadja meg a nézőt. Rövidesen újabb ládákból *Van Dyck* világhíres *Női kénmása* néz ránk. A ládán ékeskedő W. A. monogram tanúskodik, hogy a kép *Weiss Alfonz* tulajdonában volt. Sajnos, a képet a sűrű retusálás kissé megrongálta. A Van Dyckre jellemző kékesszürke tónust megváltoztatták, de értéke még így is felbecsülhetetlen.

Hatalmas ládát hurcolnak elő ismét a munkások.

— Megint Greco lesz! Megint Greco lesz! — lelkesednek a szakértők.

És valóban *Krisztus elfogatásának* világhíres megörökítését emelik ki a fémtokból. Ismét másodpercekig tartó néma csendben merülünk el a grecói átszellemült világban.

Azután már nem győzünk gyönyörködni, mert egymásután hozzák napfényre *Greco* Angyali üdvözletét, *Velasquez* Don Carlos Balthasárját, *Chardin* Pulykacsendéletét, Adrien van *Isenbrandt* Szárnyasoltárát, *Koninck* Németalföldi táját, *Brocky* Feketeruhás nőjét.

Óriási a meglepetés és az elragadtatás legkülönbözőbb kiáltásai hangzanak fel, amikor *Goya* Ivók című képét emelik ki a ládából. De közvetlen utána Lucca *Longhi* Női képmása vonja magára mindnyájunk figyelmét. *Rubens, Rembrandt, Cuyp* alkotásai kerülnek elő és végül *egy kisebbméretű Gauguin.*

A nedvesség már meg ámadta a képeket

Azután *kék, vörös, selymes színekben ragyogó perzsaszőnyegeket* raknak ki elénk a munkások, majd *brokátokat és XVI. századbeli miseruhákat* teregetnek. Mind-mind H. I. és H. A. monogrammos ládákban rejtőztek. *A ládákat a sziklapincékben már megámadta a nedvesség és bárilyen szakszerűen csomagolták is őket, a detektívek a nedvesség pusztításának megkezdése előtti utolsó pillanatban hozták felszínre.*

Jellemző a rejtegetés módjára, hogy a milliárdokat érő műkincseket tartalmazó ládák között *volt olyan, amelyikben csak ezüstnemű volt, sőt az egyikben lisztet és egy nagy bödön disznózsírt találtak.*

Fáradtan, bódultan állunk a kicsomagolt, felállított képek, szőnyegek, platina, brilliáns és aranykincsek között, ami hozzátartozott a dúsgazdag zsidók mindennapi életéhez. Most megmentették mindezeket a magyar közösségnek és megmentik még a többit is, ami még mindig a föld alatt, vagy esetleg zsidóbérenc keresztényeknél rejtőzik és *mindaz a felmérhetetlen, örökértékű, csodálatos közkincs, amelyet eddig csak a zsidók élveztek, a Szépművészeti Múzeumban mindnyájunk büszkesége és gyönyörűsége lesz.*

Cserny Éva

— **Exhumálták X. Pius holttestét.** Rómából jelentik: Az 1914-ben elhúnyt X. Pius pápa holttestének a napokban történt ünnepélyes kihantolása alkalmából kivették a holttest néhány csigolyacsontját, amelyek ereklyéül fognak szolgálni. XII. Pius pápa legközelebb megtekinti elődje holttestét, amelyet azután újra eltemetnek. A holttestet szilfakoporsóba, majd ezt a koporsót ciprusfából készült koporsóba és végül a két koporsót ólomkoporsóba helyezik.

— **Időzített bomba szétrombolta Stavisky sírját.** Párisból jelentik: A Père Lachaise temetőben felrobbant egy időzített bomba. A bomba súlyosan megrongált több sírt, közöttük Stavisky, a szélhámos milliomos sírját is. A tettesek nyilván Edouard Drumont sírját akarták szétrombolni, amely Stavisky sírjának szomszédságában áll. Drumont volt a francia antiszemita mozgalom megalapítója. A sírnak semmi baja sem történt.

— **Tovább folyik a zsidó bevándorlás Palesztinába.** Ankarából jelentik: Jeruzsálemi jelentések szerint április elseje óta ismét 2700 zsidó vándorolt be Palesztinába, noha angol részről megígérték a bevándorlás megszüntetését. Az utolsó napokban 317 balkáni zsidó utazott át Törökországon Palesztinába. Az angol Fehérkönyv rendelkezései szerint a zsidó bevándorlásnak április 1-től meg kellett volna szűnnie.

Fegyveres rablók az autópályán

Már az ötödik gépkocsit lopták el a banditák

Egy 30 millió forint értékű Mercedest rabolt el osztrák tulajdonosától két fegyveres támadó fényes nappal az M1-es autópályán. Az akciófilmeket idéző bűncselekmény kedden délután történt, a főváros határától alig 15 kilométerre. A nyomozás vezetői szerint ugyanez a rablópáros az elmúlt hetekben már négy hasonló bűncselekményt hajtott végre a környéken.

Rendkívül erőszakos, fegyverrel rendelkező s kimondottan nagy értékű gépkocsikra vadászó rablópárost keres a rendőrség. A két férfi az elmúlt hetekben négy, egyenként 16–30 millió forint értékű autót rabolt el Pest, illetve Győr-Sopron megye útjairól.

A rendőrségtől kapott információink szerint az utolsó eset kedden délután történt. Egy osztrák Mercedes haladt az M1-es autópályán Budapest felől Győr irányába, mikor egy mögötte haladó gépkocsi a hátuljának koccant. Az osztrák férfi azonnal a leállósávba húzódott, hogy megnézze az okozott kárt, miközben mögé parkolt a vétkes jármű is.

A sötét autóból – feltehetően Opel vagy Audi – két férfi szállt ki. Azonnal fegyvert fogtak a Mercedes tulajdonosára. A sértett megrémült, s feltartott kezekkel Budapest irányába kezdett futni. Mintegy 100 méterrel távolabb visszafordult, látta, hogy a két támadó a két gépkocsival elhajtott a helyszínről Győr irányába. A sértett egy arra haladó autóstól kért segítséget, aki bevitte a Bicskei Rendőrkapitányságra.

Az eltulajdonított Mercedes értéke körülbelül 30 millió forint, és a kocsiban lévő értékek is körülbelül 4 millió forintot tettek ki. *GZ*

Intézkedési tervet készített az ORFK

Az Országos Rendőr-főkapitányság bűnügyi főigazgatósága intézkedési tervet készített az utóbbi időben megszaporodó autórablások ellen megyénként különböző feladatok meghatározásával – közölte Garamvölgyi László ezredes, az ORFK kommunikációs igazgatója szerdán az MTI-vel. Tájékoztatása szerint főként német ajkú külföldi turisták az áldozatai az autópályán történt bűncselekményeknek. Ezért az ORFK a megyei kapitányságokkal együttműködve több szakmai apparátust hoz létre, tagjai figyelik és ellenőrzik az ismert és a lehetséges autótolvajokat, az erre szakosodott bűnbandákat, valamint a lopott kocsik felbukkanásait – mondta a kommunikációs igazgató.

Nem gyorsítják fel a Herzog család műkincsperét

Csak 2002 első felében születhet jogerős ítélet abban a perben, amelyet Martha Nierenberg indított a magyar állam és két hazai múzeum ellen tizenegy, összesen mintegy másfél milliárd forint értékű festmény visszaszerzése miatt. A Legfelsőbb Bíróság a napokban elutasította az idős örökös kérelmét, hogy az ügyet másodfokon, soron kívül tárgyalják.

A Legfelsőbb Bíróság elutasította Martha Nierenberg kérelmét, hogy az egykor nagyapja tulajdonát képező műtárgyak visszaszerzéséért indított perben soron kívül tűzzék ki a másodfokú tárgyalás időpontját – mondta el lapunknak Varga Tamás ügyvéd.

A gyorsabb eljárást ügyfele idős korára hivatkozva kérte az ügyvéd, a Legfelsőbb Bíróság azonban túlterheltségre hivatkozva elutasította azt. Így a per másodfokú tárgyalására csak 2002 első felében kerülhet sor, s várhatóan ekkor születik meg a jogerős ítélet is.

Martha Nierenberg, Herzog Mór Lipót örököseként, 1999 novemberében indított pert a Szépművészeti Múzeum, a Magyar Nemzeti Galéria és a Kincstári Vagyoni Igazgatóság ellen.

A Herzog-gyűjteményhez tartozó képeket a németek 1944-ben Nyugatra szállították, majd miután az amerikaiak visszaadták azokat az országnak, a műkincseket letétbe helyezték, később pedig államosították őket.

A perben tavaly októberben hozták meg az elsőfokú ítéletet. Eszerint: a két múzeumnak a képeket vissza kell szolgáltatnia Herzog Mór Lipót Egyesült Államokban élő unokájának.

A Martha Nierenberg által kiadott közlemény szerint sajnálatos a per elhúzódása, ez ugyanis további teret enged az ügy átpolitizálódásának és a hangulatkeltésnek.

A közlemény utal arra is, hogy a családot az utóbbi időben olyan méltatlan támadások érték a sajtóban, amelyek az elsőfokú ítéletben megállapított tényeket is vitatják. *JóS*

Ez a divat Pekingben

A pekingi turisztikai fesztivál divatbemutatóján vonult fel ez a két hölgy, hogy megmutassa, milyen is a kínai módi Fotó: Reuters – Guang Niu

Cerkófmajmot foglaltak le Gyulán

Egy cerkófmajmot foglalt le tegnap hajnalban a gyulai vámhivatal. Novák Mihály őrnagy, a hivatal vezetője lapunknak elmondta: a román állampolgárságú férfi belépéskor az állat egészségügyi bizonyítványát felmutatva jelezte, hogy csomagtartójában egy majmot szállít. A vasketrecben talált majomfajta azonban az 1973-as washingtoni egyezmény besorolása szerint a fokozottan védett kategóriába tartozik, így birtoklásához külön engedély szükséges. Mivel a férfi nem rendelkezett nemzetközi engedéllyel, eljárást indítottak ellene természetkárosítás bűntettének alapos gyanúja miatt.

Az elkobzott cerkófmajmot a Szegedi Vadaspark munkatársai vették gondozásba. *DP*

HÍRHASÁB

Betörtek Boldvai Lászlóhoz

(MTI) Betörtek a hét végén Boldvai László országgyűlési képviselő, volt pártpénztárnok salgótarjáni lakásába, ahonnan az ismeretlen rablók ékszereket és nagy értékű műszaki berendezéseket vittek el – a sajtóhírt a honatya erősítette meg szerdán az MTI-nek. Boldvai László elmondta: szombatra virradóra törtek be eddig ismeretlen tettesek salgótarjáni házukba, mialatt az egész család aludt.

Jótékonysági operagála

(MH) Június 10-én – Mádl Ferencné, a Magyar Karitász utazó nagykövetének fővédnökségével – nagyszabású, jótékonysági operagálát szerveznek a SOTE I. számú Gyermekklinika javára. A Pesti Vigadó koncertjén a Magyar Állami Operaház művészei lépnek fel.

Számítógépes gondok a nemzetközi űrállomáson

(MTI) Számítógépes gondok keletkeztek szerdán a nemzetközi űrállomáson, ezért elhalasztották az űrállomás robotkarjának „kézfogását" az Endeavour űrrepülőgép robotkarjával. A kanadai gyártmányú hatalmas robotkar azóta is egy másfél tonnás tartóelemet „markol" szorosan és kitartóan.

Skandinávlottószámok és nyeremények

(MTI) A Szerencsejáték Rt. tájékoztatása szerint a 17. héten a következő számokat húzták. Első számsorsolás: 1, 2, 8, 15, 24, 26, 35. Második számsorsolás: 8, 9, 11, 15, 20, 26, 34. Nyeremények: 7 találatos nem volt, a 6 találatosokra egyenként 259 761; az 5 találatosokra 6033; a 4 találatosokra 1002 forintot fizetnek.

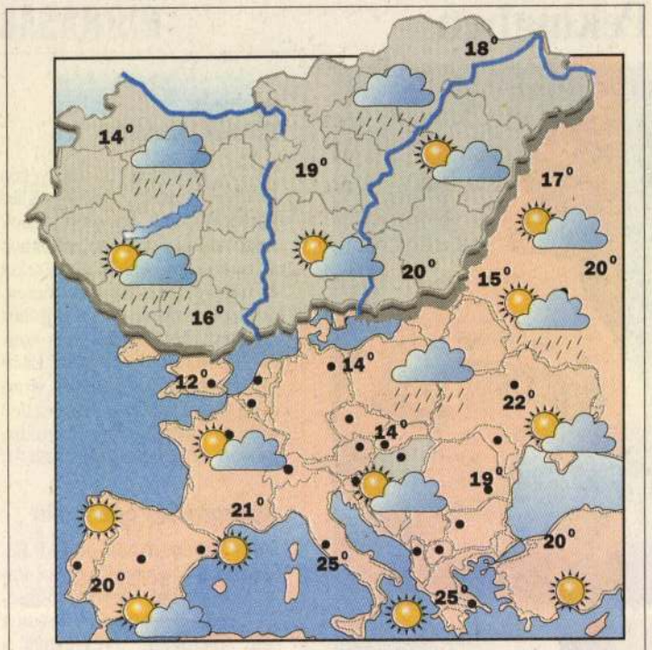

Európa és Magyarország időjárása

Az időjárási frontok főként kontinensünk középső és keleti területein okoznak változékony időt, esőket, záporokat. A Földközi-tenger térségében nagyrészt napos, igazi tavaszi időre van kilátás. Magyarországon főként nyugaton és északon valószínű többszor erős felhősödés, és elsősorban ezeken a tájakon fordulhat elő eső, zápor. A Dunántúlon viharos lökések kísérik az északnyugati szelet. A hőmérséklet délutánra a legtöbb helyen 15–20 fok közé emelkedik, a nyugati megyékben azonban ennél hűvösebb idő lehet.

Távolabbi hazai kilátások

Az április végének megfelelő, kissé változékony időre van kilátás. Eleinte jócskán lesz napsütés, később gyakrabban lesz felhős az ég. Többfelé lehet eső, zápor.

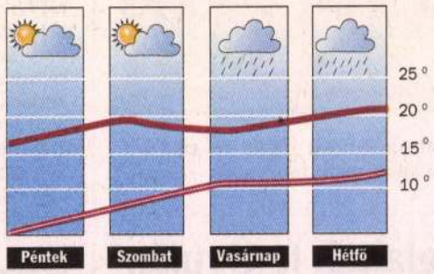

Országos Meteorológiai Szolgálat Kereskedelmi Szolgáltató Iroda

Meteorológiai tájékoztatás telefonon

Országos előrejelzés: 1 napos: 06-90-304611, 5 napos: 06-90-304631, 30 napos: 06-90-304628; **Orvosmeteorológia:** 06-90-304612; **Faxbank info:** 06-90-304100; **Budapest és környéke 1 napra:** 06-90-304621; **Északi-középhegység 1 napra:** 06-90-304626; **Közép-Európa 1 napra:** 06-90-304641; **Nyugat-Európa 1 napra:** 06-90-304642; **Dél-Európa 1 napra:** 06-90-304645

A telefonszolgáltatás díja: 180 Ft+áfa/perc. Általános élőszavas (360 Ft/perc) 06-90-504-001

Ma Ervin napja van.
A Nap 5.36-kor kel, 19.49-kor nyugszik. A Hold 7.26-kor kel, 23.06-kor nyugszik.
A legközelebbi holdtölte 11 nap múlva lesz.

Európai városok időjárási adatai

Város	Időkép	Max. hőm. (°C) Tegnap (tény.)	Ma (várható)
Athén	derült	25	25
Bécs	napos	22	14
Belgrád	napos	22	22
Berlin	esős	17	14
Bukarest	változó	16	19
Kijev	változó	17	18
Ljubljana	szeles	24	19
London	zápor	12	12
Madrid	felhős	20	23
Moszkva	változó	22	20
München	borult	18	13
Párizs	változó	13	15
Pozsony	napos	21	14
Prága	esős	15	13
Rijeka	felhős	17	19
Róma	felhős	23	25
Stockholm	napos	16	12
Szófia	felhős	19	20
Várna	változó	17	18
Varsó	változó	18	13
Zágráb	napos	23	15
Zürich	esős	14	14

Világvárosok időjárási adatai

Város	Időkép	Max. hőm. (°C) Tegnap (tény.)	Ma (várható)
Bangkok	változó	37	37
Buenos Aires	napos	21	19
Caracas	felhős	31	31
Fokváros	napos	16	22
Kairó	napos	26	26
Kalkutta	változó	35	37
Los Angeles	derült	30	28
Mexikóváros	esős	27	27
New York	változó	15	17
Peking	napos	20	19
Rio de Janeiro	napos	29	29
Sydney	változó	25	27
Tel-Aviv	változó	22	25
Tokió	esős	20	21
Toronto	napos	13	16
Tunisz	napos	28	26

A főváros légszennyezettsége

A levegőminőségi határérték %-ában a tegnap 12 órakor mért értékek alapján.

	Belváros	Külváros
CO	28%	19%
SO_2	16%	10%
NO_2	44%	20%

Széljelentés (km/h)

Dunakanyar	35-55
Szelidi-tó	35-50
Balaton	40-60
Fertő tó	45-60
Tisza-tó	35-55
Velencei-tó	40-60

TELEVÍZIÓ-MŰSOR

m1

5.42 Hajnali gondolatok
5.45 Agrárvilág
6.00 Ma reggel
8.30 Ezredforduló
8.35 Tévétorna Norbival
8.40 Mindent a szerelemért Brazil sorozat
9.40 Naprakész magazin
12.00 Híradó délben Benne: Körzeti híradók
13.00 Slovenski Utrinki
13.25 Együtt
13.50 Mennyi szép dal lenne még...
14.20 Van öt perce?
14.35 Őrjárat az égen Tévéfilmsorozat, 4/2.
15.25 Lurkó Kupa
15.50 Ezredforduló
16.00 Tizenkét állat Kínai rajzfilmsorozat
16.10 Döntöttem... Légy boldog! Dél-afrikai dok.-film
16.30 Segítőtárs
16.55 Érintő
17.25 Holokauszt-emléknap a középiskolákban
17.50 „Ha majd..."
18.00 Híradó hatkor
18.15 Vivát, Benyovszky! Tévéfilmsorozat
19.15 Világhíradó
19.30 Híradó este
20.05 Nem jogerős
20.35 A koldus menyasszony Angol sorozat
21.30 Lendületben
22.00 Híradó este
22.10 Aktuális
22.30 Téma
22.45 72 óra
23.15 Tízparancsolat Lengyel sorozat
0.10 Ezredforduló (ism.)

m2

5.42 Hajnali gondolatok
5.45 Agrárvilág
6.00 Ma reggel
8.35 112
9.25 Hon-lap
9.55 Csendben forog a fény...
10.25 Kapcsolatok
11.00 Beethoven: VIII. szimfónia, op. 93.
11.30 Koffer
12.00 Vivát, Benyovszky! Magyar kalandfilmsor.
13.00 Híradó délben
14.00 Főtér Összegző adás
15.30 Tudok egy dalt
16.00 Iskola utca
17.20 Jelfák
17.30 MMM – Mi? Mennyi? Miért?
18.00 TS – Súlyemelő EB
19.40 Tévétorna Norbival
19.45 Esti mese
12.10 Műsorismertetés, vers
12.20 Ünnepeltek – dok.-film.
13.00 Süt a nap – magyar film
14.25 A szellem órája
15.25 Ki lakik itt?
15.35 Színinövendékek izraeli–francia filmsorozat
16.00 Kalendárium szolgáltató műsor
17.50 Ezredforduló
17.55 Műsorajánlat, reklám
18.00 Híradó, sport
18.30 Mese
19.00 Határok fölött
19.30 Egy század emlékezetes pillanatai
20.00 A mi kis falunk Skóciában
21.00 Híradó, sport
21.35 A szellem órája
22.35 Hinni, mindenáron Olasz–angol–német film
0.25 Ezredforduló
0.30 Híradó
0.35 Műsorismertetés, vers

RTL Klub

6.30 Reggeli
8.55 Joker
9.05 Recept Klub (ism.)
9.20 Tiltott szerelem Venezuelai filmsorozat
9.45 Titkok és szerelmek Mexikói filmsorozat
10.35 Topshop
11.30 Delelő. Benne: Ünnepnaptár
11.55 Joker
12.30 Recept Klub
12.55 Joker
13.00 Híradó – déli kiadás
13.20 Kavalkád
13.40 Második csók Francia filmsorozat
14.05 Helen és a fiúk Francia filmsorozat
14.35 Trinity – Érzelmek viharában Amerikai dráma
15.25 Paula és Paulina Mexikói sorozat
16.10 Joker
16.15 Terra Nostra Brazil sorozat
16.40 Joker
16.45 Híresek és gazdagok Argentin filmsorozat
17.40 María Mexikói sorozat
18.30 Híradó – esti kiadás
18.55 Fókusz
19.20 Legyen ön is milliomos!
19.55 Barátok közt Magyar filmsorozat
20.25 Esti Showder Fábry Sándorral
22.05 Az igazságosztó Amerikai akciósorozat
22.55 Közvetítés az Amstel Jam-koncertről
23.45 Híradó – késő esti kiadás
0.00 Antenna
0.30 Akcióban a rendőrség Amerikai filmsorozat
1.25 Fókusz (ism.)
16.00 Milady Argentin sorozat
16.45 Sebzett szívek Mexikói sorozat
17.15 Acapulco szépe Mexikói sorozat
17.40 Fiorella Perui tévéfilmsorozat
18.20 Most vagy soha! – A nap kérdése
18.30 Tények
19.00 Most vagy soha! – Multimilliomos
19.20 Gyerekszáj
20.00 Vad angyal Argentin sorozat
20.30 Rex felügyelő Német–osztrák krimisor.
21.30 Az év hangja Közben: kenósorsolás
22.40 Jó estét, Magyarország!
0.15 Hirosima Kanadai–japán játékfilm
2.05 Vers éjfél után

Magyar ATV

0.00–5.49 Színes, képes magazin
5.50–9.00 Nap-kelte
9.30 Közvetlen ajánlat
9.45 Táncpanoráma
10.05 Közvetlen ajánlat
10.20 A Magyar ATV vendége: a Tv–11
11.50 Új mezőgazdasági magazin
12.10 Emberközelben
13.10 Kulturális kalauz
13.40 Színházi látcső
15.45 Közvetlen ajánlat
16.00 Wobbler
16.30 Popvilág
17.15 Ormosság Természetgy.magazin
18.00 Nap-nyugta
19.00 ATV-híradó
19.40 Észnél légy! Vetélkedő
20.00 Rendkívüli kiadás
20.30 Ingatlanpiaci körkép
21.00 Csütörtöki turmix
21.30 Webbusiness
22.00 ATV-híradó
22.40 Színházi látcső
23.05 Feró korcsmája
23.35 Műsorzárás. Himnusz
23.45 Színes, képes magazin

HBO

6.30 Hollywoodi csemegék – Latin szépségek
7.00 Jó barátok
7.25 Függöny fel!
9.05 Minden kikötőben...
12.15 A kék szörny
13.30 Majd elválik
15.20 Hajszál hűján hősök
16.50 Tűz a víz alá!
18.20 Férjfogó
20.00 Kulcsjátékos
21.45 Függöny fel!
23.25 Káma-Szutra
0.00 A bukás
16.00 Állatfajok őrangyalai Craig és az oroszlánok
Suli-rá-adás
16.35 Fortyogó föld
17.45 Skandinávia vadvilága Szüret a nagy kékségben
18.15 A szifilisz rejtélye
19.45 Uralkodóházak A holland királyi család
20.15 Jótékony agymosás?
20.50 Nagy katonai tévedések
22.30 Szülők iskolája
22.56 Újjáéled a rebarbara
23.55 Nagy Sándor nyomában
1.00 Úton...
1.30 A vizek szerelmesei

National Geographic

8.00 Vadon élő családok: Fenséges delfinek
8.30 Munkakutyák, 13. Petro, a kereső és mentőkutya
9.00 A holnap világa, 4.
9.30 Megfordulhat még a világ, 3.
10.00 Az amerikai tudomány határai: Szuperemberek
11.00 Eltűnt világok nyomában
12.00 Sárkányok: dübörgő sárkányok
13.00 A hóviharok országa
14.00 Vadon élő családok: Fenséges delfinek
14.30 Munkakutyák, 13.
15.00 A holnap világa, 4.
15.30 Megfordulhat még a világ, 3.
16.00 Az amerikai tudomány határai: Szuperemberek
18.00 Sárkányok
19.00 Hattyúk tava
19.30 Papagájszenvedélyek
20.00 Tina mama
21.00 Vadvilág. Afrikai piszkos tizenkettő
22.00 Testfestők
23.00 Hegycsúcsok felett
0.00 A Sonoran-sivatag
1.00 Tina mama

Budapest Tv

1.20 Fejjáték – kvízjáték
7.00 Keresem a társam
9.00 Fejjáték – kvízjáték
15.00 Képes műsorajánló
15.15 Hogy van? (ism.)
17.05 Szemforgató
17.15 Pufóka kalandjai (ism.) Amerikai rajzfilmsorozat
17.30 Mesezug – gyerekeknek
18.00 Képes műsorajánló
18.05 Zenevarázs
19.00 Biztonsági zóna
19.30 Szemforgató
19.40 Verspercek
19.45 Bróker
20.00 Zenés Kataságok
20.30 Az 1914–1918-as háború
21.20 Szemforgató
21.30 Kotyogó
22.00 Egészségpolc
22.40 Régen és ma

Herzog Fülöp Ferenc 41, 73 épiten
Hikisch Rezsó 127, 129
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991./

MŰVÉSZETI ÉLET,OKTATÁS

LÁTOGATÓJE

..... sz.

Név: .....

Lakás: .....

engedélyt nyert arra, hogy ....

.....

.....

vonatkozólag az MTA adattárában

lexikongyüj

levéltári g

a fennálló szabályok keretén be

Ezen engedélyt a kutatóteremben

A gyüjteményekben kutatott anya

igazgatójától külön engedélyt k

HERZOG Fülöp építész

Mucsarnok, 1895

Moravánszky 1988 50-51.p.

es geht darum, durch
) herunterzuholen, die
ıen› befestigt, der eine
Dornen eines Kirchen-
llten hier die Reimser,
ıkeit mit ihren Giebel-
geht bis ins früheste
egeben haben, von der

en Formen durch ihre
klung eines ihrer Lieb-
die Ebos jene Hinter-
mmarische, auf helle-
rchitekturen gesäumte
thäus, Markus, Lukas
nd wie vom Wind ge-
ırift hoben sich gleich-
ıde Funktion; und was
ar, verwandelt sich in
tung. Ein glänzender

Herczog Fülöp építész

Schickedanz Alberttal együtt megbízást kapott a Szépművészeti Múzeum megalkotására.

Marthy Barna: Bronzlovasok és szépművészetek.

Nők Lapja, Bpest, 1971. júl. 24.

Hercog Fülöp Ferenc

Schickedanz Albertel közösen tervezte a Műcsarnokat (1895) és a Szépművészeti Múzeumat (1900–1906).

Szalnok Megyei Hírlap, 1971. okt. 14.

Herzog Fülöp Ferenc.

Közösen tervezte és épitette Schickedanz Albert-tel a Műcsarnokat és a Szépművészeti Múzeumat.

Békés Megyei Népújság, 1971. okt. 14.

Herzog Fülöp

1900 nyarán megkezdték az Országos Szép-
művészeti Múzeum építkezését. Schickedanz
Albert és Herzog Fülöp módosított tervei alap-
ján, mely az országos pályázaton második
díjas lett.

Kádár Márta: A legnagyobb magyar gyűjtemény.

Fejér Megyei Hírlap, Székesfehérvár, 1976. jún. 13.

Herzog Fülöp

és Schikedanz Albert tervei szerint épült a XIV. Hősök tér Műcsarnok épülete.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest lexikon, Budapest 1973 1335

8061

Herzog Fülöp Ferenc

együttműködött Schikedanz Albert-el a Millenniumi emlékmű építésénél.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc szerk.: Budapest lexikon, Budapest 1973. 133 51

1022 l

Herzog Fülöp Ferenc MDK

Az V.ker.zsidó templom, vizf.

Mücsarnok 1961. tavaszi nemzetközi kiáll.

HERZOG FÜLÖP FERENC és
Schickedanz Albert

A szépművészeti Muzeum földszinti alaprajza.
A " " I.emeleti alaprajza.
A " " főhomlokzata
A " " hátsó épületének hosszmetszete
Az V.ker.zsidó templom. Építészeti vizf.

KMT 1901.tav.nemzetközi kiáll.kat. 39.oldal

Herzog Fülöp Ferenc MDK

A Szépmüvészeti Muz.földszinti alaprajza

A Szépmüvészeti Muz.I.emeleti alaprajza

A Szépmüvészeti Muz.főhomlokzata,

A Szépmüvészeti Muz. hátsó épületének hosszmetszete

Mücsarnok 1901. tavszi nemzetközi kiáll.

MDK

Herzog Fülöp Ferenc és Schickedanz Albert

A szépmüvészeti muzeum főhomlokzata

A szépmüvészeti muzeum hátsó épületének hosszmetszete

KMT 1901. tav. nemzetk. kiáll. 39.l.

MDK

Herzog Fülöp Ferenc és Schickedanz Albert

A szépmüvészeti muzeum alaprajza

A szépmüvészeti muzeum I.emeleti alaprajza

KMT 19el. tav. nemzetk. kiáll. 39.l.

Herzog Fülöp Ferenc MDK

A bp.földalatti vasut egyik lépcsőháza, vizf

Az ezred.kiáll.történelmi főcsoportjának alaprajza, látképe, szépia

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Herzog Fülöp Ferenc MDK

Az ezredévi kiáll. történelmi főcsoportjának kiállitási termei és belső diszitése I-II. vizf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Herzog Fülöp Ferenc MDK

A történeti főcsoport kiáll.termeinek és belső diszitésének terve, vizf. I-II.

Az uj mücsarnok oldalhomlokzata, vizf.

Pantheon-pályaterv, I-II. vizf.

Mücsarnok 1896.ezredéves kiáll.

Herzog Fülöp Ferenc MDK

Az uj mücsarnok főhomlokzatának részlete,vizf
tervrajza

A bp.földalatti vasut egyik lépcsőházának
tervezete, vizf.

Mücsarnok 1896.ezredéves kiáll.

Herzog Fülöp Ferenc MDK

Árpádkori templom pályaterv, vizf.

Részletek a történelmi főcsoport belső diszitéséhez, vizf.

A Calvin téri kut pályaterve, vizf.

Micsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Herzog Fülöp Ferenc MDK

Az ezredévi kiáll.tört.főcsoportjának belső diszitéséhez részletek, I-II. vizf.

Gr.Andrássy Gyula szobrának pályaterve, tus.

Az uj mücsarnok mellékbejárata, szinvázlat

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Herzog Fülöp és Schickedanz Albert

A Szépmüvészeti Muzeum, repr.

A Szépmüvészeti Muzeum. Vasárnapi Ujság 19ol. 23. sz. 365-366.l.

MDK

Herzog Fülöp

A Kossuth Lajos siremlékre hirdetett palyazaton, a Herzog Fülöp, Beck Ö.Fülöp és Schickedanz Albert tervét, 1000 koronan megvételre ajanlotta a bizottsag.

Cikk: A Kossuth-mauzoleum tervei.

Vas.Ujs.1902. 49.évf. 13.sz. 207.l.

Herzog Fülöp

és Schickedanz Albert tervei szerint épült fel az Országos Szépmüvészeti Muzeum ,Budapesten 1895 - 1900 között.

Gerő László:Magyar épitészet a XIX. század más dik felében,Bp.1955.4o.l.TIT Utmutató 37.

HERZOG Fülöp

tervezte a Mücsarnok épületét Budapesten, ami 1895-ben készült el.

Gerő László: Magyar épitészet a XIX. század má-
második felében, Bp. 1955. 4o. 11. TIT Utmutató 37.

Herzog-Tülöp, építész M.D.K.

Sericzedaur Alberttel és Zala Györgyel körös millénium emlékét, mint az önkényesen és körvetlenül kiadott megbírásor szomoru példáját emliti „E" cirkiró. Ez a mű Weherle Sándor hajdani miniszterelnor elhatározása volt, azzal az indokkal, hogy nincs idő pályázatra, s íme „hova-tova 10 év mult el... de befejezetlen állapotában is szomoru ez az Andrássy-uti körlekedési akadály..."

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XV. évf.

febr. 3. sz. 3. old.

M.D.K.

Herzog Fülöp, építész

Szicredanz Alberttel és Beck Ö. Fülöppel közös műve 1000 koronás megvételt nyert a Kossuth mauzoleum pá-lyázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1902. XXIII. évf.

márc. 26. sz. 3. old.

MDK

Herzog Fülöp és Schickedanz Albert

A Szépmüvészeti Muz. dór terme, fényk.

Müvészet V. évf. 19o6. 147.l.

zat feltételeinek nem felelnek meg:

ge:
lap/

ház berendezése" c. /2 lap/

t" c. /6 lap/
65-2./

népszokások" c. /14 lap/
/65./

kaeszközei" c. /5 lap: 12 rajz/
/65-4./

Herzog Fülöp, építész M.D.K.

volt társa Scrikedanz Albertnek, a Szépművészeti Muzeum megtervezésében. Az épület elhészült és bemutatták az Építőművész Szövetség meghívott tagjainak.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1906. XXVII. évf.

Jan. 17. sz. 5. old.

K.E.K.

Herrop Fülöp, építész

volt társa Schickedanz Albertnek a Szépművészeti Múzeum és a műcsarnok építkezésénél.

Építőipar - Építőanyagok, Bp.1915.59.évf.

29.sz. 171.old.

A. D. V.

HERZOG Fülöp építész

Schickedanz Albert munkálása a Szépművészeti Múzeum építésénél (1900-06)

Gerő László: Magyar építészet kaladó hagyományai Bp. 1951. 64. l.

HDK

Herzog Fülöp Ferenc, müépitész

a budapesti ezredéves emlékmü épitészeti részének sikeres elkészitése alkalmából a harmadosztályu vaskorona rendet adományozta a király.

A hétről. Kitüntetések.- Lechner 60ön ünneplése.
Vállalkozók Közlönye és Nagy.Epitők Lapja. Bp.1906
jan.24. 1.old.

Herzog Fülöp MDK

Szépmüvészeti Muzeum.
Hősök tere.

Tervezte: Schickedanz Albert és Herzog Fülöp.
1900.

Belsőleg helyreállitva 1947-1953.

Külső helyreállitás folyamatban Imrényi Szabó Imre gondozásában.

Repr. 292. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

185.1.

Herzog Fülöp

MDK

Mücsarnok.
Bp. Hősök tere.

Tervezte Schickedant Albert és Herzog Fülöp
1895-ben.

Repr. 293. kép.

~~Helyreállitottanm~~ Belül részben helyreállitotta
Borsos László.

~~Zs~~ Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

185.1.

Herzog Fülöp MDK

Sz/ Schickedanz munkatársa a Müvsarnok tervezésénél.

THALY TIBOR: A 200 éves Városliget. Bp.1958.

111.1.

MDK

Herzog Fülöp

A Szépm.Muz. dór tarme. Fénykép

Müvészez V.évf. 1906. 147.l.

Herzog Fülöp és Schickedanz Albert MDK

a Szépm.Muz. északi oldala, fényk.

Müvészet, V.évf. 1906, 146 o.

Herzog Fülöp Ferenc

irod

Thieme-Becker

XVI. 569. l.

(Lyka)

TEL. 44. VAD LAJOS
SZABADKA
Szerdahelyi-u. 1.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Herzog Fülöp és Schickedanz Albert MDK

a Szépm.Muz. főhomlokzata, fényk.

Müvészet, V.évf. 19o6. 145 o.

Herzog Fülöp - Schickedanz Albert MDK

a Szépm. Muz. román csarnoka, fényk.

Müvészet, V.évf. 1906, 148 l.

Herzog Fülöp - Schickedanz Albert MDK

a Szépm. Muz. reneszánsz csarnoka, fényk.

Müvészet, V.évf. 1906, 149 l.

MDK

Herzog Fülöp Ferenc és Schickedanz Albert

Kossuth-emlékmü pályázat terve

Kossuth emlékmü. Müvészet, I.évf.19o2. 225 l.

MDK

Herzog Fülöp

Müvészet V. évf. 1906, 145-150 l.

Magyar Néprajzi Múzeum – 6000 db – 64.85783

Dobos Ilona
1962.

MDK

Herzog Fülöp Ferenc - Schickedanz Albert

Erzsébet emlékmü pályaterve

Az Erzsébet emlékmü. Müvészet, I.évf. 19o2.
1o5-11o. Illusztrációval

Herzog Fülöp

MDK

A Szépmüvészeti Muzeum és a Mücsarnok
Schickedanz és Herzog alkotásai.

100.Ø. o.

Borsos - Sódor - Zádor : Budapest. Bp. 1950.

R. D. K

HERZOG Fülöp építész

A Szépművészeti Múzeum épi-
tésénél Schickedanz Albert mun-
katársa

Gerő László: Magyar építészet a XIX. sz
második felében Bn. 1955 - 27. l.

MDK

Herzog Fülöp müépitész

A lipótvárosi zsidótemplom. Mücsarnok, 1899.
12. sz. 174 l.

M.N.K.

Herzog Fülöp

Erzsébet királyné szobrának pályaterve Schickedanz Alberttel közösen.

A Szépművészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 53.l.

M.D.K.

Herzog Fülöp

A Szépmüvészeti Muzeum hátsó tömbjének belső dekorativ festése Schickedanzzal

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 53.l.

Herzog Fülöp építész M.D.K.

A Szépmüvészeti Muzeum pályaterve, repr.

Társtervező: Schickedanz Albert

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 56,57 l.

M.D.K.

[Herzog Fülöp]. építész

[Schicredanz Alberthel] közösen tervezett Szépművészeti Múzeumaner főkomlokzátáról, és a Múcsanok timpanonjáról egy-egy szép felvételt közöl:

Szamos Rudolf: Hagyományok nélkül
Zugló

BUDAPEST, VI.évf. 1968. 12. sz. 12-13. old.

Herzog Ferenc Fülöp

jellegzetes építészeti alkotást adott Schikedanz Alberttel együtt Pest városának.

Gádor E.: Budapest pobrai, Budapest, 1955. 10 l.

Herzog Fülöp, építész

M.D.K.

volt társa Schickedanz Albertnek az 1900-1906 körül felépült Szépművészeti Múzeum tervezési munkáiban, és az 1895-ben épült Műcsarnok tervezésében

Róna Tibor: Budapesti kirándulóhelyek

Bp. /1960/. Panoráma, /Magyarország írásban és képben 1.köt./

229. old.
+ 231. "

Herzog Fülöp

A múzeum épülete Schikedanz Albert és Herzog Fülöp építészek alkotása (1900-1906).

Szépművészeti Múzeum (vezető) 7. l.
Budapest 1965

Herzog Fülöp

is közreműködött Schickedanz
Albert mellett a népművészeti
Múzeum építésében

A népművészeti Múzeum megnyitása
Pestmegyei Napló, 1966. dec. 1. 7. o.

Herzog Fülöp Ferenc /1860 - ?/

vezet vett Schickedanz ~~Alb~~ Albert mellett a Műcsarnok (1904), a Millenium-emlékmű (1897+1905) és a Szépművészeti Múzeum (1900-1906) építésében.

Major Máté: Építészettörténet. Tőkés és szocializmust építő társadalmak építészete. Bp. 1960. Müszaki k., 589 l., 388 kép.

223-224. l

Herzog Fülöp Ferenc

és Schickedanz Albert: Népművészeti Múzeum. (Budapest, 1900-1906).

(repr.)

Major Máté: Építészettörténet. Tőkés és szocializmust építő társadalmak építészete. Bp. 1960. Müszaki k., 589 l., 388 kép.

225.1.

Herzog Fülöp építész M.D.K.

A Szépmüvészeti Muzeum beadványterve, repr.

Társtervező: Schickedanz Albert

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 59.l.

Herzog Fülöp építész

CIVIL BUDAPEST

Ezredvégi gondolatok

A Magyar Kultúra Alapítvány vendége lesz ma este hat órától *Jókai Anna* Kossuth-díjas író, aki Életünk és irodalmunk az ezredvégen címmel mondja el gondolatait. A beszélgetés helye a Magyar Kultúra Alapítvány székháza (I., Szentháromság tér 6.).

Repülőbalesetek

Az Ég Kör, a repülés barátainak klubja mai összejövetelén este hattól *Kővári László* repülőmérnök tart előadást a légi balesetekről a Marczibányi téri Művelődési Központban.

Egy városházi tudósító hagyatékából

György Endre és a főváros címmel nyílik kiállítás ma délután öt órakor a Budapesti Városvédő Egyesület Podmaniczky-termében (VI., Eötvös utca 10.) a 101 éve született egykori városházi tudósító hagyatékából előkerült dokumentumok, fotók alapján.

A régi művésztelep

A szentendrei régi művésztelep alapítóiról, a Réti nyolcakról tart vetített képes előadást *dr. Nagy János* a Művészetbarátok egyesületének mai összejövetelén este fél hattól a Várlak Egyesület Klubjában (I., Bem rakpart 6.).

Tudsz-e még világul?

A Berzsenyi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság újabb könyvbemutatót rendez Budapesten. Holnap este hat órakor a Rátkai Klubban (VI., Városligeti fasor 38.) *Bella István* Tudsz-e még világul? című gyűjteményes kötetét vehetik kézbe az olvasók. Az estet bevezeti és a költővel beszélget *Koczkás Sándor* irodalomtörténész.

Múltidézés

A Budapesti Városvédő Egyesület kőbányai csoportja összejövetelén, a Kőbányai Helytörténeti Gyűjteményben (X., Halom utca 37/B) holnap este hat órától *Szmodics Béla* történész tart előadást a magyarok őstörténetéről. A Promontor-Tétény Csoportban pedig a mai XXII. kerület Árpád-kori történelmét és fellelhető emlékeit ismerteti *Garbóci László* helytörténész február 21-én, hétfőn 17 órakor a Budafok-Tétény Művelődési Házban (XXII., Nagytétényi út 35.).

Pedagógia, média, felnőttoktatás

A felnőttoktatás és a média kapcsolatáról rendez konferenciát Budapesten a Magyar Népfőiskolai Társaság, a Német Népfőiskolai Szövetség és a Magyar Pedagógiai Társaság holnap délelőtt tíz órától a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat tanácstermében (VIII., Bródy Sándor utca 16.).

Lapzárta után

A Magyar Zsidó Kulturális Egyesület Sajtóklubjában (VII., Garay u. 48.) holnap este hat órától napi- és hetilapok ismert újságíróival beszélgethetnek a legfrissebb aktualitásokról. Vendégek: *Avar János, Boros István, Dési János és Weyer Béla.* Az est házigazdája *Kertész Péter.*

A solymászatról Kistarcsán

A solymászatról tart előadást *Záborszky Endre* történész a Kistarcsai Kulturális Egyesület összejövetelén holnap este hat órától a Deáktanyán (Kistarcsa, Deák Ferenc utca 6.).

Legrejtettebb titkaink ismerője

Popper Péter előadás-sorozatban foglalkozik a pszichoanalízis fejlődésével. Soron következő előadásában, a Magyar Zsidó Kulturális Egyesület Társasági Körében Sygmund Freud munkásságáról lesz szó február 19-én, szombat este 6 órától. Cím: VII., Garay utca 48.

Kerti rajt

A tél végi, kora tavaszi kerti teendőkről tart előadást *Magyar Lajos* kertészmérnök a Budafoki Kertbarát Körben február 21-én, hétfőn 17 órától. Helye: Budafok-Tétény Művelődési Ház (XXII., Nagytétnyi út 35.).

Farsang fogyatékos gyerekeknek

A Marczibányi téri Művelődési Központ Nyitott ajtó címmel rendszeres programokat szervez fogyatékos gyerekeknek. Február 22-én, kedden 15 órától farsangi táncmulatságot rendeznek a Cervantes zenekar közreműködésével. Előtte közös álarckészítés, a mulatságon pedig érdekes játékok és sok meglepetés várja a gyerekeket.

Százéves múzeum

A Magyar Nemzeti Múzeum Baráti Köre és a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei, valamint Budapesti Baráti Köre közös összejövetelt rendez február 22-én, kedden 15 órától a múzeumban. Vendégük *dr. Veres László* múzeumigazgató, aki a miskolci Herman Ottó Múzeum százéves történetéről tart előadást.

Környezetvédelmi napok

A Környezetvédelmi Információs Klub február 23. és 25. között rendezi meg a IX. Országos Környezetvédelmi Napok című szakmai konferenciát és kiállítást a XIV. kerületi önkormányzat helyiségében (XIV., Pétervárad utca 17.) A szakmai tanácskozás főbb témái: a települési és épített környezet védelme, a hulladékgazdálkodás, a szennyvízgazdálkodás és a helyi környezetvédelmi szabályozás. A részvételi feltételekről a Környezetvédelmi Információs Klub címén lehet érdeklődni: 1149 Budapest, Limanova tér 25., telefon: 252-8452.

A Civil Budapest minden szerdán hírt ad a fővárosban és vonzáskörzetében működő civil szervezetek, egyesületek, alapítványok, baráti társaságok programjairól, kezdeményezéseiről és problémáiról. Üzeneteiket, közlendőiket *Kirschner Péternek* küldhetik, telefon és fax: **328-8439,** e-mail: **kirsch@westel 900.net**

SZOLGÁLTATÁS

EGÉSZSÉG • KÖRNYEZET • PIACTÉR

Automata Turinform-vonal belföldről hívható ingyenes zöldszám: (06-80) 660-044, telefonszám külföldről: (00-36) 60-550-044 • **Turistainformációs irodák Budapesten** I. kerület, Tárnok utca 9–11., 488-0474; V. kerület, Sütő utca 2., telefon: 317-9800; Nyugati pályaudvar, 302-8580; VII. kerület, Király utca 93. (A falusi turizmusról is ebben az irodában lehet érdeklődni.), telefon: 352-1433 • **Különleges valuták vétele-eladása** Nyugati Átjáró Üzletház – Tichi Kft., 331-2904 • **Budapesti Természetbarát Kör – „Gyopár" természetbarát szakosztálya** V., Curia utca 3., 318-0933/138-as, 139-es mellék • **Fővárosi Sportinformációs Iroda:** V., Curia utca 3., 266-8404 • **Nyugdíjasok Budapesti Szövetsége** V., Akadémia utca 1-3., 269-5824.

Olvassuk el az élelmiszerek címkéit

Az élelmiszergyártók gyakran teszik próbára a vásárlók türelmét az újnak tűnő árukkal és csomagolásokkal.

Előfordulhat, hogy különböző súlyú termékeket azonos áron forgalmaznak, és a vásárlóknak fel sem tűnik a különbség. Fontos, hogy a vevő a vásárlást megelőzően tájékozódni tudjon az áruról, ezért azon minden esetben fel kell tüntetni a portéka nevét, tömegét, összetételét és gyártóját, valamint azt, hogy meddig őrzi meg a minőségét.

Importtermékeket forgalmazás előtt be kell vizsgáltatni. Ha OÉTI-, ÁNTSZ- vagy OTH-jelzés látható a címkén, az élelmiszer megfelelt a kötelező minőségvizsgálaton. Kötelező a magyar nyelvű tájékoztatás, valamint a származási hely és az előállító cég nevének feltüntetése is.

Egyes termékeket, például a húsokat, a gyorsan romló élelmiszereket meghatározott hőmérsékleten kell tárolni. A tejtermékek nagy részét hűtőpultban kell tartani, míg a féltartós, a tartós és a dobozos tej nem igényel hűtést.

A hosszabb fogyaszthatósági idejű élelmiszerek forgalomba hozatalát a hatóságok meghosszabbíthatják. A lejárat után az ilyen áru olcsóbban eladható. Ez elsősorban a konzerveket, kekszeket érinti, ahol a lejárati idő csak a termék állagát veszélyezteti, a minőségét nem. *(Munkatársunktól)*

Vissza kell cserélni a hibás árut

Az élelmiszerekkel kapcsolatos panaszok elintézési módjáról kérdeztük Tóth Istvánnét, a Fővárosi Fogyasztóvédelmi Felügyelőség igazgatóját.

– A törvény szerint „a minőséghibás élelmiszert, háztartási vegyi árut vagy kozmetikai készítményt a vásárló választása szerint azonnal ki kell cserélni, vagy vissza kell venni és a vételárat vissza kell téríteni". Tehát ha a reklamáció az áru minőségével kapcsolatos (a tej savanyú) vagy lejárt a szavatossága, és megvan a blokk vagy a számla, kötelező a terméket kicserélni vagy visszafizetni a vételárat. A vevő dönt, melyik lehetőséget választja.

– Mit tehetünk akkor, ha panaszunkat nem megfelelően orvosolják?

– Ha az üzlet nem hajlandó a vásárló kártalanítására, a fogyasztó a Vásárlók Könyvében kérheti reklamációja rendezését, illetve panasszal élhet a fogyasztóvédelmi felügyelőségnél vagy a kerületi jegyzőnél. A bejegyzésre az üzletnek harminc napon belül reagálnia kell. Ha ezt elmulasztják vagy a könyvet szabálytalanul vezetik (például nincs lepecsételve) az üzlet ellen szabálysértési eljárás indulhat.

K. A. M.

• TÚRAAJÁNLÓ

A hét végén jó néhány túraajánlat közül válogathatnak a fővárosiak és a város környékén lakók. Szombaton a Budapesti Természetbarát Kör például kirándulást szervez **a Visegrádi-hegységbe, a Budai-hegységbe** és **a Pilisbe** is. Az erdőjárók előtt jelentős erőpróbák állnak, ugyanis mindegyik túra mintegy húsz kilométeres táv teljesítését irányozza elő, ráadásul könnyen előfordulhat, hogy az utak sárosak, csúszósak lesznek, de az igazi túristát ez sem rettenti el. A **Visegrádi-hegységbe** indulók reggel nyolc órakor találkoznak a Batthyány téri HÉV-végállomáson, a **Budai-hegységbe** igyekvők reggel kilenc órakor a hűvösvölgyi végállomásnál. A **Pilisi túra** résztvevői szintén reggel nyolckor gyülekeznek a Batthyány téren.

Vasárnap újabb túra indul a Pilisbe, erre viszont csak a profikat várják. A résztvevőkre harmincöt ki-

Óbudán tüntettek

Diákok és mozgássérültek

Herzog Fülöp, a menedzser építész

Az 1890-es évek elején német és osztrák építészek is érkeztek Budapestre, számítva a konjunktúrával járó jó munkákra. Köztük volt a harminchárom éves Herzog Fülöp is, aki barátjával, Oskar Marmorekkel együtt 1893 őszén jelent meg Pesten. Mindketten Ferstelnél tanultak Bécsben, de Marmoreknek már 1892-ben óriási sikere volt az Alt-Wien kiállításcsoporttal.

Herzog addig beosztott tervező volt Fellnernél és Helmernél, a két színházépítő-specialistánál. Ők célirányos munkamegosztással dolgoztak: megállapodtak, hogy Fellner utazik, tárgyal, szerződik és ellenőriz, Helmer pedig a műteremben rajzol. Ezt a modellt ajánlhatta Herzog, amikor 1893-ban társult a Pesten Yblnél dolgozó Schikedanz Alberttel. Schickedanznak kiváló érzéke volt a festészethez, többször meg is próbálta e pályamódosítást. Ám 1870-ben a Batthyány-mauzóleum pályázatán elért egy első díjat, és fel is épült az inkább kerti épületre hasonlító emlékmű. Schickedanz azonban nem tudott bánni a mesterekkel.

Jött Herzog, és kettejük cége hirtelen a legsikeresebbek közé emelkedett. 1893-ban a millenniumi kiállítás történeti főcsoportjának kialakítására készült tizennégy pályaműből négyet – Alpár Ignácét, Pfaff Ferencét, Tandor Ottóét és Schickedanz Albertét – díjaztak. Utóbbi jeligéje: „Ezredéves történetünk: Ezer évre remény nekünk!" Még ez évben újabb pályázaton dőlt el, hogy Schickedanz ötlete

latarchitektúra helyett pirográniothomlokzat valósuljon meg.

Ugyancsak 1894-ben, a szokások és a parlamenti törekvések ellenére Wekerle Sándor miniszterelnöktől kapott közvetlen megbízással Zala György szobrászművésszel együtt jutottak a millenniumi emlékmű tervezéséhez. Előbb két klasszicista változat tervei készültek el. Wekerlének nem tetszett ez, és román, gót, majd végül a megépülthöz hasonló eklektikus változatok következtek. A nagy mű csak 1929-ben készült el, jóval Schickedanz és Herzog 1915-ben, illetve 1925-ben – 75 éve ezen a napon – bekövetkezett halála után. Zala még megérte ezt, de a királyszobrokat már hat másik szobrász mintázta.

A millenniumi láz közepette az 1895–1896-ban Francsek Imre, illetve Korb Flóris és Giergl Kálmán tervezte és pályázaton díjazott földalatti vasúti lépcsőlejáróházakat sem a pályadíjasok építették meg. A Gizella téri és az Oktogonnál állókat Schickedanzék kapták, és Zsolnay-féle pirogránittal burkolták. A többit Brüggemann György valósította meg fémből. A kortársak kritizálták a Schickedanz–Herzog-terveket, a közlekedés lendületéhez képest túl finom mintázatúnak, quattrocento kápolnák oda nem illő másolatának ítélték, és már 1911– 1912-ben lebontották. Kár értük.

Az 1896-os lendületben még mindig Herzog ötlete szerint képzelték el a Gellért-hegyi pálmaházat a déli lejtőkre, egy szórakozónegyed középpontjául, az errefelé húzódó szőlők helyére. A Herzog ál-

Egy papíron maradt Schickedanz–Herzog–Jantsó-terv: az Erzsébet királyné-emlékmű

Ybl-féle Várbazár üzletiesebb változata ma is szenzáció lenne.

1896-ban az építészpáros a Földtani Intézetre is pályázott. A bírálók a győztes Lechner tervének funkcióját ítélték jobbnak, és furcsa módon fanyalogtak a ma világhírű szecessziós épület homlokzata láttán. Két tervvel indultak a budai Vigadó pályázatán is. *Gábor Eszter* kutatása szerint Herzog készíthette az egyiket: barokkos, reprezentatív lépcsőházzal ható teátrális mű. De egyik terv sem futott be.

Nagy munkában telt 1898 és 1899 is. Párhuzamosan két nagy pályázatot készítettek. Az egyiket a lipótvárosi zsinagóga Parlamenthez közeli elhelyezésére, a mai bírósági negyedben. Huszonhárom pályázat érkezett, Schickedanz és Herzog firenzei homlokzatú, de római léptékű kupolával megkoronázott gótikus-reneszánsz vegyes stílusú tervét nem sokra tartották a

[illegible] tervezték

hogy maga is kerekes székbe került. Egy sportbalesete után fenyegetett egy ideig, akit műkkel. Egyikük aktív sportoló, akit pasztalatok már saját bőrükön, saját szemükben és menetközben dől el. Az érdekldődők reggel tíz perccel hét óra előtt találkoznak a Moszkva téren. A tura varhatóan este hét óráig tart.

A Dorottya? nyitja a határon túli

Folytatás a 27. oldalról

Schiffer János főpolgármester-helyettes elmondta: egyelőre nincs döntés az iskola épületének átvételéről, de valószínű, hogy a [illegible] kére is tervezett bérvállal[illegible] a Mozsár utca 7. alatt. A Nyúl utca 3. [illegible]

fennmaradt makettfotó alapján nehéz ma ítéletet mondani. Összességében konzervatív volt az együttes. Mégis mértéktartóbbnak bizonyult, mint a megvalósult Gerster–Stróbl-emlékmű, és elmaradt Lajta Béla csodálatos, új szellemű terve mögött. A döntés után kitört a botrány.

A Schickedanz–Herzog kettős már csak egyszer szállt versenybe jelentős munkáért, 1907-ben a Földművelésügyi Minisztérium átépítésekor. Lényegében a Kúria homlokzatát tükrözték az Alkotmány utcai tengely túloldalára. Városképi értelemben indokolható, de a XX. századtól teljesen idegen volt a javasolt architektúra. Utolsó kivitelezett közös művük, a szekszárdi Vármegye Múzeum már öt évvel korábban, 1902-ben elkészült.

Szétváltak. Herzog egyedül építette és el is adta saját bérházát az Aréna út 13. és a Mozsár utca 7. alatt. A Nyúl utca 3. [illegible]

Feszty-körkép Műcsarnokkal szemben álló telkére esett a választás. Pecz Samu nyert, Schickedanz és Herzog terve második díjas lett, de Schickedanzék kapták a megbízást. Több változat készült, míg 1900-ban, a Feszty-épület lebontása után engedélyt kaptak, és 1902-ben elkezdték, majd 1906-ban be is fejezték az inkább a gyűjtemény rangját reprezentáló, semmint jó funkciójú épületet. Ferenc József 1906. december 5-én nyitotta meg a házat, Schickedanz Albert és Herzog Fülöp magas kitüntetést kapott. De a vakolatarchitektúra és a hiányzó szobrászati munka mégis szükségmegoldást mutat.

A következő, már nem megvalósuló művük az Erzsébet királyné-emlékmű terve. Két évvel az Erzsébet elleni merénylet után, 1900-ban nagyszabású együttes megépítését szorgalmazta a hivatal és a közvélemény. Schickedanz, Herzog és a szobrász Jantsó a Szent György tér Duna

Diákok és mozgassák a gimnazistákat

Jeli Magdolna életét kerekes székhez kötve éli, de mind önállóbban és öntudatosabban. Egyik kezdeményezője volt a Mozgássérültek Önálló Élet Egyesületének. Társaival együtt szeretné bebizonyítani: ha a társadalom szándékozik vagy

hassák ösmaguktól. Fél perc múlva kidörül, ezek a fiatalok is mi mindent megtapasztalnak már saját bőrükön, saját szemükkel. Egyikük aktív sportoló, akit sportbalesete után fenyegetett egy ideig,

Herzog Fülöp, epitéon /1860–1925/.

P. Szabó Ernő: István király Budapesten.

Schickendanz Albert és Herzog Fülöp Ferenc tervei, szerint 1846-ban felépült Müssarnok homlokzatán újra a Templomot alapító, a koronázási palástot adományozó királyt láthatjuk.

/repr./

Budapest folyóirat, 1988., 8., 9–old.

M.D.K.

Herzog Fülöp

Résztvett a Szépmüvészeti Muzeum épitésére hirdetett tervpályázaton, 1899.

4ooo K-s II. dij

A Szépmüévszeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956.

M. D. K

HERZOG Alajos kőművessegéd

A meslerek jegyzékében vegyeser alatt

összefoglaltor között

1817-ben, 1822-ben és 1824-ben szerepel

1-1 jelentéktelen művel

Zakariás G. Sándor: Adatok Budo-

építiszetehéz a XIX. sz. első felében

Tanulmányok Bp. multjából XII.

Bp. 1957. 306. l.

M. D. K.

HERZOG Alajos kőművesse géd

T. Pala u. 10. ott György városi ze-
nész Jszt. udvari toldalékának
Ferve Sebastva.

Zakariás G. Sándor. Adatok Buda épi-
tiszetéhez a XIX. sz. első becitén
Tanulmányok Bp. multjából XII.
Bp. 1957 288. l.

Herzog Ferenc építész

L: Horti Pál

Vadas József: A lélek diadala 12.

Élet és Irodalom Bp. 1986 ápr 11 XXX/15

MDK

Herzog fülöp, [építész]

A Műcsarnok egyik terveszője.
(hőrey – lényképp)

– : A tárlat kapuja 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. ápr. 30.

Herzog Fülöp

M.D.K.

A Szépmüvészeti Muzeum palotája Schick-danz Albert-tel.

Szépmüvészeti Muzeum Bp. , Bp. 1959. 3.l.

Herzog Fülöp

Schickedanz Albertel közösen készített tervei alapján – némileg módosítva – 1900 nyarán megkezdik a Szépmű-vészeti Múzeum építkezését.

Kádár Márta: A legnagyobb magyar épületmű

Vörös Népe, Szombathely, 1971. jún. 3.

Hervé, L.
fotós

Lucien Hervé fotókiállítása

A Budapesti Tavaszi Fesztivál eseményeként *Lucien Hervé* fotóművész képeiből nyílt tárlat szombaton a Budapest Kiállítóteremben. A magyar származású, Franciaországban élő és dolgozó, világhírű művész neve elsősorban építészeti fotóiról ismert. Ő volt a neves építész, Le Corbusier fényképésze, s a különböző folyóiratok, múzeumok és archeológiai intézetek számára rendszeresen megörökítette a múlt építészeti remekeit is.

Népszabadság, 1988. márc. 21.

11.10: James King operafelvételeiből.
11.37: A Berlini Rádió szimfonikus zenekarának hangversenye.
13.05: Mikrofonák.
13.50: Zengjen a muzsika!
14.20: Új lemezeinkből. Monteverdi: Poppea megkoronázása. Háromfelvonásos opera. Prológ és I. felvonás.
16.02: Zenekari muzsika.
17.00: Diákfélóra.
17.30: Részletek Enrico Rava és Dino

19.30: Híradó.
20.15: Sándor Pál-sorozat. Herkulesfürdői emlék. Magyar film (1981).
21.35: Új hullám.
22.20: Híradó 2.

2. MŰSOR

20.00—21.00: Körzeti tévéstúdiók.
— Budapest.
— Pécs.
— Szeged.

D Herzog András
eysenseuckher
in Deutschau
1700 Köml

ind

Numizmatikai Körl

1903. 44. l

.....*mühely.*

yfőnökség!

v.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....szamu.....

am.

évi .....hó.....

.....

sajátkezű aláirás és munkásszám.

Herzog ...

Baumgarten és Knötgen építészek tervei alapján épült fel, 1894-99-ben a bécsi tudományegyetem központi épülete. (Egyetemtér)

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970. 463 l.

66 l.

Herzog Fülöp

épitész

l.

Divald 1927

151. l.

SZOMBATHELYI BŐRGYÁR R. T.—S.

SZOMB

TELEFON: 108

GIRÓSZÁMLA A MAGYAR NEMZETI BANKNÁL
GIROKONTO BEI DER UNGARISCHEN NATIONALBANK

M. KIR. POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA 18.291
UNGARISCHES POSTSCHECKKONTO 18.291

POSTAFIÓK — POSTFACH 125

Igen tisztelt

mélettel látom, hogy elfeglaltsága

bélyegeknek számonra való rásárlásán

összes dátumtipusait gyűjtöm, keresek i

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

Rónay Mária
Budapest.
XII.Kelety Károly u.15.a.

Kedves Kartárs!

Értesitem, hogy folyó hó 29-én /hétfőn/, d.u. 2-4 óra között e havi munkájának leadásával egyidőben, tiszteletdiját felveheti.

Budapest, 1958. december 16.

Művészettörténeti Dokumentációs Központ 1951

Dávid Katalin sk.
az Intézmény vezetője

1895 Földalatti, lejárók
terve
(Oktogon, Vör. tér

HERZOG 1. *Fülöp Ferenc*, építész. * Bécs 1860, † Budapest 1925 márc. 17. Bécsben a műegyetemet Ferstel, König és Weyr tanárok vezetése alatt végezte. Utóbb Budapesten telepedett le s 1896. megszerezte a magyar állampolgárságot. Ebben az időben Schickedanz Albert építésszel közös irodát nyitott s együtt tervezték és építették a bpesti millenniumi emléket (1897—1905), az új Műcsarnokot (1905), a Szépművészeti Múzeum épületét (1899—1907), a Szekszárdi Múzeumot (1900), a millenniumi kiállítás történelmi csoportjának újból való felépítése alkalmával a belső díszítést (1906), a Semmelweis Ignác és Szilágyi Sándor síremlékeit.

E.G.I 457 l

Orendi, Julius III. 224.

Herzog Fülöp
műépítész

Fővárosi Lapok 1896. febr. 14., 5. old.
(Az új műszamok.)

Kalmár

Herzog Fülöp
épitést

Fővárosi Lapok 1896. máj. 5., 4. s. old.
(a király látogatásai. a műcsarnokban.)

Kalmár

Herzog Fülöp
épitész

Gentmüent
88. (Többes) l.

Herzog Fülöp

Ferenc

ejitész

irod

z

Lechner 1940

198 l.

AZ AQUARELLEK ÉS

Herzog Fülöp

MAGYAR MŰVÉSZET

1931. 307

Herzog Fülöp Freuer (irodalom)

Magyarország. 1904 december 25.—

Herzog Fülöp Ferenc

Müvészet 1902. 123, 225
– 1906. 147.
– 1911. 114
– 1915. 319

2
).

Herzog Fülöp

ерцеп

Irod

Az ig. [illegible]

Minerva Lapok 1896.

4. ~~2~~ ж 6. 1. (abraval)

Herzog Fülöp

opetén

laig okv.

Ontag vilag

1906, 94 l.

arczkepel

Herzog F. Ferenc
épitész

elhoptak.

— (Halálozás.) *Herzog F. Ferenc* műépitész, a volt Schikedanz és Herzog épitészcég egyik tagja, a Ferenc József-rend tiszti keresztjének tulajdonosa, ki Schikedanz épitésszel együtt a városligeti Műcarnokot, a Szépművészeti Muzeumot és a millennáris emléket tervezte, folyó hó 17-én elhunyt. Temetése folyó hó 19-én délután 3 órakor lesz a kerepesi temető halottasházából.

Pesti Hirlap

1925. márc. 18.

~~Balaton VII. 60, 61.~~

Herzog Fülöp

épitett

vrod

Petr Samtida

42. l.

167. l. képpel

Herzog Fülöp

épitése

lásd

Ráth György 1896

308. l.

Szentiványi bynka zls.
B. 34.

jönéppel átkelés ides (fordulat)

. 30 mp.

3 perc

2 p 50 mp.

~~96 fö 7 perc~~

~~48 "~~

21 per

50 "

6 "

1.17 mp

Herzog Fülöp

írta

Szilágyi Sándor

Nagy-Budapest.

Budapest, 1927. 36 l.

T. 3797.

és pipával ábrázolt földmives a
zét fogja. Felirata:

.

en bey J. Trentsenszky in Wien.

23.5 : 20.5 cm.

-1.

Herzog Fülöp

ismd

A szeji univerzeti muzeum. Vasárp 1901.

23 szám. Eggel.

(Lapszám 360 Eötvös)

Herrog
gutes

Wod VU. 1902
221-22. l

V. Kos (a kosmetik
[illegible]
[illegible])

Herzog Fülöp

irod épitéz

2

Hlutolás 10. l.

Vigyázz!

(Ha a tárgy és névmutató nem lesz tulságosan nagy!)

Apróbb Közlemények címei szerök szerint Közlendők mindenkor a fő tárgymutatók alapján.

Tehát minden szerönét utána nézni, hogy az ~~[illegible]~~ összes csukkei közölve legyenek.

Ugyanígy a Könyvismerteteisek is Közlendők az ismerteték nevei alatt is.

Herzog F. Ferenc

1896. mill. Erath
Milsand

Itcze, agyagból V. 174.

Herzog F. Ferenc

ejnterj Budapest.

Mücsarnok

1896. mill. Giall.

Herzog Fülöp

1901. Tav. Giall.

~~Abaj Tomo vármegyei nejpriseleti~~

~~vukamenük VIII. 137~~

Abauj-Torna vármegye II. 174, III. 178, 179, V. 302, VI. 224, 225, VII. 289, VIII. 217, 234, X. 44, 169. — i és Kassai Közművelődési Egyesület III. 178, 179, IV. 262, V. 302, VI. 225, VII. 287, VIII. 232, IX. 154, X. 71, 174, 176, 221. — i népviseleti ruhaemlékek VIII. 137.

Herzog Fritzs F

Anleitr

~~Bronzkanálka nyele, római~~

~~IX. 117.~~

1899 [illegible] [illegible] [illegible] 2. dij (Schickedanz)

1902 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
Schicked. is [illegible] [illegible].

1906 77 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Vasvatta VIII. 124

Herzinger

U. 4233. 56 l.

Herzog Fülöp Ferenc (1)

später

geb. 1860 in Wien, seit 1897 ung. Staatsbürger, absolvierte als Schüler Ferstel's und König's das Wiener Polytechnikum, arbeitete seit 1884 im Atelier der Oberbaurräte Fellner und Helmer in Wien. Seit 1889 selbstständig, wirkte sl. anfangs in Wien, wo er bei der öffentlichen Konkurrenz für Villen und Reihenhausbauten des Cottagevereines mit zwei ersten Preisen ausgezeichnet wurde. Anläßlich der Preisausschreibung für das Budapester Kunstgewerbemuseum nach Budapest berufen, nahm er später unter Leitung des Dombaumeisters Josef Kauser auch mehrere Jahre ~~auf~~ an den

1904. X. 7

Nyíregyháza kiár

A főfelügyelőség 1903. évi jelentése (702/1904.)

Herzog Fülöp Ferenc (2

Entwürfen zur Innendekoration der Szent-Istvánbasilika teil und wurde später mit dem Bau der Rimaszombatter evang. Kirche betraut. Bei den öffentlichen Konkurrenzarbeiten für die 1896-er Millenniumsausstellung wurde H. mit zwei ersten Preisen ausgezeichnet und führte mit Schikedanz die innere dekorative Ausgestaltung der historischen Gebäude und das neue Künstlerhaus im Stadtwäldchen aus. Diesen folgten in rascher Reihenfolge zahlreiche Privatbauten, Monumente und Grabdenkmäler. Entwürfe für die Schwurplatzbrücke, 1897 die Bauten des Millenniums-

1907. augusztus 8. 406

Számvevőségnek: Kerekes Pál könyvtári laborans nyitrai utjáról benyujtott költségelszámolása ervényesítés végett jattetetik (596/1907)

Herzog Fülöp Ferenc 3

denkmales in Budapest, des Szegszárder Museums, der Budapester Museums der schönen Künste und zahlreiche andere Entwürfe für Monumentalbauten, die mit Preisen ausgezeichnet wurden. Für die gelungene künstlerische Vollendung des Millenniumsdenkmales, dessen bildhauerischen Teil Georg Zala beistellte, wurde im das Offizierskreuz des Franz Josefs-Ordens verliehen

Krück I. 491. l.

Érkezett 1904 augusztus 2.

596/1904 (Budapest 1904 augusztus 2.)

Kerekes Pál, könyvtári laboráns beterjeszti számadásait nyitrai kiküldetésének költségeiről. (Érvényesítés végett átküldve a számvevőséghez 1904 VIII/8.)

+ 1925 márc 17 Dp

Herzog Fülöp Ferencz, építész; szül. 1860 február 16-án Bécsben. A műegyetemet Bécsben végezte Ferstel és König, építész-tanárok és Weyr szobrász-tanár vezetése alatt. 1882-ben és 1895-ben Olaszországban, 1894, 1897 és 1903-ban Németországban és Dalmácziában, 1904 ben Egyptomban és Görögországban, 1906-ban ismét Németországban volt tanulmány úton. Az 1890-es évek elején Budapesten telepedett le s 1896-ban megszerezte a magyar állampolgárságot. Ebben az időben Schickedanz Albert építészszel (l. o.) közös építészeti irodát nyitott. Schickedanzzal együtt ő terverte és építette a budapesti millenniumi emléket (1897–1905), a Képzőművészeti Társulat uj Műcsarnokát (1905), az Orsz. Magyar Szépművészeti Múzeumot (1899–1907), a Szekszárdi Múzeumot (1900), a millenniumi kiállítás történelmi csoportjának ujból való felépítése alkalmával (a belső díszítést) ő terverte (1906), s társával közös tervek alapján épült továbbá Semmelweis Ignácz és Szilágyi Sándor síremléke s több magánépület. Díjai: a történelmi csoport építkezésével kapcsolatban hirdetett pályázatokon két első díj, a rimaszombati főoltár pályázatán első díj, a Szépművészeti Múzeum pályázatán második díj és kivitel, a budapesti zsidó templom pályázatán ... díj. A király H.-ot a Ferencz József-rend tiszti keresztjével tüntette ki.

Herzog

A Szépművészeti Múzeum egyik terverője

Galambos Ferenc: Utazás Budapest múzeumnai körül

Szolnok megyei Néplap 1969 VIII. 7.

Herzog Fülöp, építész

MDK

Schikedanz Albertel közösen tervezte a Műszaruskat.

Rósza Gyula: Öt esztendő kritikátlan története 7.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 8.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Herzog Fülöp
porcellanfestő

Iparrajziskola
1888/89.

57-l.

Csetneki ev. templom kelyhei VIII. 47

Herczog Fülöp

majoliká festőművész

† 33 évi korában 1903-

ban Budapesten

Vashy 1903. 4/4

Herzog Fülöp

majolikafestő

siketnéma intézet.

edényfestés

Iparrajziskola 1889/90

50.-l.

Gyöngy üvegből VII. 93.

MDK

Herzog

Beck Ő. Fülöp: Emlékezései. Bp.1957.

194,196-98, 237.l.

M.D.K.

Herzog Fülöp Ferenc,épitész/1860-/

A Budapesti Milleniumi Emlékmü egyik épitője.1897-1905 között.Kép 297.o.3.kép

M.Kiss Pál: Müvészetről mindenkinek,Corvina,Budapest,1966

Herzog Fülöp Ferenc,

M.D.K.

Herzog Fülöp Ferenc,épitész

A budapesti Milleniumi emlékmü.Fekete repr.297.o.
3.kép (1897-1905)

M.Kiss Pál: müvészetről mindenkinek,Corvina,Budapest,1966

MDK

Herzog I. ipm.

Népmüv. háziip. és ipm. kiáll. Rigában. M.Iparmüvészet. 1936. 1.sz. 4.l.

MDK

Herzog I.

Háziipari készitményekkel vett részt az Iparmův. Társ. 1936.évi jan.19.-én megnyilt kiáll.-án Rigában.

Cikk: Népművészeti, ...

Magyar Iparművészet, 1936. 3-4.lap

MOK.

Herzog I.

Textiliával vett részt a tallini kiáll.-on

Cikk: Népművészeti, háziipari és ...

Magy.Iparművészet, 1936. 29-30.lap

MDK

Herzog

pályaterve közös Schikedanz-zal, a szarkofágot szabadon helyezte el.

A Kossuth-mausoleum pályatervei.
Vasárnapi Ujság.1903. 14.sz. 49 évf. 221-2.l.

M.D.K.

Herzog és Schickedanz Albert építészek

Fantsó szobrászszal közösen készített és megvásárlásra javasolt Erzsébet emlékmű pályatervét ismertetik:

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.
1902. 36. köt. 163. old. IX. t.

MDK

Herzog és Schickedanz

diszfestő

A Szépmüvészeti Muzeum. Épitő Ipar 1907. jan.13.

14. l.

MIK

Herzog - Schickedanz

müve az Erzsébet emlékmü pályázaton; megvétellel kitüntetett mü

Művészet I. évf. 1902. 2. sz. képek

Herzog és Schi-
ckedanz

innes
led

4

l.

Forst Erisét

10, l.

XIV. tabla

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

MDK

Herzog és Schickedanz

SzmKT 5o. 114.1.

MDK

Herzog és Schickedanz

A Szépmüvészeti Muzeum pályázata. Vasárnapi Ujság
1899. 13. sz.

MDK

Herzog és Schickedanz

pályaterve, repr.

A Kossuth-mauzoleum pályatervei. Vas.Ujs. 1902.
216.l.

MDK

Herzog és Schickedanz

Erzsébet emlékmü pályázat. MMÉEKözl. 1902. IX. tábla.

MDK

Herzog és Schickedanz

épitették Szilágyi Sándor siremlékét 1900-ban a m. tört. társulat megb.

Századok 1901. 95.l.

MDK

Herzog és Schickedanz

pályatervük, repr. II. dij

A Szépmüvészeti Muzeum pályaterve. Uj Idők 1899. V.
13. 276.l.

MDK

Herzog és Schickedanz

A Szépmüvészeti Muzeum uj épülete, repr.

Vasárnapi Ujság 1906. 49.sz. 801.l.

MDK

Herzog és Schickedanz

Uj Idők 1899. V. 557.l.

MDK

Herzog és Schickedanz

Pályaterve, repr.

Az ötödik ker. uj zsidó-templom pályázata. Vasárnapi Ujság 1899. 13. sz. 201,202.l.

MDK

Herzog és Schickedanz

A városligeti uj Mücsarnok

SzmKT. 155.l.

MDK

Herzog és Schickedanz

Pályamunkájukat megvásárolták

Kossuth-emlékmü pályázat. Müvészet 1902. 225.l.

MDK

Herzog és Schickedanz

A Szépmüvészeti Muzeum, repr.

A Szépmüvészeti Muzeum.Vasárnapi Ujság 19ol. 23. sz. 365,366.l.

MDK

Herzog és Schickedanz

P.G.: Szent István király szobra. Vasárnapi Ujság 1899. 34. sz.

562.l.

MDK

Herzog és Schickedanz

A szépmüvészeti muzeum a városligetben, repr.

Uj muzeumok a fővárosban. Pesti Hirlap Naptára 19o2. 89,126.l.

MDK

Herzog

A milleniumi kiállitással kapcsolatosan épitették fel az új Műcsarnokot a Városligetben Schickedanz és Herzog tervei szerint.

Műcsarnok, 1930/31.jub.kiáll.kat.

MDK

Herzog

Schickedanz-Herzog Erzsébet-emlékmű terve.

Lyka Károly: Az Erzsébet-emlékmű.

Művészet, 1902. 105-110.l.

MDK

Herzog

A városligeti új műcsarnok. Schickedanz és Herzog műve. Repr.

SzmKT 50 155.1.

MDK

Herzog műépitész

A milleniumi emlékmű épitészeti részének fölépitésével megbizott Schikedanz és Herzog műépitészek már annyira haladtak,hogy a szoborcsoportozatot körulvevő oszlopcsarnok mintegy két méterre emelkedik ki a föld szinétől.

Cikk: A milleniumi emlékmű .

Műcsarnok, 1899. 155.l.

MDK

Herzog müépitő

A Szépmüv.Muz.palotájának ép.hirdetett tervpályázaton második dijat nyerte.

Cikk: Szépmüvészeti Muzeum

Uj Idők 1899.V.26.sz.

M. D. K.

HERZOGH Alajos ácssegéd

T Krisztina kst. 47. Jszt. háza Terve

(1822.)

Lebontva

Zakariás G. Sándor: Adatok Buda-
építészetéhez a XIX. sz. első felében

Tanulmányok Bp. multjából XII.

Bp. 1957. 298. l.

M. D. K

HERZOG Alajos ácsszegéd

T. Alkotás u. 14. ott János Rádár

Jszt. háza tesve (1824.)

Lebontva

Zakariás G. Sándor: Adatok Buda

építészetéhez a XIX: sz. első felében

Tanulmányok Bp. multjából XII

Bp. 1957. 297. l.

az elrejtett Dürerek nyomára bukkant. A náci jelentés megemlíti, hogy a szerencsétlen Gebarowicz professzort „keményen vallatni kellett", míg végre elárulta a rajzok rejtekhelyét. A képeket Mühlmann azonnal Berlinbe vitte, átadta Göringnek, aki még aznap továbbadta Hitlernek.

Hitlert a Dürerek annyira elbűvölték, hogy parancsára a keleti fronton tett látogatására is el kellett vinni. Mühlmannt igen nyugtalanította ez a döntés, mivel ő volt a felelős a képek biztonságáért.

A háború alatt a Dürerek többnyire Hitler birodalmi kancellári hivatalában voltak, szerencsére azonban, amikor a szövetségesek Berlin felé közeledtek, a képeket a biztonság kedvéért egy ausztriai sóbányába vitték. Amikor a háború véget ért, Lvov olyan romos volt, hogy nem látszott kedvezőnek a képek azonnali visszajuttatása. Szó sem esett a Dürerekről és tartani lehetett attól is, hogy a harcok során elpusztultak.

Lubomirszkij herceg, a múzeum alapítójának a leszármazottja, a háború alatt a semleges Svájcba menekült.

1947-ben a svájci, amerikai katonai attaséhoz csábító ajánlattal fordult. Egy bizalmas iratban - amelyet az idén hoztak nyilvánosságra - az amerikai biztonsági hivatal helyettes igazgatója az európai parancsnokságról jelentette, hogy a herceg megígérte, amennyiben a Dürer-rajzok megkerülnének, úgy ő szeretné azokat felajánlani a washingtoni Nemzeti Galériának. Ugyanakkor felajánlott egy Tiziano, valamint egy 15. századi német festő képét is.

1948-ban a herceg Németországba utazott, hogy az amerikai hatóságok segítségét kérje a Dürerek felkutatásában. Egy hétre rá ez sikerült is, amerikai katonai segédlettel a rajzokat a sóbányából, a müncheni gyűjtőraktárba vitték. Egy később írt levelében, Leonard, S. a gyűjtőraktár igazgatója, elmondta, hogy milyen izgalmas esemény volt, amikor kinyitotta azt a ládát, amely a Dürer-rajzokat tartalmazta, s láthatta azokat a műkincseket, amelyeket Hitler személyes szórakoztatására tartott, miközben háborút folytatott Európával.

Leonard úgy vélekedett, hogy a rajzokat vissza kellene adni a lvovi múzeumnak.

Eleinte azt mondták Lubomirszkij hercegnek, hogy a műtárgyak iránti igényeket kormányok, nem pedig egyének terjeszthetik elő, visszaadásra is inkább nemzeteknek, mint egyének esetében kerülhet sor.

Egy nappal a Dürerek felfedezése után, Taper, B. a műtárgyak visszaszolgáltatásával foglalkozó hivatalnok szintén feljegyezte, hogy tudomása szerint a „Lubomirszkij család ajándékozta ezeket a Dürereket a lvovi múzeumnak".

Az amerikai okmányok föltárják, hogy a Dürerek sorsa körül vita folyt. Taper, levelének befejező részében szintén megjegyzi, hogy őt megkereste Vivian őrnagy az amerikai biztonsági szolgálattól, aki „megkísérelt eljárni az ügyben, más, meg nem nevezett hivatalnokok nevében is, akik szintén érdekeltek voltak ebben". Ez arra vall, hogy Lubomirszkij herceget a biztonsági szervek támogatták az ügyben, s az ő érdekében léptek közre.

A Dürerek sorsa még magasabb fórumokra is került. 1948 augusztusában a németországi amerikai katonai kormányzás egy „titkos levelet" küldött, jelezve benne, hogy megváltoztatják az eddigi eljárási rendszert. Fölhatalmazást adtak, hogy műtárgyakat ne csak egyes kormányok, hanem magánszemélyek is kaphassanak vissza. Az egyedüli műtárgyak, amelyekről szó esett ezekben a rendelkezésekben, a müncheni gyűjtőraktár részére, a lvovi Dürerek voltak. Közölték a visszaszolgáltatással foglalkozó hivatalnokokkal, hogy a rajzokat átadhatják a hercegnek, azzal a feltétellel, hogy ennek nem lesz nyilvánossága.

Lubomirszkij herceg mihelyt kézhez kapta a képeket, úgy döntött, hogy nem adja oda azokat a washingtoni múzeumnak, hanem eladja a Dürereket.

Tizenhat rajzot eladott 1954-ben egy angol műkereskedőnek, egyéb darabokat pedig egy New York-i képtárnak.

A pénzt a herceg a francia Riviérán költötte el.

A n[illegible]met leltár alapján az ART Newspaper azonosít[illegible]tt[illegible] a 24 eltulajdonított rajzot, (némelyik közülük két[illegible]ldalas volt). Tizennégy rajz nyilvános gyűjtem[illegible]ybe került (Londonba, Birminghambe, Rotterdam[illegible]ba, Ottawába stb.), tíz pedig magángyűjtem[illegible]ybe (Angliába, Németországba, Kanadába és Am[illegible]rikába).

Az [illegible]tóbbi években, nyilvánosságra nem került kisérl[illegible]tek folytak a Dürerek visszaszerzésére.

199[illegible]-ben, amikor a Szovjetunió az összeomlás szél[illegible]n állt, Gubenko kultuszminiszter arra kérte a brit hatóságokat, hogy segítsenek abban, hogy a brit gyűjteményekből a lvovi múzeum visszkaphassa j[illegible]gos tulajdonát, a Dürer-rajzokat.

Gub[illegible]enko levelének feladását követő napokban ismer[illegible]ék el nemzetközileg Ukrajna önrendelkezési jog[illegible]t.

A D[illegible]rerek visszakövetelésére irányuló kísérlet tragéd[illegible]ába fulladt.

199[illegible] decemberében, Nicholas, L. az eltulajdonított műk[illegible]incsekről, *„Európa elrablása"* címen írt tanulmár[illegible]y szerzője, beszélt a lvovi képtár kurátorával, Dim[illegible]trij Seleszttel. A kurátor elmondta, hogy ő látta azt [illegible]z eredeti okmányt, amelyben a Dürereket, az 182[illegible]-as években Lubomirszkij herceg a múzeumnak [illegible]ajándékozta. A herceg kívánsága volt az is, hog[illegible] a képek a múzeumban maradjanak, akárhogyan is változzon a politika. Szerinte remény van arra, hogy helyt adnak a nyugatra került rajzok iránti követeléseiknek.

199[illegible]-ben a kurátort, egy fegyveres rablás alkalmával [illegible]lőtték. Betörők hatoltak be a múzeumba, meg[illegible]ölték őt és a helyettesét, mikor bátran próbálták a lopást megakadályozni.

A ku[illegible]rátor egyik barátja elmondta az Art Newspaper-[illegible]nek, hogy Seleszt éppen hozzáfogott a lvovi Dürerek történetének a kutatásához, amikor a képtár [illegible]védelmében lelőtték. Azért akart egy cikket közöln[illegible], hogy a nemzetközi művészeti közösséget figyel[illegible]meztesse a veszteségre.

Henry gyűjt

Múzeum Füleme 1995/6

Jelenleg a Dürereket Ukrajna is, Lengyelország is visszaköveteli. Az év elején a két ország történészei között vita támadt, majd szó volt egy közös igénylésről, amelynek jegyében esetleg megosztoznának a rajzokon, amennyiben visszakapnák azokat.
A törvényes helyzet azonban bonyolult. Lubomirszkij hercegnek az amerikai katonai kormányzat odaadta a rajzokat. A herceg eladta őket, néhány közülük már többször cserélt gazdát.
A közgyűjtemények azzal érvelnek, hogy ők jóhiszeműen és jogosan jutottak hozzájuk. A lvovi Dürerek esete tehát merőben eltér azokétól a műtárgyakétól, amelyeket a Vörös Hadsereg titokban vitt a Szovjetunióba, hadizsákmány gyanánt.
Csaknem 50 évvel azután, hogy a képeket az amerikaiak Lubomirszkij hercegnek adták, most nyilvánosan beismerik, hogy döntésükben politikai megfontolások játszottak közre. A folyóiratnak azt nyilatkozták: „nagy hiba volt, hogy annak idején nem adtuk vissza Lvov városának a Dürereket".

Az alábbiakban közöljük dr. Mayer Rita, nagykövetségi tanácsos, igazgató, hozzánk írt levelét. A Múzeumi Hírlevél szerkesztőségének nagy örömére szolgál, hogy ilyen nagy érdeklődés övezi folyóiratunkat.

Magyar Kulturális, Tudományos és Tájékoztatási Központ
117049 Moszkva, Mütnaja u. 1.
tel.: (095) 230-0654
fax: (095) 230-0165

MÚZEUMI HÍRLEVÉL
Dr. Bándi Gáborné felelős szerkesztő
B u d a p e s t

Tisztelt Asszonyom!

Dr. Fodor István címzetes főigazgató úr jóvoltából intézetünk rendszeresen megkapja folyóiratukat, amelyet - én legalább is - mindig nagy érdeklődéssel olvasok.
Sajnálom, hogy a II. világháború során külföldre hurcolt műkincsek ügyében csak nyugati periodikákból vesznek át cikkeket, nem a legérdekeltebből, az oroszból, ami pedig igen érdekes és tanulságos lenne. (Lehetséges, hogy nem jutnak hozzájuk?)
Tájékoztatásul és szíves felhasználás végett mellékelten megküldöm a Németországból a II. világháború során elhurcolt magángyűjteményekből az Ermitázsban f. év III. 30-án megnyílt kiállítással kapcsolatos, valamint az intézmény közeljövőben megrendezésre kerülő kiállításairól, egyéb tevékenységéről, szervezeti felépítéséről rendelkezésemre bocsájtott anyagokat. Gondolom, hogy kivonatolva számot tarthatnak olvasóik érdeklődésére.

Munkájukhoz további sikereket kívánva, tisztelettel:
Moszkva, 1995. április 5.

dr. Mayer Rita
nagykövetségi tanácsos
igazgató

melléklet: 20 oldal
1 fényképmásolat

A külföldre hurcolt műkincsek ügyéről a Hírlevélben már 2–3 éve rendszeresen közreadunk hosszabb-rövidebb fordításokat. Ezeket természetesen nyugati periodikákból tettük és tesszük, ugyanis azok foglalkoznak behatóan, tárgyilagosan a kérdéssel.
Az Art News és az Art Newspaper cikkei, túl azon, hogy igen olvasmányosak is - nagyon gyakran orosz szerzők tollából - nemcsak a II. világháborúban zsákmányolt műtárgyak sorsát boncolgatják, hanem messzebbre is nyúlnak, mint pl. a volt Szovjetunióban, az 1917-ben kitört forradalom utáni helyzethez, ahol - mint tudjuk - számtalan törvénytelen és igazságtalan intézkedés történt a magántulajdonban lévő műkincsek ügyében. Ezeknek hatása mind a mai napig érezhető, s a sérelmeket messze nem orvosolta senki.
Dr. Mayer Rita által küldött - angol nyelvű - cikkek, melyeket azért küldött nekünk, hogy színesítsük a „palettát", sajnos nem arról szólnak, amiről mi szólni akarunk. Ma az embereket nem az érdekli, hogy a Vörös Hadsereg által zsákmányolt műkincseket hogyan állítják ki az orosz múzeumokban, milyen konzerválási, restaurálási munkákat végeztek rajtuk. Az sem akkora szenzáció számunkra, hogy az Állami Ermitázs Múzeumban milyen osztályok vannak, valamint milyen tevékenységet folytatnak. Erről, valamint az Ermitázsban folyó munkákról, már az elmúlt évben, szintén az Art News-ban hírt kaphattunk.
Az Ermitázsban kiállított impresszionista képeknek is mint tudjuk szomorú, tragikus „múltjuk" van. Az 1994-ben megjelent Hírlevelekben részletesen adtunk közre erről szóló fordításokat („A gúnyos kacaj" -az a nap amikor a szovjet kulturália miniszter - Sztálin egyik tábornoka - gúnyos kacajra fakadt egy Matisse-kép láttán. „A Malevics örökségről" stb.)
Ma az olvasóinkat az érdekli, hogy az egyes országok mikor és miként kaphatják vissza elrabolt műkincseiket. Szerencsére ez a téma egyre nagyobb nyilvánosságot kap (l. New Yorkban megrendezett nemzetközi konferencia) egyre inkább napvilágra kerülnek a múlt bűnei. Az emberek, az országok szenvedéseit, veszteségeit, természetesen soha nem lehet teljességgel orvosolni. Azok az államok és szervezetek, amelyek azonban arra törekszenek, hogy ebben némileg segítsenek - és gondolunk itt a műkincsek visszadására, egyéb kárpótlásokra - minden tiszteletet és nyilvánosságot megérdemelnek.
Többek között ez is az oka, hogy ezekről a témákról írottakat mi nagy lelkesedéssel közreadjuk.
Természetesen dr. Mayer Rita által küldött cikkekből is közlünk rövid ismertetőt, hiszen fontos, hogy az olvasók láthassák az „érem másik oldalát" is.

(Herzog Ödön) cikke

épitésa (?)

( ) Munkás-lakok.
Vázlatok az 1867.
évi párisi világ-
sárlatból
MMÉE Közl
1868. 119. l. – 125
l. és IX. tábla

Budapest
1885.

Iles

edényfestő a tatai
keramiai gyarban
a XVIII. ban.

l.

Arch. Közl

1879. XIII. k. 1. f.
50. l.

tadi.

80.--

HERZOG, Anton fertő

Pannonhalma 1996/2. 72.

Herzog építén M.D.K.

Schickedanz társa lett.

Beck Ö. Fülöp Emlékeinsei. Bp. 1957
196, 237

~~Schiked~~ Herzog és Schikedanz

A Budapesten építendő lipótvárosi zsinagóga látképe. Vízfestmény.

A Budapesten építendő zsidó templom látképe. Tusrajz.

Eskütéri tid. Fénykép.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület Ziáli-tása 1900 szept. 16.

szágos Birottságának

Budapest

ettel kérem a pásztói szent Lőrinz temp-
ének mielőbbi szíves elintézését, hogy
al megkezdhessük.

január 9.

Matuszka Mihály
lelkész

SIGILLUM PAROCH

~~Herzog~~ Herzog Fülöp MDK

Építész

Mücsarnok és

Szépmüvészeti Muzeum / Schikedanz Alberttel/

126.o.

Székely László /szerk/: Budapesti zsebkalauz.

Bp. 1959.

Herzog Fülöp és

Schickedanz Albert

MDK

Repr.:

A Szépmüvészeti Muzeum és a

Mücsarnok

40.o.

Huba László, Pap Miklós, Pán Imre, Szitnyai Jenő
/összeállitotta/: BUDAPESTI TÁJÉKOZTATÓ.- Utikalauz.
Bp. 1956/ 1956.

M. D. V

HERZOG Fülöp építész

Magyar építészet. Bp. 1954. 30. l.

M. D. K

HERZOG Fülöp építész

Schickedanz Albert munkatársa a Műcsarnok építésénél. 1894. (Repr. 205.)

és az Orsz. Szépművészeti Múzeum építésénél. 1900. (Repr. 207.)

Magyar építészet. Bp. 1954. 106. l. 278. l.
276. l.

MDK

Herzog müépitész

Milléniumi emlékmü. ~~Mücsarnok 1899. 155~~ Mücsarnok 1899. 155 l.

Herzog

MDK

és Schickedanz

A Hősök tere épitészei éppoly jellegzetes épitészeti alkotást adtak Pestnek, mint amilyen jellegzetes jegyet ir Buda városképébe a Halászbástya és a Várlak.

10.o.

Gádor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1955.

Herzog Mina festő (1860–?), Kiállitási nagy érem, orsz. Kiáll.

Pesti Hirlap. 1885. III. é. aug. 3. 4o.

Rözli a orsz. Kiállitás Képzőművészeti zsürije által....

MDK

Herzog Mina festőmüv.

kiállitási nagy éremmel kitüntetve.

A képzőm. kiáll. kitüntetései. Vasárnapi Ujság, 1885. 32.sz. 520 l.

Herzog Mina
festő

ivad
z

Keleti G. cikke
Kel 1885
IV. k. 4. f. 742. l.

dicséri női
tanulmányfejet

Tüzcsiholo-aczél VII. 242

Herczog Nina

1877/8. I. női szakosztály
szül. 1860 nov. Bécsben leány-
nevelő intézetben tanult.
Vendéglátogató.
1877/8. II. női osztály.

Meszicsi - csatorna (Vessecz) mentén levő
Kőlöri telep VI. 185.

Herzog

H. 2. *Nina* (Minna) férj. *Beerné*, festő. * Bécs 1860. Bécsben és a bpesti mintarajziskolában tanult s ugyanitt

a Műcsarnokban 1881—90. kizárólag arcképeket állított ki.

K. g. I 457. l

Osztrolucky Miklós dr. főispán

III. 233.

Herzog Mina

1881. Budapest.

(75) Archép. Olajf.

(76) Tanulmányfő. Olajf.

Őszi kiállítás 1881. I és II. sorozat

1882. u. o. ott.

(191) Archép. Olajf magánt.

(202) " " "

Őszi kiállítás 1882. II sor

1883. u. ott.

(59) Archép. Olajf. Magántul.

(62) Tanulmányfő. " Eladó

(121) Tanulmány. " "

Őszi kiállítás 1883. II sor.

Beerné Herzog Mina

1896. 874.

Herzog Minna
festőnő.

1885. Budapest.

1. Tanulmányfej. Olaff.

Budapesti oss. ált. Kiállítás!
A Képzőművészeti csoport Képes
tárgyrutatója. Bpest. 1885.

Herzog Minna Budapest

A Képzőművészeti Társulat kiállításain a következő műveivel vett részt:

1881. őszi kiáll.: Arckép, olajf. — Tanulmányfő, olajf.

1882. őszi kiáll. II. sor.: Arckép, olajf. — Arckép, olajf.

1883. őszi kiáll. II. sor.: Arckép, olajf. — Tanulmányfő, olajf. — Tanulmány, olajf.

1885. nemzetk. kiáll. I. sor.: Férfi arckép, olajf. — Férfi arckép, olajf. — Liszt Ferenc arcképe, olajf.

1885. orsz. ált. kiáll.: Tanulmányfej, olajf.

Herzog Minna

1890. Budapest.

(96) Gyermek arckép. Olaszt.
Magyar tulajd.

Téli kiállítás 1890.

Herzog György Lobrán M.D.K.

Esztergom, szt. Hunná tyrlom bejárati angyalszobrai.

Genth. Müeml. 1959 I. 86

Herzog György

alkotta az esztergomi Szent Antal templom bejárati szobrait.

Csekc László: Dunakanyar, Budapest, 1973 139 l

80 l

M. D. K.

G. Herzog nobrán

A csázvári r. k. templom tőbb nobrát
készítette.

—

Genth. Kücml. 1959 I. 58

M D K

Herzog Georgius, sculptor, Temesvár.

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 19526 l. sz. 137 l.

M DK

HERZOG, György

A csákvári Esterházy-templomban Szt. Mihályt ábrázoló fehérre mázolt ónból való oltárcsoportja 1852.

6-és ujszövetségi angyalok 1855.

Trónoló Madonna a kis Jézussal 1853

Mária Immaculata 1854.

Esztergom, Szt. Anna t. két angyalszobra

" Szükseggház: dombormüvek

Ybl Ervin: Ybl Miklós 157., 158., 203.,

Herzog, Georg

l.

LykaMagymű1800-50

15 20, 3521.

bécsi Georg tudós

Erdélyi ban dolg

lásd

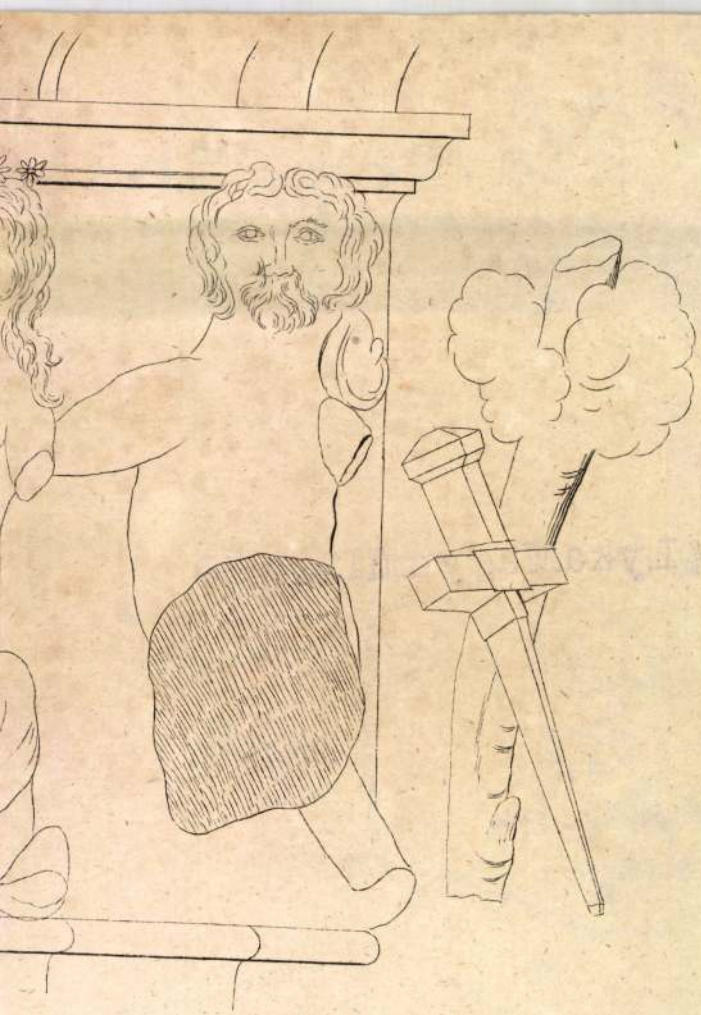

Herzog György

magyar nobrais

l.

Lepold - Homor Esztergom

65. l.

1.

Lepold - Lippay Esztergom

70. l.

Herczegh György-nek

irva

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, épitési és átalakitási vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Herzog G.

Nobrázt

Csákvári rk. kléb
templom Mihály
arkangyal nobra

Iml

MISKOLC

Borsod Miskolci Múzeum

RMV 12, 103 l.

Herzog György
szobrász
XIX n.

. lás 9

Csatkai Endre dr

Kinek a műve
a soproni régi
szinház oromczo-
portja?
Sopron 1941.
316. l.

MDK

Herzogh Károly

Sebyemi paros, 1780 körül Pesten.

Kovács Domokos: Pest-Buda és a Kereskedelmi Birothág 1791-ben.
Tanulmányok 13 p. múltjából. 1956. XI. k.
132

z (1870-1931). ~~Több nagy szinhá-~~
~~sz a francia vigjátékok könnyü,~~
~~ódja életszerü. Kitünően hangsu-~~
~~kiválóságaként tisztelik.~~
után 1896-ban a Vigszínházhoz
egyobb művésze és stílusának
y ideig a Magyar Színházban is
t Mohár Ferem, Lengyel Mem-
aiban aratta.

Herzog Minna, festő

M.D.K.

cg. „Tanulmány feje"
nagy ermet (nyert) az Országos
kiállitáson

Budapester Ausstellungs-Zeitung, Bp. 1885.

XI. 8. sz. 326. old.

MDK

Herzog Irma

Radisics E.: A Népszövetség palotájának magyar terme
Magyar Iparmüvészet 1936. 193.l.

Ü. oldal

E

i életművéről ad számot. *Egybegyűjtött írá-*
szetszerűleg nem kaptak itt helyet a kézi-
vonatkozások mellett művészeti, politikai
Pécsi Józsefről szóló, Oltványi halála után
ettek e válogatásba Oltványi fiatalkori, új-
ági cikkei, fordításai[3] s politikusi vissza-
gyűjtése egy másik Oltványit rajzol föl, míg
művészeti, írói munkásságának teljeskörű
akkor talán egy érvényes építőkővel erő-
ek a teljes megismerését Oltványi közelgő

y a legilletékesebb, az érintett által össze-

képességéről kevés megbízhatót tudunk.
ágháborús naplójából kitetszik, hogy mű-
lgő, spleenes attitűdje kialakuló személyi-
szolgált fiatalkori újságírói tevékenysége,
bohémebb művészvilágba. Pesti bölcsész-
mar kialakult érdeklődése a múzeumok, s
álódásában meghatározó szerepe lehetett
iklósnak (Oltványi 1923-ban nősült).
és házassága között nyolc év telt el. Ezek
ának és családalapításának az évei. Művé-
meg, nyilvánvalóan Rózsa Miklós mellett,
nerni vagy művészetről értő módon írni –
olitizáló Oltványi azonban messzemenően
Miklós segítő támogatása, szakmai biztatá-
hetősége erre. Oltványi meg is vallotta ezt:
Réti Istvánnak köszönhetek a legtöbbet".[6]
arra, hogy nem lép ingoványos, bizonyta-
a katolikus neobarokk ideje ez, a bethleni

Össze

i-i

tletést,

HERZOG Márton

Herzog Márton Augsburgból jött hazánkba. A Pesti Lakatos céhbe 1826. jún. 29-én inkorporálták, [79] és 1930. júl. 19-én mint házas lakatosmester kapta meg a pesti polgárjogot. [80] Műhelye a múlt század közepe táján szűnt meg. [81]

Perehány 1985

162. p.

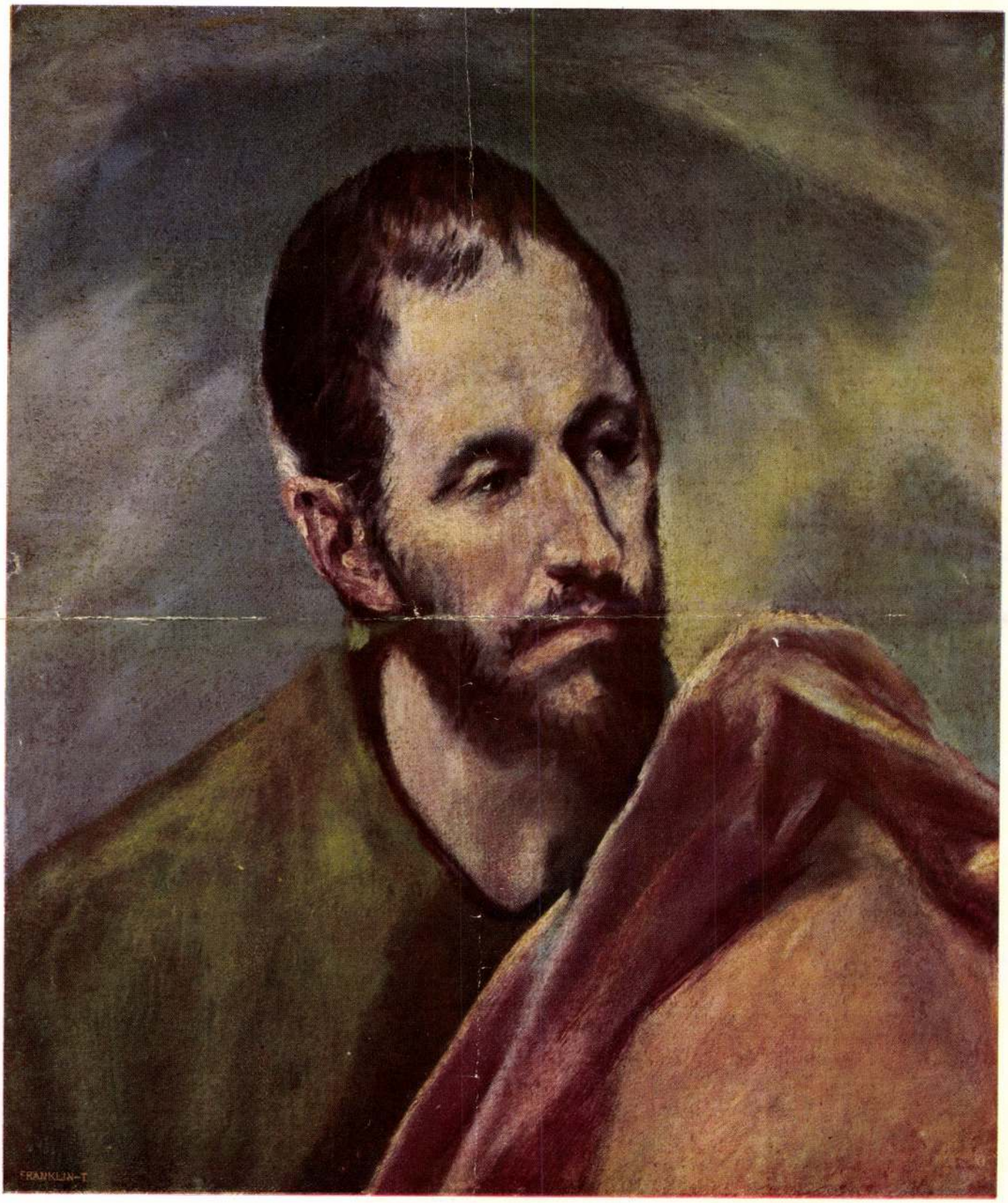

A „Magyar Művészet" melléklete

EL GRECO: TANULMÁNYFEJ

Báró Herzog Mór Lipót úr gyűjteményéből
Előbb a Marquis de la Vega, jánoshalmi Nemes Marcell-féle gyűjteményekben

Az Athenaeum r. t. nyomása

HERZOG BÁRÓ GYÜJTEMÉNYE

A magyar magángyüjtemények között Herzog Mór Lipót báró budapesti gyüjteménye kétségtelenül a legelső sorban áll. A főleg a háború előtti években Nemes Marcell, a közismert műbarát segítségével összehozott gyüjtemény a XV. századtól a XIX. század végéig a mesterművek egész sorát foglalja magában. Legnagyobb értéke Greco, Goya és a francia impresszionisták képeiben rejlik. Vele végigkísérhetjük a képzőművészet egész fejlődését a középkor végétől egészen a mi korszakunk küszöbéig.

Az elején néhány Madonnaképet látunk; egy kis németalföldi kép (1. sz. kép), mely *Hugo van der Goes*-hoz, e nagy művészhez áll közel, legalább is közvetlenül az ő műhelyéből származik, még teljesen a vonal uralmán alapszik. A Madonna feje, kezei és a Gyermek teste azonos testszínűek, melyek szürke árnyékukkal az arany alapból és a vörös köpenyből hatásosan domborodnak ki. Az anya és gyermek kifejezése sajátszerűen szomorú jellegének ellentéte a firenzei, sokkal derültebb kifejezésű egykorú Madonnakép, — a hamburgi feloszlott Weber-gyüjteményből, *Pier Francesco Fiorentino*-t említették szerzőjéül — mely a Madonnát a gyermek Jézussal, Szent Katalinnal és hat angyallal ábrázolja (2. kép). Ugyancsak a vonaltól uralva, a szín hangsúlya itt is a fejek incarnátusán van. A liliomokból és rózsákból álló háttér a kompozíció síkszerű hatását erősíti.

Sokkal erőteljesebb színek, melyek a sötét alap előtt jól érvényesülnek, uralják egy, keresztelő Szt. Jánossal és Szt. Jeromossal lefestett, Madonnakép hatását (4. kép), mely *Alvise Vivarini* műve. Egy hamisított Bellini névírás alatt az eredeti jelzés nyomait is megtalálták és a fontos dátumot, 1496-ot. A muranói iskola erős stilizálása, Bellini hatása alatt, itt már háttérbe szorul a lágyabb és festőibb mód előtt, mely azután közvetlen kapcsolatba lép a természettel.

A renaissance virágzásának korszakába *Palma Vecchio* egy fiatalkori művével jutunk, mely a Madonnát keresztelő Szent Jánossal ábrázolja (5. kép). A szép, de sajnos nem jó állapotban ránkmaradt kép kompozíciójában kétségtelenül Tizian, a bécsi képtárban lévő „Cigánymadonná"-jának hatása alatt áll. Felfogása már teljesen világi. Meleg színek uralják a színes benyomást. A festmény a táj erős hangulatmomentumai ellenére is a renaissance virágkorának állapotképeihez közelebb áll, mint Giorgione romantikájához. Teljesen elbeszélő jellegű a valamivel később keletkezett német kép, *id. Cranach Lukács*, munkája kézjegyével és 1518-as dátummal ellátva (7. kép). Az angyal szózatát Joachimhoz ábrázolja; nagy örömmel adja vissza a művész az alakok cselekvését, az állatokat; kedve telik abban, hogy a két bökdöső bakot is elénk tárja, azonkívül a tájat is leírja. Hegyes ecsettel növényeket és bokrokat rajzol egyenletesen mély zöld színébe, melyből az öltönyök meleg sárga és piros színe kiemelkedik.

Különösen gazdag a Herzog-gyüjtemény arcképekben. Időrendben egy olasz quattrocento-arckép a legrégibb (3. kép), mely Bianca Maria Sforzát, I. Miksa császár feleségét ábrázolja és édesapja milanói udvari festőjétől, *Ambrogio Preda*-tól, saját latinos maganevezése szerint de Predistől való. A vászonról fára átvitt festmény az ábrázoltat még a régies teljes profil képben hozza elénk és az arc minden egyes részlete külön-külön élesen kidolgozott. A XV. század nagy arcképfestő-művészete még *Barthel Bruyn* egy férfiarcképében is látható (11. kép). A testtartás és az a mód, ahogy az ábrázoltat szorosan körülövezi a keret, még teljesen Jan van Eyck hagyományának megfelelő. Az olasz festménytől eltérőleg érdekessége az anyag visszaadásában van, a barna prémgallér, a fekete felső ruha és sapka, melyek egy meleg zöld alapból emelkednek ki, festői hatásában. A tisztán fölismerhető célzat színösszhangot teremteni, világosan mutatja, hogy a renaissance művével van dolgunk,

MAGYAR MŰVÉSZET
1927.

(1) HUGO VAN DER GOES (?—1482): MADONNA A GYERMEKKEL

a hagyományos képforma ellenére is. A ruházat kolorisztikus szépségét célozza még egy 1530 táján festett pompás velencei női arckép (9. kép), melynek végleges meghatározása még nem sikerült teljesen. Mindenesetre nem alaptalanul tulajdonítják *Paris Bordone*-nak és elhihető, hogy talán a mester valamely ifjúkori művét látjuk magunk előtt. E mellett szólna a méltóságteljes, kissé merev testtartás és a kezek rajza. Sajnos, a festékréteg megsérült volta miatt hiányzik már az arcnál és a kezeknél a felületösszefüggés. Jól illenek a karmínpiros ruha és annak kék újja a fehérnemű kissé sárgás fehérjéhez, a zöld szőnyeghez és a semleges szürke alaphoz. *Pencz György* igen jellemző műve a monogrammal ellátott és 1545-ről keltezett képe egy Baldinger Zsigmond nevű úrnak (10. kép), aki életnagyságban és egész súlyosságával egy renaissance csarnokban ül. A kép az ábrázolás nagy tárgyilagosságát mutatja, mely a manierizmus képeinek sajátsága. Mint olasz ellenképét a szép felsőitáliai, valószínűleg ferrarai művésztől származó női képmást említhetjük (8. kép). Az érdekes tájban még él valami Dosso Dossi művészetéből. A hölgy az imént

levelet írt egy apátnak, kinek viaszarcképe nyitott tokban a levél mellett fekszik és most egy könyv olvasásába mélyedt. A kép érdekesen modern az arckifejezésben és egyúttal abban is, ahogyan a fekete ruházatot a függöny egyenletes zöldje elé állítja.

Megoldatlan rejtély még egy Keresztről való levétel kép (6. kép) meghatározása, melyet azelőtt tévesen Lorenzo Lotto művének tartottak. A kompozíció az ismert Marcantonio-metszet hatása alatt áll, a jobboldali csoportban még halvány quattrocento-hatás él, némely részlet velenceiekre emlékeztet, más meg Correggióra. Erős mozgás és szenvedélyesség hatja át a képet. Az ember föltehetné, hogy ugyanettől az északolasztól ered néhány úgynevezett Correggio-apokrypha. Az erős és tarka szín meleg össztónusra van hangolva. A kép kétségtelenül a manierizmus nagy művészetcsoportjába tartozik, melynek utolsó szavát a híres krétai El Greco volt hivatva kimondani.

Greco művészete a manierizmus elmélyülését jelenti. A gazdagon egymásba fonódott vonaljáték már nem pusztán formális gazdagságnak szolgál, hanem a kifejezés céljának is. Egyszerű fejeket festett, melyek mélyen és erőveltelen szólnak hozzánk. A Herzog-gyűjtemény két apostolfeje közül András (14. kép) könyedén festett szakállával, zöld és kék ruhájával, mely szürke alapból emelkedik ki, az oviedói és a toledói székesegyház ciklusaihoz közel áll. A kifejezés itt különösen sötét és szomorú. Pompás festmény a másik — füzetünkben színesen adott — apostol-fej, valószínűleg egy Jacobus Minor, mely kivételesen nem semleges alap, hanem felhők elé van állítva. Újra az oviedói apostol-ciklus nyujtja a következő kompozíció-párhuzamot. A zöld, lazac-rózsa és szürkéskék hármas színhatása a képnek rendkívüli modernséget adott és ez magyarázza meg azt a tévedést is, hogy a művészben impresszionistát láttak. Az életnagyságnál kisebb álló Jacobus Maior (15. kép) tűzvörös köpenyben a newyorki Hispanic Society of Amerika tulajdonában lévő képnek, egészen más tájjal, egyik variánsa. Kísértetiesen világítanak a sötét alapból Alcazar és a toledói székesegyház tornya. Az angyali üdvözlet ábrázolása (12. kép) nemcsak még karcsúbb és fölfelényúltabb formákat ad, mint a budapesti Múzeum régebbi, kézjeggyel ellátott példánya, hanem vadabb is és erősebb fény- és árnykontrasztoktól áthatott. A fényesség, mely az angyal fölemelt karja mögött a felhőkből árad, még a virágcsokrot is lángban állónak mutatja. A ruházat is szenvedélyességre vall, minden síkszerű száműzött. Különösen a Szűz piros ruhája van föltépve fehéressárga ránchegyekbe és szinte fekete ráncvölgyekbe annyira, hogy az alapszín cseresznye-pirossa csak az átmeneteknél csillan elő. A mesternek e szép képei közt, melyekhez még egy Szentcsaládot és az Espoliónak egy széles formátumú kisebbített példányát kell számítanunk, a mestermű egy teljes jelzéssel ellátott késői műve, az Olajfák hegye (13. kép). Ennek magassági formátuma nyilvánvalóan későbbi, mint a különböző replikákban előforduló széles formátum. A formák teljesen fölbomlottak, a testek valószerűtlenekké lettek. A ruhák felső része könnyű és lebegő, míg alul mint nehéz takarók súlyosodnak az alvókra. Egy nehéz felhő gomoly hordotta angyal csak átadója a szózatnak, Krisztus tekintete átsiklik rajta a fényben föloldott felhőfalra, mely az eget jelzi. Ez a felhőfal megvilágítja a pázsit világoszöldjét és még az egy tömbbe összefoglalt alvók csoportjára is vet fényt. Itt a kép alsó felében erős színek uralkodnak, melyek a kéktől a narancsig terjedő szín skálában feküsznek. A nem valódi fény mellett, mely a kép legnagyobb részét elönti, a természetes világosság, mely a háttérben közeledő poroszlókra esik, annál kísértetiesebben hat.

Greco szellemének utolsó maradéka él még *Zurbaran*-nak a formára és színre teljesen elütő művészetében. Szt. András magas alakjának (17. kép) színcentruma a szent sárga ruhája, mely plasztikus súlyosságával elüt a sötét, felhős égtől. Az összes latinfajú barokk festők közt talán a spanyol mester az, aki a magánosságot, a világtól való visszavonultságot leghatásosabban tudja kifejezni. Velazqueznek, spanyol ellenlábasának művészetét a fiatal infáns, Don Baltasar Carlos vadászaton (16. kép) című műve képviseli, melynek reprodukciója mint

(2) PIER FRANCESCO FIORENTINO (?): MADONNA A GYERMEKKEL, ANGYALOKKAL ÉS SZT. KATALINNAL

Előbb a hamburgi Konsul Eduard F. Weber-gyűjteményben, hová 1892-ben a londoni M. H. Colnaghitól került

(3) AMBROGIO PREDA (1450–1520):
BIANCA MARIA SFORZA

a mester műve Lebrun „Recueil des Gravures"-ében jelent meg (Paris 1809-ben). Mivel a festmény kompozíciója teljesen a nagy arcképfestő stílusára vall, technikája és koloritja azonban más kéz nyomát mutatja, föltehető, hogy e szép művet valamely kitünő tanítvány festette Velazqueznek 1635 körül alkotott és elveszett eredetije után.

A XVII. századi hollandi arcképfestészet négy válogatott példánnyal van képviselve a Herzog-gyüjteményben. Teljesen a pillanathatásra van beállítva *Frans Hals*nak — a monogramm tisztán kivehető — 1634-ből datált férfiarcképe (19. kép), mely a hamburgi Weber-gyüjteményből származik. Az ábrázolt a legelevenebben kerül viszonyba a nézővel. Festése mesteri, hogy csak egyet említsünk, nézzük meg pl. hogy ráncolja a bőrt a homlokán. A szürke harmóniáján alapszik *Verspronck*-nak egy 1640-ből való női képe (18. kép), valamikor Oppenheim kölni gyüjteményében; kétségtelenül a művész egyik legjobb műve. Egy másik, talán Bartholomäus van der Helst-en át, Van Dycktól származó irány, mely a megjelenés repraesentativ jellegét erősen kidomborítja, *Cornelis Janssens van Ceulen* monogrammal ellátott, 1651-ből való női arcképén jut kifejezésre (21. kép). Az egész, anyagszerűen festett ruha nem emelkedik ki többé valami semleges, fénysugarakkal megelevenített szürke alapból, hanem egységes síkban tartott zöld függönyből. *Nicolas Maes* 1655-ből való, teljes kézjeggyel ellátott női arcképe (20. kép) fölépítése egyszerűségével még Rembrandt tanítványát mutatja; koloritjában a fehérfekete ellentétén alapszik.

Ezeket az arcképeket ügyesen kiegészíti két nagy hollandi tájkép. Az egyik, *Philips de Koninck*-tól (23. kép) a messzeségbe nyíló kilátást nyujt. A látott sík vidéket egy nagy folyó tagolja részekre. A felénk tartó felhők határolják a képtért. Hercules Seghers és Rembrandt tájfelfogása él e mélyen átérzett nagyszabású képben. A táj sceneriájának részletgazdagságát

mindenekelőtt a tónusos színmegoldás foglalja össze. *Albert Cuyp* névjelzéssel ellátott festménye (22. kép) olaszországi motívumot mutat, hegyi tájat kastélyszerű épületekkel, mely azonban az előtérben levő nagy tehenek által az ideális sphaerából északi valósággá változik át. A talaj szürkeségében és az esti égbolt sárgájában benne van még nagy mintája: Claude Lorrain. A táj egészen más fölfogását találjuk egy szép *Magnasco*-ban (25. kép); fantasztikus fák közt egy folyóra nyujt kilátást. A kontrasztokban gazdag kép széles ecsetvonásokban kitünően van megfestve.

A XVIII. századból mindenekelőtt *Chardin*-nak egy nagy csendélete köt le (24. kép), mely fehér, szürke és barna harmóniájú. A fény- és árnyékkontrasztok nem élesek, mivel az árnyékok mind áttetszőek.

A gyüjtemény legszebb képei közé tartozik a négy *Goya*-festmény, melyek az ő hosszú életének különböző periódusából valók és művészetének gazdag sokoldalúságát fényesen képviselik. 1787-ből való egy nagy, tapetajellegű, vászonra festett kép (26. kép). Erősen felhős sötétkék ég alatt — a fehér felhők világítanak — látunk viadalra szánt bikákat legelészni, amint kisérőik nézegetik, vizsgálgatják őket. Világos, igen dekoratív jellegű. Valamivel később keletkezett Marquesa de Casa Flores térdképe (27. kép). A fehér ruhát rózsaszínű szalag fogja a mell alatt össze és a fekete hajjal, a prémes kék mantillával a szürke alapon gyöngéden lefokozott csendéletet alkot. A kép színe még a XVIII. század ízlésének felel meg, a szellem azonban, mely a portraitfölfogásból tükröződik, már a XIX. századé. Teljesen modern alkotás két késői műve. Egy farsangi jelenetnek „El entierro de la Sardina" a címe (28. kép); fantasztikus épületek árkot mutatnak, melyben a kísérteties farsangi sürgés-forgás lejátszódik. Mennyire nem valószerű a kék és sárga, a szürke és fehér szín csillogása! Még valamivel később keletkezhettek a Borozók (29. kép). A képet a rajta olvasható fölírás szerint: „Medico", talán orvosa, Arreda számára festette. A színben teljesen világos háttértől a sötét alakok hatásos körvonalakban válnak el. A művész amaz eljárása, hogy az arcok színes, foltszerűen odavetett mintázásával alig tud betelni, valahogy a késői Rembrandtra emlékeztet, míg a felfogás vaskos humora inkább Frans Hals emlékezetét eleveníti föl. Daumiert itt nemcsak megelőzte, hanem messze fölül is múlta. Goya kiváló követője, *Lucas*, festette bizonyára az erőteljes forradalmi jelenetet (30. kép). A lőporfüst ellenére is erős, tarka színek biztosítják hatását. Goyával ellentétben a borzalmas jeleneteket egészen realisztikus fölfogás jellemzi.

Mint már említettük, Goya szellemébül az igen szellemes francia *Honoré Daumier* művészetében is fölcseng valami. Egy kisebbméretű, de igen jellemző képet látunk tőle a Herzog-gyüjteményben (31. kép), mely fürdőző férfiakat ábrázol teljesen síkszerű tömegként geniális könnyedséggel vázolt táj előtt. *Ribot*-nak egy a régi nagymesterekre emlékeztető, jelzett csendélete (32. kép) világos tárgyakat sötét fal előtt mutat és színkezelésében pompás tónusfestészetet ád. Mesteri késői művével szerepel *Corot* (l. színes mellékletünk); egy leányka, pirosszegélyű, kékújjas fekete fűzőben, egyszerűen ott ül a szemlélő előtt, fehér virág díszíti sötétszőke haját. A szürke és barna háttér csendes, de eleven foglalatot ad. A nem egészen befejezett, de talán éppen azért igen közvetlenül ható mű elsősorban a testszínnek a sötét környezetből való kicsillanását célozza. *Courbet* nagy tájképművészetével három képben találkozunk. A legnagyobbon (34. kép) Ornans környékebeli komor hegyi falu van lefestve. Az egyszerű nagy síkbeosztást a mélybe haladó tekervényes út tagolja és a hegylánc vonala zárja. A rét zöldje megélénkül a piros tetőktől; a hegylánc élesen válik el a hideg kék égtől. Egy másik festmény a *Doubs* völgyébe vezet (36. kép), ahol a sötétzöld fák közt átcsillog a napfénytől bevilágított fehéres kőzet és az erdő talaja. A kép közepén egy felfogott forrás; a kevés alak csak színfoltként szolgál. A harmadik festmény, miként a többi három, a művész névjelzésével pontosan megjelölve, érdekes tájjelenséget örökít meg (35. kép). Valószínűleg Courbet kényszerű svájci tartózkodása idejéből való, a párisi communenek leveretése után 1871. A neuchâteli tónál havazott. A kép centrumában nagy kastély

(4) ALVISE VIVARINI (1447—1504): MADONNA A GYERMEKKEL, KERESZTELŐ SZT. JÁNOSSAL ÉS SZT. JEROMOSSAL. 1496

(5) PALMA VECCHIO (1480 körül—1529): MADONNA A GYERMEKKEL ÉS KERESZTELŐ SZT. JÁNOSSAL

áll; a művészt valószínűleg az ellentét izgatta, ami az előtérben levő dombokon fekvő fehér hó — melyből fekete fácskák állanak ki —, a sötétkék tó és a színesen-szürke felhőzet közt van.

Életadatai ellenére is neveltetése és festői felfogása szerint az impresszionisták előfutárjai közé tartozik *Eugène Carrière*, akitől a gyüjteményben gyöngéd tónusban tartott leányképet látunk. A szignált kép dátuma 1887 (33. kép).

A harmadik és utolsó kiemelkedőpontját a gyüjteménynek a nagy francia impresszionista festők képeinek szép sora jelenti. *Manet* a néger nő pompás olaj-tanulmányával, mely az Olympia előtanulmánya (37. kép) és a híres 1878-ból való Rue de Berne (38. kép) által van képviselve. A kifejezésében is jelentős tanulmány eleven négernőfejét tarka kendő ékesíti. A legszebb azonban az ing pompás fehérje. Valószínűleg a nemzeti ünnep alkalmával a napfényben lobogó zászlók indították Manet-t, hogy utcai képét megfesse. A sugárzó fényben minden körvonal föloldódott. Az impresszionista tájképfestők közül szép festményt látunk *Claude Monet*-től, Három halászbárka a parton (39. kép), amelyeket valószínűleg magasabban fekvő sétaútról nézett, mert mögöttük nem látszik az ég, csak a zajló tenger. *Sisley*-nek 1896-ból datált és jelzésével ellátott Szajnai tájképe (40. kép) már erősen mutatja *Renoir* nagy művészetének hatását. Magának a mesternek két képe van itt; egy ülő hölgynek 1866-ból való képe (füzetünk címlapján) a művész által sajátkezűleg kivágott fragmentum egy nagyobb kompozíciójából. F. Bazille 1870-ben festett műteremképén, melyet a Luxembourg-Múzeumban őriznek, még az egész festmény látható. A hölgy mellett jobbra még egy női akt állott, melyre föltekintett. A festményen csak kevés színt használ, a kék uralkodik a fehéren és mindez zöld lombok előtt. Körülbelül egy évtizeddel később keletkezett a Henriot-család csoportképe a szabadban (41. kép). Itt minden határozott forma föloldódott, minden csak szín, melynek világító erejét megtörik a lombtetőn áthatoló napfoltok. *Edgar Degas* pasztellje táncoló ballerinákkal (42. kép) a mesternek finom és igen jellemző képe. *Gauguin*-től egy 1886-os dátumú ifjúkori művet találunk: csendéletet, melybe jobbról egy férfi fejének érdekes profilja belenyúlik (44. kép). Az impresszionizmus leküzdőjének *Paul Cézanne*-nak két festményével zárul a gyüjtemény. Az egyik csendélet. Közönséges faládán sárgától pirosig terjedő színskálában almák. A motívum a lehető legegyszerűbb, azonban a pompás festés folytán úgy hat a láda, mint ha drága anyagból volna. Minden határozott formát nyer. A fürdőzőket (45. kép) kétségtelenül valahogy Greco művészete sugallta, akit Cézanne legalább másolatokból ismert. Férfiaktok merészen vibráló kontúrokkal fehéren kiemelkednek a táj zöldjéből és szinte ornamentális vonaljátékkal kapcsolódnak.

Így tettük meg utunkat a képek során öt századon át. A gyüjtemény értéke semmiképen sem csupán művészettörténeti. Mindenkor egy előkelő műbarát tette marad, aki lakását kitünő képekkel díszíti, hogy állandó kontaktusban velük, azokban örömét lelje.

LUDWIG BALDASS (Bécs)

A gyüjtemény angol képeit folyóiratunk mult évi évfolyamának 4. számában ismertettük; Borsos József hármas női arcképének reprodukcióját pedig az I. évfolyam 498. oldalán közöltük.

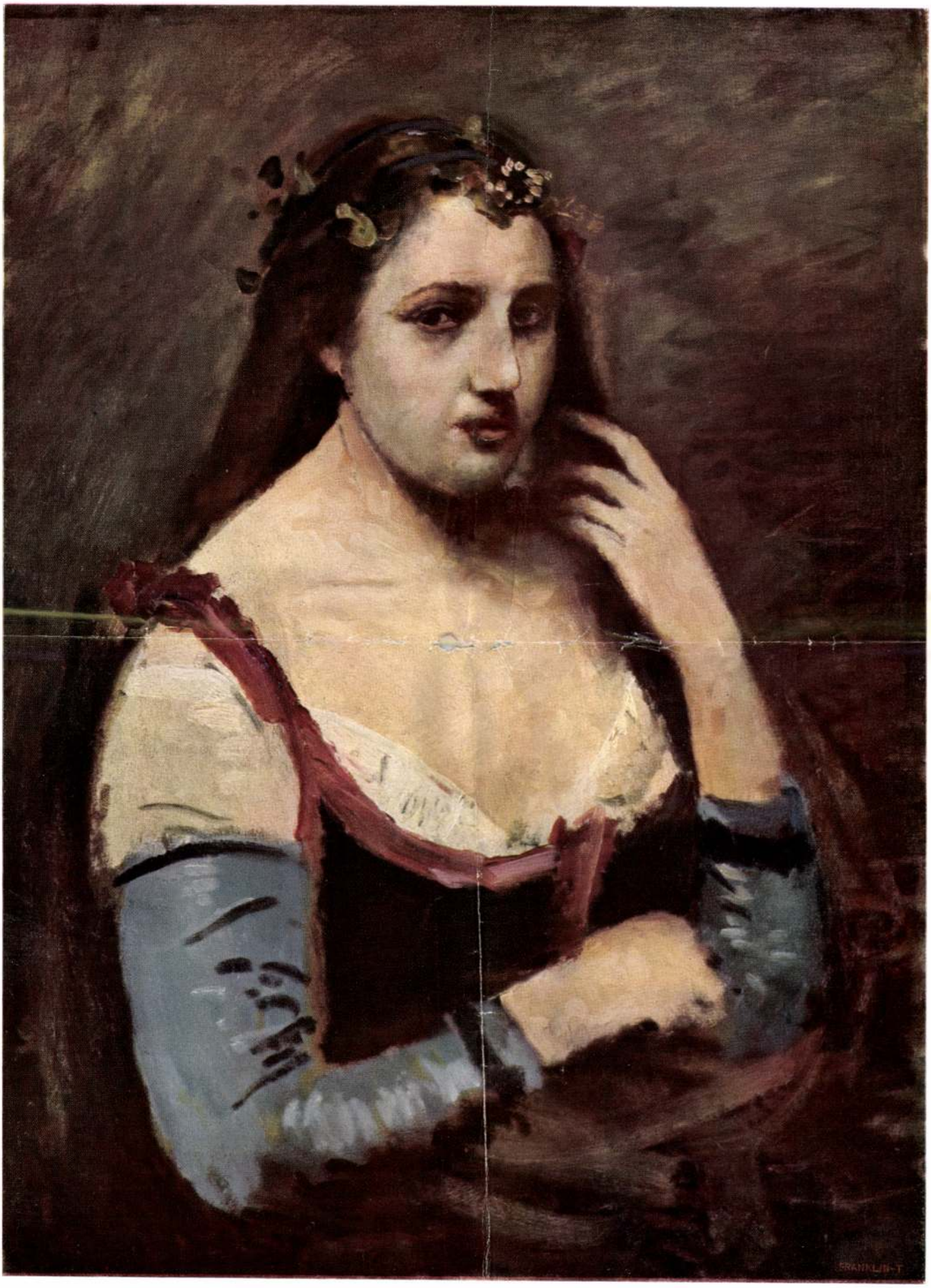

A „Magyar Művészet“ melléklete

JEAN BAPTISTE CAMILLE COROT (1796—1875):
NŐI KÉPMÁS

Báró Herzog Mór Lipót úr gyűjteményéből

Az Athenaeum r.-t. nyomása

(21) CORNELIS JANSSENS VAN CEULEN (1593–1664): NŐI ARCKÉP. 1651

(20) NICOLAES MAES (1632–1693): NŐI ARCKÉP. 1655

MAGYAR MŰVÉSZET 3 193
1927.

(22) AELBERT CUYP (1620—1691): TÁJKÉP

Előbb a Pereire, Comte de Camondo, Sedelmeyer Károly-féle párisi, majd a jánoshalmi Nemes Marcell-féle gyüjteményekben

(23) PHILIPS DE KONINCK (1619—1688): TÁJKÉP

Előbb a Duc of Buckingham londoni, Mr. Lesser-féle gyüjteményekben

(24) JEAN BAPTISTE SIMÉON CHARDIN (1699—1779): CSENDÉLET

(25) ALESSANDRO MAGNASCO (1681—1747): TÁJKÉP

(26) FRANCISCO JOSÉ DE GOYA Y LUCIENTES (1746—1828): BIKÁK ÚTKÖZBEN A VIADALHOZ. 1787
Előbb a herceg Osuna-gyűjteményben. Madrid. (Loga 533)

(27) GOYA: MARQUESA DE CASA FLORES

(28) GOYA: EL ENTIERRO DE LA SARDINA (KARNEVÁL-JELENET).
Előbb a madridi Dr. Eustaquio Lopez, a biarritzi Ch. Cherfils, a párisi Ivan Stchoukine, a jánoshalmi Nemes Marczell-féle gyüjteményekben. (Loga 479)

(29) GOYA: AZ IVÓK. 1819
Előbb Osuna herceg madridi és jánoshalmi Nemes Marczell gyüjteményeiben

(30) EUGENIO LUCAS: FORRADALMI JELENET

(31) DAUMIER, HONORÉ (1808—1879): FÜRDŐ FÉRFIAK

(32) RIBOT, THÉODULE (1823—1891): CSENDÉLET

(33) CARRIÈRE, EUGÈNE (1849—1906):
GYERMEKFEJ. 1887

(34) COURBET, GUSTAVE (1819—1877): ORNANS MELLETT
Előbb Wagram herceg és jánoshalmi Nemes Marczell úr gyüjteményeiben

(35) COURBET, GUSTAVE: A NEUFCHÂTEL-I TÓ. 1871

(42) DEGAS, EDGAR (1834—1917): TÁNCOLÓ BALLERINÁK. Pasztell
Előbb a dr. Pozzi és az Alex. Rosenberg Père-féle párisi gyűjteményekben

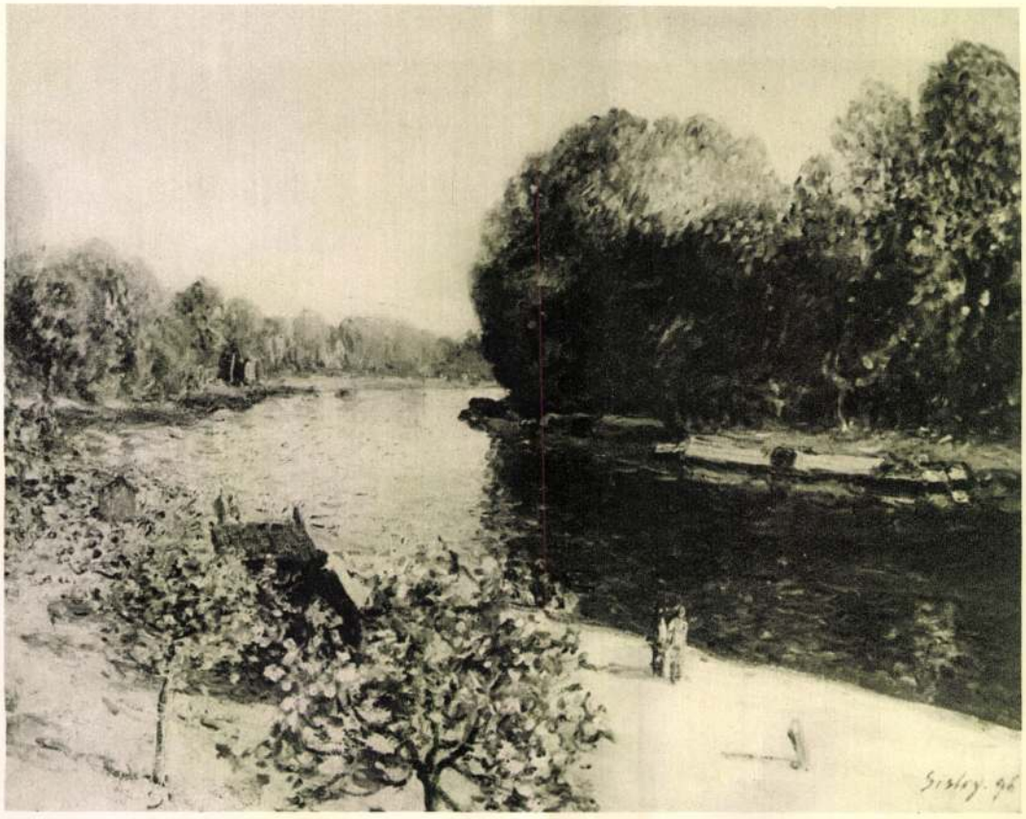

(40) SISLEY, ALFRED (1839—1899): A SZAJNA MELLETT. 1896
Előbb a Vignier és az Alex Rosenberg Père-féle párisi gyűjteményekben

(41) RENOIR, PIERRE-AUGUSTE (1841—1919): A HENRIOT-CSALÁD. 1876 körül festve

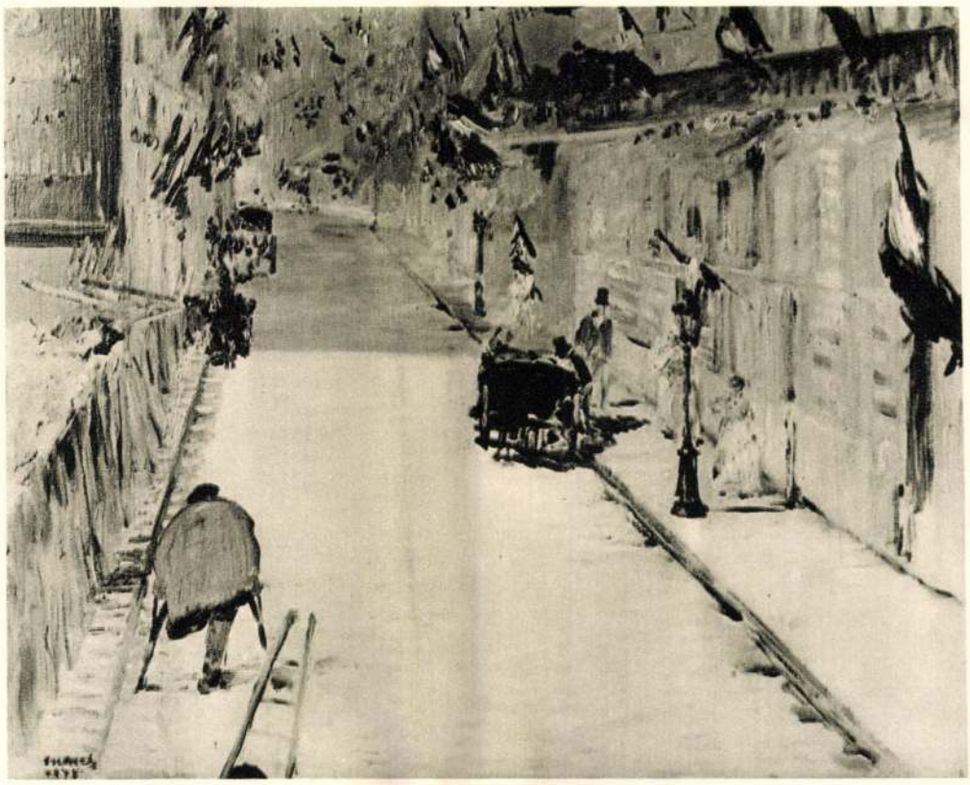

(38) MANET, ÉDOUARD: LA RUE DE BERNE (Le 30 juin 1878)
Előbb a Pellerin és jánoshalmi Nemes Marcell-féle gyűjteményekben

(39) MONET, CLAUDE (1840—1927): A TENGERPARTON. Étretat mellett

(36) COURBET, GUSTAVE: A FORRÁS

(37) MANET, ÉDOUARD (1832—1883): NÉGER NŐ.
Tanulmány a mesternek a Louvreban lévő Olympia c. képéhez
Előbb a Gonzalès, Pellerin, Wagram herceg,
jánoshalmi Nemes Marczell-féle gyűjteményekben

1927.

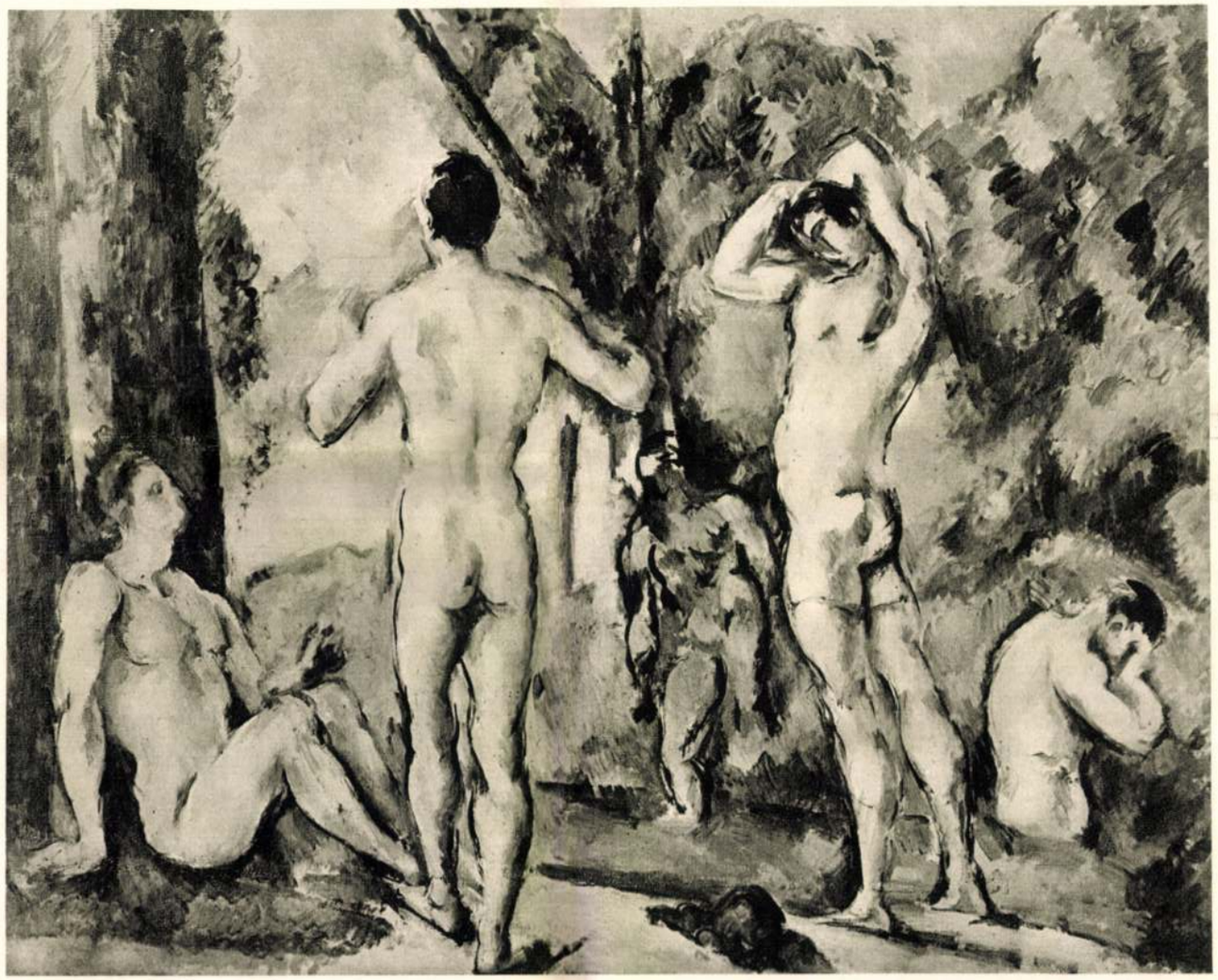

(45) CÉZANNE, PAUL : FÜRDÉS. 1887 körül

(43) CÉZANNE, PAUL (1839—1906): ALMÁK

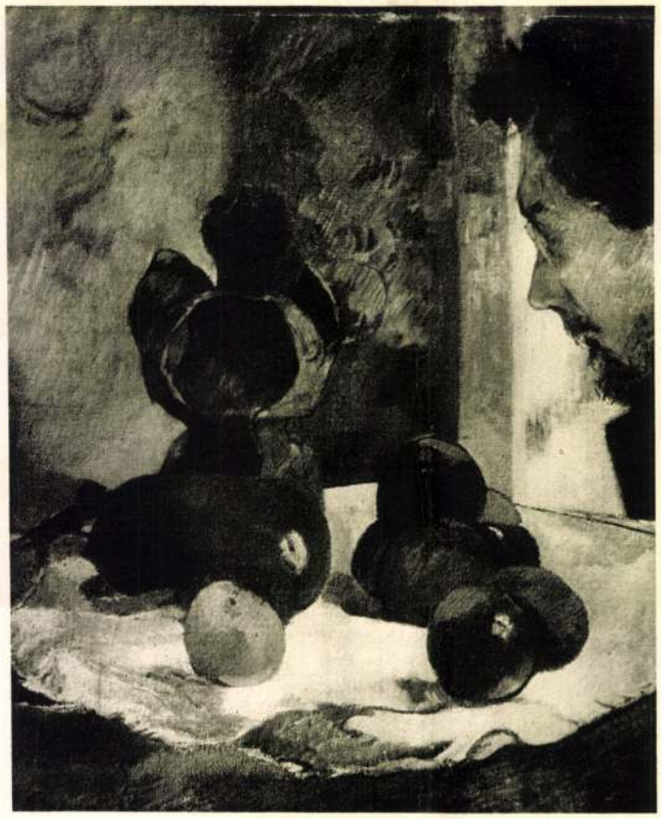

(44) GAUGUIN, PAUL (1848—1903): CSENDÉLET. 1886

1927.

(7) LUKAS CRANACH, AZ ID. (1472—1553):
AZ ANGYAL MEGJELENIK JOACHIMNAK. 1518
Előbb a hamburgi Glitza és jánoshalmi Nemes Marcell-gyűjteményekben

(6) FELSŐOLASZORSZÁGI FESTŐ (1530 körül): LEVÉTEL A KERESZTRŐL
Előbb Bourgeois Frères gyűjteményében

(9) PARIS BORDONE ? (1500–1570): NŐI ARCKÉP
Előbb a báró Lazzaroni-féle párisi gyűjteményben

(8) FERRARAI FESTŐ (1540 körül): NŐI ARCKÉP

(11) BRUYN, BARTHOLOMÄUS (1493—1555): FÉRFI ARCKÉP

(10) PENCZ, GEORG (1500—1550): BALDINGER ZSIGMOND ARCKÉPE. 1545

(12) EL GRECO (DOMENICO THEOTOCOPULI) (1547—1614): AZ ANGYALI ÜDVÖZLET. 1604—1606
Előbb a Don Maurizio Péña (Belayos Avila spanyol tartomány) és jánoshalmi Nemes Marczell-féle gyüjteményekben

(15) EL GRECO: KRISZTUS AZ OLAJFÁK HEGYÉN

Előbb a lissaboni Guerrara Yungairo és a jánoshalmi Nemes Marczell-féle gyüjteményekben

(15) EL GRECO: SZENT JAKAB AZ IDŐSB.
(COMPOSTELAI)

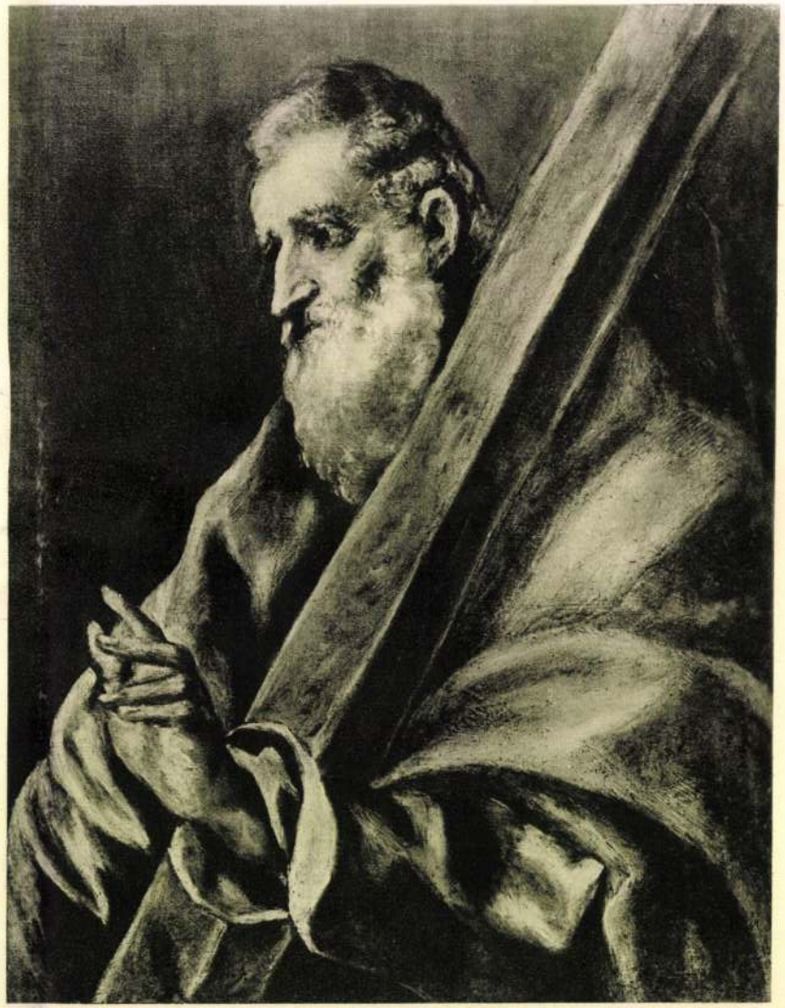

(14) EL GRECO: SZENT ANDRÁS
Előbb a Guerrara Jungairo és a jánoshalmi Nemes Marcell-féle gyűjteményekben

(17) FRANCISCO DE ZURBARAN
(1598—1662): SZENT ANDRÁS
Előbb a Maréchall Soult gyüjteményben

(16) VELAZQUEZ ISKOLÁJA: DON BALTASAR CARLOS INFÁNS
Előbb a Fraser-féle gyüjteményben

(19) FRANS HALS (1580 v. 1581—1666): FÉRFI ARCKÉP. 1634
Előbb a haarlemi Van der Willigen, a hamburgi Konsul Eduard F. Weber, jánoshalmi Nemes Marczell-féle gyüjteményekben

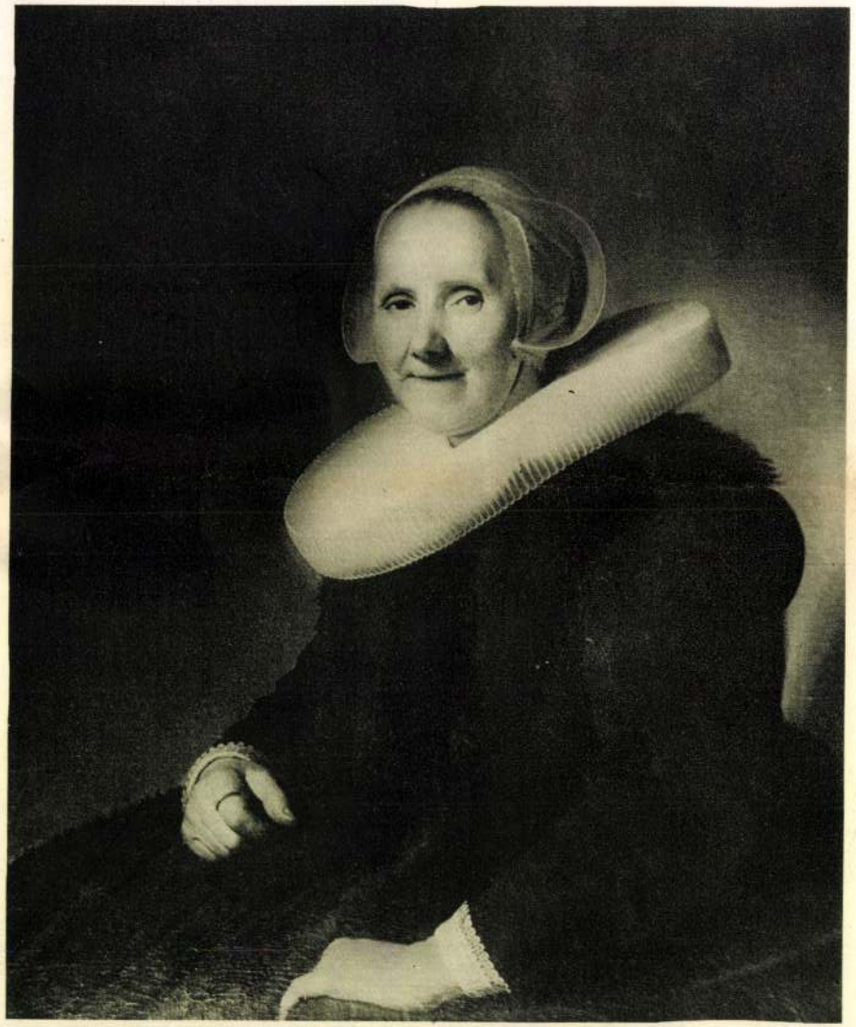

(18) JAN CORNELISZ VERSPRONCK (1597—1662): NŐI ARCKÉP. 1640
Előbb a báró Oppenheim Albert-féle gyüjteményben

Hesch Pál

könyvkötő

Kassa 1773.

l.

Romhányi

86. l.

XXI.

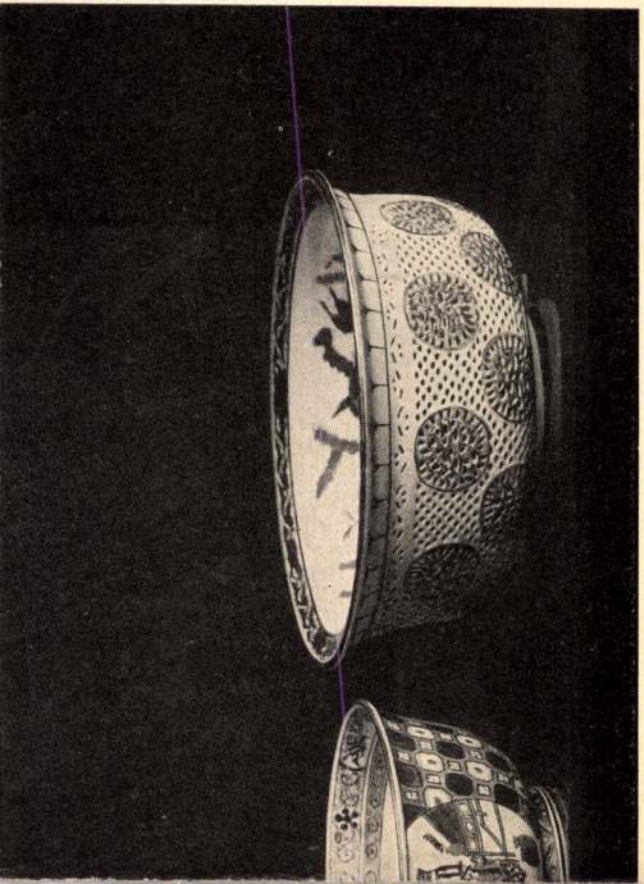

364.
369.

Heschenberger Péter

Porsonyból, 1821-ben
19 éves

lásd
Fleischer Béla 51. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 853.

Hesky János festő

tatatóvárosi rajz-
tanár Nyergesujfa-
lun dolgozott az 1820-as
években.

Bék Kom Eszt
72. l.

Nyilván
1920
Elírás

t Muster. als 70tes Blatt.	—	13 80
78.79 Muster (XIII u. XIV Bd)	—	4 —
	—	80
Jahrg. 1877.	—	2 —
Kunstwissenschaft	—	80
	—	60
ter.	—	3 50
		25 f. 50

Bde.	—	4 80
r.	—	2 —
	—	2 —
	—	85
	—	60
	—	7 20
		17 f. 45

bereinnommen

Dochnal

JOS. H E S L E R , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH, Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 382.- Herr JOS. H E S L E R
Felvétel ideje: 1824. 15. July.
Hová vették fel: Modern, /Modeor/. 161.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

M.D.K.

Heslinger Georgius, lakatosm.

Pesten dolgozott. Szül. Freystadt. Róm.k. Pesten polgárjogot nyert, 1779, V.i. 247.o.

Temesváry Ferenc: Lakatosipari érdekességek a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményében. 237.o.

Folia Archaeologica. XVII. 1965. Budapest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

HESS acélmetszete, 1863 körül

H. Lüders rajza

A pesti Vigadó

Rexa: 101 kép a régi Pest-Budáról

Helikon 1959

168

Hess

MD K

Keszthely látképe 1860-ból.
Hess acélmetszete Rohbeck után.

Repr.

46.o. 41. kép.

Entz Géza - Gerő László: A Balaton környék műemlékei. Bp. 1958.

Hész Képfaragó M.D.K.

1784 dec. 15 a kerecsendi prédikáló széket tsinálta.

Szabó Éti. Adattár. Műtört. Ért.
~~Sprenger Ti.~~
1958 (VII.) 2-3 n. 200

Hess - Rohbock

acélmetszete:

A Szentházomság tér 1856

Granarstói Pál bev. Pest-Budai vázoszépek
Magyar Helikon 1969 34. lép

Hess András, nyomdász

- 1470-ben a 200 római nyomdászsegéd közül az egyik.

Fitz: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás, könyvkereskedés kezd. 1. k. Bp. 1959. 97. l.

Hess András, nyomdász

Karai László budai préposztnak ajánlott chronica Hungarorumában írja, hogy Latinumban kapott kedvet a könyvnyomtatáshoz, majd Karai jóvoltából Mo-ra jött

Fitz J.: A magyarnyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedés tört. 1. k. Bp. 1959.

98. l.

Hess András, nyomdász

– nevével jelölt kiadványok típusai azonosak Komer betűivel. Az Eusebius kolostorból (Róma) hozta típusait. Ő és az egyházi rendek tartozott.

Fitz J.: A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedés tört. 1. k. Bp 1959

98. l.

Hess András, nyomdász

1470 után római nyomdák válsága.
Hess, Lauer segéde Karai alkancellár
hívására érnek vágyat a éljövetelre.

Fitz J. A. magyar nyomdászat, könyvkiadás
és könyvkeresk. tört. 1. k. Bp. 1959.
100. l.

Hess András, nyomdász

Lauer és Hess a 9-alakú-us rövidítést - ellentétben a többi ős-nyomdásszal - nem használja.

Fitz J.: A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedés tört. 1. k. Bp. 1959.

100 l.

Hess András, nyomdája

- antiquával nyomtatta a középkori Budai Krónikát, de nem volt más betűje.

Fitz József:A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története II.k. Bp.1967.

97.C.

Hess András, nyomdász

A 18. és 19. n-ban több nyomtatvány szerzőjének is tekintették, melyeknek nyomdásza és megjelenési helye ismeretlen volt.

Fitz József: A ma gyar~~országi~~ nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedélem története. ~~II.~~k. Bp. ~~1967.~~ 1959

128. l

Hess András, nyomdász

1479-ben Budán már nem volt nyomda. Hess nyomtalanul eltűnik. Neve semmilyen írásban nem fordul elő

Fitz József: A ma gyar~~ország~~i nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedélem története. ~~II.~~k. Bp. ~~1967~~. 1959

128-129. l.

Hess András, nyomdász

– 1474 elején Budára ideiglenesen foglalkoztatta a vándorló betűmetsző Mathias Moravust, akivel kétféle készletét csináltatta.

Fitz József: A ma gyar~~országi~~ nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedélem története. ~~II.~~k. Bp. ~~1967~~. 1959

134 l.

Hess András, nyomdász

A budai ősnyomdász volt gazdája, Lauer római nyomdász látta el betűkkel. Hess maga betűt metszeni nem tudott.

Fitz József: A magyar nyomdá sza t, könyvkiadá s és könyvkereskedelem története I.k. Bp.1959.

236.l.

Hess András, nyomdász

- mintájára a reformációtól már nemcsak a latin klasszikusokhoz és az olasz szövegekhez választják az antiquát, hanem középkori és korabeli latin munkákhoz is.

Fitz J.: A magyarországi nyomdászat, könyvkiadás és könyvkeresk. tört. II. k.
Bp. 1967. 13. l.

Hess András, nyomdász

– nyomatta az 1477-ben megjelent, kapott, nagy gótikus betűkkel nyomtatott teológiai könyvet, A. Florentinus Confessionaléját.

Ez a feltevés megdőlt.

Fitz József: A ma gyar~~ország~~i nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története. IX.k. Bp.1967. 1959

136.e

Hess András, gyomdász:

a római Lauer matricái vannak nála

Fitz J.: A magyar gyomdászat, könyvkiadás és könyvkeresk. tört. Bp. 1959. 1. k.

20. l.

Hess András, nyomdák

- személyzetének többsége magyar volt

Fitz József: A magyar~~ország~~i nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedelem története. I.k. Bp.1959.

144.l

Hess András, nyomdász

„per A. H. Budae" jelzésű kiadványában 2 görög mű latin fordításban, Aretinus előszavával. Utánnyomat.

Fik: A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkeresk. tört. 1. k. Bp. 1959.

124. l

Hess András, nyomdász

Chronica Hungarorum 9 példánya ismeretes. 1 a bp-i Egyetemi Könyvtáré. Nyomaveszett példányokról is tudunk. 1480 óta kézirátos másolatok készültek

Fitz J.: A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkeresk. Tört. 1. k. Bp. 1959.

123. l.

Hess András, nyomdász

A Chronica Hungarorum 2 kéziratot vett alapul + záróvész 1467-ig

Fitz J.: A magyarnyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedés tört. 1. k. Bp. 1959.

121. l

Hess András, nyomdász

az egyetlen hely, melyen a 15. sz. folyamán neve szerepel, a Chronica Hungarorum zárósorai.
Előző: első kiadványa, saját kezdeményezés

Fitz J.: A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkeresk. tört. 1. k. Bp. 1959.

120. l

Hess András, nyomdász

– a Mátyásnak és Karainak szánt példányokat a Korvina könyvkötészetében köttette, a többit is Budán (a könyvkötőadta előzékleveleken ugyanaz a vízjegy, mint a könyv nyomtatott levelen).

Fitz J.: A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkeresk. tört. 1. k. Bp. 1959.

116. l.

Hess András, nyomdász

repr.: Hess sorzáró pótléka
Sorkihagyások közti fejezetám.
Szoruló fejezetám

Fitz J.: A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkeresk. tört. 1. k. Bp. 1959.

114. l.

Hess András

Budai nyomdaalapítása után Honterus János volt a második nyomdaalapítónk.

Magyar Grafika, 1969. 2. sz. 5. l.

Hess András, nyomdász

1-1 lapon átlag 1750 betű és írás-
jel fért el. A 3. sajtókiv kb. 70 000
betűje volt.

Fitz J.: A magyar nyomdászat, könyvkiadás
és könyvkereskedés tört. I. k. Bp. 1959.

113. l.

Hess András, nyomdász

– a Basilius-kiadáshoz betűkészletét megújítja – nem maga metszette betűit.

Fitz J.: A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedés tört. 1. k. Bp. 1959.

112. l.

Hess András, nyomdász

– személyzete 11 főből állt, az ő közreműködésével öntötték a betűkészletet. Lauer ugyanazt a betűöntő szerszámot használta, amit Hess később magával vitt Budára. Lauer és Hess matricáiba a betűkészlet álombetűvel kalapáczolták – egyenetlenek

Fitz J.: A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedés. Tört. 1. k. Bp. 1959.

112. l.

Hess András, nyomdász

3 sajtója volt. A Chronica hungarorum szedésrészletei nem egyformák – az egyik szedő gyakorlottabb volt

Fitz J.: A magyarnyomdászat, könyvkiadás és könyvkeresk. tört. 1. k. Bp. 1959.
108. l.

Hess András, nyomdász

- papírját budai papírmalomból szerezte be. A Chronikában egyszínű vízjegy 2 változata fordul elő

Fitz J.: A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedés tört. 1. k. Bp. 1959

106. l.

Hess András, gyomdász

– Mo-n papírfölösleget talált. A magyar papír olcsóbb a németnél. Parasolja a papírt, margói a legszélesebbek, csak 33 soros tükör, üres levelekkel zárja a könyvet (Cronica hungarorum)

Fik J.: A magyar gyomdászat, könyvkiadás és könyvkeresk. tört. 1. k. Bp. 1959.

106. l

Her András, nyomdász

Fraknói feltételezése szerint Kassai a budai prépostság valamelyik épületében adott helyet a nyomdának. Ezenkívül anyagi támogatást is nyújtott.

Fik J.: A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedés kut. 1.k. Bp. 1959.

105. l.

Hess András, nyomdász

Ivott forrás nincs budai ténykedé-
sével kapcsolatban.

Fik 1.: A magyar nyomdászat, könyvkiadás
és könyvkeresk. tört. 1.6. Bp. 1959

104. l.

Hess András, nyomdász

A Budai krónika előszava, kolofonja

repr.

Fitz J.: A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedés kört. 1. k.
Bp. 1959. 103. l.

Hess András, nyomdász

Mo-va jövetelekor betűöntő műszert, 80 matricát tartalmazó ládikát kozott (21 nagybetű, 25 kisbetű, 4 ligatúra, 26 abbreviatúra, 4 írásjel). 1472 kúsvét után látott a budai nyomda berendezésére.

Fitz J.: A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkeresk. tört. 1.k. Bp 1959.

102. l.

Hess András, nyomdász

– 1472 február előtt nem hagyhatta el Rómát. 1473 pünkösdjén már megjelent a Chronica Hungarorum, első mo-i terméke.

Fitz J. A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedés. Tört. 1. k. Bp. 1959.

102 l

Hess András, nyomdász

– budai betűi Kauer régi matricáiból
készült öntvények (antiqua)

Fitt J.: A magyar nyomdászat, könyvkiadás
és könyvkereskedés tört. 1. k. Bp. 1959.

102.e

Hess András, nyomdász

Hess nyomatta a Mátyásnak küldött Silius Italicust Kaner műhelyében.

Fitz J.: A magyarnyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedés tört. 1. k.
Bp. 1959.

101. l.

Hess András, nyomdász

Kassai László Caraffával említette, hogy Budán nyomdát akar. Lauerrel tárgyalt, aki Hesst ajánlotta.

Fitz J.: A magyar nyomdászat, könyvkiadás és könyvkereskedés tört. 1. k. Bp. 1959

101. l.

MDK

Hess magy. festő, ~~sz.~~ Egerben 1768 / mgh. 1830 körül.

Károlyi József arcképe

(Sam. Czetter hung. sculps. Viennae.

K. 1794 rajztanár. Kepei Eger, Esztergom, Széchenyi és Keglevich csal.-nál, számos helyen Austr.-ban.

Szent György Céh, XXI. mud. graf. andr. – 1919.
IX. 29. – X. 2. – A Gyűjtő. V. évf. 5 sz. – Kül. sz. 67-b.

M.D.K.

HESS A. festő"

Garas XVIII. 27 189, 223. ~~27~~ l.

HESS lásd HESZ János Mihály

HESS, Balthasar, pozsonyi üvegesmester

B. H., bürgerl. Glasermeister, lánya meghalt. (1764, 2. szám, 41)

—

u. az, + 74 éves korában, Pozsony, saját házában, 1774 augusztus 4. (1774, 70. szám, 41)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

MDK

Hess

Gr. Károlyi József arcképe /Hess után
metszette: Czetter Sámuel/ 179o

Nagy Iván: Magyarországi képzőművészek.
Századok 1874. 26-44 l.

Hess

Egri művén. Nagybirost kap „Szent István kiköly magkezentelésére", de gyenge lett a mű, és nem helyezték el az Entergomi bazilikában

Meszlényi: A entergomi bazilika

Vigilia, 1956, IX. n. 451 old

Hess

müve nyomán készült:

Czetter Sámuel rézmetszete: Gr. Károly
lyi József arcképe, 179o

Századok 1874.3 26-44 o.
Nagy Iván:Magyarországi képzőmüvészek

MDK

Hess

Gr.Károlyi József Szatmármegyei főispán portré
ja.

Tört.Képes.Graf.kiáll. 1907. 74.o.

MDK

Hess lakatosmester

Harangok szerkezetét készitette 1774-ben a budai Szent Anna templomnak.

Schoen Arnold: A b.sz.Anna templom. 210.l.

M.D.K.

Hess acélmetsző

Eger látképe, Rohbock Lajos rajza nyomán /megjelent, Hunfalvy: Magyarország és Erdély képekben c. müben, 1860./

Gerő László: Eger, Bp.1957. /Magyar Müemlékek/ 64.old.

mdk

Hess acélmetszete

Rohbock ulán, Keszthely látképe
1860-ból

50. kép.

Magyar Műemlékek: Keszthely 1962, 65 l

Hess András
nyomdász

ÉNETI
KÖZPONT
György ut 41.

HESS András

Borsa Gedeon; Milyen műhelye lehetett Hessnek Budán? In: Magyar Könyvszemle, 105.köt.3.sz. 1989 237 - 246.

BORSA Gedeon: A hazai könyvnyomtatás megalapitása. IN: Magyar Könyvszemle, 1989.4. 338 - 354.p.

zőtlenül hat a társadal
szegénységet nem kezeli
abszolút szegénységet te
gnek. Az elkülönült sze
ogy a létfenntartási ki
és családok helyzetén
gy egyéni problémakéni
tügy az egyén adottsá-
hánul és nem a gaz-
dalomra. E szemlélet-
kezménye, hogy van
n aki érdemtelennek
jtásra, hiszen a közös
a segélynyújtást gon-
neg Nem az a kérdés,
hogy hogyan élnek. Az

Festészet, falkép
A pozsonyi primási palota Szt.László kápolnájánakz mennyezetképe, A.Hess, 1728.

Forum, 1938. 64.

Csákós: Zur Entstehungsgeschichte der Deckenmalerei...

Gless András

Nyomdászi nyomdászjáról

Könyvismertetés

Műemlékvédelem 1963 3sz. 191. l.

dőiv

ok művészetéről:

Milyen pályázatokon vett részt: . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

Hess András

Nyomdász ~~alkotá~~ munkáit kiállítottak a magyar nyomdánat 400. évfordulóján

Székely Artúr: Emlékezés egy jelentős évfordulóra

Magyar Grafika 1965. 4. n. 314. l.

K é

Név: . . . . . .

Szület ési év: . . . . . Hely: . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállitásai: . . . . . .

Mely kiállitásokon vett részt: . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatás

Hess András
nyomdász

M.D.K

1473-ban létesült nyomdájáról.

– Egy eddig ismeretlen XV. századbeli magyarországi nyomdáról

Élet és Tudomány, 1959. márc. 25. 13. szám.

Rónay Mária

Hess András: Artemis-kut /a volt Iskola-téren/

SZABAD MÜVÉSZET

1955. 11.sz. 521.l.

/Zakariás G.S.: Budavár régi kutjai/

MDK

Hess András 1

nyomdász

1472 működött Budán Mátyás király idejében. Első nyomdász hazánkban. Olaszországból jött Geréb László alkancehár meghívására. Nyomdája pártolás hiánya miatt hamar megszűnt.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói.
Grafikai Szemle 1892 évf 10 sz 162 l.

Hess András MDK

nyomdász

sajtójának két termékét ismerjük. „Chronica Hungarorum", melyből 9 példány maradt reánk. A másik Hess féle nyomtatvány 4 rétű 4½ számozatlan levélre terjedő munka a „Magni Basilii de legendis poetis" c. könyv egyetlen példánya a bécsi csász. muzeumban.

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomtatói Grafikai Szemle 1892 évf 10 z 162 l.

mvk.

Hess András
nyomdász

által nyomtatott Chronica Hungarorum lipcsei példányának ábrája, és a magni Basilii de legendis poetis záróoldala.

Firtinger Károly: Mátyás király és a könyvnyomtatás
Grafikai Szemle 1901 évf 4 f. 56 l. 57 l

mDK

Hess András
nyomdáj

Fraknói Vilmos Romában történt kutatásai során oly okmányt talált melyzerint nem Gereb, hanem Karai László Mátyáskirály bizalmas embere – hozta magával Hess Andrást Stáliaból, 1471ben.

– A budai nyomda alapítása.

Grafikai Szemle 1898 évf 10 z 160 l

MOK.

Hess András

nyomdász

A Budai kronika legelső magyarországi nyomdászati munka a mil. kiállításon. 1473. ból. A budai kronika utolsó lapja mint ábra a Gr. Szben

Faragó: Ereréves irodalomtörténeti kiállításunk Grafikai Szemle 1896 évf 9 z. 141-142 l.

Hess Andris
nyomdász

MDK

1473-1534 ig nyomdaszatunk legrégibb korszaka (1sö) Hesslöl-Honterig. A lazai nyomdászat elsö termike mellözi a gót betüket s alkalmazza az olasz antiquát, mely lazai nyomdaszatunkat mindvegig uralja"

Lubik Zoltán: A magyar nyomdászat korszakai
Grafikai Szemle 1897 áf 2 z. 24 l.

MDK

(1)

Hess András
nyomdász

Hazánk az első országok egyike volt, hol a könyvnyomtatás otthonra talált. Mátyás király alkancellárja Gerle László a tudományok iránti lelkesedésből hívatta Hess Andrást Budára hol 1472 ben nyomdát rendeztetett be.

Major István: a könyvnyomtatás történetéből
Grafikai Szemle 1896 évf 2 f. 22 l

M.D.K.

Andreas Hess, budai nyomdász

tevékenységét Romában kezdte meg, feltehetőleg Georgius Lauer nyomdájában. Budára magával hozta Lauer betűmatricáit. Nyomtatványai: Chronica Hungarorum 1473; Basilii Magni de poetis legendis, 1473.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 559. old.

Hess

"Juhcsoportjai"-t igen kiemeli "A mükiállitásról" cimmel közölt beszámoló, mely a pesti Müegylet tárlatáról szól.

Családi Lapok, Pest. 1852. II. félév.
3. sz. 139-141. lap.

Hess András

Ditás, hogy Mátyás korabeli budai műhelye után Brassóban (Honter János) vagy Nagyszebenben Pétesült-e a második magyarországi nyomda.

Székely Artúr: Hochmeister Márton 1767-1967; Magyar Grafika, 1967. 6. sz. 73. l.

MDK

Hess András 2

nyomdász

Az 1472. felállított budai nyomda 3 évvel előzte meg a prágait, 10 évvel a bécsit, 19 évvel a krakóit.

Mojor István: A könyvnyomtatás története

Grafikai Szemle 1896 évf 27. 22 l.

mDK

Hess András
könyvnyomtató

A magyar emberek örvendeztetésére (előszavában a Budai Kronikában írja) fogott hozzá Magyarország történek nyomtatásá hoz 1473 ban

Gyalui Farkas: A magyar könyvnyomtató

Grafikai Szemle 1910 évf 2 sz. 38 l.

MOK

Hess András
könyvnyomtató

nyomdájának berendezésére 1472
körül Mátyás király alkancellárja
2000 egész forintot költött

÷ Fragmentumok a könyvnyomtatás
történetéből
Grafikai Szemle 1909 évf 3 z. 56 l.

MDK

Hess András nyomdász

(Említve: a budai nyomda; két könyv jelent meg, az első 1473-ban. Utána Hess eltávozik Budáról.)

Szekely János: Még egy jubileum.

Alföld, Debrecen 1961. 3. sz. 162-163. l.

MNK.

Hess András
könyvnyomtató

(1472) Romából hozta betűit, de maga is öntött, a betűket pótolta.

Scheiber E. Magyar betűöntők
Grafikai Szemle 1939 évf. 1 sz. 42

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Hess András

VAS NÉPE

1958 MÁJUS 30

610

— **Hazánk** legrégibb kolostori könyvtárának 16 ezer kötetes hagyatékát átvevő Gyöngyösi Tudományos Könyvtárban több mint 200 ősnyomtatványt őriznek. Az értékes könyvek között több olyant találtak, amelyik azt bizonyítja, hogy Hess András, az első budai könyvnyomda alapítója előtt, tehát 1500-at megelőzően is volt Magyarországon ősnyomda. Az értékes leleteket most vizsgálják a Nemzeti Múzeum és a Széchenyi Könyvtár tudósai.

ldik észrevételeit a KISZ munl
úgy érzi, hogy nem jó, ami bel
váltotta. Elvtársai bizonyára seg
hagyják magára.

Egyelőre más választ adni

MDK

Hess András

Budavárában az ötvösök utcájában volt könyvnyomtató műhelye, amelyet Karai László prépost segitségével állitott fel. Munkájában igénybe vette az ötvösök munkáját.

Gárdonyi Albert: Karai László és Hess András Budán.

Magyar Könyvszemle 1941. 330-340.l.

Hess András nyomdász.

A első magyar ornági nyomdát ő szendeste be, mely 1472-77 közöt működöt.

Vietoris Géza: mit tanítanak egyetemünkön nyomdáinkról?

Magyar Grafika, 1964, I. 66 oldal

Hess András

budai nyomdász

Cronica Hungarorum 1473.

Ha kellene, lásd alapvető irodalmát:

Ballagi Aladár

Buda és Pest a világirodalomban. 1473–1711. Bp. 1925. 33, 34. l.

MOB KA. 4588.

Kat. Ágoston
Prot. Emil
Új-g. Eutik

CSÜTÖRTÖK

29

Kat. P. Magdolna
Prot. Maxim
Új-g. Teodózia

PÉNTEK

30

Kat. A. Janka
Prot. Nándor
Új-g. Izác

SZOMBAT

31

Kat. Kegyoszt. B.-A.
Prot. Petronella
Új-g. Herma

Izr. S. Nasna

Hess András

XV nárad.

l.

Czakó 8. l.

P. C.

Fitz József: Hess András, a budai ősnyomdász c. könyvének megjelenése alkalmával felhívom b. figyelmét arra, hogy a könyv csinos félvászonkötését 3.—, sima félbőrkötését 6.—, bordás félbőrkötését 8.— pengőért készítem el. Amennyiben Hoffmann Edit: Régi Magyar Bibliofilek c. könyve még szintén kötetlen volna, tudatom, hogy ennek félvászonkötését 3.50, félbőrkötését 8.50 pengőért készítem el.

Kiváló tisztelettel maradok

KNER ERZSÉBET
KÖNYVKÖTŐMESTER
BUDAPEST, V. ALKOTMÁNY U. 19

Hess András

KNER I., GYOMA

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Dr Szenkiványi Gyula úr

a Magyar Bibliophil Társaság tagja

Budapest

VI., Aréna ut 41.

nevű feleségének ítélte oda. A per 1492-ben indult meg, amikor már ERDŐDI BAKÓCZ FERENC ült a budai préposti székben, s erélyes kézzel kezdte intézni egyháza ügyeit, amelyek közé a közvetlen előde által a káptalani egyháznak adományozott budavári félház is tartozott. A budavárosi bíróság ítéletlevelének felülvizsgálatra való felterjesztését ERDŐDI BAKÓCZ FERENC budai prépost kérésére LOSSONCZY LÁSZLÓ tárnokmester rendelte el 1492. május 27-én s ámbár a budavárosi bíróság rövidesen eleget tett a tárnokmester rendeletének, mégis csupán 1494. január hó 29-én kezdték azt a tárnoki széken tárgyalni. Maga a budavárosi bíróság 1492. május 2-tól kezdve foglalkozott a perrel s ítéletét 1492. június 5-én terjesztette fel a tárnoki székhez. A budavárosi bíróság előtt a felperes budai káptalan ügyvédje TOLDI ANDRÁS budai polgár BORBÁLA nevű feleségét, aki a perirat szerint ANDRÁS özvegye volt (honestam dominam Barbaram, relictam condam Anderconis, nunc vero consortem Andree Toldi concivis nostri), azzal vádolta a bíróság előtt, hogy LÁSZLÓ budai prépost budavári házának felét, melyet a nevezett prépost lelke üdvösségéért azon kikötéssel adott a budai káptalannak, hogy annak jövedelméből a káptalani templomban az Oltáriszentség előtt örökmécsest tartozzék fenntartani, nem hajlandó a káptalan rendelkezésére bocsátani s ezért annak bírói átadását követelte. Az alperes BORBÁLA asszony ügyvédje ezzel szemben azzal védekezett, hogy a káptalan javára történt adományról az alperesnek nincs tudomása, a vitatott félházat a nevezett prépost halálos ágyán BORBÁLA asszonynak adta, aki azt a prépost halála óta háborítatlanul bírja.

Ezek előadása után a bíróság felszólította a peres feleket, hogy terjesszék elő bizonyítékaikat. A felperes káptalan közvetlen bizonyítékot nem tudott felmutatni, mert az a THELKY JÁNOS nevű budai esküdt polgár, aki előtt a káptalani templom javára az ajándékozás történt, már nem élt. Ezzel szemben arra hivatkozott, hogy THEGEZ MIKLÓS és ÖTVÖS MÁRTON is tudnak az ajándékozásról, minek következtében a bíróság azok kihallgatását elrendelte. A kihallgatás megtörtént, de THEGEZ MIKLÓS csupán annyit tudott mondani, hogy emlékszik ugyan a ház ügyében felmerült ellentétekre, az ellentétek anyagáról azonban nem tud számot adni. ÖTVÖS MÁRTON vallomása már kedvezőbb volt a felperes káptalan számára, mert e szerint a prépost

a per tárgyát képező házat neki akarta eladni s mikor alku közben figyelmeztette, hogy talán nem is jogosult a ház eladására, a prépost azzal nyugtatta meg, hogy bízza csak rá a dolgot, ő majd elintézi. Ennek következtében aztán abban állapodtak meg, hogy ÖTVÖS MÁRTON 325 aranyforintot fog fizetni a ház vételára fejében s ezenfelül évenként 8 aranyforintot lesz köteles adni a budai káptalannak az Oltáriszentség előtti örökmécses fenntartására. Ennek ellenére az adásvételi ügylet nem valósult meg, mert a szomszédos ház tulajdonosa, ÖTVÖS IMRE a szomszédság jogán igényt tartott a házra.

A felperes bizonyítékaival szemben az alperes ügyvédje mindenekelőtt okiratokat mutatott be és pedig MÁRTON budavári plébánosnak 1492. május 21-én kelt oklevelét, mely szerint a per tárgyát képező ház egyik felerészét LÁSZLÓ prépost már régebben ANDRÁSnak, valamint BORBÁLA nevű feleségének és JÁNOS nevű fiának ajándékozta, másik felerészét pedig halálos ágyán a nevezett plébános előtt ugyanazon BORBÁLA asszonyra hagyta. Minthogy pedig ezek a rendelkezések nem foglaltattak benne a prépostnak a budai káptalan előtt készült végrendeletében, MÁRTON budavári plébános, ki a végrendelet végrehajtásával volt megbízva, szükségesnek tartotta ezeknek a végrendeletbe való utólagos felvételét. Erre azonban a prépost papi állására való hivatkozással (pro honore suo) semmi szín alatt sem volt hajlandó s csupán azt hangoztatta, hogy összes javai a végrendeletben foglalt intézkedéseknek megfelelően osztandók szét, a budavári ház pedig teljes egészében BORBÁLA asszonyra ruházandó át. Ugyanezen oklevél hátlapján még pótlólag feljegyezte a nevezett plébános, hogy LÁSZLÓ prépost végrendeletét a káptalani tagok jelenlétében foglalta írásba s a végrendeletben egyetlen szóval sem emlékezett meg az örökmécses fenntartására tett adományról. Azt is feljegyezte továbbá, hogy a prépost halála óta immár négy esztendő telt el s ezalatt az idő alatt egyszer sem esett szó az örökmécses fenntartására vonatkozó adományról. Bemutatta továbbá az alperes asszony ügyvédje a bíróság előtt a budavárosi tanács 1489. április hó 29-én kelt oklevelét, mely ugyanazon MÁRTON plébánosnak a házadományra vonatkozóan előadott teljesen azonos vallomását tartalmazta. E szerint LÁSZLÓ prépost betegágyánál szóbakerült a prépost számára fenntartott budavári félház sorsa, amivel kapcsolatosan a prépost kijelen-

tette, hogy ezt a házrészt BORBÁLA asszonyra hagyja. Minthogy pedig az ugyanakkor felolvasott végrendeletben nem volt szó erről a házadományról, a végrendelet végrehajtásával megbízott budavári plébános annak a végrendeletbe való utólagos felvételét kérte. Ezzel szemben a prépost papi tisztességére való hivatkozással semmi áron sem volt hajlandó erre, s csupán azt hangoztatta, hogy halála után az egész ház BORBÁLA asszonynak adandó át. Végül az alperes kívánságára KALMÁR DEMETER budavárosi esküdt polgárt is meghallgatta a bíróság, aki szintén tudott az ügyről. A tanu vallomása szerint a prépost őt betegágyához hivatta, s BORBÁLA asszony jelenlétében kijelentette, hogy a nevezett asszony jó szolgálatai fejében az egész házat reá és fiára hagyja. Ezekkel az érvekkel szemben a budai káptalan bizonyítékai nem győzték meg a bíróságot s az kénytelen volt a házat BORBÁLA asszonynak odaítélni, amit a budai káptalan fellebbezése ellenére a tárnoki szék is jóváhagyott.

Ezek szerint az oklevél tartalma mindössze annyi, hogy LÁSZLÓ budai prépostnak Budán az aranyművesek utcájában háza volt, melynek felét régebben ANDRÁSnak, BORBÁLA nevű feleségének és JÁNOS nevű fiának adta, a saját részére fenntartott másik felét pedig, illetőleg most már az egész házat halálos ágyán a nevezett BORBÁLA asszonynak és JÁNOS nevű fiának ajándékozta. Ezzel az ajándékozással szemben a budai káptalan azt vitatta, hogy a félházat a nevezett prépost az Oltáriszentség előtti örökmécses fenntartására a budai káptalannak ígérte oda, ezt azonban a káptalan a bíróság előtt nem tudta kellően igazolni s a ház a BORBÁLA asszony kezén maradt.

Látszólag sovány eredmény, ha azonban jobban szemügyre vesszük az adatokat, akkor ezekből messzemenő következtetéseket lehet levonni. Mindenekelőtt kétségtelen, hogy LÁSZLÓ prépost azonos azzal a KARAI LÁSZLÓval, aki a könyvnyomtatást hazánkban meghonosította. Ez a KARAI LÁSZLÓ az ítéletlevélben foglaltak szerint 1488-ban halt meg, mert MÁRTON budai plébános 1492. május 21-én úgy nyilatkozott, hogy a prépost halála óta összesen négy esztendő telt el. Ez ellentétben áll FRAKNÓI VILMOS megállapításával (KARAI LÁSZLÓ budai prépost 17. l.), aki 1485. május és szeptember közötti időpontra tette a prépost elhúnytát; megállapítását pedig arra alapította, hogy 1485. május 9-én KARAI LÁSZLÓ mint személynöki helytartó Budáról még

levelet intézett SCHÖNBERG GYÖRGY pozsonyi préposthoz, 1485. október 4-én azonban már LUKÁCS egri prépost viselte a személynöki helytartói tisztet, amelyet 1473. augusztus 4-től kezdve KARAI LÁSZLÓ töltött be. FRAKNÓI érvelésével szemben áll MÁRTON budavári plébános idézett nyilatkozatán kívül az is, hogy ERDŐDI BAKÓCZ FERENCről, ki a budai prépostságban utóda volt, elsőnek RANZANUS útján értesülünk, aki tudvalevőleg 1489-ben járt MÁTYÁS király udvarában. (Praeest ei, t. i. basilicae in Veteri Buda, praepositurae titulo, Franciscus cognomine Mester, natione Hungarus, qui bonarum artium et humanitatis praesertim callet notitiam.) KARAI LÁSZLÓnak a személynöki helytartói tiszttől 1485-ben történt visszavonulását minden valószínűség szerint súlyos betegsége indokolta, amely éveken át ágyhoz kötötte, s ebben lelheti magyarázatát az is, amit FRAKNÓI szerénységével próbált indokolni (id. m. 17. l.), t. i. hogy „az igazságszolgáltatás és a nemzeti kultúra terén szerzett érdemei dacára püspöki székre nem emelkedett". Hosszas betegségére látszik utalni az is, ami KALMÁR DEMETER vallomásában foglaltatik, t. i., hogy a prépost halálos ágyán BORBÁLA asszony nagy szolgálatait hangoztatta (ecce ista femina multa mihi impendit servicia) s ezek fejében hagyta rá budavári házát.

Ezeken a megállapításokon kívül olyan feltevésre is alapot adnak az oklevélben foglalt adatok, amelyek az előbbieknél értékesebbek. Az oklevélben ugyanis arról van szó, hogy a budavári ház egyik felét KARAI LÁSZLÓ már régebben a BORBÁLA asszony ANDRÁS nevű első férjének adta. Az ANDRÁS név az oklevélben ANDERCO alakban fordul ugyan elő, ezt azonban teljesen megmagyarázza, hogy a név MÁRTON budavári plébános bemondása alapján került forgalomba, erről a plébánosról pedig tudjuk, hogy lengyel származású volt (Monumenta episcopatus Vesprimiensis III. k. 319. l.), ezért használta lengyeles alakban az ANDRÁS nevet. Az is lehet azonban, hogy maga a nevezett ANDRÁS is lengyel származású volt s ez alátámasztaná azon feltevést (FITZ: *Hess András a budai ősnyomdász* 169. l.), hogy HESS ANDRÁS neve eredetileg HUSS volt s csupán politikai okokból használta a HESS nevet. Ki lehetett ez az ANDRÁS, akit KARAI LÁSZLÓ prépost arra érdemesített, hogy budavári félházát neki adta? Erre a kérdésre kielégítő választ kell találni s minthogy erre maga az oklevélszöveg nem ad támpontot,

feltevésre vagyunk utalva, amely szerint az oklevélben előforduló ANDRÁS minden valószínűség szerint azonos a budai ősnyomdásszal, HESS ANDRÁSSAL. KARAI LÁSZLÓ ugyanis nem tartozott a bőkezű adakozók sorába s ha valakiért áldozatot hozott, annak okának kellett lenni. Mikor MÁTYÁS királynak 1474-ben 8000 aranyforintot kölcsönadott, azt a királyi kincstartó 1475. december 5-én kelt oklevelének tanusága szerint azon kikötéssel tette, hogy amennyiben az uralkodó nem fizetné vissza a kölcsönt, úgy jogában fog állani magát a királyi kincstartó javaiból kielégíteni, s fáradozásai fejében még 400 aranyforintot is kikötött a saját számára. Ez a kikötés eléggé szokatlan volt s KARAI LÁSZLÓ jellemére nem vet kedvező világot. Éppen ezért azt hisszük, hogy a perben szereplő ANDRÁSnak azonosnak kell lenni azzal a HESS ANDRÁSSAL, akit KARAI LÁSZLÓ római követsége idején ismert meg s aki a nevezett prépost hívására Magyarországba jött, s itt a könyvnyomtatást meghonosította. Erről a HESS ANDRÁSról az 1473. évi budai nyomtatvány előszavában foglaltakon kívül egyebet nem tudunk, még egy nyomtatvány előállítása után teljesen eltűnik a szereplés színteréről, szinte azt lehetne gondolni, hogy az élők sorából is. Feltevésünk helytállósága esetén ez nem történt meg, csupán hivatásával szakított, amelynek gyakorlása Magyarországon nem biztatott sikerrel. KARAI LÁSZLÓ hívta Magyarországba, KARAI LÁSZLÓ támogatásával készült az 1473. évi nyomtatvány, amelynek előállítása után KARAI LÁSZLÓ szolgálatában maradt, s szolgálatai fejében kapta tőle a budavári félházat. Ezt a budavári félházat először minden valószínűség szerint csupán nyomdája berendezésére engedte át a prépost, s csupán később ajándékozta neki. Maga HESS ANDRÁS mondja az 1473. évi nyomtatvány előszavában, hogy a prépost támogatása nélkül a nyomtatvány előállításához hozzá sem tudott volna fogni (sine te susceptus labor neque iniri, neque expleri potuisset), ennek a támogatásnak pedig a nyomda számára szükséges helyiség rendelkezésre bocsátásával kellett kezdődni. Azzal KARAI LÁSZLÓnak tisztában kellett lenni, hogy HESS ANDRÁSért áldozatokat kell hoznia, mert a nyomdászok pártfogása ebben az időben mindenhol áldozatokkal járt (FITZ: *Hess András a budai ősnyomdász* 79—80. ll.) s az első áldozat a félház átengedése lehetett. Ez a ház felette alkalmas is volt a nyomda elhelyezésére, mert a perirat szerint az aranyművesek,

illetve ötvösök utcájában állott, már pedig HESS ANDRÁS a legjobb esetben a betűk matricáit hozta magával (FITZ id. m. 71. l.), a továbbiakhoz az ötvösök közreműködését kellett igénybevennie. HESS ANDRÁS budai megtelepedése mellett tanuskodik egyébként az 1473. évi nyomtatvány kolophonja is (finita Bude), ami kizárja azt a feltevést, mintha HESS ANDRÁS Óbudán dolgozott volna. Nem lehetetlen az sem, hogy KARAI LÁSZLÓ éppen azért vásárolta meg a budavári házat, hogy HESS ANDRÁS könyvnyomtatói tevékenységét előmozdítsa, s mikor az 1473. évi nyomtatvány elkészült, a nyomda céljaira berendezett félházat neki ajándékozta.

Eddig előadott feltevésünkkel szemben áll FITZ véleménye (id. m. 166. l.), mely szerint HESS ANDRÁS az egyházi rendhez tartozott, már pedig a periratban szereplő ANDRÁSnak felesége és fia volt. FITZ véleménye azonban egyrészt csupán analógián épül fel, másrészt az egyházi rendhez tartozás még nem jelentette szükségképen a házasságot tiltó felszentelést is. A periratban szereplő ANDRÁS, akit azonosnak vélünk a budai ősnyomdásszal, túlélte KARAI LÁSZLÓ budai prépostot, mert a budavárosi tanács 1489. április hó 26-i oklevelében még élőként szerepelt, LOSSONCZY LÁSZLÓ tárnokmester 1492. május 27-i oklevele szerint pedig özvegye már TOLDI ANDRÁS felesége volt, ekkorra tehát már befejezte földi pályafutását. A budavári házat BORBÁLA asszony halála után második férje örökölte, aki a budavárosi tanács 1501. szeptember 30-án kelt oklevele szerint azt KUBINYI LÁSZLÓ budavári udvarbírónak, ez pedig KÉTHÁZY PÁL esztergomi prépostnak és testvéreinek adta el. (Esztergomi káptalan levéltára „Lad. 64. fasc. 1. nr. 25.") A ház az aranyművesek, illetőleg az ötvösök utcájában állott, amely utca azonos a mai XI. Ince pápa-térrel, középkori alakjára azonban alig emlékeztet már, mert egyik oldalán a pénzügyminiszter hatalmas palotája, másik oldalán pedig a jezsuiták hajdani kolostora tüntették el a középkori házakat. A prépost háza mindenesetre házak között állott, mert az idézett 1501. szeptember 30-i oklevél szerint mindkét oldalon ötvösök házai határolták. Közel állhatott azonban a budavári főtemplomhoz, illetőleg a budavári plébániához, s ez a közelség magyarázza azt a meghitt viszonyt, melyben az ítéletlevél szerint KARAI LÁSZLÓ prépost a budavári plébánoshoz állott, akit végrendeletének végrehajtásával is megbízott. Mint-

hogy az utca keleti oldalát a középkorban a domonkosok temploma és kolostora foglalta el, valószínűnek látszik, hogy a KARAI LÁSZLÓ prépost háza az utca nyugati oldalán, a pénzügyminisztérium palotája helyén állott, s ha egyszer sor kerülne a Karai-ház emléktáblával való megjelölésére, akkor az emléktábla elhelyezésére a pénzügyminiszteri palota lenne a legalkalmasabb.

Függelék.

I. 1489. április 26. Buda város tanácsa előtt Márton budavári plébános kijelenti, hogy László budai prépost az aranyművesek utcájában álló házát Borbála asszonyra hagyta.

Nos Thomas Meingoss dictus iudex iuratique cives castri Novimontis Pestiensis memorie commendantes tenore praesencium significamus quibus expedit universis, quod constitutus coram nobis venerabilis ac egregius dominus Martinus arcium et sacre theologie professor, Apostolice Sedis prothonotarius, prepositus Waciensis et plebanus maioris ecclesie Beate Marie Virginis parochialis nostre, sponte confessus est et recognovit in hunc modum, quod cum ipse superioribus his annis in domum reverendi condam domini Ladislai prepositi ecclesie Weteris Budensis eodem domino preposito pro tunc in lecto egritudinis decumbente pervenisset atque cum eodem occasione et pretextu medietatis domus sue nostri in medio in platea aurifabrorum in vicinitate domorum Emerici aurifabri et Stephani Kremniczer dicti ab altera partibus site et habite, quam scilicet medietatem idem dominus prepositus post primam donacionem alterius medietatis eiusdem domus alias Anderkoni et domine Barbare consorti eiusdem, necnon Iohanni filio eorundem factam sibi reservasset, collocutiones mutuas fecissent, dictus dominus Ladislaus prepositus spontanea sua voluntate coram ipso domino Martino plebano prout futuro executore testamenti sui medietatem domus pretacte, quam sibi reservaverat, memorate domine Barbare dedisset, donasset et contulisset, rogitando eundem dominum Martinum, ut post decessum eiusdem ipsam dominam Barbaram racione dicte medietatis domus eidem domine Barbare ultimate donate molestare non permitteret. Quibus sic peractis tandem dum memoratus dominus Ladislaus prepositus coram certis canonicis predicte ecclesie Veteris Budensis testamentum condidisset, ac expost coram dicto domino Martino plebano legi fecisset et cum in ipso testamento nullam mencionem nec de prima, neque de altera medietatibus domus pretacte factam fuisse percepisset: dicto domino Ladislao preposito persuasisset, ut donacio illa testamento eiusdem insereretur, qui dominus Ladislaus prepositus respondisset, quod pro honore suo id minime faceret eciam pro aliquot millibus florenis. Subiunxisset preterea, quomodo ipse omnia bona sua per eum hucusque acquisita ad manus ipsius domini Martini plebani tradidisset committendo eidem, ut ea iuxta legacionem suam distribueret et similiter de domo sua pretacta iuxta priorem commissionem ipsius domini Ladislai prepositi faceret eo, quod nedum medietatem illius domus alias Anderkoni et domine Barbare consorti eiusdem, filio quoque eorundem Iohanni donatam, immo totam et integram domum pretactam cum

omnibus suis utilitatibus et pertinenciis quibuslibet ad eandem spectantibus dicte domine Barbare et Iohanni filio eiusdem donasset et contulisset. In cuius quidem recognicionis memoriam firmitatemque perpetuam presentes nostras litteras sigilli nostri munimine roboratas duximus conferendas, promittentes privilegialibus litteris nostris confirmare, dum nobis eedem in specie fuerint reportate. Datum Bude, secundo die festi beati Marci euangeliste, anno Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo nono.

Eredetije az esztergomi káptalan levéltárában „Lad. 64. fasc. 1. nr. 18." jelzet alatt.

II. 1492. május 21. Márton budavári plébános tanusítványa László budai prépost végrendeleti intézkedéseiről.

Ego Martinus arcium et sacre teologie professor, Apostolice Sedis protonotarius, prepositus Vaciensis et plebanus maioris ecclesie parochialis Beate Marie Virginis Budensis recognosco et presentibus fateor me audivisse a reverendo domino Ladislao preposito ecclesie Vetero-Budensis dedisse et donasse medietatem domus sue in platea aurifabrorum habite, quam sibi reservaverat, post donacionem prime medietatis Anderconi et Iohanni filio suo, domine Barbare uxori dicti Anderconis per hec verba aut similia: Cum idem dominus prepositus in lecto egritudinis iacuisset et ego Martinus plebanus prefatus ipsum sollicitassem, ut dictam medietatem domus in scripto dicte domine Barbare donasset, respondit: Venerabile domine plebane, longo tempore vixi vobiscum tamquam cum fratre carissimo, nec erat mihi aliquid ante mentem, quod vobis non revelaverim, et bene scitis me cum domina Barbara amicabiliter vixisse, cui eciam multa bona contuli, atque illam medietatem domus predicte dare promisi, imo de facto contuli et nunc coram vobis istud fateor tamquam futuro executore testamenti mei et rogo, quod post mortem meam non permittatis eam molestare racione dicte medietatis domus. Demum postquam dictus dominus prepositus coram canonicis ecclesie Budensis testamentum condidisset et illud coram me legi fecisset, ego considerans, quod in eodem testamento nulla mencio facta fuisset nec de prima parte domus predicte, nec de altera domine Barbare legate, volebam ego, ut donacio illius domus testamento inseratur, dominus prepositus respondit, se minime hoc facturum pro honore suo eciam pro aliquot millibus florenis et illico subiunxit: Domine plebane, fiat mi carissime, omnia et singula, que usque ad hanc horam acquisivi, tradidi in potestatem vestram, ut ea secundum ordinacionem meam conscienciose distribuatis iis, quibus legata sunt, eciam de domo predicta faciatis, quemadmodum iamdudum a me audivistis, quia nedum partem illius domus contulerim ipsi Anderconi, Barbare et filio eorum Iohanni, imo totam et integram domum cum omnibus pertinentibus ad eam et sic testamentum clausum est absque mencione et inscripcione eiusdem domus. Hec ego Martinus videlicet plebanus etc in cuius rei testimonium presentes sigillo meo annulari consignavi anno millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo, die vigesima prima mensis Maii.

In margine autem ipsarum litterarum sub sigillo prefati domini Martini plebani subsequens clasula erat conscripta: Fateor insuper fuisse presentes cantorem et canonicos Budenses, dum conderetur testamentum, qui tamen

nullam mencionem fecerunt de fundacione alicuius lampadis super domo predicta, et de facto transacti sunt quattuor anni post mortem dicti domini prepositi, quibus nec lampas ardebat, nec pro ea aliquis census de predicta domo requirebatur.

Egerváry László tárnokmester 1494. február 8-án kelt ítéletleveléből, mely az esztergomi káptalan 1760. november 17-én kelt hiteles másolatában maradt fenn a gróf Zichy-levéltárban „205 csomó 1 szám" jelzet alatt.

GÁRDONYI ALBERT.

Hess András

AZ ESZTERGOMI ULÁSZLÓ-GRADUALE

KORVIN MÁTYÁS utóda, II. ULÁSZLÓ olyan hatalmas örökséget kapott nagy elődjétől, amelynek fenntartása és gazdagítása még akkor is rendkívüli feladat lett volna, ha az új király sokkalta nagyobbméretű egyéniség, mint amilyen a valóságban volt. II. ULÁSZLÓ királyságát nem támogatta a sors, midőn a közepes tehetségű embert a nagyszerű renaissance uralkodó utódává jelölte és azzal sem, hogy abban a korban ült a trónon, midőn talán a legnagyobb képességű egyéniség sem tudta volna már tragikus útjáról visszavezetni a nemzetet. A történetírás a MÁTYÁST követő uralkodót talán a hiteles valóságnál is szigorúbb kritikával illette, még magyarázatot sem keresve botlásaira és a valóban megvolt kisebb értékeit sem volt hajlandó észrevenni súlyos fogyatkozásai mellett.

Így került, s bizonyos mértékig joggal, a Corvina-könyvtár bomlásának kezdete is az ő nevével kapcsolatba. A Corvinák tékozlása azonban korántsem történt oly óriási mértékben, mint azt II. ULÁSZLÓnak tulajdonítják. Az elajándékozások nem lehettek olyan nagymérvűek, hogy a hatalmas könyvtárat ekkor alapjaiban megingathatták volna. Ha ULÁSZLÓ nemtörődömsége csakugyan oly nagyfokú volt a kódexek tékozlásában, amint ezt róla vélik, — sokkal kevesebb Corvina pusztult volna el a törökdúlás, még inkább Buda visszafoglalása alkalmával, és jóval kisebb mértékben semmisültek volna meg a hozzánemértők keze alatt. Számos Corvinát elajándékozott ULÁSZLÓ, de szolgáljon mentségéül, hogy talán nem is annyira a könyvtár iránti közömbösségből, hanem sokkal inkább politikai érdekből. A királyt szegénysége gátolta, hogy az idegen követeket és az udvarában megforduló humanistákat az akkori szokás szerint dús ajándékokkal halmozza el; a pompás Corvinák méltóan pótolták ezt. ULÁSZLÓ politikai érdekei elsősorban Bécshez fűződtek: már gyermekei házasságának megvalósulásáért is igyekezett minden-

sége javadalmazásának terhére történt; összesen 577 láda, 73 bála és 54 csomag felhasználásával hajtotta végre az erdélyi osztály a 189.028 kötet Erdélybe való szállítását. A címzettet csak az üres ládák visszaszállítási költsége terhelte.

Tekintettel arra, hogy a fokozott gondosság az erdélyi osztályt nemcsak arra kötelezte, hogy a könyvajándékokat megfelelően ossza szét, hanem a könyvküldemények sorsa iránti felelősség a könyveket elfogadó intézmény mellett őt is terhelte: a könyvkiosztás előrehaladott szakaszában, 1941 tavaszán az osztály tisztviselői (dr. BENEDEK ANDRÁS, dr. JÉKELY ZOLTÁN, dr. VÉRTESY MIKLÓS) ismét a visszatért keleti és erdélyrészi területek könyvtárainak meglátogatására küldettek. Feladatuk az volt, hogy szükség esetén tanácccsal és útbaigazítással szolgáljanak a könyvek katalogizálása, elhelyezése és használatra bocsátása tekintetében. Ismét személyes kapcsolatot teremtettek az ellátott könyvtárak és a könyvakció vezetősége között, jelentették feltűnő tapasztalataikat s ezeknek nyomán néhány esetben a könyvkiosztás is módosulást szenvedett: a már túltömött könyvtáraknál leállt, a még mutatkozó hiányokat pótolni tudta. Ennek a második szemleútnak az eredménye általában megnyugtató volt. Kiderült, hogy a megajándékozott könyvtárak legnagyobb része az anyagot folyamatosan feldolgozva a közönség rendelkezésére bocsátotta. A Közgyüjtemények Országos Főfelügyelősége ezt a termékeny kapcsolatot a jövőben is fenn kívánja tartani s így továbbra is alkalma lesz útbaigazításokkal szolgálni s meggyőződni az ajándékozott könyvek sorsa és használata tekintetében.

Az erdélyi könyvakció 1941 júniusának végén lezárult s a miniszter az erdélyi osztályt feloszlatta. A magyar könyvkiadók, közintézmények, tudományos társulatok és a nagyközönség áldozatkészsége lehetővé tette, hogy a legfeltűnőbb hiányokat pótolni lehetett. Tudjuk nagyon jól, hogy ezzel nem elégítettük ki teljes mértékben Erdély olvasni vágyó közönségének könyvigényeit. De annyit mindenesetre tettünk, hogy Erdély könyvtárai az egyetemes magyar művelődés mérhetetlen hasznára ismét munkálkodni és hatni kezdhetnek. A magyar könyvolvasó és könyvárus ezzel az öntudattal gondolhat jó szívvel hozott áldozatára.

HARASZTHY GYULA.

Magyar Könyvszemle
1941. IV. füzet.

Gárdonyi A:

M. könyv-tremle

1941. 332-341. l.

KARAI LÁSZLÓ ÉS HESS ANDRÁS BUDÁN.

A régibb történetírói nemzedék mindig nagy súlyt helyezett az adatgyüjtésre és közlésre, s ismeretlen adatoknak napvilágra hozását különös érdemnek tekintette. Ezt a felfogást teljesen indokolni látszott az, hogy minél teljesebb az adatok sorozata, annál megbízhatóbb az abból vont következtetés. A történetíró munkája a bíróéval volt azonos, aki mindenekelőtt az összes részletekre kiterjedő figyelemmel igyekszik a tényállást megvilágítani s csupán ezután hozza meg az ítéletet. Az újabb történetírói nemzedék ezt a felfogást mintha figyelmen kívül hagyná s inkább a meglevő adatok újszerű beállítására törekszik, minek következtében abban keresi és találja az érdemet, ha meglepő eredményeket sikerül felmutatni. Ehhez természetszerűen a rendelkezésre álló adatok nem nyujtanak mindig elegendő alapot, hanem az okoskodásra esik a súlypont, ami nem egyszer a valóságtól távol álló területre ragadja az írót.

Ámbár ilyen körülmények között új adattal gazdagítani az irodalmat nem nagyon lelkesít a munkára, mégsem lehetett napirendre térni a felett az eddig ismeretlen oklevél felett, amely egyrészt KARAI LÁSZLÓ budai prépost életének utolsó szakára vet világot, másrészt a budai ősnyomdász HESS ANDRÁS életpályáját is felderíteni látszik. Az oklevél EGERVÁRI LÁSZLÓ tárnokmesternek 1494. február 8-án kelt ítéletlevele, amely egy budavári ház ügyében megindított per sorsát döntötte el. A ház az aranyművesek vagy ötvösök utcájában állott és LÁSZLÓ budai prépost tulajdonát képezte, aki azt saját pénzén szerezte meg. A pert eredetileg a budavárosi bíróság tárgyalta és fellebbezés útján jutott a tárnoki szék elé, minek következtében a tárnokmester ítéletében a per teljes anyaga bennfoglaltatik. Ezt a házat a budai káptalan LÁSZLÓ prépost régebbi rendelkezése alapján magának követelte, a budavárosi bíróság viszont ugyanazon prépost későbbi rendelkezése alapján TOLDI ANDRÁS budai polgár BORBÁLA

153 - l
1939

rázó szótár alakját öltötte magára. Minden egyes szót mondat keretében kívánt föltüntetni, mert ebben elevenül meg a szó s mutatja meg legjobban jelentését.

Jó Frecskay Jánosunk nemcsak a német mesterszavainkat irtotta, hanem nekiment a latin nyomdászi terminusoknak is. Például „látómester"-t csinált a faktorból, „terjesztőfát" a „tenákulum"-ból, „fenéklap"-ot a sajtó fundamentumából, „forgógép"-et a rotációsból és így tovább. Kár értük, mert egyrészük kedves emléke a tipográfia tisztes multjának. A régi könyvnyomtatók ugyanis deákos emberek voltak, ami természetes, mert hiszen könyveiknek nagyrésze latin nyelvű volt, és a latin nyelv szeretete különben is rájuk ragadt azokról a tudósokról, akikkel napról-napra érintkeztek. A klasszikus nyelvek eme szeretetének tulajdonítható, hogy a könyvcsinálás munkájának terminus technicusai meg a régi nyomdászok társaséletbeli különféle cerimoniáinak elnevezései latinok voltak. Ezeknek egyrésze ugyan tovatűnt idővel: az „introitus"-ból „einstand" (Ballaginál: „beiktató lakoma"), az „effusio"-ból „ausschank" („búcsúest") lett, de ha jól körülnézünk, találunk még a régi világból maradt latin mesterszót szép számmal, nem is szólva arról az ezernyi görög szóról, amivel az újabbkori technika ajándékozta meg a sokszorosító ipart.

Már a franciás mesterszavainkkal kevésbé boldogult Frecskay. A franciáktól ugyanis főképpen a németek közvetítésével vettünk át néhány mesterszót. Ilyenek például a betűfokozatok elnevezései közül a brillant, nonpareille, colonel, petit és borgisz. Az utóbb említett szónak igen érdekes a „bourgeois"-ból való metamorfózisa. Ezt azoknak a német könyvnyomtatóknak tulajdoníthatjuk, akik nem tudták a „bourgeois" szó olvasási módját. Eredetileg talán a maguk olvasási szabályaihoz képest betű szerint akarták kimondani, de ez a sok magánhangzó miatt sehogy sem sikerülvén, elhagyták az u-t, e-t meg az egyik o-t, s lett a bourgeoisból „borgis". Mi természetesen hűségesen követtük a németeket mindenben, még abban is, ami megokolatlan és nevetséges dolog, s így átvettük a „borgisz" szót is.

A partecédula szónak szintén a franciák az öregszülei. A francia „faire-part mortuaire"-ből a német nyomdász kiragadta a „part"-ot, hozzábiggyesztett egy „e" betűt, majd meg a „zettel" szót, s így lett belőle „partezettel". A mi partecédula szónk – bár a németektől vettük át – közelebb áll az eredetihez, mert a cédula szót a francia egy betű híján úgy írja, mint mi (cédule).

Frecskay János most harminchárom esztendeje húnyta le örök álomra a szemét. A nyomdászati eszközök, anyagok, fogalmak mennyisége azóta legalább ötszörösére dagadt, s így a mesterszavak megmagyarosításának problémája is hatalmasan megnőtt s megnehezedett. Jóságos tanítómesterem, Pusztai Ferenc is ott nyugszik már tizenöt éve a farkasréti temetőben. Nagyszerű magyarsága, lelkes tanítása otthagyta nyomát mindannyiunk lelkében. Amit ő a Typographia, a Nyomdászok Közlönye, majd a Magyar Nyomdászat hasábjain megkezdett: folytatásra talált a Grafikai Szemlében, a Magyar Nyomdászok Évkönyvében, meg a Grafikai Művészetek Könyvtárában. Ezek a szakirodalmi művek a technikai kérdések kibogozgatásán kívül mindenkor helyet juttattak a magyar helyesírás és a magyar nyomdászati mesterszók problémáját érintő dolgozatoknak is. És így a helyes. Hiszen a nyomdász az ő anyanyelvének a munkása. n.

Ad uenerandum dñm Ladizlaū prepositū ecclesie budeñ: pthonotariū apostolicū: necnon uicecācellariū sereniſſimi regis Matbie ī cronica hūgaroꝝ Andree prefatio.

Vm ſuperiori tempore uenerande dñe in latio uerſarer: uiderēq; quāto emolumento ac decori hoīm generi hūiri forēt: q magno pſtantes ingēio ſuā diuinā induſtriā compmē- dis libris adhibebant: placuit mihi tam dignū tamq; excellens ſtudiū mea pro uiribus capeſſere: ut ſiquid demū aſſequi poſſem: id non in meam dūtaxat: uerū etiam pluriū mortaliū utilitatē conuertere. Vnde cū dei benignitate p uoto meo aliquatiſper profeciſſem: & ob id rei ad inclytum hungarie regnū tua gratia accerſitus uenirem: eſſemq; nō parum ocioſus: ſuſcepi laborem ingentem diezq; plenū: imprimendi uidelicet cronicū pānonie opus: laborē inquā: quē omnibus hungaris gratū atq; iocundū fore putaui: quādoquidem: ut quiſq; natale ſolum unice diligit: reliquiſq; orbis terrarum partibus longe anteponit: ita & ſuoꝝ: qualem uitam egerint: quiq; uernaticus ſcire plurimū exoptat: ut ſiqua preclara: memoratuq; digna cōſpexerit: imitari debeat. ſiqua uero minus feliciter geſta compererit doctus precauere poſſit. Sed cum animaduerterem: & diu mecum ipſe uolutarē: cui meam primam in hoc ſedulitatē pluribus diebus lucubratā dirigerē: te preter domine mi obſeruandiſſime inuenio neminē. Quippe & tu de me optīe meritus es: & ſine te ſuſceptus labor neq; iniri: neq; expleri potuiſſet. Accipe itaq; hoc munuſculum noſtrum iure quodam tue excellentie dedicādū: ut q uidelicet potiſſima laboris cauſa extitiſti: ipſius quoq; operis particeps eſſe debeas. Et ſiqua indies maiora excudemus: tuo etiā illuſtri nomini dedicanda putabimus.

Incipit prima pars cronice de origine hūgaroꝝ: de deſcenſu de ſcitia in pānoniam: de bellis cotra diuerſas natiōes habitis: ac de expulſione eorūdē & reditu in ſcitiam.

Nyomdászattörténelmi jelentőségű nyomtatványok. Az első magyarországi nyomtatott könyv, a „Chronica Hungarorum" Karai Lászlóhoz intézett dedikációja, 1473 tavaszán került ki a Rómából jött Hess András budai sajtója alól. A könyv vastag fehér papírosra nyomtatott 67 oldalra terjed, s a magyarok történetét ismerteti a honfoglalástól Mátyás király koráig. Itteni mutatványunk 5-ik sorának élén Hess üresen hagyta a „C" iniciálé helyét, amelyet nyilván vörös színnel kellett volna kifestenie a miniátornak. A szöveg bevezető mondatainak fordítása a következő: „Tisztelendő László úrnak, a budai egyház prépostjának, apostoli főjegyzőnek, fenséges Mátyás király alkancellárjának. Az elmúlt időkben, tisztelendő úr, tapasztalhattam, hogy azok a nagytehetségű férfiak, akik isteni ügyességüket könyvek nyomtatására használják föl: ezzel az emberiség javát és díszét nagy mértékben előmozdítják. Ezért magam is kedvet kaptam, hogy erre a föladatra vállalkozzam, s amennyiben igyekezeteimmel célt érek: az elsajátított ismereteket nemcsak a magam, hanem számos halandók hasznára fordítsam. Miután pedig óhajtásom teljesült és némi előmenetelt tettem: a Te meghívásodra a dicső Magyarországba jöttem. Itt nem kevés ideig foglalkozás nélkül voltam, míg végre hosszú időt igénylő nagy vállalathoz, Magyarország krónikájának kinyomtatásához fogtam. Azt hittem, hogy ezzel minden magyar embernek kedves és örvendeztető munkát végzek. Ugyanis miként szülőföldjét mindenki legjobban szereti és minden más országnál többre becsüli: szintúgy minden hazafi ősmerni kívánja az életet, melyet ősei egykor folytattak, hogy ily módon emlékezetes jeles tetteiket utánozhassa, ellenben a szerencsétlenségeket, mik őket érték, okulva elkerülhesse. Mikor pedig arról elmélkedném és hosszasan magamban tépelődném, hogy fáradozásaimnak néhány nap előtt befejezett ez első eredményét kinek ajánljam: mást nem találtam, mint Téged, tisztelt uram. Néked ugyanis személyem körül nagy érdemeid vannak; a munkát, melyre vállalkoztam, nélküled sem megkezdeni, sem befejezni nem lettem volna képes. Fogadd tehát ezt a kis ajándékot, mely jogosan megillet. Miután a munkára a legfőbb indító ok voltál: részesülj eredményében. Ha netán később nagyobb könyveket lenne alkalmunk nyomtatni, ezeket szintén majd a Te dicsőséges nevednek fogjuk ajánlani." Hess Andrásnak ez az ajánló levele az egyetlen olyan forrás eleddig, amelyből a budai nyomda keletkezésére és a Chronica Hungarorum megjelentetésére vonatkozóan adatokat találunk. Nincs meg benne, hogy ki volt a krónikának az írója. Illetőleg megszerkesztője. Lehet, hogy Turóczi János történetírónk rejtőzködik mögötte, kinek terjedelmesebb magyar krónikája később, 1488-ban, egyszerre két helyt: Augsburgban s Brünnben került sajtó alá. Hess András budai nyomdájának második és utolsó terméke valószínűen a „Magni Basilii de Legendis Poetis" című munka volt. Teljes bizonyossággal azonban ez a kérdés még nincsen eldöntve. A munkának kolofonjából következtethető a föntebbi állításnak az igaz volta; ez a kolofon ugyanis így hangzik: „Sic finis libelli Basilii est per A. H." A rövidítést úgy látszik egészen bátran „Andream Hess"-re egészíthetjük ki. Évszám azonban nincs e művön. Ép úgy dedikációs levél sincsen benne. Hess András budai működésének 1473 után semmi nyoma. Valószínű, hogy pártolás híján visszament olasz vagy német földre. Ballagi Aladár szerint meglehet, hogy a nyomdát tűzvész pusztította el, s ezért is nem akadt Hessnek utóda.

1472-1480

A berni gépszedői szakiskola

Abban a sokféle szaktanulmányi anyagban, amely a modern nyomdaipar fogalmához fűződik: jelentős helyet foglal el a gépszedők alapos kiképzésének a kérdése. Az új idők mind fokozottabb követelményeket fűznek a szedőgépeken dolgozó munkások készültségéhez, nálunk is, meg a külföldön is. Éppen ezért talán érdekelni fogja olvasóinkat, ha a következőkben kivonatosan ismertetjük a berni gépszedői szakiskola szervezetét és statutumát.

Ez az iskola a svájci nyomdászszövetség, a kantonok és a szakmai egyesületek jelentékeny anyagi támogatását élvezi, s a maga területén a szakmai továbbképzést szolgálja. A svájci gépszedők állásfoglalását az adott viszonyok határozzák meg. „Nem akarhatjuk, mondja az iskola fölvételi szabályzata, hogy az utánunk következő gépszedő kollégáink kiképzés céljából a külföldre legyenek kénytelenek menni. Ez tette szükségessé a gépszedőiskola intézményének életrehívását. Ez a körülmény azonban nem akadályozhatta meg, hogy az illetékesek ne tegyék megfontolás tárgyává, illetőleg lehetetlenné azokat a netáni visszaéléseket, amelyek e paritásos intézmény körül előfordulhatnak és amelyek ennek céljaival ellentétben állanak. Ilyen például az a nyugtalanító körülmény, hogy a gépszedőiskolába magukat felvétetni szándékozó szaktársak hirdetés útján meghatározott belépési dátummal helyet keresnek a gépszedés kitanulása céljából.

Tudvalévő, hogy a szedőgéphez való élénk vágyakozás mindenkor megvolt és hogy ez kritikus időkben még fokozódni is szokott. Ez leginkább azért van, mert a kéziszedő kollégák nincsenek kellően tájékozva a gépszedéssel összefüggő követelményeket illetőleg és ezért túlzott reményekben ringatják magukat. Ez azzal a hátránnyal jár, hogy kéziszedői minőségben való tökéletesítésüket elhanyagolják, ami viszont a mettőri, korrektori, faktori, üzemvezetői állás felé való előhaladásukat illuzóriussá teszi. Aki arra határozza el magát, hogy gépszedő legyen, annak meg kell elégednie a szedőgép tasztere mellett szerzendő kétes babérokkal.

1939 elején a Linotypeon s Intertypeon gépszedővé való kiképzésre vonatkozólag új szabályzat lépett életbe, amely a „Schweizer Buchdruckerzeitung" 1939. évi 5. számának errevonatkozó közleménye szerint a következőképpen szól:

1. A gépszedők előképzésére a svájci nyomdászegyesület és a svájci nyomdászszövetség által Bernben létesített gépszedőiskolában egésznapi bevezető tanfolyamok tartatnak, amelyek alapos oktatást nyujtanak az összes gépszedéstechnikai szakokban.

2. A tanfolyamok ellenőrzését egy paritásos bizottság gyakorolja, amelybe mindegyik szerződő fél három tagot választ. Ez a bizottság dönt a tanulóknak a bevezető tanfolyamra való felvételéről.

3. A bevezető tanfolyam hat hétig tart. A gépszedők számára meghatározott tanulási időnek többi részét egy árszabályhű nyomdában kell kitölteni.

4. Azok a segédek, akik bevezető tanfolyamot akarnak elvégezni, kötelesek bizonyítékot szolgáltatni aziránt, hogy a tanfolyam elvégzése után a gépszedői tanulóidejük hátralévő részét (hét hetet) egy árszabályhű nyomdában kitölthetik.

5. Annak a segédnek, akit főnöke bevezető tanfolyamra utal, kártérítésre van joga. Ennek a kártérítésnek a mértékét a főnök és a segéd együttesen állapítják meg.

6. A tanfolyamokra elsősorban a szerződő felek tagjai vétetnek fel. Ezek tandíjat nem fizetnek. A költségtöbbletet a szerződő felek egyenlő részben fedezik. Ha a tanulók vagy ezek főnökei nem tartoznak a szerződő felek közé, akkor 200 frank tandíjat kötelesek fizetni.

7. A tanfolyamon résztvevők kötelesek saját érdekükben az oktató utasításainak engedelmeskedni és a megállapított munkaidőt pontosan betartani.

8. Azok a tanulók, akik a gépszedői foglalkozásra alkalmatlanoknak bizonyulnak, vagy nem tartanak fegyelmet, két hét multán a tanfolyam további látogatásától eltilthatók. Az errevonatkozó határozatot a tanfolyamvezető indítványára a felügyelőbizottságnak kell meghoznia.

9. A tanuló a bevezető tanfolyam elvégzése után az elméleti és gyakorlati gépismeretből, valamint a szedésteljesítményből a berni paritásos vizsgáztató bizottság előtt vizsgát tartozik tenni. Ez a vizsga azonban nem mentesíti a tanulót a végleges vizsga letételétől.

10. A tanfolyam elvégzése és a vizsga letétele után a tanulónak egy erre vonatkozó bizonylat fog kiszolgáltatni.

11. Az, aki a tanfolyamon jelentkezik, tartozik a felvételi kérvényminta szerinti kérelmet – annak a cégnek a nyilatkozatával ellátva, amelynél a gépszedővé való kiképzést bevégezheti – benyujtani.

12. A belépési terminusok pontosan a felvételi kérvények beérkezési keltének sorrendje szerint fognak megállapíttatni. Azok a segédek, akik tanulási idejük alatt tanuságot tettek arról, hogy mint kiváló gépszedők biztosan meg fogják állni a helyüket, előnyben részesíttetnek.

Egy cég évenként egy szedőnél többet nem képeztethet ki gépszedővé. E szabálytól való eltérésnek csak abban az esetben lehet helye, ha a tanfolyamra jelentkezés nem ölt nagyobb arányokat. László D.

A betűszedő mint fémmunkás...

Szép szakmánknak egyre gyorsabb iramban való mechanizálódása folytán – ha belőle a szellemet, a gondolatot kikapcsoljuk – mindinkább igényt tarthatunk a címben szereplő titulusra. Ebben nincs semmi lekicsinyelni való értelem: a fémmunkás munkája sem minden esetben holt, szellem nélkül való produktum, mert ha úgy alkalomadtán megállunk mondjuk egy szépművű modern vasesztergapad előtt, elmélyülhetünk az osztófej majdnem titokzatos szellemességében, vagy ha a kezünk ügyébe akad például egy briliánsan kidolgozott tolómérce vagy mikrométer: aki csak egy kicsit is konyít a dologhoz, méltán elcsodálkozhatik a fémmunkás alkotásán. S még az is eszünkbe juthat: nem-e szebb mesterség ez, mint a mienk?...

Tömöntő és betűöntő szaktársainkat bátran a fémmunkások kategóriájába sorozhatjuk, mert ők csakugyan a fém megmunkálásával foglalkoznak; gépmester kollégáinknak is mind gyakrabban van szükségük arra, hogy fémmunkás-szerszámot használjanak s csak előnyös lehet nekik a minél szélesebb körű technikai ismeret; – nagyjából-egészében áll ez gépszedő szaktársainkra is.

De mi a helyzet a kéziszedőknél, különösképpen a merkantilis-, hirdetés- és mesterszedőknél, akiknek mindgyakrabban olyan problémákat kell megoldaniok, melyeknél nem nélkülözhetik a fémmunkás szerszámait?

Valamikor a följebbvaló időkben, ha a betűszedő belépett egy officinába, kapott egy viharvert sorjázót, amibe halálos kín volt szedni (ugyan ez még ma sem ritkaság), elővette egyetlen saját szerszámát, az árat és elkezdett dolgozni...., de ha véletlenül csipesze is volt neki, azt a többiek megmosolyogták...

Ma más a helyzet és ennyi szerszám már csak azoknak elég, akik sort vagy táblázatot

Hess András

nyomdász 1473

l.

Gulyaskönyvny

17 – 24. l.

1720. KÉT KIS SZÉK. Olasz,

ssel a XVII. sz. stilusában. — Zwei Armstühle.
. Jhs.

ozással. Olasz, XVII. sz. stilusában. — Zwei Arm-
alienisch, Stil des XVII. Jhts.

XIX. sz. — Kleiner, runder Tisch. Mahagoni.

övetüléssel. XIX. sz. — Sechs Stühle, Lindenholz,
rzug. XIX. Jh.

a'ak. — Sechs Wandarme, Holz vergoldet. Louis

— Standspiegel, Kirschenholz. Biedermeier.

etüléssel. Magyar, 1800 k. — Armstuhl, Kirschen-

Bidermeyer. — Zwei Kleiderständer, Kirschen-

al. Magyar, XVIII. sz. v. — Zwei Stühle, Kirschen-
E. XVIII. Jh.

iókokkal. Magyar, Louis XVI. — Damenschreib-
den. Ungarisch, Louis XVI.

Hess András

ugyomdász

l

Kertész ugyomtatott

92. l – 95. l

96. 97. l. 98. l

99. l. 100. l

Sz. Mária és Erzsébet találkozása. (Két kép, közös keretben.)
Fa, tempera, egyenkint 97×35·5 cm.
Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsújhelyi, Lehmann bécsi és Ipolyi Arnold gyűjteményéből.

153. kép. *Osztrák festő 1470 körül: Háromkirályok.*

Hess András

könyvnyomdász

l.

Könykiáll. emlék

120. l.

136. l.

Kedves Bratom!

Uj év beáltával mved mey,
hogy sok jót kivánjak. Minden
esetre jobbat mind volt.
Mellékelt csomagot elvezd jó egy-
gel. Likvő mag felesége! —
[illegible]

Hess András

Könyvnyomdász

ha Sett okv. lárd

Magy. Könyvszemle

1923. 57. l.

Flesz András

l.

Magyar Könyvszemle

1943. 429. l.
441

l. a. itt az irodal-
mat

l.

Historia

1931. 1–2 f.

6-án.

Szobrovits A.

egyet.m.tanár, a Magyar Nemzeti Muzeum elnöki tanácsosa, a Pedagogusok Szakszervezete ~~Orsz.~~ Cpek. tagozatának alelnöke és muzeumi csoportjának elnöke.

Hess András

könyvnyomdász

hárd

Magyar Könyvszemle

1943. 441 l.

M E G H I V Ó

a Magyar Pedagógusok Szabad Szakszervezete

e g y e t e m i é s t u d o m á n y o s tagozatának f. hó 10-én, kedden d.u. 6 órakor székházunk klubhelyiségében /:Múzeum-utca 17.:/ tartandó

t a g g y ü l é s é r e .

Tárgysorozat:
1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári beszámoló.
3. Hozzászólások, indítványok.

FIGYELEM ! Mivel a tudományos pótlék, státusrendezés és más fontos kérdés kerül napirendre, szakszervezeti tagságra való tekintet nélkül tömeges megjelenést kér a

Vezetőség.

Hess András

l.

Minerva

1924. III. 171. l

1930. IX. 253. l.

Fless András

nyomdász

(esetleg betűmetsző is)

l.

Novák I. 21,

107-120. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 853.

Flesch András

a Novák 500

44, 54 – 57, 62,

63, 78. l

Hess András

Lárd

Récsey Viktor

Összegyüntatvanyok

Bp. 1904.

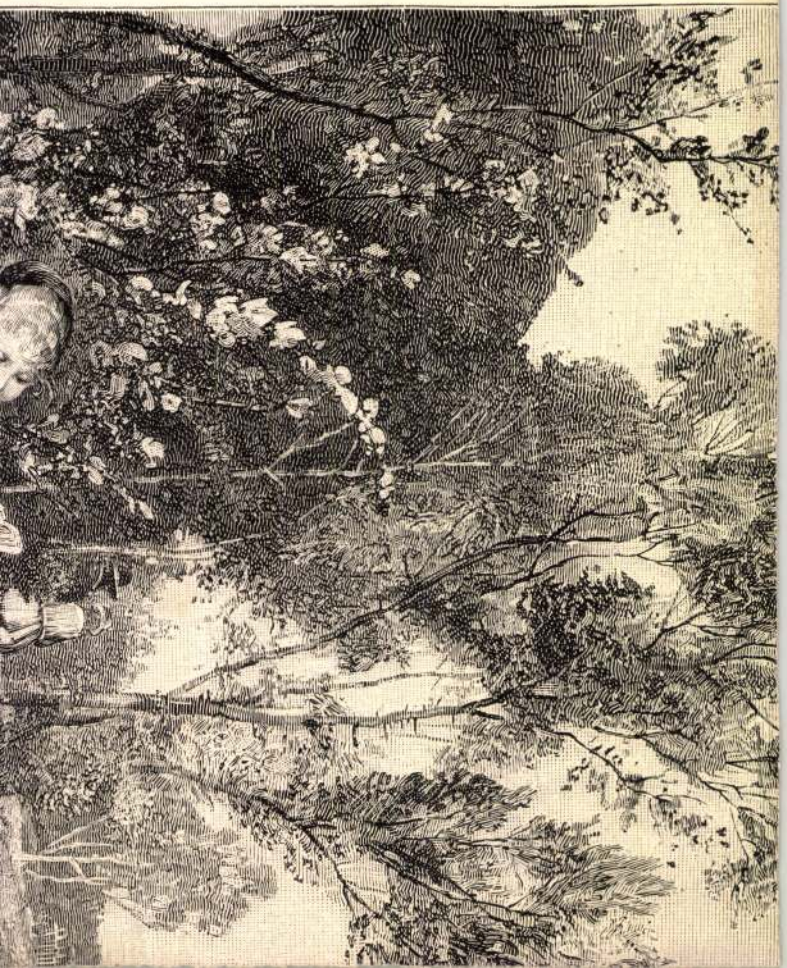

Hess András

nyomdász

- wod

Rovó Aladár:

A könyv.

Bp. é. n.

32 – 34. l.

kezés költségeinek

énztári naplója

	Melléklet	Bevétel	Kiadás
	1.		8.50
nak			
	2.		420.-
posta-			
lévben	3.		14.01
ottságá-			
		442. 51	
		442. 51	442.51

ber 31.

Möllerstrom

müépitész.

Iless András

nyomdász

XV. ex

ivod

Szeghalmy Gyula

Du nautuli vár-

megyék. Bp. 1937

112. l

t, hogy éppen ezen bérletel károsodik a
96 novemberétől csaknem két, vagy háron
ar, a jánisbérosége tisztviselők részére
gike sem foglalta el s így nem csak a la-
ux tartozó 1/2 tut kert hanna is el kallo-
m csak a 2 is 1/4 ízi lakbér van vezendőben,
al is hogy mi fog történni-nem tudom,
, miszerint méltóztatjék intéz kedni, hogy
tek bérbe adását magára válalta, de a la-
ke sem hajlandó elfoglalni, ant ne tart-
ás jelentkezőnek is, minden körülmézek
meggyőződésem az, hogy az itténi sük la-
bérbe vező akár hány akad s akkor a vár

Hess András

1.

Szentkúty Pál:

Régi harai nyomdák mutakönyvei

Bp. 1940. 241.

25.1

szágos Bizottsága levelező tagjától,

d a h e l y ,

SÁGA E L N Ö K É N E K ,

B U D A P E S T ,

telettel a csallóközcsütörtöki temp-
m részletes történetét, valamint épi-
rténelme c, munkámbamn fogom közre-

Hess András
budai ősnyomdász
1472-1480

írta

Szentkúty Pál

Az első budai
könyvkereskedők
Budapest 1946. 345. l.

HESS András nyomdász

Borsa Gedeon: Hess nyomtatványainak papirja és kötése. In Magyar Könyvszemle, 105.köt. 1.sz. 1989 1 - 19.p. ill. G.

barát és pictor colléga hozzájárulhatok anyagilag ahhoz, hogy tanulmányait kellőképpen folytathassa és így egyengethesse mezsgyéjét iskolába, forduljon hozzám teljes bizalommal; a tisztes kölcsön munkabíró ember kezében sohasem szégyen.

Remélem, nem bántottam meg atyai tanácsommal, és szíves lesz tovább is értesíteni szándékairól.

Melegen üdvözli, teljes jóakarattal igaz híve

Benczúr Gyula."

●

1901-ben Ferenczy Temesváron telepedett le, s ott maradt halálaig. Hamar belleszkedett új környezetébe, s attól kezdve minden tudását és energiáját a város képzőművészeti kultúrájának fellendítésére szentelte.

Kezdetben a megyei és városi urak elhalmozták megrendelésekkel: főispánok, polgármesterek, képviselők ünnepi, hivatalos jellegű arcképeit

tékanyagot használni, a képeket nedves vakolatra festeni... a festékanyagból származó esetleges hibákért egész életére kiható felelősséget kell vállalnia."

A „hivatalos" indulás után Ferenczy érdeklődése mindinkább a táj és a paraszti élet felé fordult. Nyaranta legszívesebben vidéken dolgozott. Bebarangolta a Retyezát környékét, Toteşti, Karánsebes, Hátszeg, Oravica vidékét, majd eljutott egészen a kalotaszegi falvakig. 1902-ben az adriai tengerpartot, Fiumét, Raguzát stb. festette, 1904-ben Itáliát, 1906 és 1907 telén Münchenben dolgozott, 1910 körül a matyó vidék festőiségét fedezte fel és örökítette meg. Ott alkotott művei alapján kezdték „matyófestő"-nek nevezni.

Népi életképein Ferenczy a román, magyar, szerb földművesek életét ábrázolta, ménest csikósokkal, hegyi pásztorokat vagy alföldi aratást. Jelentősebb műve ebből a szakaszból a *Pihenő csordás*. Más, kisebb

Hess András, tipográfus

L. Schulek Frigyes

Széky Péter Nevez tessék el a nyomdáinról 4.

Esti Hirlap, Bp. 1978 febr. 13.

25

Hess András, typográfus

L: Haiman György

Fabus R: Könyvnemle 7

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 27

225

Hess András, nyomdász,

Szántó Tibor könyvművésznek tavasszal, a budavári Palotában volt a kiállítása, azon a területen, ahol valaha Hess András, az első magyar nyomdász működött

Művészeti Magazin.

1978. VI. 11. Kossuth, S. 55 (szné.)

Hesz András

festő

wód

Z

Rajeló 1842. 486. 1.

Hess A.

festő

l.

Tölgyesy Pozsony

14. l.

Gyula.

A középtérbeli vár és vár
élénkitik, a háttérben pedig
ki. Felirata a lebegő mondats

GYVLA

magyarázó szövegének kezdete:

Rm., mér. a vk. 19.4

140-95.

Hess A.

festő XVIII. sz.

Pozsony

Esterházy Ruve herceg-
primás festője

l.

Forum (magyar rész)
1936. 44. l.

Balatoncsehi, r. k. tpl

S

38

- A magyar könyvnyomtatás ma már több mint 400 éves. A legelső könyv, a Budai krónika 1473-ban, Hessz András műhelyében készült. Ez a Széchenyi Könyvtár nyomtatvány tárának legrégeb-

Hess András nyomdája

BESSUNK MOS & DOOOT ,ASO TOOOD ,SOM MUNSERS

1994. IX. 2. 11.00 Kossuth – Vné –
145 éves a Széchenyi Könyvtár

xxXxx

bi magyar nyelvü kötete. De emellett még természetesen nagyon sok ősnyomtatvány gazdagitja a gyüjteményt. Soltész Zoltánné a régi nyomtatványok tárának a vezetője. Arra kérem, hogy beszélgetésünket kezdjük a nyomtatványtár történetével.

- Széchenyi Ferenc a könyvnyomtatás kezdetétől kezdve igyekezett megszerezni a magyar irodalom, tudomány nyomtatásban közreadott alkotásait és a hazai könyvkiadás dokumentumait. Könyvtárunk egyik legrégibb nyomtatványa az a Cicero kötet, amely az első, folyamatosan müködő olaszországi nyomdában 1463-ban Szubiákóban jelent meg. Széchenyi Szenban a könyvészeti ritkaságok közül is elsősorban azokat a müveket igyekezett megszerezni, amelyek a magyar müvelődéstörténet kimagasló jelentőségü alkotásai. Ilyen például az az örökösödési szerződés, amelyet Mátyás király III. Frigyes császárral kötött 1463-ban. Széchenyi Ferenc egész Európát behálózó kutatást folytatott a legfontosabb magyar vonatkozásu régi nyomtatványok megszerzése érdekében. Ujsághirdetést is feladott, és Münchenben is kerestette a Budai krónikát. Az ujsághirdetésre semmiféle válasz nem érkezett, Münchenből viszont az a nem érdektelen információt kapta, hogy a "Budai krónikát" és egyben a Magyarországon nyomtatott könyvet az egyetemes könyvkultúra olyan jelentős emlékének tekinti a Bajor udvari könyvtár, hogy ezer aranyat is megfizetne érte. Igy történt, hogy Széchenyi több évtizedes fáradozása ellenére sem szerezhette meg ezt a jelentős emléket, amely aztán évtizedek múlva Jakkovits Miklós gyüjteményéből került a Szchenyi Könyvtárba. Széchenyi és Jabkovits gyüjteménye vetette meg a régi magyar könyvtár alapját. A régi magyar könyvtár elnevezést az egyik legfontosabb nemzeti bibliográfiától származik. Szabó Károly a múlt század végén publikálta "Régi magyar könyvtár" cimü munkáját. Ez a bibliográfia három kötetben foglalja magában az 1711 előtt megjelent magyar nyelvü nyomtatványokat, a magyarországi kiadványokat valamint a magyar szerzők külföldi kiadásait. A magyar nyelvü könyvek közül a legértékesebbek azok a nyomtatott nyelvemlékek, amelyek rendszerint szótárak, nyelvkönyvek keretében latin vagy német kifejezések magyar értelmezését tartalmazzák. Széchenyi gyüjteményéből származik két ilyen tipusu unikomunk. Dévai Biró Mátyás Ortográfiai Ungarikája, amely 1549-ben Krakkóban jelent meg. Ez az első magyar helyesirási munka. Valamint egy hat nyelvü szótár, amelyet Pesti Gábor adott közre 1558-ban, Bécsben.

- Épp ezt akartam mondani, hogy vannak olyan régi magyar nyomtatványok, amelyek ugyan magyar nyelven jelentek meg, de külföldön. Ezek közül talán kevesebb van a gyüjteményben?

- Nagyon érdekes kérdés, mert bevilágit a magyarországi könyvek sorsába. Általánosságban nem mondhatjuk azt, hogy a külföldön kiadott könyvekből kevesebb maradt volna fel, hiszen a 150 éves

török megszállás idején a Magyarországon használt könyvek igen jelentős mértékben megsemmisültek. Külföldön általában azok a tudomány történeti szempontból jelentős alkotások jelentek meg, amelyek iránt nemcsak a hazai közönség, hanem a európai olvasók általános.../Szalag vége./...ezen kivül az erdélyi fejedelmek és a nagy magyar politikusok is azokat a fontos diplomáciai irataikat, könyveiket, amelyekben a magyarországi adott történelmi, politikai helyzetből akarták tájékoztatni Europa közvéleményét. Két szempontból is kimagasló jelentőségüek a hazai nyomdában kiadott magyar nyelvü munkák. Közülük a XVI. századi magyar próza két kimagasló mesterének a müveit emliteném, Heltai Gáspárét és Bornemissza Péterét. Mindketten saját nyomdájukban adták közre müveiket.

- Beszélgetésünk elején arról esett szó, hogy a régi nyomtatványok tárának alapjait Széchenyi Ferenc vetette meg. De bizonyára az azóta eltelt idő is gazdagitotta ezt a gyüjteményt.

- További értékes gyarapodást jelentett a múlt század végén megvásárolt Jankovits gyüjtemény. Jankovits már egyetemes könyvtörténeti ritkaságokat is gyüjtött. Igy több mint százötven XV. századi könyv származik az ő gyüjteményéből. A magyar irodalom és könyvkiadás legrégibb emlékeinek harmadik kimagasló gyüjtője Todoreszku Gyula, és Horváth Aranka volt. 1919-ben került gyüjteményük a Nemzeti Könyvtár tulajdonába. Osztályunk egyik Europa-szerte nyilvántartott legfontosabb gyüjteménye az úgynevezett Hungarica Könyvtár. Gróf Aponyi Sándor egy élet munkájával szisztematikusan igyekezett felkutatni, Europa-szerte a külföldön megjelent magyar vonatkozású nyomtatványokat. 1925-ben több mint ötezer kötetből álló Hungarica gyüjteményét a Nemzeti Könyvtárnak ajándékozta.

- Ma itt a Széchenyi Könyvtárban a régi nyomtatványok nagy része az úgynevezett Aponyi teremben található.

- Igen. Aponyi Sándor azzal a kikötéssel adta át gyüjteményét a Nemzeti Könyvtárnak, hogy azt ugyanabban a berendezésben kell megőrizni, ahogy a Lengyeli kastélyban, az ő dolgozó szobájában ezek a könyvek el voltak helyezve.

- Dr. Ferenczi Endréné az Országos Széchenyi Könyvtárban a törzsgyüjtemények felelőse. Először arra kértük, mondja el, mit kell érteni a kötelés példányfogalmán?

- A nyomtatványok beszolgáltatásának kötelezettségével Europában nem sokkal a könyvnyomtatás feltalálása után már a XVI. században találkozunk. Eredeti rendeltetése kezdetben az állam cenzurázó jogkörének biztositása, valamint a szerzői és kiadói privilégium ellenőrzésének eszköze volt. Később a Nemzeti Könyv-

tár megalakulása után az ingyen be-szolgáltatott kötelés példányok egyike a nemzeti gyüjtemény gyarapodásának forrása lett. Igy Magyarországon is az 1802-től érvényben lévő kötelés példány rendeletek teszik lehetővé a Nemzeti Könyvtár számára az ország területén megjelenő valamennyi nyomtattt és sokszorositott dokumentum gyüjtését.

- A könyvek mellett milyen más nyomtatványokat gyüjt még a könyvtár.

- Értékük szempontjából talán első helyen kell emliteni mindennapi életünk utitársait, a hirlapokat, amelyek minden korszak legfrissebb, a szemtanu hitelével valló dokumentumai. A Széchenyi Könyvtár magyarországi hirlapgyüjteményének felállitása a könyvtáros, bibliográfus, Szinnyei József nevéhez füződik. Tartalmazza az 1972l-ben Pozsonyban megjelenő első, még latin nyelvü ujságtól, a novakozoni endriától kezdve a szabadságharc sajtóján keresztül, melyből a komáromi lapok 48-as száma, itt mint maga Szinnyei a Hajnau csapatai által körül zárt Komáromba gyüjtötte össze, egészen napjainkig az országos és didéki hirlapokat, hivatalos közlönyöket csakúgy, mint a vállalatok, gyárak üzemi ujságjait vagy iskolák diákköri lapjait. A XVIII. századból fennmaradt kalendáriumok, politikai és hadi eseményekről szóló hiradásainak értéke is vetekszik a későbbi hirlapokéval, s ezt az értéket még megsokszorozzák az egykori tulajdonosok kézirásos bejegyzései az élelmiszer árakról vagy az országos vásárokról, ak kór gazdasági életének megannyi adalékáról. De hasonló értékü dokuemntumok a szinházi előadások plakáttjai, hirdetmények, röplapok. közöttük a 48-as márciusi 212 pont vagy a fasizmus ellen kibontakozó ellenállási mozgalom, illegálisan terjesztett röpiratai. Vagy a képzőmüvészeti értéket is jelentő grafikai plakátok, Ripl Rónai, Fényes Adolf, Berény Róbert alkotásai. A térképtár ma mintegy 170 ezer térképet és atlaszt számláló gyüjteményét még Széchenyi Ferenc 400 térképe alapozta meg. És történelmi dokumentumai közt olyan értékeket őrzz, mint a legrégibb Magyarországot ábrázoló nyomtatott térkép Lázár Deák 1528-ban készült fametszetes müve.

- Szemelvények az 1848-as sajtóból. " Budapesti Hiradó 1848 március 11. A francia forradalom hire nálunk rendkivül föliz gatá azok kedélyét, kiknek bankjegyei vannak. Több ember beszéli nyilvános helyeken, hogy három forintjával is örömest adná ötös bankjegyeit csak venné valaki.Természetes, hogy ily nyilatkozatok nagy aggályt okoztak, és március 3-án már alig lehetett boltot lelni, ahol a bankjegyeket elfogadták volna. 5-én, vasárnap pedig a szakadó zápor és szélvész dacára többezer ember jelent meg Budán a várban, a bankhivatal előtt, bankjegyeinek ezüstre váltását sürgetve, - mi természetesen minden

vonakodás nélkül szokás szerint teljesitették - azon célszerü megszoritással, miszerint kétszáz forintnál nagyobb összeg egyszerre ugyanazon egyéntől nem fogadtatott el, hogy a többieket is ki lehessen elégiteni. Mert a Szt.Háromság tér lepve volt emberekkel, kik mind váltani akartak."

- "Pesti Hirlap, 1848. március 18. Március 16-a éjjel Budapest utcái kivilágitási fényben úsztak. Nagyobb vendég tiszteletére ez még nem történt, és nem is történik soha. Miután oly régen epedt annyi hő kebel, végre megérkezett a szajtószabaság aranykora, a nemzet óhajtásai, a nép öröme és bánata, nem leend ezentúl csupa elnyomott sóhaj, a világ nyelve a sajtó szolgálatára áll. Mátyás palotája és ki volt világitva, mi máskor nem szokott lenni. Kitünő volt a szinházakon kivül Landerer és Hekenaszt e lapok kiadóinak laka, hol legalább húszig való nemzeti százló hirdeté, nagy betükkel a magyar sajtó szabadságát. Maguk a tulajdonosok magyar ruhába öltözve, s nemzeti szalagokkal diszitve vezették nyomdájuk száznál számosabb személyzetét, a magyar sajtónak e tiszteletre méltó munkás osztályát. A nép éjfél tájig sürün hullámzott az utcákon, mindazáltal eshol, semmi botrány, semmi rendetlenség. E körülmény dicsősége illeti először is magát a népet, melynek jobb érzete sugallná, miként nagyobb alkotmányos ünnepet soha nem ült."

- Pajkosi György főosztályvezetővel beszélgessünk a könyvtár általános feladatairól. Én úgy gondolom, hogy a Széchenyi Könyvtár alapitásától fogva nagyon nagy hatás gyakorol müvelődésügyünkre azzal, hogy egyes osztályainak gyüjteményei mindenki számára könnyen hozzáférhetőek.

- Bizony, ez igy van, 150 éve. Már a XIX. században is. Ha az értelmiség látogatta elsősorban, mégis mindenkinek rendelkezésére állt. A könyvtár jelenleg itt a város központjában három épületben és azon kivül a város különböző pontjain raktárakban, kihelyezett épületekben müködik, és olvasó termek ott is vannak. A század elején a beiratkozott olvasók száma 600-tól 2000-ig, 3000-ig terjedt, most évente 12-13 ezer olvasó számára állitunk ki jegyet. Körülbelül 200 ezer kötetet kérnek ki könyvekből, folyóiratokból, ujságokból. De legalább további 300 ezer az egyéb Széchenyi Könyvtár-i darabokat a száma, kéziratok, zenemüvek, térképek plakátok.

- Ezek a hatalmas számok, amiket az előbb emlitett azt juttatták az eszembe, hogy nagyon jó dolog, bizonyára önök is nagyon örülnek, látják, hogy egy-egy olvasóteremben nagyon sokan ülnek. De azért biztos, hogy eszükbe jut az is, hogy mi lesz a könyvekkel, mi lesz a folyóiratokkal, hogyha nagyon sokan forgatják. Mit tudnak tehát tenni ezeknek a megóvása érdekében?

- Ennek az első számú szabálya az, hogy a könyvtárxx ma már 1952-óta nem egy példányt gyüjt az új magyar kiadványokból, hanem kettőt. És ez lehetővé teszi azt, hogy az egyik példány eleve a kiválásra kerüljön és ezáltal a használattól megkiméltessék.

- Azt hiszem, hogy a Széchenyi Könyvtárban járva majdnem mindenki találkozott azzal, hogyha - mondjuk egy múlt századi folyóiratot kért olvasásra, akkor odaadtak neki egy kis filmet és vetitő gépet. Tehát mikrofilmen nézhette meg a kért ujságot, folyóiratot.

- Ez új keletü problémánk és ezt a világ minden nagy könyvtárában hasonló. Arról van itt szó, hogy a fa tartalmú ujságpapir elöregedett és széthullik, szétporlik. És ennek a tartalmi pótlása jelen pillanatban csakis filmen lehetséges.

- Arról beszélgettünk az előbb, hogy nemcsak itt a Nemzeti Muzeum épületében, illetve a központi épületében a Széchenyi Könyvtárnak, hanem a város más pontjain is vannak olvasó termeik. De én gondolom, hogy nemcsak ilyen, viszonylag közeli kapcsolataik vannak, mert a város egyes pontjaival kell, könyvtárnak kapcsolatban lenni, hanem az ország más könyvtáraival is. Tehát én azt hiszem, hogy az Országos Széchenyi Könyvtár segiteni tudja a vidéki jelentős könyvtárakat is.

- Hogyne! Egy osztályunk van, amelyiknek az, hogy Könyvtárközi kölcsönzés. És ennek feladata az, hogy bárhonnan, az ország bármelyik könyvtárából érkezett kérést átkölcsönzéssel kielégitsen.

- És van-e olyan könyvtár Magyarországon, amely viszont a Széchenyi Könyvtárnak tud segitséget adni?

- Hogyne! Az előbb emlitett mikrofilmezési akció során a Széchenyi Könyvtár hiányos ujság lapjait a szegedi, debreceni könyvtárak, esetleg a debreceni Református Nagykönyvtár állományának a bejátszásával, tehát komplett évfolyamok teremtésével egészitettük ki. És ezzel mintegy nemzeti őspéldány keletkezett ezekről a hirlapokról, egy olyan filmtekercs, amelyik önmagában sokkal teljesebb, mint bármelyik példány, ami az országban egyáltalán. A felszabadulás után a Széchenyi Könyvtár nagy erőfeszitéseket tett, hogy az elpusztult történeti becsü vidéki könyvtárak közül legalább néhányat megmentsen. Három nagy több évszázados gyüjteményt sikerült eredeti helyén megőrizni. Ezek a keszthelyi, a zirci és a gyöngyösi könyvtárak voltak. Ezek közül a gyöngyösi középkori, a másik kettő XVIII. századi eredetü. A Keszthelyi Helikon Könyvtár közel múltban önállóvá vált. A Gyöngyösi Könyvtárat éppen most telepitjük vissza eredet müemléki helyére, és remélhetőleg még ez év ő-

szén újra megnyithatjuk.

- Az Országos Széchenyi Könyvtár élén dr. Jóboru Magda főigazgató áll. A Nemzeti Könyvtár vezetésének gondjaival azonban javarészt dr. Havasi Zoltán főigazgató-helyettes igyekszik megbirkózni. Arra kértük, először foglalja össze az Országos Széchenyi Könyvtár mai feladatait.

- Feladatait két nagy csoportba oszthatók. Az egyik nemzeti könyvtári feladatok és szolgáltatások, a másik az ország könyvtárainak támogatása, vagyis végső soron a hazai olvasási kultúra fejlesztései. A nemzeti könyvtárat teljesség igényével gyüjti, nyilvántartja, feldolgozza, vagyis katalógusaiban feltárja, rendelkezésre bocsátja az országban megjelent, és az országra vonatkozó külföldön keletkezett könyvtári anyagot. Alapvető nemzeti könyvtári feladatain túl meghatározott szakterületeken, tudományos területeken szakkönyvszerü feladatokat is ellát. A magyar irodalomtudomány és a magyar történelemtudomány területén. A gyüjtemények pedig tudományos kutatások céljára közmüvelődési és tanulmányi célokra hozzáférhetővé tesszük, gyüjtik az egyetemes emberi müvelődés kiemelkedő, átfogó jellegü irodalmi, szakirodalmi értékeit, és az úgynevezett segédkönyv jellegü kiadványokat. Gyüjti azt a külföldi szakirodalmat, amely a kijelölt tudományszakok, szakterületek müveléséhez szükséges, mintegy nemzetközi hátteret biztosit. Aztán gyüjti, tudományosan feldolgozza és őrzi az ország irástörténeti, és könyvtörténeti emlékeit, de beszerzi a külföldi irás- és könyvtörténeti szakirodalmat is. Ez a feladatának egyik csoportja. A feladatainak másik csoportja keretében a nemzeti könyvtárak hazai kiadványok, bibliográfiai számbavételével, a különböző, jelentősebb könyvtárak által beszerzett tudományos értékü, külföldi könyvtárjainak központi nyilvántartásával, a nemzetközi kiadványcserét érintő központi feladatok ellátásával, aztán a hazai és nemzetközi könyvtárközi kölcsönzés szervezésére vagy szakmai segitség nyujtásával irodalmi és könyv propagandával támogatja az ország könyvtárainak a tevékenységét.

- Hogyan alakul a jövő? Milyen feladatok várnak a 175 éves Nemzeti Könyvtárra?

- Az egyik feladata szocialista nemzeti könyvtári funkciórendszer továbbfejlesztése, mégpedig korunk igényei szerint. Vagyis a közmüveltség fejlesztésének vállalása, és a nemzetközi információs rendszerek kialakitásába való közremüködésre.

- Mire kell tehát törekedniük a könyvtár munkatársainak?

- Erősitenünk kell azt a felfogást, amely számol a magyarországi könyv történeti és könyvtár történeti, müvelődés törté-

neti, tudomány történeti, és az úgynevezett Hungarica kutatások jelenlegi fejlettségi szintjével számot vet a magyar történeti, és irodalom történeti stúdiumok forrás anyagainak bibliográfiai feltártságával. Itt a forrásanyagoknál nyomtatványokra, kéziratokra és egyéb dokumentumokra egyaránt gondolok. Figyelembe veszi a hazai közmüvelődési szint, elsősorban olvasási kultúra fejlettségi állapotát, a tájékoztatás tudomány vagy más szóval kommunikációelmélet, tudományos tételeinek, aztán az információ szolgáltatás gépesitésére irányuló nemzetközi törekvéseknek a követelményeit.

- Mit kivánhatunk az idén jubiláló Országos Széchenyi Könyvtárnak, hazánk nemzeti könyvtárának?

- Azt, hogy állománya gyarapodjon, kulturális életünk új, - mégpedig hát a gyüjtő körünkbe tartozó termékeivel - gyarapodjon eddig még be nem gyüjtött értékekkel, minél teljesebb és hitelesebb tőke legyen a nemzeti müvelődésünk múltjának és szocialista kulturánk jelenének. Biráljuk, mert elhelyezési viszonyaink tarthatatlanok, hogy a következő években befejeződjön a budavári palotába való átköltözésünk, ahol aztán új korszak kezdődhet a ma 175 éves nemzeti könyvtár életében.

- Müsorunk végén hangozzék el a Széchenyi Könyvtár valamennyi tárának egyik legszebb dala. Trusecki /fon./ Puncsdal cimü müvét az Országos Széchenyi Könyvtár kórusa szólaltatja meg.

/Zene/

- 175 éves az Országos Széchenyi Könyvtár. Riportok és szemelvények hangzottak el az Országos Széchenyi Könyvtár történetéből. A riporter Korompai János volt. Szerkesztette Filippinyi Éva. Rendezte Balázs János.

Hess András, bibliográfus

Gyönyörű hasonmáskiadásban jelent meg Hess András budai műhelyének két remeke: Basiliusnak (Nagy Vazulnak) *A költők olvasásáról* írt értekezése és *Xenophón* műve, a *Socrates védőbeszéde*. Nyelvi vonatkozásban is érdekes a szövegek története, hiszen a görög eredetit a humanista Leonardo Bruni fordította latinra (ezt nyomtatta ki Hess András), s ebből most magyarra — példás tudással és érzékkel — *Ritoók Zsigmond*. Világviszonylatban is különleges értékűek ezek az ősnyomtatványok, melyeknek könyvtörténeti különlegességét *Soltész Zoltánné* tanulmánya elemzi kiváló értéssel és tárgyszeretettel. Ez az odaadás jellemzi mindazok munkáját, akik reneszánsz kori kultúránknak ezt az ékes kincsét a jelen számára bányászták elő.

7.

Falus Róbert: Könyv

Br. 1978. júl. 25.

Népszabadság,

Hess András, tipográfus

Végül egy régi könyv ujjászületéséről szólunk. *Hess András* budai műhelyét 1473-ban hagyta el az a humanista könyvecske, amelyben együtt nyomtatták ki *Basilius Magnus A költők olvasásáról* és *Xenophon Socrates védőbeszéde* című emlegetett munkáját. Mai, bibliofil kiadásban ezt teszi most ismét hozzáférhetővé a kiadó. Hadd utaljunk, mint érdekességre, hogy jó ideig — még századunk első negyedében is — ezt az 1473-as könyvecskét tartották a budai nyomda első termékének. Amíg hitelt érdemlően meg nem állapították, hogy az első magyarországi nyomtatvány a *Chronica Hungarorum* volt.

(m-tolnay): Magyar írói álnévlexikon 2.

Esti Hírlap, Bp. 1978. máj. 12.

Hess András

Chronica Hungarorumát kiadta az Európa Kiadó Magyar Helikon osztálya.

A magyar bibliafilia legújabb irodalmáról; Műgyűjtő, 1973/11. sz. 42. l.

Hess András
nyomdász

Méltatás

Kelecsényi Gábor: Könyvnyomtatásunk 500 éve
Nők Lapja, 1973. június 2 - 6 oldal

Hess András, typográfus

A cikk Hess András életét és munkásságát ismerteti.

Puruczki Béla: A harai kömpomyomtatás születésének 500. évfordulója

1011-1017.

Élet és Tudomány, Bp. 1973. jún. 1.

XXVIII
22.

Hess András, tipográfus

Megemlítve.

Varga Sándor: Magyar könyvek – nem magyar nyelven

7

Népszabadság, Bp. 1973. szept. 5.

Hess András, tipográfus

Tatabányán előadást tartottak Hess András munkásságáról, szerepéről.

—: Könyvtári hét Komárom megében

7.

Népszabadság, Bp 1973. szept. 18.

Hess András, tipográfus

Megemlékeznek róla és munkásságáról a konferencián.

—: Vimapillantás és dörretekintés nyomdaiparunkra

8.

Népszabadság, Bp 1973. okt. 5.

Hess András, tipográfus

Méltatták érdemeit.

– : Nyomdaipari műszaki konferencia az évforduló alkalmából 8.

Népszabadság, Bp. 1973. okt. 10.

Hess András, tipográfus

Kiállítás a Nemzeti Múzeumban.

(–k): Hess Andrástól a könyvtárig 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. okt. 5.

Hess Andreas

nyomatta Basilius Magnus: „De legendis poetis etc" cimű művét Budán 1473-ban.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb: Régi magyarországi nyomtatványok stb. 1473-1600
Budapest, 1971 651

Hess Andreas

nyomtatta „Chronica Hungarorum" „Cimu" művet Budán 1473-ban.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi magyarországi nyomtatványok 1473–1600.

Budapest, 1971

661

Hess András, tipográfus

A mű ismertetése

↓

(László): A magyar sajtó képeskönyve 2.

ESTI HIRLAP, B. 1973. dec. 6.

Hess András, tipográfus

Zágon Gyula kifaragja
arcképét.

—: Történelmi arcképek a kapugerendán 4.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. nov. 13.

Hess András, tipográfus

Kaposvárott Hess András - emlékülés lesz nov. 15-én.

—:o Hess András... 8.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. nov. 15.

57

Hess András 1021

Magyar Hírek, 1973. dec. 22.

A kolostor kerengőjének részlete (1486)

A könyvtár díszterme, a földgömbbel

Fél évezredes könyvek között Pannonhalmán

A tudós Karsai Géza főkönyvtáros

Régi könyvek rendezése közben

A vidéket még a rómaiak nevezték el pannóniai provinciának.

Maga a hegy s rajta a főmonostor — már messziről égnek magasodó alakzata Monte Cassino-t s az ottani bencés apátságot idézi — sokáig *Szent-hegy, Szent Márton-vár* vagy csak egyszerűen *Szent Márton* nevet viselte. Hitelt érdemlő középkori források szerint itt született 317-ben Márton, a szerzetesek mozgalmának egyik legbuzgóbb szervezője, Tours későbbi püspöke.

Anonymus XII. századi krónikájában így írt:

„Árpád vezér nemesei táborba szállának Szent Márton hegye mellett, és Szabaria forrásából mind ők, mind barmaik ivának, és a hegyre fölmenvén s Pannónia szépségét látván, fölötte örvendenének..."

Ám a helyet *Pannonhalmának* — Dunántúl dombjának — első ízben *Kazinczy Ferenc* nevezte egyik, 1823-ban kelt levelében.

Az összehasonlítás önkéntelenül adódik: ahogyan Kazinczy otthona, lakhelye Szép*halom*, a legrégibb dunántúli kolostor — 996-ban. Géza fejedelem idején kezdték el építeni — sem lehet más, mint Pannonhalma.

Maguk a bencések is több, mint száz éve, 1865 óta így emlegetik főmonostorukat.

S most, a magyar könyv nyomtatásának fél évezredes ünnepén magyarországi, Pannonhalmán megőrzött könyvek között járunk *Karsai Géza* főkönyvtárossal, a középkori magyar irodalom kiváló kutatójával, aki az utóbbi évtizedben — hitelt érdemlően — éppen Anonymus, az eddig „névtelennek" tekintett krónikás kilétét állapította meg.

— Tévedés azt hinni, hogy ezek a könyvek — mutat körül a könyvespolcokra a főkönyvtáros — évszázadok óta itt pihennek nálunk, Pannonhalmán...

S elmondja: I. László király idején 1083-ban, az apátság már nyolcvan kódexet őrzött. A XI. század valóságos tudományos enciklopédiája lehetett ez az akkor tekintélyesnek számító kéziratgyűjtemény, amelyben a korabeli vallási és világi élet, a szerzetesek és laikusok világa egyaránt benne foglaltatott. Még a *Regula* is, a Benedek-rend alapvető szabályaival, mely akkor már „idős" írásbeli okmánynak számított.

— Abban foglaltatott a *„lectura"* — idézi Kardos Géza —, azaz az „olvasnivaló"... Ami azt jelentette, hogy minden nagyböjt kezdetén vegyen ki minden szerzetes egy könyvet, vagy olyasmit, ami akkoriban „könyvnek" számított, s azt olvassa is végig...

Ám jött a török, s a szerzetesek 1580 körül három helyre mentették az akkor már több száz könyvet, ősnyomtatványt, oklevelet.

— Pozsony, Nagyszombat, Bécs fogadta be Pannonhalma kincseit, de vajmi kevés került belőlük vissza... Pedig már 1640 körül megkezdődött a visszaszállítás, bár előbb csak Győrbe, az akkori apátúr várába.

De ki tudja, mi, hol kallódott el... Nem került elő például az a XII. századból való arab kézirat sem, mely a legendás keleti kereskedőutakon jutott a magyar bencésekhez. Vagy helyette adományozta volna — kárpótlásul — *Mertich* sződi plébános azt az állítólagos eredeti Corvinát, amelyet személyesen vett még Bulián budai basától, egy hordó legkiválóbb pannon borért? (S amit a budai legelőkelőbb törökök éjszakánként ittak meg, hiszen akkor a Próféta is alszik, s így az éjszaka elleplezi a budai basák vétkeit is...)

— Tény és való viszont, hogy az értékes kódexek, ősnyomtatványok és könyvek csak a XIX. század elején „szállingóztak" vissza Pannonhalmára.

S gyengéd szeretettel vezet végig a középkor iratainak kutatója a könyvtár termein, mely 300 ezer kötetével, 230 ősnyomtatványával, tizenkét középkori kéziratával (kódexével) a bencés rend egyetemességének legnagyobb könyvtára — magyar földön.

S mintha az egyetemi katedrán állna, valóságos középkori könyvtörténet elmondásába kezd:

— Párizsban 103 ezer, Münchenben 16 ezer ősnyomtatványt őriznek... Talán azért, mert éppen Pannonhalma elfoglalása után megállt a török előrenyomulása, s nem jutott el Bécsig, Pozsonyig, Nagyszombatig sem, ahol a mi megmentett kincseinket, ha nem is mindegyiket a mi könyvtárunknak, de azért csak megőrizték!

S mutatja sorban Pannonhalma mai kincseit: a garamszentbenedeki bencés apátság *Graduale*-jának hártyára írt lapját, a Velencében 1499-ben nyomtatott *Pécsi misekönyvet*, az Augsburgi keletkezésű, 1488-as keletű ősnyomtatványt. *Thuróczy János* díszes magyar krónikáját (Cronica Hungarorum), német nyelvű orvosi könyvet és Dante *Divina Commediá*-ját, meg a préselt bőrkötésű, teljes latin nyelvű Bibliát, 1491-ből.

Mindezek a könyvek, ősnyomtatványok és kéziratok arra az időre emlékeztetik a látogatót, amikor megjelent az első magyarországi könyv, impresszumán e szavakkal: „Elkészült Budán az Úr 1473-ik esztendejében, pünkösd előestéjén: Hess András által".

(t. á.)

Pécsi misekönyv, ősnyomtatvány (Velence, 1499)

A pécsi misekönyv festett iniciáléja

A garamszentbenedeki bencés Graduale töredéke (Hártya, XV. szd.)

Illusztráció Dante Divina Commediá-jához

Thuróczy János: Cronica Hungarorum, ősnyomtatvány (Augsburg, 1488)

Szerkesszen velünk!

KIK A NYERTESEK?

A Budapesti Rádió 1973. évi pályázatának eredményhirdetése

Szerkesszen velünk! — három hónappal ezelőtt ezzel a felhívással fordult a Szülőföldünk Szerkesztősége a műsor minden hallgatójához. A pályázat célja az volt, hogy a szerkesztőség ötleteket, javaslatokat kapjon hallgatóitól, mintegy bevonva őket a műsorkészítés munkájába.

Amint azt már Önök közül sokan tudják, december 2-án hirdettünk eredményt, s most — élve a lehetőséggel — a Magyar Hírek hasábjait is felhasználjuk arra, hogy tájékoztassuk az érdekelteket a pályázat sikeréről, a bíráló bizottság munkájáról, s arról, hogy kik a díjazottak, azok, akiket ötleteik megvalósítása idején egy hétig a Szülőföldünk Szerkesztősége vendégül lát Budapesten.

5378 pályamű

Lássuk mindenekelőtt a számszerű eredményt! A pályázatra 5378 levél érkezett. A műsorjavaslatok száma természetesen ennél jóval több, hiszen egy-egy pályázó gyakran 10—15, vagy ennél több pontban írta le ötleteit, a műsorainkkal kapcsolatos észrevételeit. Az 5378 levél 62 százalékát Európa országaiból, 31 százalékát Észak- és Dél-Amerikából, valamint Ausztráliából, mintegy 7 százalékát pedig a Közel-Keleten, Afrikában és Ázsiában élő honfitársainktól kaptuk.

Tehát úgyszólván mindenhonnan érkezett pályázatunkra levél, ahol magyarok élnek. Küldőik jószándékát, kedves soraikat köszönjük, s fáradozásukat egy-egy kisebb ajándékkal honoráljuk.

Mindenki nyertes

Mivel a beküldési határidő, november 15-e után is kaptunk még pályázatokat, az eredményhirdetésig, dec. 2-ig igen rövid idő állt rendelkezésünkre az anyag feldolgozására. A bíráló bizottság először a 33 legjobbat választotta ki, majd megállapította a sorrendet: odaítélte a 3 első, a 10 második és a 20 harmadik díjat.

A bíráló bizottság a következő személyekből állt: Elnöke: Kárpáti József, a Magyarok Világszövetsége főtitkára. Titkára: Kárpáti Zoltánné, a Szülőföldünk Levelesláda című műsorának szerkesztője. Tagjai: Molnár Tibor, a Magyar Rádió főszerkesztő-helyettese, Szepesi György, a Magyar Rádió sportrovatának vezetője, és dr. Rapcsányi László, a Magyar Rádió főmunkatársa.

A negyvenperces eredményhirdető műsort a zsüri elnöke, Kárpáti József a következő szavakkal indította útjára: „Nemcsak megtisztelő, hanem hálás feladat is a zsüri tagjának, elnökének lenni, mert ezúttal egy olyan pályázat záróaktusához érkeztünk, amelynek csak nyertesei vannak. Nyertes a Szülőföldünk Szerkesztősége, mivel munkájához sok hasznos ötletet és megszívlelendő bírálatot kapott. Nyertesek a pályázók, akik ajándékokban, díjakban részesülnek. És nyertes valamennyi hallgatónk, mert a jövőben még érdekesebb, kívánságaikhoz még közelebb álló műsorokat hallhatnak."

I. díjat nyertek

Természetesen nem volt könnyű a zsürinek kiválasztani azt a három pályázót, akiket (ötleteik megvalósítása céljából) egyheti időtartamra vendégül látunk Budapesten, a Szülőföldünk Szerkesztőségének költségére (beleértve utazásukat is).

A bíráló bizottság végül is a következő személyek mellett döntött:

Duray Cecília, NSZK, Grünwald — javaslatai igen érdekesek, közülük néhányat, például az „Emlékezz hazádra magyar!" című, egy-egy város színes bemutatását indítványozó elképzelését bizonnyal megvalósítjuk.

Révffy László, Anglia, Leicester — ötletei közül több is alkalmas arra, hogy műsorainkban viszonthallja. A hét eseményeinek összefoglalása vasárnap talán az általa javasolt címmel: Mi újság otthon?, bennünket is foglalkoztat.

Hermann Miklós, Kanada, Montreal — aki egyebek között nyelvünk erejének, frisseségének és tisztaságának megőrzését segítendő írta le elképzeléseit. Igaza van, a pesti vicc, és a hazalátogatóknak való program-ajánlás hiányzik műsorainkból.

A három első díjasnak ezúton is gratulálunk, s kíváncsiak vagyunk, hogy a hazalátogatásra melyik időpont a legalkalmasabb számukra.

II. díjat
azaz 3000 Ft értékű könyv- és hanglemezcsomagot nyertek

Weigl Andor, USA, Silver Spring; dr. Nagy Károly, USA, Somerset; Mátyás Rózsa Mária, USA, New York; Herzog Lia, Izrael, Petach Tikva; Seeberg Béla, Brazília, Blumenau; Tasnády T. Álmos, Hollandia, Turnhout; Bognár Imre, Franciaország, St. Etienne; Földes Judit, Belgium, Antwerpen; Arnold Margit, USA, Silver Spring; Detáry Mária, Belgium, Antwerpresteenweg.

III. díjat
azaz 1000 Ft értékű magyar népművészeti alkotást nyertek

Szigeti Pál, Franciaország, Párizs; Moldan Júlia, NSZK, Frankfurt/Main; Bankó Erzsébet, Anglia, Huddersfield; Handler Ilona, NSZK, Neckarsulm; Varga László, Spanyolország, Gran Canaria; Nagy István, Svédország, Alvesta; Hajagos József, Anglia, Brighton; Földi József, Svédország, Eskilstuna; Kemény Pál, Dánia, Koppenhága; Jamrik Mária, NSZK, Markgröningen; Sermann János, NSZK, Nürtingen; Boross Kálmán, Svédország, Malmö; Léber Imre, Ausztrália, Melbourne; Katkics István, USA, Cartevet: Székely Péter, Franciaország, Marcoussis; Gyebnár István, Brazília, Porto Alegre; Zimonyi Wendel, USA, Somerset; Pál Katinka, Ausztrália, Melbourne; Leonardo Ottó, USA, Columbus; Fekete Miklósné, Franciaország, Párizs.

imádása (XIV. század közepe)

Angelo Bronzino: Pásztorok imádása (1530 körül)

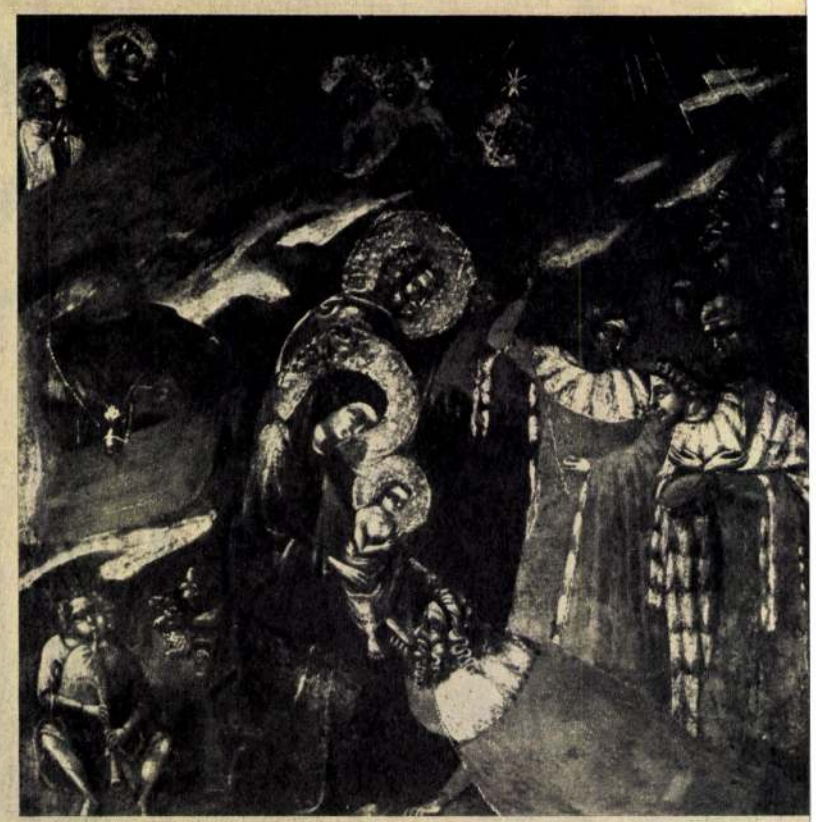

Velencei festő: Királyok imádása (XIV. század második fele)

ONY—1973

DR. KÁLDY ZOLTÁN
evangélikus püspök

KARÁCSONYI ÉRZÉKENYSÉG

Nem karácsonyi szentimentalizmusról, érzelgősségről beszélek, hanem érzékenységről. Arról, hogy karácsonykor, a béke és szeretet ünnepén érzékenyebbé válnak az emberek. Ez az érzékenység két irányú. Először is érzékennyé válunk magunkra nézve. Karácsony körül jobban fáj az, amit a hétköznapok sodrában már elfelejtünk, vagy elintézettnek tudunk. Karácsony körül sokszor begyógyultnak hitt sebek szakadnak fel, régen „letudott" ügyek elevenednek meg. De érzékenyebbé válunk a béke és szeretet ünnepén mások, emberek és népek problémáival és el nem intézett kérdéseivel kapcsolatban is. Valahogy közelebb kerül hozzánk ilyenkor a felebarát, nemcsak személyében, hanem élethelyzetével és abban adott életkérdéseivel együtt. Miközben a hétköznapi újságolvasásaink, a rádió és televízió híreinek és képeinek vételei közben sokszor elközömbösödünk egyesek és népek élete iránt, karácsonykor érzékenyebben reagálunk olyan hírekre, amelyek arról szólnak, hogy sok száz-millió ember éhezik, vagy roszszul táplált, háborúk következtében ezrek és tízezrek lettek otthontalanná, mások a faji megkülönböztetés áldozataiként, emberhez nem méltó életbe kényszerülnek, ismét mások a társadalom kivetettei. Nyilván abból származik ez az érzékenység, hogy az emberi szív elnyomhatatlanul vágyódik a békére és szeretetre és amikor olyan ünnep közeledik, amelynek központjában éppen a béke és a szeretet gondolata van, akkor azok melegétől megelevenedik és érzékenyebbé válik. Szükség is van erre, mert állandó kísértés az ember számára, hogy elközömbösödjék, a mások gondjaival kapcsolatban érdeklődését elveszítse, az „élet taposó malmában" érzéketlenné váljék, vagy egy olyan bezárt világgá, amelyből kiszorul a másik ember, életének minden problémájával együtt.

Ebből az érzékenységből vettem észre sokat a békeszerető erők moszkvai világkongresszusán. Noha a kongresszus időpontja — október vége — mégis meglehetősen messze esett karácsonytól, mégis, amikor az ember belépett a Kongresszusi Palota nagytermébe és maga előtt látta azt a hatezer embert, akik békére és szeretetre vágyva jöttek el a világkongresszusra, akkor karácsonytól távol is átélt valamit a karácsony légköréből.

Lehetetlen volt észre nem venni ezen a Világkongresszuson, hogy az emberekben és a népekben ellenállhatatlan erővel növekszik a béke utáni vágy. Majdnem 150 országból jöttek a résztvevők, több mint 1000 nemzeti és több mint 100 nemzetközi szervezetet képviseltek. Különböző pártállású, különböző vallású és világnézetű emberek jöttek, akik más-más társadalmi rendszerű államokban élnek és különbözőképpen képzelik el az emberiség mai nagy kérdéseinek megoldását, de abban mindannyian egyek voltak, hogy úgy kell a béke, mint a mindennapi kenyér, fel kell építeni a béke világát és minden módon biztosítani is kell ezt a békét.

Ezen a világkongresszuson az is teljesen világos lett, hogy nem elég erről a békéről amolyan karácsonyi szentimentalizmussal beszélni, elmondani óhajjal, hogy milyen jó volna, ha megvalósulna az egész világon a béke és szeretnék egymást az emberek, hanem egyértelműen kifejezésre jutott, hogy ezért a békéért, a béke világáért fáradozni kell éspedig céltudatosan, lankadatlanul és reménységgel. Ez a béke nem valósúl meg magától, nem hullik az emberiség ölébe és nem érkezik el a békéről való szép szavak sűrű emlegetésével. Nagyon fáradságos, lépésről lépésre való munkát, sok szakértelmet és igen sok jóindulatot igényel.

Amikor arról beszélgettünk, hogy végeredményben hogyan, milyen úton és milyen eszközökkel lehet haladni a béke világa felé, megegyeztünk egymással abban, hogy minden jóakaratú és békére vágyó embernek, közösségnek, népnek, kormánynak, világszervezetnek össze kell fognia a béke világának felépítéséért. Ezzel összefüggésben a viták során teljes nyíltsággal kerültek elő ezt a közös összefogást nehezítő, vagy fékező problémák. Szó volt arról, hogy a béke világával kapcsolatban bizonyos tekintetben eltérnek a nézetek a két világrendszerben a szocializmusban és a kapitalizmusban élő emberek között. Voltak, akik kiélezték a kérdést és azt mondották, hogy mások a „nyugati" és mások a „keleti" elképzelések a béke mibenlétéről és tartalmáról. Arról is esett szó, hogy vannak különbségek a „világi" és „egyházi" béketörekvések célkitűzései között. Ismét mások még arra is figyelmeztettek, hogy a keresztyén egyházak értelmében vett béke több ponton különbözik a világ-vallások (buddhizmus, hinduizmus stb.) békével kapcsolatos álláspontjától. És mindezt nem is szabad figyelmen kívül hagyni. Mégis, ha föl akarjuk építeni a béke világát, nem arra kell tennünk a hangsúlyt és nem azt kell elemeznünk, ami a béke világával kapcsolatos elgondolásokban elválasztja egymástól az embereket, hanem azokat a pontokat kell türelmesen és céltudatosan megkeresni, amelyben mindenki, vagy a messzemenően nagy többség egyet tud érteni.

A közös pontok keresésénél mégis találtunk jónéhány olyat, amelyekben elénk rajzolódott a béke világához vezető út és ezzel együtt a béke világának néhány jellemvonása. Világossá lett előttünk, hogy múlhatatlanul szükség van a két világrendszerben élő emberek békés egymás mellett élésére, nem élhetnek az emberek a hidegháború fojtogató légkörében. Abban is egyértelműség alakult ki, hogy a békét kisebb és nagyobb területekre egyaránt nemzetközi szerződésekkel biztosítani kell. Így került elénk elsőrenden az európai és ázsiai béke biztosítása. Ennek tükrében láttuk azt, hogy feltétlenül meg kell oldani a háborús konfliktusokat elsősorban a Közel-Keleten és mindenütt másutt. De itt nem lehet megállni, hiszen a béke világa nem egyszerűen olyan világ, amelyben nincs háború. Bármennyire nagy ügy az, hogy nincs háború, de ez még negatívummá is lehet, ha nem folytatódik a béke világának építése. Ehhez viszont nem egyszerűen a békés egymás mellett élés szükséges, hanem az együttműködés. A népek együttműködése a gazdasági, kereskedelmi, tudományos, kulturális életben és a nevelés területén. A népeknek segíteniük kell ezeken a területeken egymást és különösen is azokat a népeket, amelyek helyzetüknél fogva elmaradtak a gazdasági élet fejlődésében, a tudományos kutatási eredmények felhasználásában és a technikai vívmányok saját körülményeik között való gyümölcsöztetésében. Mindezzel összefüggésben arról is szó esett, hogy a valódi béke csak társadalmi igazságosságon alapulhat, melybe beletartozik a javak egyenlő elosztása, mindenfajta gyarmatosítás megszüntetése és a rasszizmus eltörlése. A békének egy ilyen világában lehet beszélni az emberi méltóságról, amelyet már nem csonkít többé semmiféle megkülönböztetés és kizsákmányoltság.

Azok, akik a moszkvai világkongresszuson részt vettek, hivők és nem hívők, Nyugaton és Keleten élők, azzal a szándékkal mentek haza, hogy ezekért a célokért a maguk helyén és a maguk lehetőségei között fáradoznak és tényleges erőfeszítéseket tesznek. Mindannyiunkat bátorított az az örvendetes tény, hogy az elmúlt hónapokban a jóakaratú kormányok és a békeszerető emberek munkája nyomán jelentős eredmények születtek. Vietnamban létrejött a békemegállapodás. Európában megkezdte munkáját az Európai Biztonsági és Együttműködési Konferencia, az Észak-Amerikai Egyesült Államok és a Szovjetunió között sorsdöntő megállapodások születtek. Ezek az események jelzik, hogy van értelme a békéért való erőfeszítéseknek és a jóakaratú emberek együttmunkálkodásának. Az most a feladat, hogy az enyhülés folytatódjék és tartós legyen.

Így jutunk vissza kiinduló gondolatunkhoz. Jön a karácsony. Engednünk kell, hogy ez az ünnep érzékennyé tegye a lelkiismeretünket mindazoknak a problémáknak összefüggésében, amelyekről a moszkvai világkongresszus kapcsán szóltunk. Békére és szeretetre vágyva, békét és szeretetet kell munkálnunk a családban éppen úgy, mint a nagyobb közösségekben, végső fokon az emberiség nagy családjában.

Amikor karácsonykor körülálljuk a karácsonyfát a családban, vagy nagyobb közösségben, jussanak eszünkbe azok, akik békére, kenyérre, meleg otthonokra, igazságosságra, emberi méltóságra vágynak és frissüljünk meg abban az elhatározásunkban, hogy az eddiginél is tudatosabban fáradozunk értük, mindannyiunk békés karácsonyáért.

família és a család produktuma az összhang, az együtt-tevékenység és a béke. A karácsony gondolata kössön össze bennünket a nagy magyar család oly édesen kényszerítő szeretetkötelékében, itthoniakat és külföldieket egyaránt.

orok imádása (1768—1770 között)

A Németlipcsei főoltár mestere: Pásztorok imádása (1450 körül)

A Výssi Brod-i. Keresztvitel Mestere: Jézus születése (1430 körül)

*

Novotta Ferenc reprodukciói

A Corvina Kiadónál megjelent „Karácsony a művészetben" című Jajczay János által összeállított új kötetből.

Hess András, tipográfus

Megemlítve.

Monay István: A szép magyar könyv

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. jún. 10.

Hess András, tipográfus

500 éve jelent meg műve,
az első magyarországon nyomtatott
könyv: a Chronica Hungarorum.

—: 14 kiadó 100 új könyve a könyvhéten
7.

Népszabadság, Bp. 1973. máj. 19.

Hess András, tipográfus

1473. jún. 5-én jelent meg Chronicája, most művének hasonmás kiadása látott napvilágot. Pontosan ötnáz éve.

Bernáth Lánló: Megjelent a Chronica 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. jun. 5.

Hess András, tipográfus

„Budára hozta Lauer antikváját"

Kücs Gábor: Betűkölt: gondolat 3.

ESTI HIRLAP Bp 1973. jun. 11.

Hess András, tipográfus

„Ötnek és után újra nyomtatják"

↓

Morvay István: Hess András Chronicája

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. jún. 1.

Hess András, tipográfus

„félezer esztendeje, 1473. jún. 5-én készült el Hess András budai nyomdájában a Chronica Hungarorum, az első Magyarországon nyomtatott könyv."

— : Ötszáz év – ötszáz könyvtár 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. márc. 21.

Hess András, Lipográgus

Ismertetése, értékelése működésének.

Rényi Péter: Ötnáz esztendő

M.S.

Népszabadság, Bp 1973. jun. 3.

Hess András, tipográfus

Nevének egyetlen előfordulási helye
a Chronica Hungarorum zárósorai ban.
(Reprodukálva.)
Megemlítve: 1473-ban jelent meg a mű.

Dr. Tímár Lánló: A könyv őstörténete
1779–1784.

Élet és Tudomány, Bp. 1972. IX. 2.2.

XXVII
38.

931

G. Hess

acélmetszete Hermann Lüders rajza nyomán; „Fest Frigyes tervei szerinti felépített Redout." 857. sz. reprodukció.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest 1973. 575 l

Hess András, tipográfus

Megemlítve. (Kőrő-szerepe)

(m-y): a Magyar könyvszemle 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. máj. 11.

Hess András, tipográfus

Megemlítve. (A papírosgyártással kapcsolatban.)

K. Cs.: Titkos recepttel indult 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. máj. 11.

Hess András, tipográfus

1973. jún. 5-én lesz 500 esztendeje, hogy Hess András budai nyomdájában elkészült az első Magyarországon nyomtatott könyv, a Chronica Hungarorum.

– : Előkészületek a magyar könyvnyomtatás és könyvkiadás 500. évfordulójának megünneplésére

8.

Népszabadság, Bp 1973. m. árc. 22.

Hesz András, tipográfus

[Hess] Emléke előtt tisztelgésként

a Helikon kiadja 1473-ban nyomtatott

Cronica Hungarorumját facsimile

kiadásban.

Bernáth László: Aranylemez a balladásoknak

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. febr. 5.

01

HESS, tipografus

Lehet,hogy a sarvari nyomda a negyedik vagy az ötödik volta Hess-féle budai latinnyelvő első nyomda utan Fitz egy talan pozsonyi nyomdat is feltételez a XV.sz. végén. 104.old

URBAN LÁSZLÓ: Hol és mikor létesült az első hazai magyar nyelvü nyomda ? 96.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 1968. 1.szám. Szombathely

Hess András, tipográfus

Tits József: Hess András, budai
öznyomdász c. könyvének és

Lodódy János: András mester krónikája c.
regényének ismertetése.

Vértesy Miklós: Két könyv Hess Andrásról

689-690

KÖNYVTÁROS, Br. 1972. nov

XXII
11

Hess András, tipográfus

Megemlítve:

Dr. Orbán László: Tovább nő a könyvtárak társadalmi jelentősége 574–576.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. október XXI/10.

Hess András, tipográfus

Hír a megemlékezésről

↓

— : □ „500 éve lesz 1973 júniusában ...“

M 47.

XXII.

12

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. dec.

J. Hess

acélmetszete Egerről L. Rohbock nyomán.

Reprodukció.

Voit Pál szk.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972.

551

Hess András, tipográfus

Megemlítve.

Tóth Béla: 175 éves a szegedi nyomdászat 55–60.

Tiszatáj, Szeged, 1976. október

xxx/10.

Hess András, tipográfus

FÉ DES M

Rókás Sándor: fél évezredes misnív 7.

Népszabadság, Bp. 1977 jan. 28.

M.O.K.

Hess Adam, lakatosm.

Budán dolgozott. Budán polgárjogot nyert. 1761. X. 18.
249.o.

Temesváry Ferenc: Lakatosipari érdekességek a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményében. 237.o.

Folia Archaeologica. XVII. 1965. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Hess Christian 4.

Hagyatékában – különböző befejezetlen szobrai között egy rézmetszetes szobrázati mintalónyva. Homály fedi, kivelle át Hess örökseget. Levéltári adatok nemit a pozsonyi Paul Huber (1724–84), Hess halálának évében 1750-ben telepedett meg Sz., ahol haláláig a város polgára volt.

Dr. Fils, – Csánás – Papp, Szélesfelszínás
Bp. 1966.

43.

Hess Christian 3.

(vany Hessen) 1750-ben helt meg nagyobb adósság hátrahagásával. Kör. plantirer művei maradtak magatérében: hárioltás 3 angyalnobonnal dinilve, feszület Mária, János apostol s Mária Magdolna nobrával, faragott tabernakulum, faragott tűrőszáma, 29 angyalfej, 2 faragott egyszerűtlé, 3 szentlélek. (Joft)

Dr. Filz-Csánás-Papp, Szétesfehérvár, Op. 1966.

43.

MDK

Walch Tamás kőfaragómester és Hess-Hessen Christián kőfaragó szobrász

1702?-1750

A városon kivül felépitett Szent Sebestyén - kápolna helyén ma a z 1800-as évek elején épült templom áll és igy Walch és Hess munkáinak feltárása és agnoszkálása még további kutatás tárgyát nyujtja.

Schoen Arnold : Walch a székesfehérvári városháza kőfaragója.

Magyar Müvészet. 1931. 52-55.l.

MDK

Hess-Hessen Christian szobrász és Mihics Antal asztalosmester

Hess-Hesse Ch.faragta az 1742 jan.2o-án felszentelt Szent Sebestyén-kápolna főoltárát is a budai származásu Mihics Antal munkájának igénybevételével. /Prothoc.Seenat....Albaregalensis.1742 szept. 22. a székesfehérv.-levéltárban./

Schoen Arnold: Walch a székesfehérvári városháza kőfaragója. - Magyar Müvészet.1931. 52-55.l.

Hess Christian 2.

(vagy Hessen) 1741-ben a Szt. Sebestyén kápolna Zófaragó mesterét vette át, 4 szobor elkészítésére szerződött, Szt. Sebestyén, Rózsa, Xaveri Szt. Ferenc, Rozália. 1742-ben a budai számerásu Mihics Antal antalmesterrél a Szt. Sebestyén Zápolna fooltárról Zérülette, 1743-ban 300 ft-ot zapott érte.
(Soft.

Dr. Fitz, Csázás - Papp, Szétaszkérvás 43.
Bp. 1966.

Hess Christian 1.

(vany Hessen) a Szt Sebestyén
zápolna dinilésében Walch hafét
fogladja el. 1702 körül mül. 1730
~~körül~~ béjén zemül Sz.-ra. 1734-ben
Melchior Höckh antalomasterrel
lássalva 70 frt-ért elvállalja
az öreghegyi Szt. Donát kápolna
föltárásának elzérélését. (Cfogt.

Dr. Fitz-Csanád, Papp-, Szétesfehérvár,
Bp. 1966.

43.

Hess Christián szobrász
Székesfehérvári Szemle, 1931. 6.sz.
Székesfehérvár 18.századbeli kő- és képfaragói

185. kép. *Kehely. Olasz, XIV. század.*

Aranyozott bronz, mag. 32 cm.
Az Ipolyi-gyűjteményből.
A magyar történeti ötvösmű-kiállítás lajstroma. Bp. 1884., második terem, 46. l. — Egyházi műrégiségeink az 1885. évi budapesti országos kiállításon. Egyházművészeti Lap, VI., 1885., 301. l. —Radisics Ipolyi, 39. szám. — Szendrei: Néhai Ipolyi Arnold gyűjteménye. AÉ, VII., 1887., 344. l. — Gerevich PA, 260. l.

KÖRMENETI KERESZT,
rajta Krisztus-test, szárvégeken négy evangelista. Hátlapján négy szent.
Olasz, XIV. század.
Réz, famagon, mag. 36·5 cm.
Az Ipolyi-gyűjteményből.
Gerevich PA, 259. l. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 138. szám.

KÖRMENETI KERESZT,
az előlap közepén Krisztus-test, szárvégeken fenn Agnus dei, balra Mária, jobbra Szent János ev., alul Mária Magdolna. Hátlapján ülő Krisztus, a szárvégeken evangelista szimbolumok.
Zománcos részletekkel. Olasz munka, XIV. század.
Trébelt réz, famagon, mag. 45·5 cm.
Gerevich PA, 259. l.

Hess Christián szobrász
Székesfehérvári Szemle, 1931. 6.sz.
Székesfehérvár 18. századbeli kő- és képfaragói

FUHRICH, JOSEF (osztrák
1800—1876)

Jézus Lázár sírjánál

Freskóterv, papír, szén.

A hitetlen Tamás

Freskóterv, papír, szén.

Kőrösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 240. és 242. l. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20., 4. l. — Gerevich PA, 256. l.

HESS, PETER (német festő, 1792 — 1871)

Lovagló arab harcos

Papír, vízfestmény.

Kőrösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 240. l.

GUDIN, THÉODORE (francia festő, 1802—1880)

Viharos tenger hajóval

Papír, vízfestmény.

Csernoch prímás vásárolta.

Gerevich PA, 256. l.

HAANEN, REMY VAN (holland származású bécsi festő, 1812—1894)

Tájkép

Papír, akvarell.

Tájkép

Papír, akvarell.

Tájkép

Papír, akvarell.

Csernoch prímás vásárolta.

Gerevich PA, 256. l.

Hess, Christian

Nobrán

Gentmüeul

203. l.

cf. [illegible]
l.
[illegible]löny" 1887 évf. 44 sz.

dozást előre is megkö-

Pisztelettel:

Kádár [illegible]
ref. lelkész.

Hess Christián

nebrán

Sorsa A.

XVIII. n

lásd

Székesfehérvár Szemle

alatt

1931. 6. n

2. l.

3. l.

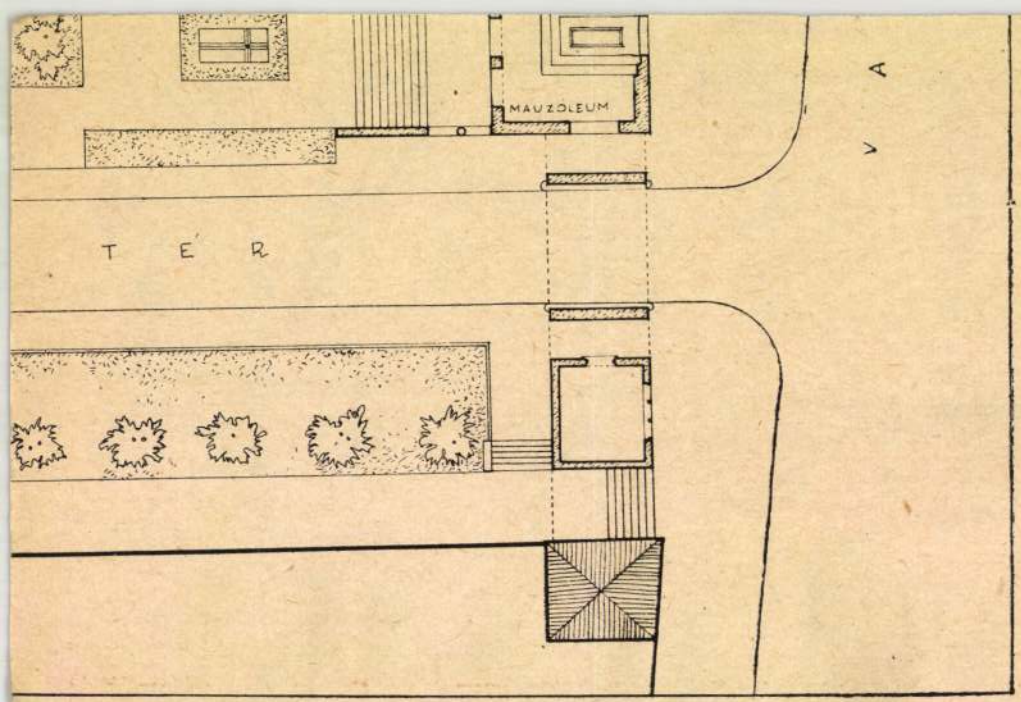

pillérei.

MDK

Hess Dávir, 1770-1843.

Orosz sereg, vizf.

Ernst Muz. 55. auke. 1937. ápr.

1.

16

Hess David

ötv.

l.

Kőmagyókoj

1320. r.

Herz Dávit

1560. ÖTVÖS

IROD.

Te

Hess Dávid, 177-1843

Orosz sereg, vizf.

Ernst Mus. 55. sukc. 1937. 16 1.

Hess Ferenc Leonhard

MDK

Knopp F: Ismeretlen nagy.festők a 19.sz. első felében. Szépművészet, 1941, 4.sz.

1.

79

M.D.K

HESS Franz Leonhard
1777 –

Pozsony primási volota freskói
Női arckép

Garas XVIII. 77. 223. 77.

M.D.K.

Hesz Ferenc

ötvösmester

neve szerepel az 1788-évi kimutatásban, mint Nagy-Károly-ba való ötvös, azzal a megjegyzéssel, hogy „ügyes és vagyonos."

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18. Jahrhundert. Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc. 3-4.

266. old.

MDK

Hess Ferenc Leonhard (Pest 1777.-?)

Női arckép, c. olajfestménye. Repr.

Szépművészet, 1941. 4.sz.

MDK

Leonhard

Hess Ferenc, festőm.

a bécsi iskola bágyadt, de szineiben szinte dekadensen finom képviselője.

Kopp Jenő: Ismeretlen magyar festők a XIX.sz. első felében.
Képzőművészet.1941. 75-80.l.

M.D.K.

Kess Ferenc, festő

1799-ben fia hal meg Po-
zsonyban: 1808-ban már nem
él - özvegét említik.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 1750-1850 között
Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1963. XII.évf.
1. sz. 22. old.

Hesz Franciscus, lakatosm. M.D.K.

Pesten dolgozott. Szül. Óvárium/Magyaróvár/. Róm.k.házas.
Pesten polgárjogot nyert, 1821. VII.2. 247.o

Temesváry Ferenc: Lakatosipari érdekességek a Magyar Nemzeti Múzeum gyüjteményében. 237.o.

Folia Archaeologica. XVII. 1965. Budapest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

G. Hess acélmetsző M.D.K.

„Magyarország és Erdély eredeti képsekben" c. könyvnek L. Rohbock által készített rajzait metszete acélba.

Dornyay Béla: A kenthelyi jurátusok kőkerutje 1813 ból. Kenthely 1542, 2, 3,

M.D.K

HESS György

szújlaki plébániatemplom o-
ronzatán kovácsolt bária-
monogramm (1762)

Budapest müemlékei I. Bp. 1962. 160.l.

Hess Ferenc Leonhard

HESS FERENC LEONHARD / 1777 - ? /:

136. Férfi arckép. - Vizf., p. 11 x 15 cm.
Jelz.l.j.: " L.Fr. Hess 830".

Koppmagy graf 150 cóe

Hess Ferenc Leonhard

HESS FERENC LEONHARD / 1777 - ? /

56. Női arckép. - Olajf.,v.méret 52.5 x 66.5 cm. Jelz.l.j. " Fr.L.Hess Pinx. 1815. Pesth".

Kopp 1939/40. szezon - I.

VII.

SZŐNYEGEK, TAKARÓK, FÜGGÖNYÖK

HESS 1. *Ferenc Leonhard*, festő, Pest 1777. Atyjától tanult, azután Pozsonyban miniatűröket festett. H. festette a pozsonyi prímási palota freskóit. 1830—36. nyaranként Szentgotthárdon időzött, s az ottani rendház részére egy Szent családot festett.

E. G. I. 457 l

Oinophorosok III. 201

Hess Ferenc festő

Ernst Muzeum aukcioi

IV - V.

~~V. 12~~
V. 21

Hess Ferenc (1777. Budapest).

V. 21. FÉRFIARCKÉP, ovális, elefántcsont-miniatür. Jobbrafordult helyzetben ősz, borotvált arcu férfit ábrázol élénk arcszinnel. Zöld, magas galléru kék kabátban, fehér nyakkendővel. Keskeny rézkeretben. Jelezve: F. Hess.

M. 5.8 cm.

LXXXVII. Tábla.

221—291

költségek felszámitására van joguk:

a megvett tárgyakért 100 K-ig 2.— K, 5

további 1000 K-ért 15.— K.

Az árverési helyiségekbe *csak az léphet be,*

magyar vagy német szöveggel 15 K vagy 10 má

A székesfőváros tanácsa á

A kikiáltásnak magyar nyelven kell történn

árakat idegen nyelven is lehet ismételni, de mind

Tilos mindenféle összebeszélés, a nyereség

igérése, mely az árverési eredményt befolyásolná;

lés vagy vállalkozás, mely arra irányul, hogy harn

lására rávegyen és ilykép megkárositson.

Az árverésen engedélyes sem személyesen,

által részt nem vehet.

Az egyes tárgyak tételenként árverezendők és c

---

trombitás magas lovag

Hátta mögött bástyat

gyűjteményéből Arany

M. 19.5; sz. 14.3 cm.

Hess Ferenc Leonhard

festő Pest, 1777? —

Női arckép, olaff. 1815.

Székesfőv. Képtár tulajd

Kopp Ism 19, 26. l.

Repr. u. o. X. tábla

GALLÉ TIBOR.

253. Templom . . . . . 250.—

JÁNDI DÁVID.

254. Interieur . . . . . 80.—

DÉSI HUBER ISTVÁN.

255. Szalmakalapos férfi . . . . . 400.—

TORDAI-SCHILLING OSZKÁR.

256. Vetközés közben . . . . . 120.—

GALLÉ TIBOR.

257. Malom. Magántulajdon.

BELÁNYI VIKTOR.

257a. Akt gyümölccsel . . . . . 100.—

REITER LÁSZLÓ.

258. Kompozíció . . . . . 200.—

SUGÁR ANDOR.

259. Leány kalárissal . . . . . 100.—

CSABAI WÁGNER JÓZSEF.

Hesz Ferenc Leonhard

Művészet 1902. 76. l.

Egy másik magyarországi HESZ-ről is tudunk valamit, a kit keresztnéven FERENC LEONHARD-nak hívtak. Pozsonyban született 1777-ben. Állítólag egy pozsonyi festőnek a fia, s Meisel és Nagler (VI. 157.) szerint ő maga is miniatüröket és al-fresco technikában festett. Nagler vonatkozásba hozza Hesz Ferencet János Mihálylyal. Ha azonban születési helyöket és évöket összevetjük — Eger, 1768 és Pozsony, 1777 — van okunk ebben a kapcsolatban kételkedni.

—3.

Hess Ferenc Leonhard

Hesz Ferencz Leonhard

festő.

Pozsonyban született 1777 ben.
Állítólag egy pozsonyi festőnek a fia, s Meisel és Nagler (VI. 157) szerint ő maga is miniaturőket és al-fresco technikában festett. Nagler vonatkozásba hozza Hesz Ferenczet Mihályhyal. Ha azonban születési helyőket és évőket összevetjük — Eger, 1768 és Pozsony 1777 — van okunk ebben a kapcsolatban kételkedni.

Művészet, 1902. I. 76. l.

Hesz Tsene Leonhard

festö

Poissy.

Laid:

Wurzbach. Biogr Lex

Wien. 1862. VIII. k. 425 l

Ev. felh.

Hess Ferenc

festő

l.

Szépmüvèszet

1943. 232 l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Hess Ferenc Leonhard

Szépművészet 1941. 4. sz.

HESS FERENC LEONHARD (PEST *1777.* — *?*): NŐI ARCKÉP. OLAJF.

Ferenc Leonhard Hess (Pest 1777 — ?) : Frauenbildnis. Ölgemälde. — Leonhard Ferenc Hess (1777. Pest — ?) : Ritratto di donna. Dipinto a olio.

KISS SÁMUEL (*1780* KÖRÜL, † DEBRECEN *1819*) NEMES ARCKÉPE. OLAJFESTMÉNY.

Sámuel Kiss (um 1780 † Debrecen 1819): Porträt eines Adeligen. Ölgemälde.
Sámuel Kiss (1780—1819): Ritratto d'un nobile. Dipinto a olio.

Hess János, ötvös. Cseh szár-
mazású, ki 1760. táján Kas-
sán telepedett le. Ugyanitt 1764.
szept. 12.-én polgárjogot nyert
s az ötvös czéhnek is tagjá lett.

Mihalik J. Kassav. ötv. tört. 306. l

Hess G.

acélmetsző

Roh Hunf. III.

Nagyág.

Vaskámor Oláh-
falu mellett.

Hess G.

Rohbock rajzai után készült acélmetszetei az alábbi műben.

Roh Hunf. I.

A budai alagut kapuzata.
Szentháromság tere és Nagyboldogasszony egyháza Budán

Roh Hunf. II.

Komárom sa Csillagsánc.
Besztercebánya -
Mármaros-Sziget.
Keszthely.
Sz. Mihály temploma
Sopronyban.
Újlak.

Hess G

Läsd

2

Lam 1887 30 l.

..... *mühely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Hess G

läsd

Lam 1887 31. l.

.....*műhely.*

yfőnökség!

év..... hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

.....számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Hess G

Lisd

Lam 1887 33 l.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

yezem:

gy helyettesének
ása.

Endrényi Imre, Szeged.

Hesz János Antal

ötvös

1765 Kassa

Nagykárolyi származású.

Z Prágai!

Kapmagyarorszotvösök 19 l.

Lelet, butmiri VI. 178.

Hess ötvös János

1764-765. Prágából jött Kassára, hol 1764. szept 12 én nyer polgárjogot. 1765. aug 13 án szegődteti inasul 7 évre Stefanyi Mátyást.

Letiasztázva

Mihalik Ionef. Kassavárós ötvösségének szát. Bpest. 1900. 306.

Nagy Zsigmond

festő.

(148.) T., NA., R., JK.

Zádor István f. (Szinyei), Nagymező-utca 8. (141.)

K., KA.

r Hajnalka sz. (Képzőművésznők), József-

(330.)

szky Jolán f. (Képzőművésznők), Horthy

M (201.)

ajos f. (Társulati törzstag), Szolnok,

Művés) WGY.

Zsi rmay Edith f. (Képzőművésznők),

Plósz La (218.)

Zsótér T), Garas-utca 7. (381.)

1343 HES Johannes (Hans) Hess M 1585, † 1590. (A: III,1. Gy: 42.)
Műve nem ismeretes. — Arbeit nicht bekannt.

Hess János
Ötvös Nagyszeben
Könnagyöry. 240 f.

A MŰVÉSZEK NÉVSORÁBAN KÖZÖLT DÍJAK ÉS KITÜNTETÉSEK RÖVIDÍTÉSI JELEI:

NA. — Nagy aranyérem.
KA. — Kis aranyérem.
T. — Társulati díj.
R. — Ráth-díj.
I. — Ipolyi díj.
RSz. — Rökk Szilárd-díj.
E. — Eszterházy-díj.
Rd. — Rudics-díj.
FV. — Forster-féle Vaszary-díj.
W. — Wahrmann-díj.
H. — Harkányi-díj.
LK. — Lipótvárosi Kaszinó-díj.
EK. — Erzsébetvárosi Kaszinó-díj
HI. — Halmos Izor díja.
F. — Fészek-díj.
W. Gy. — Wolfner Gyula díja.
KA. D. — Kohner Adolf díja.
TS. — Tolnai Simon díja.
SzVJJ. — Székesfőv. Vásárpénztár Jankó János díja
SzVPB. — Székesfőv. Vásárpénztár Pállik Béla díja.
EME. — Eszterházy Miklós emlékdíja.
HV. — Herbert Viktor díja.
ÁV. — Állami vízfestmény-díj.
ÁI. — Állami illusztráció-díj.
SZF. — Székesfőváros díja.
BK. — Benkő Kálmán díja.

Hess Hans

ötvös 1585

lásd

Gyárfás Nagyszeben

Arch. Ért. 1910 414

Hess János

ötv -

l.

Kőmagyötvj.

1343. r -

M.D.K.

Hess (Goldschlager) János ötvösmester

1775-1794-ig tartozott a budai ötvösök céhébe.

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18.Jahrhundert.
Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.
271. old.

Hess Ödön

"Rosenhaim melletti korcsmája igen kedves és nyájas mü"-, mint a kritika irja a Müvészet c. rovatban: "Augusztus-szeptemberi mütárlat" cimmel.

Családi Lapok, Pest. 1854. II. félév. 4. sz. 187-188. lap.

Hegz Lajos

Hlidasi Lajos és Papp Imre tervezték a bp-i Nagyszombat utcai Árpád gimnáziumot. 1940.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest, 1970.

881

Hesz Lajos épitész M.D.K.

hosszu betegésg után elhunyt

H alálozás

Magyar Nemzet 1965. augusztus 4. 4.l.

Hein Lajos, építész MDK

Meghalt. Temetése aug. 5-én a Farkasréti temetőben.

– Halálozás 11

NÉPSZABADSÁG, 1965. aug. 4

MDK

Hesz Lajos

A budapesti repülőtér forgalmi épülete; tervezték dr. Bierbauer és Králik, kivitelezte fenti. Repr.

A budapesti repülőtér forg. épülete. Tér és Forma 1937. 8. sz. 213-223.l.

Hess József

Kolozsvár. T. 5762.

E geologiai térképen a földtani alkatrészek szinezéssel tüntetvék föl. Felirata alól a jobb sarokban:

KOLOZSVÁR KÖRNYÉKÉNEK
FÖLDTANI TÉRKÉPE

alól balra: Metszé Hess Jos. tiszt
jobbra: M. k. államnyomda Budán 1870
fölül középütt: IIIik tábla.

Szines kny., mér. a vk. 24.3 : 34.5 cm.
Jakab E: Kolozsvár története világositó rajzai Budán 1870.

Szn. 279-99
647-99-8.

Kolozsvár. T. 5763.

E lapon Kolozsvár városa és vára van környékével együtt, feltüntetve, főbb épületei és közhelyei németül nevezvék meg. Felirata az alsó jobb sarokban:

KOLOZSVÁR
térképe

alól balra: Metszé Hess Jos . tiszt.
jobbra: M. k. államnyomda Budán 1870.

Kny., mér. a vk. 24.6 : 31.7 cm.
Jakab E: Kolozsvár története világosító rajzai, Budán 1870.

Szn. 280-99
647-99-9.

Hess József

Körajzoló és mérő a Budán lévő államnyomdában a XIX szárad 60-as és 70 s évcibeni. Metszette az alábbi munkában lévő tárképeket. Nevével jelzettek a következők: Kolozsvár Körujékének földtani térképe. Szinezve. III. tábla. Kolozsvár térképe. IV s.

Zakab Elek. Kolozsvár története világosító rajzai Buda. 1870.

Hess J. Miklós

Perálltörtképes

372 l.

...ön tedeztek fel
önyvtárban

...alföldről

...re vigyázzatok
...ohos az ország

- Sport
...lmrevű

...ldal ára: 1·20 forint

Budapest. — Felelős vezető: Nedeczky László

Hess József kőmetsző és térképrajzoló M.D.K.

munk. az 1870 es években

1). Kolozsvár környéének földtani térképe – 1870

2.) Kolozsvár térképe – 1870

Gerni, A magy. köraj. 1960 153

M.D.K.

Hess Joannes, lakatosm.

Budán Dolgozott. Szül. hujas helybeli. Róm. k. házas.
Budán polgárjogot nyert. 1796. VII. 11. 249. o.

Temesváry Ferenc: Lakatosipari érdekességek a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményében. 237. o.

Folia Archaeologica. XVII. 1965. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Hess Joél,szabómester

1872-ben a soproni naptarban szerepel a sztrajk idején. 34.old

László Ernő: A soproni szabólégények sztrajkja 1872-ben. 29.old

Soproni Szemle,Helytört.Folyóirat.XIII.1959.Sopron

Hess József, szabómester

1872-ben a soproni naptárban szerepel a sztrajk idején. 34.old

László Ernő: A soproni szabólegények sztrajkja 1872-ben. 29.old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XIII.1959. Sopron

Hesz János

egri kobrák fia, Hesz János Mihály festő".

Voit Pál: A barokk Magyarországon,

Budapest, 1970.

661

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307

1965 SZEP 18

NÉPSZAVA

Hess János Mihály

SZEPTEMBER 18

VASTAGH GYÖRGY
szobrászművész születésének 100. évfordulója.

HESS JÁNOS MIHÁLY
festő és rézmetsző születésének 200. évfordulója.

LEONHARD EULER
svájci matematikus és fizikus, a pétervári akadémia tanára, aki a matematika szinte minden területén kimagasló munkát végzett, 185 éve halt meg.

RÁTKAI MÁRTON
színművész halálának 17. évfordulója.

A. H. L. FIZEAU
francia fizikus, az optika egyik úttörője — meghatározta a fény sebességét és az infravörös sugarak hullámhosszát — 72 esztendeje halt meg.

ARANYOSSI PÁL
író és újságíró halálának 6. évfordulója.

PECH ANTAL
bányamérnök, akadémikus, a hazai gépi fúrás első alkalmazója, a magyar bányászati és kohászati lapok megalapítója 73 esztendeje halt meg.

igy intenzívebb szorgalmazásával már lerövidíthette volna az ekörül még máig is tartó, több mint egyéves huzavonát.

A *fővárosi* tanács egyébként felkarolta az ügyet, s *igazgatási* osztályára bízta megoldását, tekintve, hogy az anyakönyvi teendőknek is ők a gazdái, irányítói.

Közben jelentkezett egy vállalkozó szellemű *kisipari szövetkezet*, hogy miután ők különböző szolgáltatásokkal is foglalkoznak, hajlandók ezt a házasságközvetítési szolgálatot is megszervezni. Dicséretes a kezdeményezés, bár kissé fonák dolog, hogy ilyen társadalmi problémával éppen egy kisipari szövetkezet foglalkozzék. Az igazgatási osztály mindenesetre úgy döntött, hogy ez nem il-

Hepp János Miklós

festő a bécsi mérnöki akadémia tanára 1820-ban kezdte akadémiatanulmányait

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970.

66 p

Hesz János

szobrász Egerben XVIII. sz.

1770–1771-ben az egri püspöki nyári kastély faragványait Fellner Jakab szerzi szemt részben ő készítette. Ez a kastély ma már nem létezik –

Szmrecsányi Miklós –

Esterházy és a művészet – Galomthai gróf Esterházy Károly egri püspök emlékének ünneplése. Eger 1926. 21. l.

Komárom.

A DANAV FLVS vizétol
a templom válik ki. A part me
töttek ki. Halról épületek és
nak. Felirata fölül jobbra:

Comor
Vestu
in
Ungar

Aquarell, mér

Szn. 185
1765-90

Hess János, szobrászművész

Házsongárd legmonumentálisabb alkotása Kendeffy Ádámnak, a neves sportolónak állít emléket. Négy síró oroszlán övez egy hamovedert tartalmazó obeliszket, Hess János műve. (említve)

Ágh Bíró Béla: A házsongárdi temető.
Tükör, Budapest, 1979. aug. 5.

Hess János Mihály (?)

Lehetőleg alkotója az erdőkövesdi rk. templom mellékoltár képének 1820 körül.

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemléki topográfiája VIII.
Budapest 1972.

6911

Hess János Mihály

kécsi festő festi meg az egri szt. Mihály székes-egyház részére szt Péter és Magdolna képeit 1807 körül.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

4151

Hesz János Mihály

Öreg Hösz (Hesz, Heis, Höss) János egri képfaragó fia: Bécsben az Akadémia festészeti szakának professzora.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza; Magyar Műemlékvédelem II (1959-60) Budapest, 1964.

237 l.

Herz János Mihály

festménye került Huszár Ferenc egri festő, 1793-ban az egri liceumi kápolna számára festett oltárképe helyébe.

Deresényi Dezső, Gálya József, Entz

Géza: Magyar Műemlékvédelem II. (1959-60) Budapest, 1964.

2381.

Hesz János Mihály

Egri szüktésű. 1820-ban művészeti akadémia felállítására készít tervéktet.

A magyarországi műv. tört. I. 353.
Corvina 1970.

Hess János Mihály festő és rézmetsző

200 éve született

Nepszava 1968 szeptember 18
4. old.

HESZ JÁNOS MIHÁLY

Külföldi aukción:

Johann Michael Hess: Der Eremit.
Öl auf Leinwand, 37x30,5 cm.

Wien, Dorotheum
475. Kunstversteigerung, 6-9 Nov. 1984.
Katalogus 446.sz. Kép: Taf. 9.

Herr János Mihály

Szabó Júlia: A XIX. n. festőnek Mon.
Bp., 1985,

9. l., 84–85 (20-as kép)

HESZ János szobrán

ld. részletesen Tisicum 9. 1996 205. skk

339. KISS László: Műszaki
hagyományápolás Magyarorsz
Szemle, 15 (1986) 29-40. i

340. KOMÁRIK Dénes: A roma
hazai tárgyú grafikájában.
39 (1990) 145-165. ill. .i

341. Kopasz Gábor: Buck Jó
Székesegyház Pollack-féle

341 KÓSA László: A Magyar Népr
története, 1889- 1989. Bp.
1989 132 p., ill. (A Magya
7.) .i.Kósa László::

342. Kőhegyi Mihály: Hens.
első restaurálása. >

342 LABÁDI Lajos: A Csongrád
Régészeti Társulat megalal
kezelési rendszere (1897-
(1981) 425-430. .i.Labádi
Történelmi és Régészeti T

343. LÉNÁRT Andor: Az egr
1949-ig. Eger, Dobó Istvá
(Studia Agriensis, 1.) .i

344. LÉNÁRT Andor: Az egr
feltárásának ásatási napló

H ess Mihály

terve-

vezete 1820-ban magyar- képzőművészeti akadémia

felá litása iránt c. tanulmányt irt Ernszt L.

Bp.1898.

Művészet és felvilágosodás Akadémia Kiadó 1978

Zádor:A felvilágosodáskori művészet kutatásának

kérdései 22 old.

Kassa

Hess Ötvös János, 1764

Arch.Közl.1899. XXI.306

M.D.K.

Hess János (Greg Hösse János) nobrász

az 1760-as évek elején herd dolgozni Egerben.

Heves megye müelékei I. irta Voit Pál.
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

Szerk.: Dercsényi Dezső.

181 old.
+ 339. "
339 d. a fiával hapes.

M.D.K.

Hess János, szobrász
(később Greg Hász)

nevét és a Hering családdal
való kapcsolatait említi a szerző,
aki mintén Singer Mihály legénye
volt, mint Schmidt János György

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 273. old.
+275. "

Hess Mihály
/Hess/Mihály/

MDK

egri szobrászmüvész. Megh.:1829.

"Vajk megkeresztelése."

Megcsonkitva az esztergomi káptalani tanácsteremben.

60.o.

ZOLNAY LÁSZLÓ: AZ ESZTERGOMI VÁR, BP. 1960.

MDK

Hess Mihály egri származású festő

Képirást tanitott Bécsben.Nála tanult Balkay Pal, Nagy Sámuel és Marczinkei Elek, Vaanza Mihallyal.

Kazinczy - Döbrentei Gábornak Széphalom,1810.

Kazinczy Ferenc levelezése. VII.l.Bpest.1896. 423-425.l.

MDK

Hess Mihály

Művészéletrajzok

Kny.A Num.Közl. 1947-48.évf.-ból.

Hess Mihály

festő

l.

Csatkaisoprommüeml

III. 162. l.

Heos Mihály

festőnek

az iváni rk.

templomban lévő

főoltáképe repr.

Csatkai sopr. omnium

III. XXXII. tábla

1820! a szentödés szerint

jog, melynek érvényesítéséről, biztosításáról v.

Alakítható. Ha vmely anyag külső

Alakítva. L. *Anyagi védelem.*

Alakítvány L. *Szellemi védelem.*

Alakú [illegible] és a piros A. v.

Alakul [illegible] *monococcum*) és a piros A. v.

**Alakul

Hesz Tanis

festo növendék

A marastoni féle akadémiában 1858. jul. 31-én a fejrajzban első fokú kitüntető oklevélben részesült.

Ney F: Az első m. festészeti akad. + egyemelítő társulat évk. 1857-58. Pest 1859

N

11. l

Hess Mihály
festő

l.

Zádor – Rados

273. l.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi mi

Budapest 5. Póstafiók 118.

80520/942. ..... szám. 78131/942 83074/942

BUDAP 942 DEC. 3 AG 5

A Müemlékek Orsz.Bizottsága tek.Elnökségének,

Budapest.IX.Hőg

Hivatalból.

~~S. Hajós Benedek, Várlet a Ehel-i teglból, vízf~~

~~Halápy Elv~~ F

~~Halasi Horváth~~ ~~Kalkos patak (patak) Ezen [illegible] d. [illegible]~~

~~Hárey Gyula~~ Férfi ~~Rio Veneriában, Velencei halpiac, Canale Grande, Velence a Lidóról~~

Hende Vinci

Hajós a Dunán, Buda, Falu, Kikötő, Bfürd, vízf

(tovább folyt)

F ~~Kösörösök, Vitorlások, Füredi Strand, Balatonarács, Pelz, Lak, Kopek, D.n., Hajnapart, Füredi csónakok, Tokay, Bornyi idő~~

Omlt 1931 ötri

Hess

Egri festō

~~XII~~ XVIII – ~~XIX~~

IROD.

Ul. rejtesele
Sparsoh Gloria
tare. 1902.
9-10. t.

Tarcai. 47 l.

Heos J. Mihály

lárd

Bm. 1901 50

Betűsoros mutató

az Erzs. képtár metszet-
gyűjt a N. N. Múz-tól
átvett metsz-ről és kéz-
rajzairól. III. k. Bp 1901

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
a

8. sorsz. Műhelyi minta

Hess

Festő

Az egy szentfereszendiek templomának főoltárképe:

Immaculata-tól

cood

BHe 100.1.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a mühelyfőnök v
alái

8. sorsz. Mühelyi minta.

Hess

festő

A liceum ifjuság
kápolnájának oltárkepe:
Szent István, Egerben

vrod

BHe 95. l.

.....*műhely.*

yfőnökség!

ev.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....szamu.....

am.

évi .....hó.....

.....

sajátkezű aláirás és munkásszám.

Hesz Mihály

egri festő

vrod

Nagy Magyar Lepcsebben

Pest

I. r. 148-l 1870

Hess dihály

egri festinek

az esztergomi főszékes-

egyházban lévő oltár-

képeiről lásd

okv.

F: Mozn-i

Kazinczy utak

67. l.

Olasó kot

114-115 h

1878

á s.

apcsolatban szükséges személy-

rendeljük, hogy maximálisan

ök:

P -.80

" 1.80 1·50

" 2.20 1·80

azásához minden esetben előzete-

élye kérendő ki.

onként maximálisan P -.80, fűtő-

számítható fel.-

ptember 22.

Selypi Cukorgyár rt.
Gyárvezetőség

Hesz Mihaj

ogni festo

cod

Fin dura J.: kettőrö kép-
vivink. Fő. lapok

1169, 1873.
1168-69.

Hess

Festő

Az egyszerűségszerű
buntóla Szent Péter
Képe és
Magdolna
Kége

Csod

BHe 94:95/1

100

Borovszky S.: Heves om
Mors. Varm. és Vár.
1910

.....*műhely.*

yfőnökség!

év..... hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

.....számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Hesz János Mihály festő- és rézmetsző
VAS NÉPE
1980 JUL 20'
1021

Magyar művészet 1780 és 1830 között

Hesz János Mihály: Vajk megkeresztelése.

1780—1830: ezt a fél évszázadot sosem tartották a magyar képzőművészetben reprezentatív szakasznak. Múzeumainkban, állandó kiállításokon megoszlott a késő barokk és reformkor művészete között, önálló kiállításon sem szerepelt. Nem volt ez másképpen a korszak kutatásában, művészettörténeti feldolgozásokban sem, és noha e jó félszázadnyi idő alatt készült jelesebb műalkotások nem hiányoztak sem a kiállításokról, sem a művészettörténeti irodalomból, mégis viszonylag „üres" és jobbára csak fehér foltokból álló időszaknak könyveltetett el.

Erre a korszakra az elmúlt tíz esztendőben irányult a művészettörténeti kutatás figyelme. Ennek egyik oka a Magyarországi művészettörténeti kézikönyv előkészítése, a másik ok, hogy a nemzetközi kutatás is nagy figyelmet szentel e korszaknak.

Ez a kiállítás — jegyzik meg a tárlat rendezői — mint mindazok, amelyeket a Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutatócsoportja korábban kezdeményezett, elsősorban kísérleti, műhely jellegű. A kiállítás azt kívánja bizonyítani, hogy e fél évszázad művészetének — annak ellenére, hogy sok benne a kezdeti, kiforratlan, az átmeneti — van szó szerinti értelemben „korszakot alkotó" jellegzetessége.

A Magyar Nemzeti Galéria e kiállítása nemzeti művészetünknek egy eddig kevéssé méltatott, kevéssé ismert korszakát kívánja bemutatni. Azt az időszakot, amelyet az irodalom és a társadalomtudományok a felvilágosodás korának jegyeznek.

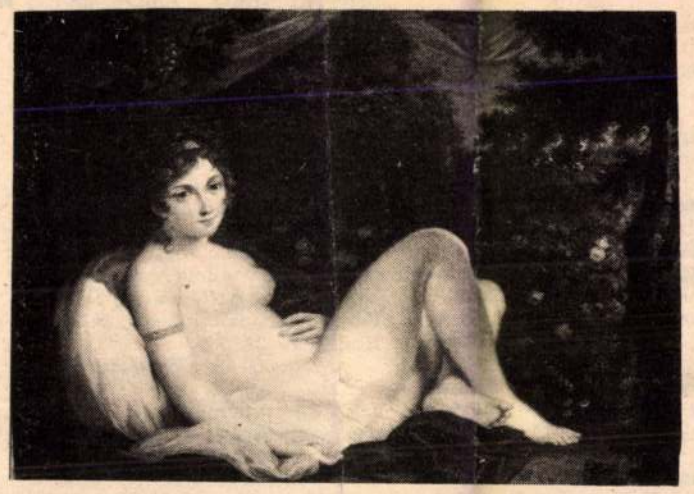

Donát János: Vénusz.

Dorffmaister István: II. Lajos képmása.

Oeleinhainz, Friedrich: Festetich Imréné, Boronkai Katalin képmása.

en nangversenyek, **Marton-ásár.**

Augusztus 1—8.: Bélyeg-állítás (alk. lev. lap), **Göd.**

Augusztus 2—16—17—20.: IV. Nyírbátori Zenei Na-k, **Nyírbátor.**

Augusztus 10.: Báthori ván Múzeum , 1955—1980. **írbátor.**

Augusztus 16—20.: 25. ofizikai Szimpozium, **Szé-sfehérvár.**

Augusztus 19—20.: Kiskun pok, **Kiskunfélegyháza.**

Augusztus 19—20.: Horto-gyi Lovasnapok, **Horto-gy.**

Augusztus 22—24.: Pannó-a 4. Concentration Interna-nale Motocyclits, **Kecske-t.**

Augusztus 26.: II. Ország-s Gyógyszertechnológiai nferencia, **Sopron.**

ELYEGKIÁLLÍTÁSOK

Augusztus 1—10.: AERO-OCFILEX '80 nemzetközi giposta kiállítás, **Berlin.**

Augusztus 1—8.: Községi lyeggyűjtő kör kiállítása, **d.**

Augusztus 8—17.: Nemzet-zi ifjúsági kiállítás, **Zella-hlis.**

Augusztus 19 —szeptember Mezőgazdasági kiállítás OMÉK keretében, **Buda-st BNV területén.**

Augusztus 29 —szeptember A szocialista országok mzetközi ifjúsági kiállítá-, **Pilzen.**

Augusztus: OLIMPIA '80 mzetközi kiállítás, **Moszk-.**

★

A szovjet—magyar űrre-lés tiszteletére háromérté-rendezik meg az országos bélyegkiállítást Budapesten. A kiállítás keretében szeptember 19—20-án ismert külföldi és magyar filatelisták előadásokat tartanak magyar tárgyú kutatásuk eredményeiről. Az előadásokra meghívó igényelhető a kiállítás rendező bizottságánál szeptember 10-ig. A kiállítás rendezvényeként szeptember 21-én vasárnap 10 órakor bélyegárverést tartanak a LÁNG Művelődési Központja (Budapest XIII., Rozsnyai út 3.).

Potharn M.

*

Eddig már több mint negyven ország bocsájtott ki olyan postabélyegeket, amelyek a moszkvai XXII. olimpiai játékokkal foglalkoznak. A moszkvai olimpia tiszteletére elsőként Bulgária, Mongólia és a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság adott ki bélyegeket. A Német Demokratikus Köztársaság három miniatűrjében, amelyeket nemrég több mint húszmillió példányban adtak ki, reprodukálták német festőművészek — olyan festészeti és szobrászati alkotásait, amelyek sporttémával foglalkoznak. Napjainkban számos más országot megelőzvén a belga postaigazgatóság nagyszerű ajándékot adott a bélyeggyűjtőknek. Forgalomba került két bélyeg és postai tömb az 1980. évi nyári és téli olimpiai játékok tiszteletére. A bélyegen oroszul olvasható a következő felirat: Moszkva — '80.

magyar újság

Kétszáz éve jelentette meg „A Magyar Hírmondó" című első magyar nyelvű újságot Ráth Mátyás. A lap kiadását az akkori uralkodó (függőleges 14.) engedélyezte.

A címlap díszítése a Földgolyón repülő Merkurt ábrázolta, középen szalag futott, ezzel a felirattal: „Per Regna, per Urbes", azaz (függőleges 12.)

Az ország 103 helységébe eljutott újság sokat tett a felvilágosodás eszméinek terjesztéséért, a (vízszintes 1.) újjászületéséért.

Vízszintes: 1. **(Beküldendő.)** 12. Becézett óvoda. 13. A legkisebb nyomdai betűnagyság. 15. Kórházi osztály. 16. Részlet, hányad. 18. A vízgőz. 19. v. 20. Indiai nők nemzeti viselete. 22. Angyalrang. 23. Gyalázatos (+') 24. Redő. 26. Prémes állat. 27. Hegyes szerszám. 29. Összevissza kent. 32. Igekötő. 33. Vissza: valaha. 35. Ízlelt. 36. Munkadíj. 37. Olajexportőr arab országok szövetsége. 39. Ráhullajt. 40. Európai államfő volt. 41. Csehszlovákiai város. 43. Kór betűi. 44. Az elektromos kapacitás egysége. 45. Prés. 47. Mozi németül. 48. Numero röv. 50. Franciaország fővárosának lakói. 53. ÖL. 54. Világtalan. 56. Más-más formában ismételt. 57. Győri sportegyesület. 58. Férfinév. 60. Baromfitartás egyik kelléke. 61. Taktus. 62. Fővárosi patak. 64. ...mars! Kifelé! 66. Kenyeret fölvág.

Függőleges: 2. Névelős járműalkatrész. 3. Hangszer. 4. Jutta+. 5. Női becenév. 6. Anyós. 7. ...Twain. 8. Pózna része (!) 9. Idegen és. 10. Egyintomi gázlómadár. 11. Prémes állat. 12. **(Beküldendő.)** 14. **(Beküldendő.)** 17. Mátkám. 19. Veteményes. 21. Lábikrák. 23. Áruda. 25. Elemel. argóban. 26. Üzlet. 28. Takarmánynövény. 30. Göngyöleg. 31. Tyúk. 32. Á. Á. 34. Ronogósra pirított. 36. Játékvezető. 38. Hordó tartozéka. 40. Páncélos. 42. A hossz. 44. Autómárka. 46. Parancsolói. 47. Súlyegység. röviden. 49. Halom. 51. Levelet küldtek. 52. Hordozható nyári „lakás". 53. Vissza: lóversenypálya. 55. Kokain, argónyelven. 57. Táplál. 59. Számos. 61. Hajszolj. 63. SO. 65. Alulra. 66. Azonos betűk.

G. Gy.

Kérjük kedves olvasóinkat, hogy a keresztrejtvény megfejtését legkésőbb csütörtöki beérkezéssel — lehetőleg postai levelezőlapon — küldjék meg szerkesztőségünk címére.

Múlt heti rejtvényünk helyes megfejtése a következő: „Azok a gondolatok, amelyeket magunkba zárunk, kárbavesznek."

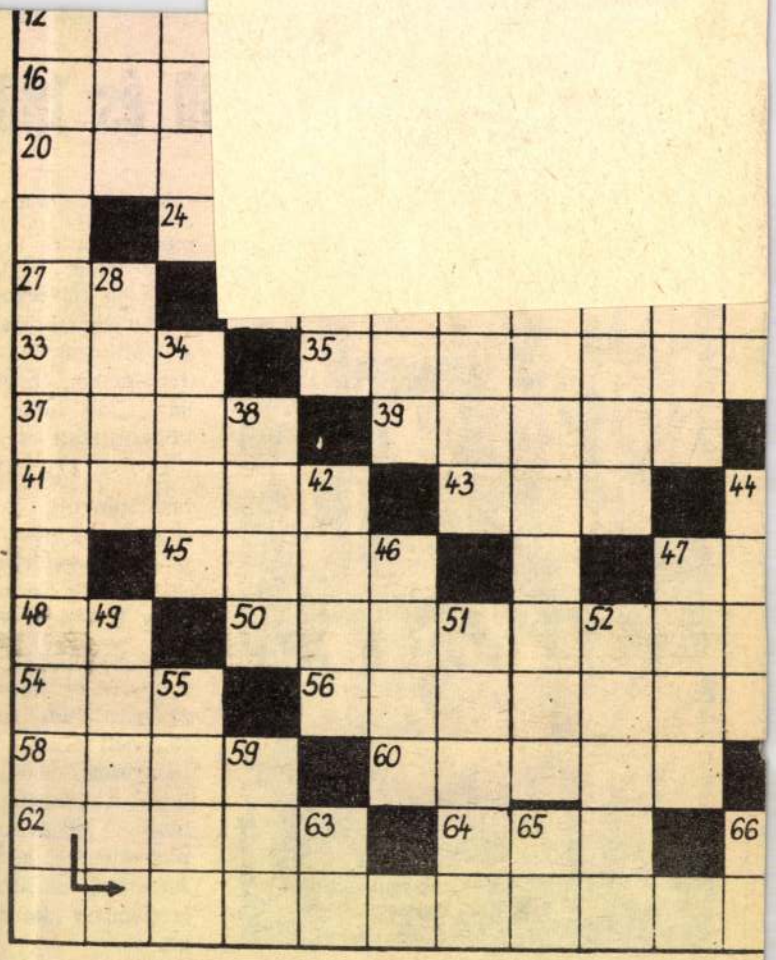

HESZ JÁNOS MIHÁLY (Eger, 1768 – Bécs, 1833 után)

Hösz János egri szobrász fia, festő és rézmetsző. Maulbertsch segédeként dolgozott az egri líceum mennyezetfreskóján (Voit 1960, 274), 1791-ben iratkozott be a bécsi Képzőművészeti Akadémiára, ahol 1794-ig a történeti festészeti szakosztályon Hubert Maurer tanítványa volt (Fleischer 1935, 51). Bécsben élt, a Császári Mérnökkari Akadémia szabadkézi rajz professzora volt. Tanítványai – Kazinczy szerint –: Balkay Pál, Nagy Sámuel, Marzinkei Elek, Vándza Mihály, Kiss Sámuel. Bécsben maradt fenn legkorábbi ismert műve, a Stiftskirche főoltárképe (1799). Számos oltárképet készített egri megrendelésre: Nep. Szent János, 1808, főszékesegyházi sekrestye; Szent István-főoltár, 1913, líceumi kápolna; Mária mennybemenetele, 1815, papi szeminárium. Dolgozott Pétervásárán, Esztergomban (Szent Anna templom főoltára, ill. Vajk megkeresztelése a székesegyház számára, 1822), Ürményi Miksa megbízásából Gárdonyban, a Győr megyei Iván

Művészet Magyarországon 1780-1830
MTA MKCS – MNG Bp. 1980.

Olajfestmény, vászon, 41 x 56 cm.
Jelezve a kép hátoldalán: – Pinxit die 19 Martzi 1803 –
Sopron, Liszt Ferenc Múzeum, Itsz. 54.421.1.

Jobb oldalán nyitott helyiségben középen ül Mária piros ruhában, mellette Szent Anna, ölében az alvó gyermek. Mögöttük Szent József, jobbra a bölcső két kis angyallal. A szobából kivezető lépcsők és korlát mögött távoli tájháttér fával és templomtoronnyal, az intérieur egykorú bútorokkal és tárgyakkal berendezett. A táj és az intérieur, valamint a sokszereplős együttes zsáner-jelleget kölcsönöz a bibliai jelenetnek. A fekvő formátum a kép kabinett rendeltetésére utal, talán már akadémiai tanulmányainak kezdetén festette a művész.

Irod: Csatkai–Dercsényi 1956, 418.
Kiállítva a soproni Liszt F. Múz., bútortörténeti kiállításán, Sopron, Fabritius-ház.

plébániatemplomában, Nagycenken (Széchényi-síremlék oltára, 1819) és Szamosújvárott. 1829–30-ban festette a salzburgi Schloss Mirabell kápolnájának főoltárképét és a bécsi Maria Himmelfahrt-Kirche Nep. Szent János-oltárképét.

Vallásos és mitológiai tárgyú kabinett-képeket is alkotott (pl. Szent Család szentekkel, 1813, MNG), ezek egy része másolat (pl. Mengs vagy Raffaello után), kompozíciói többnyire metszeteken maradtak fenn. Saját metszetei is ismertek (pl. Sírbatétel, 1816, MNG. Grafikai o.). (Pataky 1954, 139–140.)

Arcképei közül Károlyi József pasztell-képmását és a róla készült Czetter-metszetet (1803) a MNM őrzi (I. Kat. 99. és 100); Kováts János egri nevelőről festett reprezentatív portréja két változatban is fennmaradt (Eger, DIM és MNG Új m. képtár, 1820 – Bodnár 1964).

Hesz 1820-ban József nádornak tervezetet nyújtott be egy Pesten felállítandó Képzőművészeti Akadémiáról, amelyet – cseh példára – a nemesség és a polgárság alapítványaiból kívánt létrehozni; felvázolta a tantervet is és szívesen magára vállalta volna az akadémia vezetését (Ernszt 1898).

134 A szent család szentekkel, 1813 66. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 61 x 48 cm
Jelezve jobbra lent: – Mich. Hess A. pinx Vienna. 1813. –
MNG Új M. K., ltsz. 7088. A Fővárosi Képtár gyűjteményéből.

A szimmetrikus elrendezésű kompozíció előterében klasszicista széken Erzsébettel szemben ül Mária s az ölében ülő kis Jézus és a gyermek Keresztelő Szent János egymást átölelik. Mögöttük Szent József és a turbános Zakariás áll; jobbról két angyal, egyikük virágból font koszorút tart Mária feje fölé. Mária és az angyalok antikizáló öltözéke, a főalakok teljes profilú ülésmotívuma és a dicsfényt helyettesítő koszorú ókori műalkotások ismeretére utal. Hesz képe a fügeri klasszicista stílus, a másolatokat felhasználó akadémiai festői gyakorlat jellemző terméke, szemlélete a vallásos tárgytól meglehetősen idegen.
Publikálatlan.

135 Vajk megkeresztelése, 1825 32. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 130 x 77 cm
Jelezve jobbra lent: – M. Hesz Agriensis p. Viena Ao. 1825 –
Balatonfüred, r. k. plébánia

Gótikus szentélyben játszódik az esemény. Trónoló Máriát ábrázoló oltárkép alatt lépcsős emelvény, jobbról az ifjú Vajk hajol keresztelőmedence fölé, Adalbert püspök – héttagú papi kísérettel – csorgatja fejére a keresztvizet. Vajk mögött a keresztapák: a fiatal Ottó császár és Sanseverinói Deodat gróf, jobbra az előtér imazsámolyánál Géza fejedelem és Sarolta térdel. Hátul a falnál magyar urak, a karzaton talán Gizella királyné alakja három férfi társaságában.

A festmény közvetlenül kapcsolódik ahhoz az oltárképhez, amelyet 1822-ben rendeltek meg Hesznél az esztergomi székesegyház főoltára számára (Ld. Lyka 1943,

178). A festmény megmaradt alsó részét közli és leírja Lepold Antal (Szent István Emlékk. 1938, 143–144) – ez minden részletében azonos a balatonfüredi Vajk megkeresztelése-kép alsó felével. A nagy mű elkészülte után festett kisméretű kép (1825) már nem oltárkép-rendeltetésű; csak erről a változatról ismerhető az eredeti kompozíció gótikus helyszíne, ami egyéb „korhű" elemek mellett a historizáló szándék legfontosabb eszköze és az építészeti korai gotizálás ismeretére enged következtetni. A kép témája a XIX. századi romantikus történeti festészet nemzeti tematikájához kapcsolódik.

Irod: Genthon 1951, 467.

SCHÖN FERENC (működött Pozsonyban, 1790–1820 körül)

Franz Schön bécsi festő 1785-től szerepel Pozsonyban, s a környék termékeny oltárképfestője a korszakban. Családi életének eseményeiről a Pressburger Zeitung (Csatkai 1963) és a pozsonyi Szent Márton plébánia anyakönyvei nyomán (Petrová 1970, 235) rendelkezünk adatokkal. A szlovákiai művészeti topográfiai kutatás (Supis 1968) – korábban is számon tartott vajkai (Vojka nad Dunajom) mellékoltárképei (1802), mellett többek között a nagyudvari (Velké Dvorany, 1803, a korláti (Cerová–Lieskové, 1807), garamszentkereszti (Ziar nad Hronom, 1809, vistuki (Vistuk, 1812) műveit közli. 1818-ban megfestette a Vas megyei Pápóc Szent Mihály mellékoltárát és a pozsonyszentgyörgyi piarista templom Calazanci Szent József képét. Ugyane témával utolsó ismert alkotása a magyaróvári piarista rendház kápolnájának főoltárképe 1820-ból.

Schön származásáról, tanultságáról nem rendelkezünk adatokkal. Művei alapján képzett festőnek látszik, aki figyelemmel kísérte és idővel maga is követte a korszakban lezajlott stílusváltozást. Oldott festői, későbarokk formakincsét klasszicizáló megoldásokkal cserélte föl utolsó műveiben.

136 Calazanci Szent József magyar diákokkal, 1820 33. TÁBLA

olaj, vászon, kb. 170 x 120 cm
Jelezve jobbra: – Franz Schön 1820 –
Mosonmagyaróvár, magyaróvári plébániatemplom.
Korábban a piarista kápolna főoltárképe

A fekete reverendás szent jobbjával füzetből olvasó fiút karol át, bal kezét intőn fölemeli. A jobboldalt elhelyezett kis dobogón angyal kíséretében kisdiák, lábánál nagy nyitott könyv a piarista iskola emblémájával és alapítványával.

A magyaróvári kegyesrendi gimnázium és rendház kápolnájának főoltárára 1820-ban Pozsonyból hozatták meg Schön képét. A rendalapító Calazanci ikonográfiája a barokk korban alakult ki; a szentet többnyire Máriával együtt ábrázolják, akinek az ifjúságot oltalmába ajánlja. Itt a mennybéli elem jelzésszerűvé csökkent; s a jelenet az iskolaalapítást, az oktató tevékenységet hangsúlyozza. A szent reverendájának belső redő rajza és a sárga drapériába öltözött angyal figurája barokk reminiszcenciákat hordoz, a helyszín, a három dicsfény-kör mellett érvényesülő egyenletes megvilágítás és a fiúk színes, korhű viselete által Schön kvalitásos képén a klasszicista jegyek kerültek túlsúlyba.

Irod: Csatkai 1963, 23; Genthon 1959, 204; Divald 1912, 238.

32. tábla

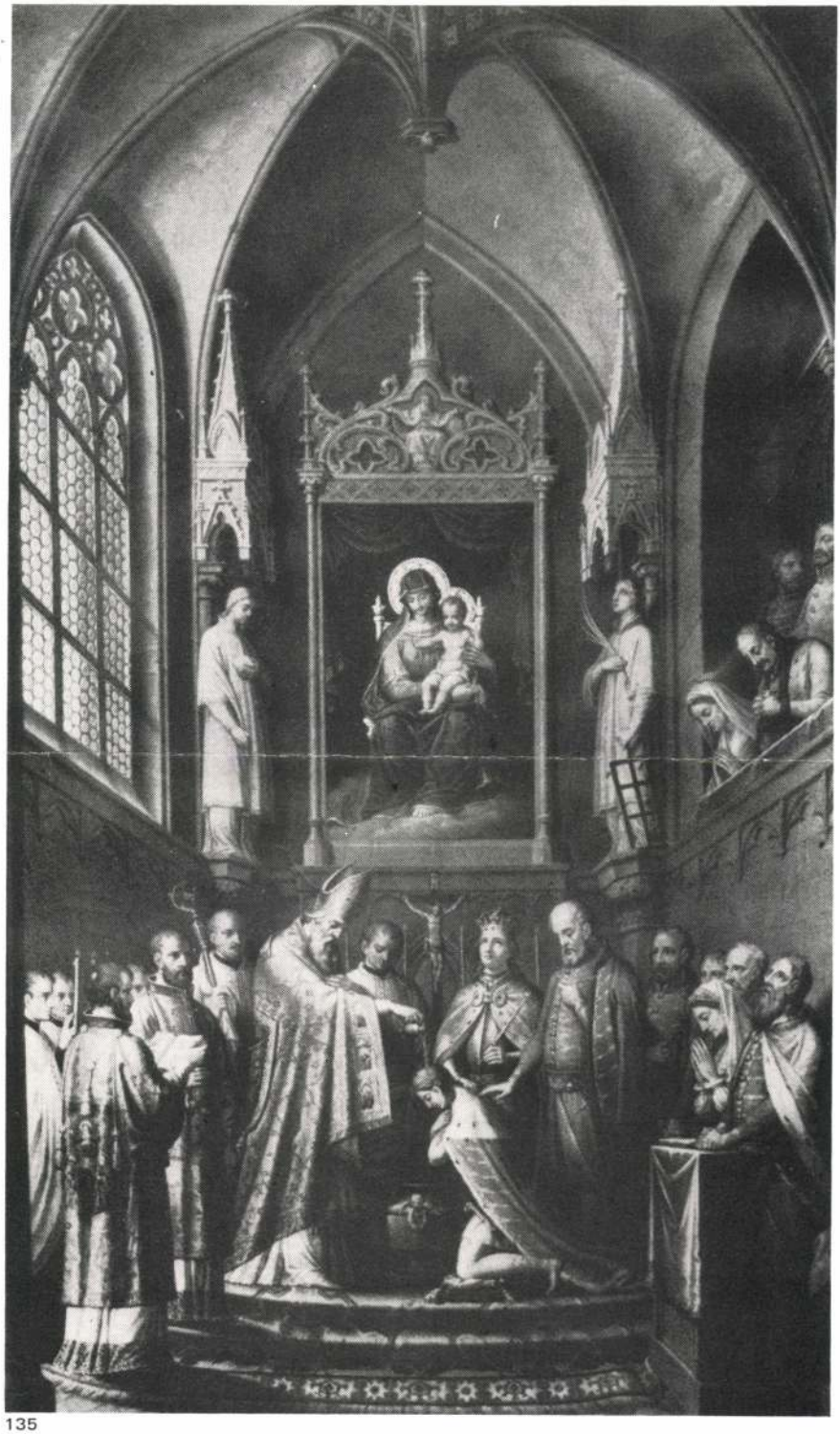

Hesz János Mihály festő- és rézmetsző

a Nemzeti Galériában megnyílt a „Karinczy korának művészete" c. kiállítás. – a XIX. sz. első negyedében szigorúan vett csak négy alkotás sorolható szellemét és stílusát tekintve a felvilágosodás késői, hullámhoz: az id. Marko „Kálvária-képe", Hesz János Mihály „Szentcsaládja" és „Vajk megkeresztelése", valamint, Melegh Gábor „Kis Madonnája" (az utóbbi a mantegnus festők legjobbjaihoz mérhető alkotás.)

Hesz János Mihály: „Szentcsalád" c. [emlitve]
„Vajk megkeresztelése" c. oltárfestmény, 1825
Balatonfüred római katolikus plébánia.
[emlitve és repr.]

Major Miklós: Karinczy korának művészete.
Budapest, 1980. 9. 25.- és 26.- old.-on

MDK

HESZ MIHÁLY

Az egri kápolna márványoltárát készitette.

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.52.

Képzőmüvészeti Alap kiadása.

MDK

Hesz Mihály, Eger

udvari dij,

1789. aranyérem

Bécsi képzőm. akad. ~~xxxxx~~ magyar ösztöndijasainak névsora. Fleischer Bécs. 99. l.

Hesz Mihály, Eger

1791. 1. dij Gundel-dij.

Bécsi képzőm. akad. magyar ösztönd. névsora.
Fleischer Béca.

loc. 1.

M.D.K.

Hesz Mihály, festő /1768-1830/

Egerben született, Bécsben tanult. Az ő müve az egri Liceum kápolnának átalakitott északi diszterminek oltárképe, melyet 1803-ban festett.

Gerő László: Eger, Bp. 1957. /Magyar Müemlékek/ 49.old.

Táblakép. „Ecce Homo." Herz Mihály.

Tud. gyűjt.

1818., XII., 113.

MDK

Hesz Mihály

Hesz Mihály képeiről /K.jegy alatt M.Kurir 1819, I. 88./ V.ö. Tudom.Gyűjtemény 1818,IV. 140-1.lap.

Akad.Ért.1913.okt.286.füzet.

1998. szept. 12.

HESZ JÁNOS Fókusz MIHÁLY

A Magyar Nemzet galériája

Egerben született 1768. szeptember 18-án Hesz János Mihály festőművész, de már fiatalon Bécsbe került. Tehetsége korán kibontakozott, tizenöt éves korában már olajjal és „al secco" festett, és rézmetszeteket is készített. Az akadémiát 1787-től látogatta, majd annak befejezése után kinevezték a katonai mérnökakadémiára a szabadkézi rajz tanárának. Élete végéig bécsi lakos maradt, Magyarországra csak egy-egy megbízás ürügyén látogatott el. Arcképeken kívül leginkább oltárképek festését vállalta, ezek a munkái a császárváros és környéke több templomában, Szamosújváron

Graboplast-tőke

Úgy tűnik, csakugyan nem rengette meg a Graboplast pénzügyi helyzetét a LaSalle-ban benn ragadt kétmilliárd forintnyi értékpapírcsomag, hiszen a társaság 1,350 milliárd forinttal megemelte 100 százalékos tulajdonú leányvállata, a Grabofloor Kft. törzstőkéjét (2,977 milliárd). A tőkejuttatással lehetővé válik a négy méter szélességű PVC-padló előállítására alkalmas gyártósor beruházásának decemberi befejezése. A Graboplast ára pénteken 39 százalékkal esett (1060 forint).

Tőzsdei n

Történetének harmadik legnagyobb esését produkálta pénteken a BÉT részvénypiaca, amikor a BUX-index 11,24 százalékkal zuhant, amely 542 pontos csökkenés (ez hatodik a pontokban mért zuhanások között).

A forgalom közepes volt, de az Egis, a Richter, a Graboplast és a Zalakerámia papírjainak kereskedését a 20 százalékos áresésük miatt egész napra felfüggesztették. Az orosz piac ismét

nber 11.)

alom	Az elmúlt 52 hét min.	max.
-	10 500	15 000
-	6000	9800
279 590	990	2280
-	450	1000
50 700	320	405
262 040	4100	8525
289 600	1550	6200
-	2150	2350
690 000	1150	5095
925 000	955	1565
488 515	2160	4595
-	420	660
-	12 000	12 500
547 800	9550	24 000
058 520	3005	8395
-	700	1130
-	4050	6000
747 030	84	177
938 000	550	4050
-	-	-
321 330	100	1680
152 000	1400	2750
199 750	1060	5320
815 900	10	195
582 520	1120	3950
-	-	-
-	500	700
865 800	8400	15 200
-	190	201

NYÍLT VÉGŰ ALAPOK

Alap	Letétkezelő
ABN AMRO Aranykosár Befekt.Al.	ABN-Amro
ABN AMRO Navigátor Alap	ABN-Amro
Alpok Nyilt végű bef. Alap	ABN-Amro
Aranyhal Befektetési Alap	ABN-Amro
Aranypolgár II.Nyíltv.RV.Bef.A	Unicbank
Aranypolgár III.Nyilt Áll.B.A.	Unicbank
Aranypolgár Nyiltv.KV.Bef.Alap	Unicbank
Aranytallér Nyilt végű Bef.Alp	Konzumbank
Bonus II.Nyilt végű Bef.Alap	MKB
Bonus Részvény Bef. Alap	MKB
Borostyán Nyílt végű Bef.Alap	Konzumbank
Budapest Bonitas Bef.Alap	MKB
Budapest I. Bef. Alap A	MKB
Budapest I. Bef. Alap AA	MKB
Budapest I. Bef. Alap C	MKB
Budapest II.Befektetési Alap C	MKB
Budapest Nemzetközi Kötv.Alap	MKB
Budapest Nemzetközi Részv.Alap	MKB
Budapest Növekedési Alap	MKB
Budapest Számlafedezeti B. Al.	Westdeutsche
CA Devizakötvény Alap	Creditanstalt
CA Kötvény alap	Creditanstalt
CA Növekedési Alap	Creditanstalt
CA Pénzpiaci Alap	Creditanstalt
CA Részvény alap	Creditanstalt
CONCORDE Fedezeti Alap	Credit Lyonna
Concorde 2000 Befekt. Alap	Credit Lyonna
Duna Tőzsdei Bef. Alap	Unicbank
Gyémánt Befektetési Alap	K & H
Holding Nyilt végű Bef. Alap	Konzumbank
[illegible]	ABN-Amro

Nagycenken, Egerben és Esztergomban láthatók. Az épülő esztergomi székesegyház főoltárához festette Vajk megkeresztelése című alkotását, amelyért akkoriban szenzációsnak mondható tiszteletdíjat, hatezer forintot fizettek. Kortársainak fantáziáját ezenkívül leginkább az izgatta, hogy a képhez szükséges vásznat egy különleges, erre a célra szerkesztett szövőszéken állították elő. Az utókor (Lyka Károly) ítélete szerint a különleges előkészületek nem álltak arányban a művészi teljesítménnyel, amit talán az is bizonyít, hogy végül másik oltárképet rendeltek. Hesz János Mihály 1820-ban a nádorhoz benyújtott egy tervezetet a Pesten felállítandó művészeti akadémia ügyében. Javaslata szerint az az állam által fenntartott épületben, alapítványi formában működhetne. Ennek vezetését örömmel vállalta volna, hiszen – mint a nádornak írja – bár Bécsben gazdag jövedelme van, mégis előtérbe helyezné azt a kitüntető feladatot, hogy a művészet terén hazájának szolgáljon. Fenti, Kovács Jánost ábrázoló arcképe a Nemzeti Galériában látható.

Nagycenk: Négy vllárkép

Széchenyi sírbolt

Ilesz Mihály

Művészet VII. évf. 1908. 131-132 l.

Esztergom: Több táblakép
Rudnay hg.-primásnál
Flesz Mihály

Művészet VII. évf. 1908. 131–132 l.

Agárd: Szent Anna ollárhép
Templom.
Hesz Mihály

Művészet VII. évf. 1908. 131-132. l.

Bécs: Táblakepek

Kunstausstellung bei St. Anna

Hess Mihály

Művészet VII. évf. 1908. 131-132. l.

Eger: Négy kép.
Püspöki papnevelő
Herz Mihály

Művészet VII. évf. 1908. 131-132. l

Esztergom: Szent István megkereszteltetése
Oltárkép. Fotemplom
Hesz Mihály

Művészet VII. évf. 1908. 131–132 l.

Herz Mihály festő. (: 1768-tól 1833 után :)

(: Herz János Mihály :)

Tud. gyűjt.
1818., III., 140.

Hesz János

I. F.: "A magyar müvészet századunkban" cimmel ir az "Irodalom" c. rovatban több magyar müvészről.
Szana Tamás könyvéből idézi: "Aki a magyar festészetet megkezdi, az egri születésü Hesz János. Tanulmányait Bécsben végezte 1794-ben Müvei: "Szent István tizenhat alakkal az egri lyceumi templomban, és Szent Anna az agárdi templomban."

A HÉT, Bp. 189o. okt. 12. I. évf.
41. sz. 237. lap.

Hesz János

Igen ismert volt a müvész, mint rézmetsző is. Legelterjedettebb müvei: "Krisztus születése" Mengs után, 1812. Ezenkivül: "A Megváltó sirbatétele" c. saját festményének másolatával készitett rézmetszete.

A HÉT. Bp. 189o. okt. 12. I. évf. 41. sz. 237. lap.

Hesz János Mihály, testő

L: Donát János

Jávor A: A kivilágosodás művészete 1007-1010

Élet és Tudomány, Bp. 1980. aug. 8. XXXV/32

Lesz János Mihály

Krosics Mihályra nagy hatással volt Lesz János Mihály egri oltárképe.

F. Ludányi Gabriella: Egy vidéki festő a XIX.sz.-ban.
MÜVÉSZET, 1979.augusztus - 16.lap.

Hesz János Mihály

egri festő festette a Szent Antal templom fővltár freskojót.

Csekc László: Dunakonyor, Budapest, 1973 1391

801

Hesz János Mihály

1808-ban festette az egri káptalani pek-
restye külső helyiségében levő olajképet.

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

4291

Hesz János Mihály

„Kovács János portréja" c. képe az Egri Képtárba került

Az Egri Képtár új szerzeményei
Dobó István Vármúzeum, 1972.

Hessz János Mihály

egyi pármazású bécsi festő alkotta az egyi szabadság tér 2. p. volt liceum kápolnájának oltárképet.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

4581

Hesz Mihály

Rudnay hercegprimás Ferenczy Istvánnak és Hesz Mihálynak éppen magyar voltuk miatt adott megbizást.

Prokopp Gyula: Mühnel Pál építész /1765-1824/.
Művtört.Ért.1972.1.sz.30-40.l.

40.l.

Herz Mihály

Bécsi piktor megbízást kap az egri székes egyház oltárának megfestésére 1803.

Voit Pál stb.: Heresmeyje műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

4141

Hesz Mihály

egri festő 1815-ben festette az egri Foglár u. 6. sz. a. szeminárium kápolnájának főoltár képét.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. köt.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

2941

Ligrist

Hepsz Mihály

feltehető alkotója a füzesabonyi rk. templom mellékoltára képeinek; olaj-vászon 1815 után.

Voit Pál szb.: Hevesmegye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972.

7511

Slepz Miklós (Mich. Slepz)

festette az egri Szabadság tér 2. p. a. volt liceum kápolnájának oltárkegét.

Voit Pál szk.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

4730

Hess Mihály

Orsz. Lev.

Contract.

Welchen Endesgefertigter mit der Hochgebohrnen, verwittibten Gräfin von Széchényi, in betreff eines nacher Iván kommenden Altar Bildes folgender=massen verabredet und geschlossen hat?

1mo Verbindet sich Unterzeichneter, oben erwähntes Altar=Bild, welches nach angegebener Maaß 12 schuh in der Höhe und 6½ in der Breite Messet /: und den Heiligen Apostel Andream, wie er von Egeas Römischen Stathal=ter zu Patros in der Provintz Achaja, wegen Ver=breitung des Christlichen Glaubens, zu dem Creutz Tode verurtheilt wird :/ vorstellet? auf gantzer Leinwand mit Öhlfarben, nach acceptirter Skitze gut und dauer=haft, nach Maaß und Reputation eines Künstlers zu verfertigen, und 2do binnen 8 Monathen, daß ist bis Ende May 823 abzuliefern? Vor den verraccordirten Preiß von Sechs Hundert Gulden Conv. Münz

100 (1148x2080x16M jpeg)

100	Bálint, Endre Angyal és ördög Ceruza, Akvarell hagyatékbol (atteszt)	29,5x21	1957

verfertigen, und 2tens binnen 8 Monathen, daß ist bis
Ende May 823 abzuliefern? Vor den verraccordirten
Preiß pr Sechs Hundert Gulden Conv: Müntz.

Dagegen verspricht ihme die Hochgebohrne Gräfin
von Széchényi, so dieses Altar Bild, nach oben
erwähnten Verheißungen entsprechen wird, diese
bewilligte und angesetzte Suma pr Sechs Hundert
Gulden Conv: M: richtig und ohne Abzug zu bezahlen.

Urkund dessen sind von diesem Contract zwey Gleich=
=lautende Exemplarien verfasset, und jeden Theil
eines unter des andern fertigung zugestellet worden.

Wienn den 25ten September 1822.

Juliana verwitwete gräfin Széchényi
gebohrne gräfin Fitchis [illegible]
823

Den 2ten Junii laut des ge=
=schlossenen Contractes
richtig mit 600 fl Con: Müntz bezahlt worden

Mich: Hess [illegible] Historien
mahler und Profess in der
k: k: Ingen: Academiae

Mich Hess [illegible] Profess

Anticipando darauf erhalten zwey Hundert Gulden 38
Conv: Müntz

Nebst diesem 50 fl Conv: M: für die Vergoldete
leisten und blindrahmen wie auch 12 fl Kl Kt einpackungskosten erhalten.

099 (1132x2072x16M jpeg)

099 Bálint, Endre
Az öröklét szendergése
Kollazs, Ceruza, Akvarell 28,5x20 1957
repr. Róman : „Bálint"
hagyatékbol (atteszt)

Szerzödés Tolnai Festetits Julianna
özvegyült Szichényi Ferencz Grófnö,
és Hess Mihály rajzolási Oktaló
közt egy, az Iványi templom Oltára
ra illesztendö Szent András képé-
nek elkészitéséröl, a Szerzödési-
ben kitüzött bérnek felvetelénül fölló
Nyugtatásokkal ellátva. Költ Dées-
ben Sept. 25kén 1822dik évben.

endetben

Ivány ad Ecclesiam

Az Erzsébet-emlékmű helye.

Immár tizenkét esztendeje, hogy nagyasszonyunk sébet királyné meghalt és fővárosunkban, amelyet ő yira szeretett és amely őt imádta, még mindig nin- n emléke. Vajjon kellő kegyelet hijján vagy az ág és főváros áldozatkészségén mulhatott volna ez? enkezőleg! A nemzet az első felhivásra közel két lió koronát adott össze egy méltó emlék költségeire ez az összeg kamataival ma már három millió körül A pénz tehát megvolt és megvan bőségesen. gy az emlék máig sem létesült, annak oka inkább hogy a nemzet oly páratlan szép, mondhatni tökés művészi emléket akar állítani kegyeletének, hogy eddigi művészi versenyek még mindig nem tudták ggyőzni arról, hogy megvan az a terv és koncepció, ely végtelen háláját és szeretetét méltóan kifejezésre athatná.

Az utolsó pályázattal, amelynek eredménye a főrendi- egyik termében most van kiállitva, az emlék kér- e végre olyan stádiumba jutott, hogy a megvalósitás st már tényleg küszöbön van. A pályázat eredmé- e olyan, hogy az első díjjal jutalmazott terv meg- ósításának további elodázása már vétekszámba menne emzet kegyeletével szemben.

a terv szerint a mai miniszterelnöki palotát le kellett volna bontani, ami az emlék kivitelét egy új miniszterelnöki palota építésével komplikálta.

Az emlék ügye ezután a második pályázat után, amely 1902 ben zajlott le, sokáig pihent. A végrehajtóbizottság elnöke és tagjainak nagy része időközben elhalt. Zavaros politikai viszonyok akadályozták meg, hogy az ügy egyhamar újra szőnyegre kerüljön. Végre két évvel ezelőtt a végrehajtó-bizottság új elnökének, Forster Gyula bárónak sikerült az időközben sokat vitatott emlék ügyét helyes mederbe terelni. Az előző években az emlék helyéül több különböző helyet jelöltek ki. Így szóba került a városligeti nagykörönd, a várbazár, a várkert rakparti része és az a hely, amely a várhegyoldalon, a Szentgyörgy-tértől a Ferenc József-kapuig elterül. Ez utóbbi helyet jelölte ki a végrehajtó-bizottság egy harmadik pályázat szinteréül, amely pályázat ezuttal tisztán arra szorítkozott, hogy az emlékmű számára egy megfelelő művészileg kiképzett térség terveztessék. Ez a harmadik pályázat járt le tavaly és ezen a pályázaton Bálint és Jámbor építőművészek tervükkel ismét elnyerték az első díjat.

A pályázat alkalmával kitünt, hogy a kijelölt telek,

vel egy eliptikus terraszt terveznek a művészek, amelyhez a kiszélesített és rendezett úgynevezett Királylépcső-út vezet fel. Maga a terrász, amely 70 méter hosszú és 40 méter széles, az Albrecht-útnál valamivel alacsonyabban fekszik és parkokkal van övezve, úgy hogy intimitása — Erzsébet királyné emlékénél elengedhetetlen feltétel — biztositva van. A terrasznak északi fokába tervezik a művészek a királyné emlékét, még pedig egy zárt kupolas épületben, oly módon, hogy az szilueth atásában a pesti rakpart bármely pontjáról látható, de egyszersmind a rendezett és séta-utakkal szabályozott várhegyoldal legnagyobb részéről szintén élvezhető lesz. Az Albrecht-út felől érkezőre pedig az út különböző fordulóiról az emlék épp oly pittoreszk hatást fogna tenni, mint a Mátyás-templom bástyái. A kedvező elhelyezéshez járul még az is, hogy az emlék arccal délfelé van elhelyezve, ami a kedvező világitást a nap minden szakára biztositja. Az emlék terraszát a Disz-térrel és a miniszterelnöki és hadtestparancsnoksági paloták előtt létesítendő vársétánynyal monumentális lépcső köti össze és igy biztositja a közlekedést a várral, amely a mai állapotában minden, csak nem méltó fővárosunkhoz. Mellékes ötlete a terve-

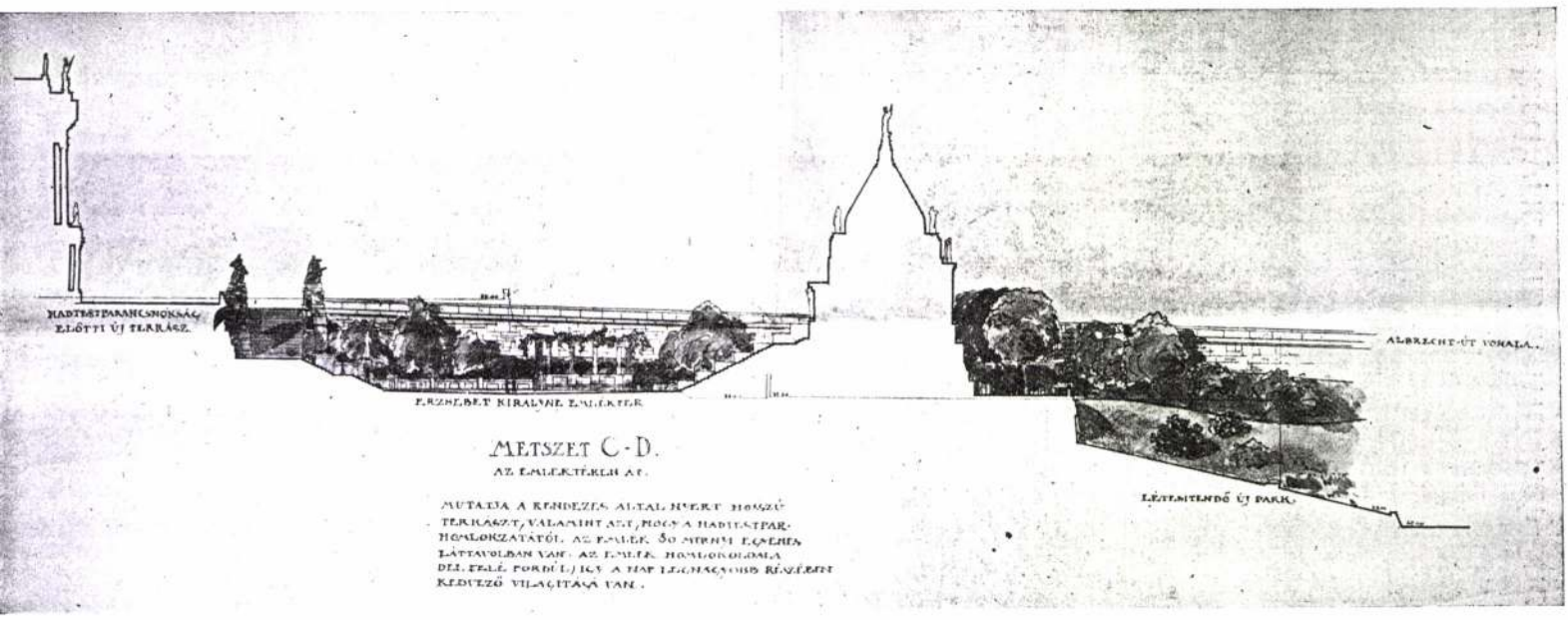

Részlet Bálint és Jámbor műépitészek pályaművéből,

melylyel az Erzsébet királyné-emlékmű helyére hirdetett pályázaton az első díjat nyerték el.

Hogy ezt az utolsó tervet megérthessük, vissza kell lantanunk a kérdés történetére.

Kevéssel a dicső királyné mártirhalála után meglult a gyűjtés országszerte egy méltó emlék létesitére. Országos bizottságot küldtek ki és az ennek kebeből alakult végrehajtó-bizottság csakhamar hirdette emlék terveire a szobrászművészi pályázatot. Az ő pályázat az emlék helyéül a Szentgyörgy-teret ölte ki. A pályázat, amelynek elbirálására a hazai etékes testületek képviselőin kívül három külföldi ághirű művészt is meghivott a végrehajtó-bizottság, gy művészi eredménynyel járt. Az első díjjal jutalzott terv, amelynek szerzői Bálint és Jámbor épitőivészek és Zala György szobrászművész voltak, az léket a Szentgyörgy-tér bástya felőli oldalára helyezte egyszersmind belevonták a terv keretébe a várhegylal rendezését is. Pályakoszorúzott tervük alapján ik ki a második emlékpályázatot, amelyen ugyane

amely a Ferenc József-kapunál rendelkezésre állott, — a hadmérnökkari épület telke — nem elegendő az emléktér monumentális kiképzésére. Ezért a tervezés keretébe éppen a Bálint és Jámborék tervében rejlett útmutatás alapján a szomszédos Lónyay-villa telke is belevonatott és az így megnagyobbított terület kiképzésére immár negyedszer irták ki a művészi tervpályázatot, amely azzal az eredménynyel végződött, hogy a biráló-bizottság, *Forster* Gyula báró elnöklésével, névszerint *Bakos* János min. tanácsos, *Benczur* Gyula, *Hausmann* Alajos tanár, *Kerösztes* István műszaki főtanácsos, M. *Kertész* Róbert műszaki tanácsos épitész, *Komor* Marcell épitész és *Róna* József és *Zala* György szobrászok, az első díjat, 6.000 koronát Bálint és Jámbor műépitészeknek, a második díjat, 5.000 koronát Hikisch Rezsőnek, a harmadikat, 4.000 koronát ifj. Kauser Józsefnek ítélte oda. Ezer-ezer koronával megvendőnek és megjutalmazandónak találta Tőry

zőknek, de a praktikum szempontjából figyelemreméltó az a kettős személy-felvonó, amelyet az újonan létesítendő vársétány közepébe helyeztek el és a mely hivatva volt a mai ósdi siklót kiküszöbölni.

Aki a kiállitott terveket áttanulmányozza, könnyen meggyőződhetik arról, hogy a pályabirák tisztüknek lelkiismeretesen és elfogulatlanul tettek eleget. Az első díjjal jutalmazott terv nemcsak legjobb társai között, — ami pedig magában véve is nagy dolog, mert több igen jeles terv van — de abszolut véve is kitünő és megvalósitása esetén városunk panorámáját gyönyörűen fogná megváltoztatni, illetőleg kiegészíteni. Végtelen egyszerű, átlátszó és logikus e terv, ami rendkivüli előnye és mégis minden részletében szellemes művészi alkotás. Nem lelketlen kőtömegek, hanem meglepő tájképi intimitások, amelyekhez az építészeti részletek szerényen, de művészi eredetiséggel és egyéniséggel simulnak.

Hess Károly

1841 pesti kiült.

Egy magyar mén ló

feje, olajf.

Angol teliver ló, olajf.

Hess Bécsből időnként

berándult Pestre s az uradal-

makon a lóábrázolatokat

ügyesen festette. Ujházy Ferenc

jegyzete.

L 1841.

Liguria K. 203

Hess Károly

Az 1841. pesti festő mukiállitason a kövolajt.
1. Magyar mérlő feje.

Pesti mukiállitás. Honmuvás. 1841.
403. l.

Hess Károly.

Univerzet 1914. 380

Ipolyi Arnold: Beszterczebánya művelődéstörténeti vázlata VIII. 32.

Hess Keresztély

MAGYAR MŰVÉSZET
1931. 55.

Hesz Lajos

Hesz Lajos építész, építőmester,
I. Attila-u. 83.
360-321
Nemzeti Sportcsarnok építkezése,
XIV. Aréna-út 3.
496-105

Budapest, 1940. szept.

FRANZ HESSZ, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 177.- Herr Franz Hessz
Felvétel ideje: 1799. 9. Sept.
Hová vették fel: Adoni,/Adony/. 157.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi Festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

M. D. K.

HESS Mátyás arany- és ezüstműves

Pesti mester XIX. sz.

Mihalek Sándor: Szentpéteri J.... Bp. 1854.

137. l.

Fless Mátyás

otvs

1822. Pest.

Vojd. 175. l

~~Brescia IV. 104.~~

Hess Mátyás
pesti ötvös

l.
Mihalek: Szentpéteri
137. l

Hess diatyás

6 kötés

Pest 1810 - 1827.

Horváth Szentjátsi

253. C.

M.D.K.

Hesz Mátyás, lakatosm.
-----Pesten dolgozott. Szül. Pesten. Róm.k. nőtlen. Pesten polgárjogot nyert, 1840. II. 3. 247.o.

Temesváry Ferenc: Lakatosipari érdekességek a Magyar Nemzeti Múzeum gyüjteményében. 237.o.

Folia Archaeologica. XVII. 1965. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Hess Mayer, szabómester

1872-ben a soproni naptárban szerepel a sztrájk idején. 34.old

László Ernő: A soproni szabólegények sztrájkja 1872-ben. 29.old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XIII. 1959. Sopron

Gutkeled nemzets
címerét a Korvin-
századbeli címer
jobb mezőjében
fogó medve, a b
Egykori birtokosa

Ha a Korvin-
az épületek sorá
juk kiemelkedni.
kolostoruk .Ez az
torát és rokokó
század elején épí
alkotás, de érdek
régi nyomtatvány
könyvtár legérték
Pomerii fratris Pe
Nasonis 1552-ből.

Pápa a Duná
tani főiskolája, 2
kolája, 1 földmův
ezeket az intézet

A Kisalföld p
nyugati nyúlványai mint az amfiteatrum emeletsorai, fokozódó lépcsőzetes

Győr. A városháza.

Hess, Peter von (1792-1871)

„Galyelenet" Gouache 24x34

J. l. j. P. von Hess 1813. Védett

becsült ár: 6000 Ft

BÁV 39.Képaukció katalógus 1976 május

Hess, Peter von (1792-1871)

„Városkom" Gouache 23,6 x 34,3 cm

J. l. j. P. von Hess 1813 Védett

Kikiáltási ár: 6000 ft.

BÁV 39. Képaukció katalógus 1976 május

Ø

Hess P.

festō

l.

Kremszeplit

179. l.

Viselet:

Balatoni szolga és szolgál

Egy ~~xx~~ széles karimájú
inget és sarkantyús cszein
a leeresztett hajú leányr
kendőt, ingvállat bő uj
czipőt csokorral hord. A
Felírata a kép alatt ke

„Egy Szolga és eg
leány a' Balats

és: „Ein Knecht u.
am Plattensee

s legalól jobbra: „37."

Reikarc

L

Hess. Wolff

ágyúöntő

1530

l.

Hadtört. Közl.

1941. 13. l.

Hesse, Carl

bécsi orgonaépítő

1869-ben készítette

a berettyóújfalui ev. templom

2 manuálos, 25 regis-

teres 1290 sippal ellá-

tott orgonáját

Salzer

646-l.

Hesse Károly

hangszerkészítő

lázd

kiáll. erén

Közlezrkiáll:

1271 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 486418

Hesse Károly

harmonium-Eszitő

Bp

l.

Ezredévesi áll.

I. B. 25. l.

zet története. II. (MARCZALI HENRIK). Budapest, 1896. 632. l. — Több Árpádkori pecsét képét közli KNAUZ, Monum. Eccl. Strigon. id. m.

285 RÉTHY LÁSZLÓ: Corpus Numorum Hungariae. I. Budapest, 1899. — *u. a.:* Érmeink. *Magyarország Történeti Emlékei.*

M.D.K.

Hessel G.

220. Mária Terézia királynő arcképe, /Maytens utáni másolat. Olajf. 236 x 158, vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 25. l.

Hessen-Philipps-
thali Ferdinand
herceg
festō

l. Varjú 1929
76. l.

104.656 25			
18.900			
749092 65	150.000	142056 40	195.000
		150000	150000

Hessen-Philippsthal

(itt eg „l"-el) Ferdinand

Ez a helyes!

Hajtóvadászat Monostorpályi határában, vizf. M. Nemzeti Muzeum

Répr.

Domanovszky Sándor

Magyar művelődéstört. V. k. Bp. é. n. 252. l

Betyárhalálkozó a hortobágyi csárdánál. vizf. Nemz. Muz. Repr. u. o. 269. l. 671. l.

Hessen-Phillippsthal

Ferdinand herceg

a hessen nagyhercegi ház idősebb ágából

Paraszsok futtatása a pesti

gyepen. Fenti vízfestmenyt

1820-30. között. A M. Nemzeti

Muzeum tulajdona.

Repr.

Domanovszky Sándor

Magyar művelődéstört.

V. k. Bp. é. n. 187, 668. l.

Fenti ausztriai szolgálatban álló

huszártiszt korában 1820-30 között

hosszabb időt töltött Magyarorszá-

gon. Tehetséges műkedvelő festő

volt, benyomásait albumokban örökí-

tette meg. Ezeket (nyolt) egy nemzet könyvke-

reskedő megszerezvén, feldarabolva

adta el. Nehányat a Nemzeti Muzeum

szerzett meg.

Hessen-Philipsthal

Ferdinand herceg

festő

1820–30.

l.

Hömtizén

22. l.

23. l.

ja, hogy *érzi is?*... Mindezek a problémák
k a lelkében dúló válságot súlyosbbították.
rgiában két évig tartózkodott. Életének sora
fordult, hogy szomorúan és leverten vissza
ett térnie Angliába. „Szülőföldemet azért hagy-
el, hogy az indiánokkal a keresztyénséget kö-
em. De mit kellett nekem magamnak megtanul-
ı ezen idő alatt? Azt, ami felől egyébként nem
am kétségben: én, aki a mások megtérítésén
gozom, saját magam nem vagyok megtérve,
n dicsősége nélkül szűkölködő bűnös és a harag
vagyok... Az én vallásom egy nyugodt, tiszta
ri napra is alig elég; jól *tudok ugyan prédikálni,*
ıa a halál a szemembe néz: egészen meg vagyok
arodva! Ki fog megtéríteni, hitetlen gonosz
emtől ki fog megszabadítani engem?"
Fentebb említettük, hogy a fia üdvössége miatt
ódó édesanya milyen sokat imádkozott... A fiú
dságában az eddig megtett utat láthatjuk. A lélek
ıdalma megszületett, majd növekedett; az ox-
i és az amerikai próbálkozások hajótörést szen-
ek, a láthatáron semmi segítség nem mutatkozott.
en a zavarban a hitvallások, a sákramentumok,
jócselekedetek mind nem voltak egyebek,
t a szívhatártalan szenvedései által ide-oda do-
szalmaszálak; a szív a halálát érezte, pedig
akart! Londonban egy másik morva: Boehler
r némi támpontot nyujtott neki, amikor azt
dotta: „adjon túl a filozófián; magának a Jézus
ztusban való *hit* hiányzik; ezt a hitet pedig két
l lehet felismerni: egyik a személyes bűnbocsá-
ól eredő *békesség*, a másik a mindennapi élet-
a bűn felett diadalmaskodó *erő*"... „Mivel
m nincs hitem — kérdé Wesley — nem kell-e

Hessen-Philipp-
sthal Ferdinand

l.

Hómtizen

43.1.

Ferenc főispán, vitéz Résöy-Uhlarik Béla főispán, vitéz Dr. Nadányi János alispán, Dr. Alexander Imre alispán, Dr. Kölcsey Sándor polgármester, Dr. Pálffy József polgármester, M. Kir. Rendőrség Vidéki Főkapitánysága, Gebhardt Domonkos, m. kir. kormányfőtanácsos, a Gazdák Biztosító Szövetkezete igazgatója, Téglási Református Egyházközség, Szabó Imre budapesti esperes, Nagykárolyi egyház-

yermekek gyónása.

Közoktatásügyi Miniszter Úrhoz.

az iskolai törvénynek és pedagógiai követelménynek, hogy a gyermekek saját hitük templomában mindenkor részt vegyenek a vasárnapi és ünnepi istentiszteleteken. A róm. kath. vallású gyermekektől igazolást kért arról, hogy megjelentek a mároki templomban. Természetes, hogy a rossz idő, járhatatlan út, nagy távolság miatt e követelményeknek nem mindig tudtak eleget tenni a gyermekek — amit mentségül és igazolásul mindig kénytelen volt elfogadni a tanító —, de megtörtént az is, hogy a róm. kath. vallású növendékek szüleikkel együtt a helybeli református templomban tartott istentiszteleten vettek részt. Ezt azonban nem követelte a református tanító soha, de egészen természetes, hogy nem is tiltakozott ellene, mint ahogy nem tiltakozott az ellen, hogy két-három zsidó növendéke rendszeresen együtt ment templomba többi iskolatársaival. Isten pedig bizonyára a legszebbnek találta ezt...

Mindezt felelősségem teljes tudatában el kellett mondanom, hogy világos és megfelelő háttere legyen annak a levélnek, amit itt szószerint közlök s Nagyméltóságodnak nagybecsű figyelmébe ajánlok a jubileumi év kellős-közepén: „79—1938. szám. Tekintetes Ref. El. Isk. Igazgatósága, Fejércse. Tisztelettel értesítem, hogy Molnár Jolán II. oszt. tanuló a mai napon Márokban volt istentiszteleten. Egyben nagy megdöbbenéssel értesültem arról, hogy Fejércsén

Ferdinand Hessen-Phillippsthal hg.

vizfestménye: „Mulató betyárok." 53. sz. reprodukció.

Rózsa György és Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével. Budapest, 1973. 575 l.

M. D. K.

HESSEN (HESS) Keresztély szobrász
(1702(?) – 1750)

1733-1734. Székesfehérvár, szőlőhegyi
Szt. Donát-kápolna, faoltárán Ambrus
és Ágoston

1742. Székesfehérvár, Sebestyén-templom,
Sebestyén, Rókus, Rozália, Xav. Ferenc kő-
szobrai

1743. Ugyanannak főoltára Mihics Antal
asztalossal

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 213. 242. l II. 265. l.

Hesshaimer Lajos

XIV. Terem

238. Józsa Károly. Férfifej. Fametszet. Eladó.
239. Pravotinszky Lajos. Lovranai halászbárka. Aquatinta. Eladó.
240. Székely Árpád. Felgyógyi részlet. Krétarajz. Eladó.
241. Rónay Kazimir. Lachiesa S. Marco. Aquatinta.
242. Rónay Kazimir. Délutáni napsütés. Aquatinta.
243. Székely Árpád. Parasztudvar. Kevéssé színezett krétarajz. Eladó.
244. ~~Hesshaimer Lajos~~. Mohamedán paraszt. Eredeti rézkarc. Eladó.
245. ~~Hesshaimer Lajos~~. Carsiai vásári jelenet. Eredeti rézkarc. Eladó.
246. ~~Hesshaimer Lajos~~. Boszniai vásári bódék. Eredeti rézkarc. Eladó.
247. Senyei (Schön) József. Magyar építőművészet. Softground. Eladó.
248. ~~Hesshaimer Lajos~~. Boszniai sikátor. Eredeti rézkarc. Eladó.
249. ~~Hesshaimer Lajos~~. Öreg mohamedán. Eredeti rézkarc. Eladó.

KMTársl 1912. márc. Kiáll.

Józsa Károly

250. Senyei (Schön) József. Az én múzsám. Rézkarc. Eladó.

251. Senyei (Schön) József. Macskás nő. Rézkarc. Eladó.

252. ~~Hesshaimer Lajos~~. Török péküzlet. Esti hangulat. Eredeti rézkarc. Eladó.

253. Senyei (Schön) József. Hajóvontatás. Rézkarc. Eladó.

254. ~~Angyal Géza~~. Körmöcbányai udvar. Rézkarc. Eladó.

255. ~~Angyal Géza~~. Timárműhely. Rézkarc. Eladó.

256. ~~Angyal Géza~~. Udvar Körmöcbányán. Rézkarc. Eladó.

257. ~~Angyal Géza~~. Körmöci kanális. Rézkarc. Eladó.

258. ~~Angyal Géza~~. Koldus. Rézkarc. Eladó.

259. ~~Angyal Géza~~. Udvar Körmöcbányán. Rézkarc. Eladó.

260. Pravotinszky Lajos. Alkony a Dunán. Szénrajz. Eladó.

261. Pravotinszky Lajos. Nyirfák. Színes aquatinta. Eladó.

262. Pravotinszky Lajos. Bárányfelhők. Szénrajz. Eladó.

263. ~~Bottka Miklós~~. Malom. Karc.

264. ~~Berón Gyula~~. Arckép. Rézkarc. Eladó.

265. Kron Jenő. Diósgyőri vasgyárból. Rézmaratás. Eladó.

MDK

H essler Vencel kőmives

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

MDK

Hesshaimer Lajos, grafikus

244. Mohamedán parant, ered. rézkarc
245. Carsiai vásári jelenet, " "
246. Bosniai vásári bódék, " "
248. Bosniai sikátos, " "
249. Öreg mohamedán, " "
252. Török pékűzlet, " "

KM Társ. 1912. III. kiáll. – Kat. 57, 58. l.

MDK

Hesshaimer Lajos

Roth V.: Szász művészet Erdélyben. A Mügyüjtő. 1930. 3. sz. 80.l.

Hesshaimer Lajos MDK

Mohamedán paraszt. repr.

Négyes Kiállitás a Mücsarnokban.
Vasárnapi Ujság 1912. 209-211.o.

Hesshaimer Lajos

MDK

Török sikátor, rézkarc

Műcsarnok, 1912. Tav. kiáll.

Hesshaimer Lajos MDK

Sarajevo rézkarc
A Mangálnál, rézkarc
Török kávéház, rézkarc

Mücsarnok 1912. Tav. kiáll.

MDK

Hesshaimer Lajos

"Ruhavásár Bitoliban" c.kép repr.575.l.

Vasárnapi Ujság, 1918. 65.évf. 41.sz. 575.l.

Hesshaimer Lajos,festőm. MD K

Ruhavásár Bitoliban. Repr. 575.1.

A N szabadi szalon kiállításából.
Vas.Ujs. 1918. 65.évf. 41.sz. 575.1.

MDK

Hesshaimer Lajos

A Mangálnál. Rézk.

Török kávéház. Rézk.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. kat. 72.l.

MDK

Hesshaimer Lajos

Sarajevo. Török városrész. Rézk.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. kat. 72.l.

MDK

Hesshaimer Lajos

Török sikátor. Rézk.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. kat. 71.l.

MDK

Hesshaimer Lajos, gráf.

Mohamedán paraszt.	Eredeti rézkarc.
Carsiai vásári jelenet.	" "
Boszniai vásári bódék.	" "

Mücs. OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat. kiáll.
és
Akv. - és Paszt. festők Egyes. és Graf. Egyes. -nek kollekcióiból rendezett kiáll. 1912, márc. Kat. 57.l.

Hesshaimer Lajos ~~festőművész~~
84-esek a lövészárokban a Nida mellett, rézk.
Mindnyájan magukra vették a keresztet, rézk.
Hel a gázló? rézk. [?] [Hol?]
Cyprusmoschee, rézk.
Fény az erdőben, rézk.
Sajtóhadiszállás második mükiállitása
Nemzeti Szalon, 1917. február

A Bertinelli-gyűjteményből.
—ó: Az esztergomi Hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 676. l. — Maszlaghy II., 47—48. szám. — Gerevich PA, 233. l. (Scarsellino.)

SCHIAVONE, ANDREA (velencei festő, 1522—1563 körül)

Krisztus Pilátus előtt

Vászon, olaj, 124×200 cm.
Közeli változata a párisi Louvreban.
Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 3. lap. (Schiavone.) — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 238. l. (Schiavone.) — Lepold—Lippay 55. l.

SCHIAVONE, GREGORIO (páduai festő, működött 1440—1470 között)

Madonna angyalokkal, Sz Ferenccel és Sienai Sz Bernardinnal.
Fa, tempera, 47×34 cm.
A Bertinelli-gyűjteményből.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 677. l. — Maszlaghy II., 86. szám. — Lepold—Lippay 55. l.

SIENAI FESTŐ, XIV. század

Triptichon. Középen: *Madonna Jézussal és két szent nővel.* Szárnyakon felül: *Angyali üdvözlet,* alattuk baloldalt: *Remete Sz Antal és Sz Lőrinc,* jobbról: *Sz Pál és Assisi Sz Ferenc.* Alul: *Ave Maria Gratia Plena.*

Hesshaimer Lajos

A Sajtóhadiszállás müvészeinek kiállitásáról és az ott bemutatott müvekre vonatkozó kritikáról ad képet a lap "Kultura" c. rovata.

Hesshaimer Lajos: "most is olyan gondosan rajzol és készíti karcait, mint azelőtt"

A szobrászok közül:

Sidló Ferenc, Kisfaludi Stróbl Zsigmond kiváló szoborportrékkal szerepel.

Horvai János siremlékeket mutat be a tárlaton. A "Kultura" rovatában felsorolt valamennyi müvésznév Vaszary János nevénél található.

Élet, Bp. 1917. febr. 11. IX.évf. 6. sz.148. lap.

HESSHAIMER Lajos

TATARU, Marius: Art et histoire: étapes de développement dans la culture visuelle de la Transylvanie du XIXe siecle. - Revue Roumaine d'Histoire de l'Art

1. XVII, 1980
2. XVIII, 1981 95.

HESSHAIMER, Ludwig festő (1872-1956)

MYSS, Walter: Kunst in Siebenbürgen.
Innsbruck : Wort und Welt Verl., 1991
269.p. életrajz és ill.

MDK

Hesshaimer Lajos, graf.

Boszniai sikátor.	Eredeti rézkarc.	
Öreg mohamedán.	" "	
Török péküzlet. Esti hangulat.	" "	58.1.

Mücs._OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv. - és Paszt. festök Egyes. és Graf. Egyes. -nek kollekcióiból reniezett kiáll. 1912,márc. Kat. 57.
és 58 1.

MDK

Hesshaimer Lajos

Kis római híd Mostarban. Rézkarc.
Boszniai pékbódé. "
Sirocco. "
Akttanulmány. "

Műcsarnok, 1912. tav.kiall. 69.l.

MDK

Hesshaimer Lajos

Boszniai sikátor, rézkarc

Öreg mohamedán, rézkarc

Miscarnok 1912.Hegedüs L.Tull O.Akvarell és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai.

Hesshaimer Lajos MDK

Török péküzlet. Esti hangulat,rézkarc

Műcsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai.

Hesshaimer Lajos MDK

Török sikátor, rézkarc

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Hesshaimer Lajos

MDK

Sarajevo, rézkarc

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállítás

Hesshaimer Lajos

MDK

A Mangálnál, rézkarc

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Hesshaimer Lajos MDK

Török kávéház, rézkarc

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Hesshaimer Lajos

MDK

Boszniai pékbódé, rézkarc

Sirocco, rézkarc

Micsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Hesshaimer Lajos MDK

Mohamedán paraszt, rézkarc

Carsai vásári jelenet, rézkarc

Boszniai vásári bódék, rézkarc

Műcsarnok 1912.Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai.

Hesshaimer Lajos

MDK

Kis római híd Mostárban, rézkarc

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

szövarch 20.-168.lap

Hesshaimer Lajos.

A Nemzeti Szalon kiállitást rendezett müveiből 1918-ban.

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat

MDK

Hesshaimer Ludwig cs.k.kapitány,festő

A hadifestők intézményének megalakulásával/1915/ megnövekedett a hadseregek kiséretében beosztott művészek száma. Egyik csoportvezetőjük Hesshaimer százados volt.

Irod.: Bevezető rész a csász.kir. Sajtóhadiszállás budapesti kiállításához.

Nemzeti Szalon. Sajtóhadiszállás műkiállitása. 1916.jan.

Hessheim Lajos

MDK

Akttanulmány, rézkarc

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállítás

M.D.K.

Hesshaimer Ludwig /1872-

903. Huszárőrjárat a San folyón. Rézkarc.
Elveszett. /Fővárosi Képt./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
63. l.
MÚMOK. Bp. 1952.

Hesshaimer Ludwig
Udine 1917, rajz
Zsolna, rézk.

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
29 l.

Hesshaimer Rudolf

Ceruza és szines rajzaiban tulságosan aprólé-
kosnak, de ugyanakkor "csodálatosan biztos
technikáju" müvésznek tartja K.E.: "A Nemzeti
Szalon csoportkiállitása" c. kritikájában a
tárlaton szereplő müveit birálva.

A HÉT. Bp. 1918. okt. 6.
XXIX. évf. 40. sz. 622-623. lap.

Hesshaimer, Ludwig

Unser Mitglied Ludwig Hesshaimer k. u. k. Hauptmann in Sarajevo, könnte fast zu unseren Landsleuten gezählt werden. Er schuf eine sehr geschickt ausgeführte Serie, die er mit solch starker Phantasie erfand, dass sie einem jeden Berufskünstler zur Ehre gereichen würde. Wir veröffentlichen auch von ihm ein schönes Blatt.

A Gyüjtő 1914.
3-4. sz. 108. l.
(Neue ungarische
Ex libris)

Hesshaimer, Ludwig

A Gyűjtő 1914. 3-4. sz.
109. l.

LUDWIG HESSHAIMER: Exlibris.

péntéken este 6 óráig Egyesületünk irodájában ⟨VIII., Üllői-ut 14. Telefon 152-32⟩. A jelentkezéssel egyidejüleg kérjük a 20 K részvételi díj megfizetését. A kirándulásra magára vonatkozólag: találkozás és indulás a Szent-György-Czéh helyiségeiből ⟨VIII. k., Üllői-ut 14.⟩ május 24-én délután $^3/_4$3-kor; visszaérkezés Budapestre körülbelül 6 órakor. Amennyiben 4—5 tagból álló társaság együttes részvételre jelentkezik, ezek számára az Egyesület külön küld kocsit az általuk megjelölt cimre. Az autók Budapestre vissza mindenkit hazavisznek. Az autotulajdonosokat kérjük, vegyenek minél számosabban részt a kiránduláson. Magánautókkal, vagy a mondott időben az Egyesület helyisége előtt, vagy magán Zsámbékon a plébánián találkozunk. Reméljük, tagtársaink nagy számban vesznek részt e kirándulásunkon, amely előreláthatólag éppoly tanulságos, élvezetes és kedves lesz, mint két év előtti esztergomi kirándulásunk. Ez alkalommal egyszersmind kérdést intézünk, ne ismételjük-e meg valamelyik ünnepnapon esztergomi kirándulásunkat?

HESSHAIMER *Lajos*, grafikus, Brassó 1872 márc. 10. Budapesten tanult, azután katonai iskolákban (St. Pölten, Kassa, Pozsony stb.) tanított. A világháborúban hadifestő volt, azután Bécsben telepedett le. Mint grafikus autodidakta. Főleg rézkarcaival aratott sikereket. 1916. és 1918. kollektív kiállítása volt a Nemz. Szalónban.

E g I 457 l

Ostromszek, XVI. és XVII. századbeli

III. 221.

Hessheimer Lajos

szamos grafikája
az alábbi muzeum-
ban

Mitteilungen aus
dem Baron Bruken-
thalischen Museum
IX/X. 1944. 118. l.

Hesshaimer Sajos

feste Beisben

irod.

Roth Viktor dr.

Szász univerzet Erdelyben

A Mugyűjtő 1930. 80 l

Csepelszigeti Duna Egyesület, Ráckeve

Nagymélt.
Méltóságos
Nagyságos Müemlékek Orsz.Bizottsága
BUDAPEST.

IX.,Hógyes Endre-u.10.

Hesshaimer
Ludvig

Neuveti Kalon

1916-jan

L. Thieme

Becker

Brukenthal Sammlung

Mit. Brassó 1872 máre
Budapesten tanult 10.
szintén
katonai isko-
lákban (St. Pöl-
ten, Kassa, Po-
zsony) tanitott.
A nabombán hadifestő volt.
A világhoszú atom
Bécsben telepedett le
mint grafikus auto-
didakta ~~Kiállítás~~
Főleg rézkarcai-
val uratott sikereket
1916. és 918. koll. Tiuli.
volt. Neuveti Kalon

.....választó kerület. **.....szavazókör.**

....., lakhelye (telepe): ..... ker. ..... utca ..... szám.

| A választói jogosultság alapja* | | |

Hesshaimer Lajos: Mohamedán paraszt.

S KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

Vas. Nyj. 1912. 211 l.

aludni!

— Mit? — kiáltott a tábornok, egészen megzavarodva — soha többet nem aludni? Keljen csak fel, keljen csak fel, jöjjön csak! Én fogok magán segíteni! Én azonban önt nem értem! Ugyan miért is nem aludna többet? De most, kedves jó asszonykám, keljen csak fel.

— Nem, nem! Én addig fel nem kelek, tábornok úr, míg nekem meg nem igérte, hogy rajtam segíteni fog.

— Igen, igen, ezt megigérem, ezt megigérem önnek!

Erre felugrott. Szemei ragyogtak. A tábornoknak erőltetnie kellett, hogy egy székre leüljön, aztán így szólt hozzá:

— Most először is arra kérem, tudassa velem, mi hozta ki annyira a sodrából. Kvicala csak nem halt meg?

— Meghalt!? — kiáltá rémülve s szemeit borzalom tölté el.

— Az égre! Hisz én nem mondom, hogy meghalt, — folytatá a tábornok — én csak azt kérdezem, hogy bajban van-e vagy baleset érte-e őt?

— Egy harmonika!

— Egy har-monika! — kiáltott fel a tábornok és székére hanyatlott vissza.

Aztán rövid szünet állott be, mialatt a tábornok csak azt az egy szót mormogta maga elé:

— Har-monika!

És most Fatme hosszasan kezdett magyarázni; a tábornok csak felét értette meg, de végre mégis annyira jutott, hogy a helyzetet áttekintette, azután igy szólt:

— Legkedvesebb, legjobb asszonyom, én biztosítom önt, az egész csak félreértésen alapszik. De most kezdjük az egészet elölről s az első az lesz, hogy egy pohárka bort iszunk.

Az asztalon álló boroskancsóból két pohárba öntött.

— Hm! Őszintén megvallva, ezen történet után szükségem van egy kis erősítőre és magának nagyságos asszonyom, a dupla adag sem fog megártani. Azután, mint jó pajtások, nyugodtan meggondoljuk a dolgot!

Mialatt Fatme kóstolgatott poharából, ő fené-

— Úgy? Az vagyok?

— És mert . . . mert a m
egy olv szép beszédet mond

— Úgy, tehát tetszett öni

— Oh, igen, gyönyörű vo
det még szóról-szóra kivülr

— Mit nem mond! Ez tö
tam volna!

Ez önérzetének igen hize

— Igen, én önt, tábornol
igen megszerettem és neker
e világon. Apám . . .

— Az ön apja . . . az eg
őt igen szívelhettem.

— Ismeri tábornok úr az

— Na épen egy kicsit,
keveset! — sietett hozzáten

— Egy sajátságos, nyom
be. Ezután Fatme félénken

— Ez volt az ok, a miér

— Tehát mint egy apáho
Kedves, kicsi asszony, ez d

És felugrott s megszoríto

— Igen, igen, ez derék v
is fogja megbánni. Én m
tenni, mi csak tőlem kitelik
gessem. Hát van-e még va
meséjén kívül, a mi a szívé

A felelet nem jött mindjá
megszólalt:

— Igen, még valami!

— Úgy, úgy. Ezt úgy is
tudtam volna elképzelni, ho
nika miatt haragudott meg
fordult elő még?

— Boszankodott azért, h
lint és Nagasakit nem ösm

— Nagasaki? Ki az a
ismerem.

— De én ismerem Naga
és kereskedelmi város Kius
hétezernégyszáztizenhat la

— Ez őrület, Kiu-, hogy
Hiszen maga valódi profes

Most rövid magyaráza

Hesshammer Sajós

Vörös ördög a figyelő-
helyen c. rajza repr.
Vas. Ujs. 1916. 37. l.

La S. V. è invitata a partecipare

all'ASSEMBLEA GENERALE

della

SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

MATTIA CORVINO

che avrà luogo il 24 giugno p. v. alle ore 18
nella sala d'onore del Museo di Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—35)

Il presidente
Tiberio Gerevich

Hesshaimer Lajos

Hesshaimer Lajos: Ruhavásár Bitoliban.

A NEMZETI SZALON

elme egyenes arányban
urális fejlődésével, a mi
helyes és hasznos élet
nek egyre általánosabb
Egy ország legtermészete-
onalak, a melyek az élet
boldogulásnak legtöbb
az embertömeg, a mely
belül helyezkedik, össze-
kapcsolat nem is fűzi
egében. Összetartozik a
özössége által. És ez a
ozás annál világosabban
l több vonzó érték tud
ből világosan következik,
erejének leghitelesebb
, a melyet a szervezete

ak területhódító pro-
folyamán soha se volt
ke gondolata minékünk
ődés, ez ennek az
átérzése. A magyar
gkapta a maga anyagi
n a területen, a melyre
eoria, a mely az ele-
atkozva tudná megtá-

látszott lenni minden magasabb művelségnek. Csak ritkán találkoztunk vele, a midőn néhanéha körüljárt a táborban s ekkor is elkerültük őt, nehogy parancsának — mely szerint minden tiszt frontot állva köteles őt üdvözölni — eleget kelljen tenni. Néha megjelent a gázszifizetésen; ilyenkor őrség vette körül, mely állandóan bennünket figyelt, nehogy valami merényletet kövessünk el személye ellen.

Soha nem hallottam, hogy valakivel közülünk valaha szót váltott volna; igaz ugyan, hogy az oroszon kívül más nyelven nem beszélt, de nem is volt észrevehető rajta, hogy sorsunk csak kissé is érdekelhetné őt. Soha nem látszott tudatára ébredni annak, hogy a világháború nyomában minő furcsa, kirívó helyzetek és körülmények keletkeztek. Ime, itt a távol Szibériának egyik nyomorúságos városkájában összezárva, összezsúfolva éldegél napról-napra egy sereg intelligens ember a művelt Nyugatról: katonák, hivatalnokok, tanárok, ügyvédek, bírók, művészek és írók: mindmegannyi szellemi irányzat képviselői. Annak, a ki csak némi fogékonysággal bír az emberi szellem bármi-nemű megnyilvánulása iránt, minő kivételes alkalma nyílik — ha mindjárt a katonai uralom szabta formák közt is — hogy érdeklődéssel

Hesshaimer Lajos

Sarajevo
festő

l. Mücsarnok

1912. márc.

1912 tavaszi kiáll.

II

8.

Pécsi püspöki múzeum

Erkezett 1905 febr. 1.

94/1905 sz. Hivatalból

A főfség hatáskörébe 1905 évben tartozó tud. közgyűjtemények jegyzéke megküldetik az orsz. főf. ség összes tagjainak. (Szétosztás. 1905 II. 6.)

Hesshaimer
Lajos

Koll. Gratt
Nemzeti Szalon

1918 okt.

Buda II. 74, 75, 76, 77, 88, 102, 107,
111,

18.

1904 T. 18 Pécs város polgármesterének: Átirat a Zsolnay-szoba bútorozási költségei fedezése és a szekrények tervezeténél szükséges módosítások tárgyában (685/1903)

Hesshaimer Ludwig

Muncsarnok
1918. sajtohadi szállas kiall.
Udine 1917. rajz
Zsolna, rézkarc
A 84-ik egred harcaibol,
körajz.
A gőzi csatatér, körajz
Szt Péter Görz mellett,
ceruzarajz
Nagybicse, rézkarc

Sajó A.: A császár kenyérén

V. 79.

Hesshaimer

Harados volt 1915.
a hadifestők egyik
csoportvezetője lett.

állítólag
osztrák
de még bekeben
direkt magyar
hallitaskor
is szerepelt

Sümeg VI. 227

Hesshaimer Ludwig

cs. kir kapitány.
Egy tudom magyar születésű
osztrák állampolgár.
1916-jan. tájtehadi szállás
kiáll. N-szalon.
kollektív-Exalt.
Kiállított műveimek egy része
Friggyes főhercegy tulajdona.

Veszprémvármegyei múzeum
működése 1915-ben X. 160, 161

Hesshaimer Ludwig.

173 Űteg a rózsák között. Ütközet a Kurowicénél 1915 jun. 28-án, szin. tollrajz — 1000.—
174 A „Kaiserjägerhügel". A Gorlice-Tarnow áttörési helye 915 május, szin. rajz — 1000.—
175 „Vörös ördög" a figyelő helyen, szin. rajz 550.—
176 Szétrombolt téglaégető megerősitett tábori őrséggel. (Orosz-Lengyelorsz.) cer. rajz 350.—
177 Csernowitz környéke a hidfővel az orosz betörés idejében, c. rajz — — — 1000.—
178 A Nida melletti téli harcok csatatere Skowrononál, cer. rajz — — — — — 500.—
179 A Vág völgye. cer. rajz — — — — mag. t.
180 Utolsó sugarak (széjjel rombolt temető, c. r. mag. t.

Ő cs. és kir. Frigyes főherceg tulajdonában

181 Vadászok tábori őrsége a zerniki magaslatok lövészárkaiban. (Or.-Lengy.) c. r.

Nemzeti Szalon 1916. jan.
Sajtóhadiszállás
műkiállítása.

fd

NEMZETI SZALON

BUDAPEST, V., ERZSÉBET-TÉR.

A

CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI SAJTÓHADISZÁLLÁS MŰKIÁLLITÁSÁNAK

KATALOGUSA

1916. JANUÁR

131	Fehér rózsák. Ceruzarajz — — —	250.—
132	Kilátás a friauli sikságra. Szines rajz —	250.—
133	Déli nap. Ceruzarajz — — — —	200.—
134	Este. Szines rajz — — — — —	200.—
135	Kápolna. Szines rajz — — — —	200.—
136	Mályvák — — — — — — —	200.—
137	Esti felhők. Szines rajz — — —	200.—
138	Thurzó-vár Nagybiccsén. Szines rajz —	400.—
139	Begova moschee Sarajevoban. Rézkarc (keret nélkül) — — — — —	100.—

Komáromi Kacz Endre gyüjteménye.

Komáromi Kacz Endre 1880-ban született Komáromban. Már kis gyermekkorában sokat rajzolgatott, de azt senki nem vette komolyan s a rajzolásból az első oktatást akkor nyerte, mikor a középiskola elvégzése után a Mintarajztanoda növendéke lett. Innen Nagybányára, majd Münchenbe ment Hollósy Simonhoz, majd néhány évi külföldi tartózkodás után hazajött s bekerült a Benczúr iskolába, hol 4 évig dolgozott. Az ecsetet, mint a Nemzeti Zenede végzett növendéke vette kezébe s a zenét kultiválja ma is, sőt gyakran hegedül nyilvános hangversenyeken. Mint műkedvelő csillagászt a Magyar Tudományos Akadémia „Jupiter megfigyelések" c. művéért dicsérettel tüntette ki s ő volt, ki a legutóbbi uj csillagot elsőnek felfedezte. Sokoldalusága képein is tükröződik, melyekből ezuttal néhány figurális témán kivül interieur-ök kerültek bemutatóra.

140	Önarckép — — — — — — —	mag. tul.
140/a	Feleségem arcképe — — — —	mag. tul.
141	Florica — — — — — — — —	2000.—
142	Napkúra — — — — — — — —	1600.—
143	Merengés — — — — — — —	5000.—
144	Fohász — — — — — — — —	1600.—

Hesshaimer Lajos gyüjteménye.

112	Éhező mohamedánok kenyérosztásra várnak Scutariban. Ceruzarajz — — —	800.—
113	Ruhavásár Bitoljában (Macedónia) ceruza rajz — — — — — — —	800.—
114	Uton Üszküb-felé. Vizfestm. — —	600.—
115	Bitolja, moschee. „ — — —	600.—
116	Chianti-üveg. Szines rajz — — —	600.—
117	Kilátás a görzi várból. Szines rajz —	500.—
118	Erdei patak. Ceruzarajz — — —	400.—
119	Erdőben „ — — —	400.—
120	Hall. Szines rajz — — — — —	300.—
121	Érő gyümölcsök. Szines rajz — —	300.—
123	Felhők. Szines rajz — — — —	200.—
124	Naplemente. Ssines rajz. — — —	200.—
125	Olasz zsákmány — — — — —	600.—
126	Az udinei dóm portáleja. Szines rajz —	600.—
127	Száraz fák „ —	500.—
128	Csendes viz. Ceruzarajz — — — —	300.—
129	A görzi kastély este. Szines rajz —	300.—
130	Aratás 1917-ben. Szines rajz — —	300.—

Nemzeti Szalon 1918. okt.

99 Négy zöld csésze cukortartóval (figurákkal) — — — — — — — 1000.—
100 Kávézó készlet (Bánki Elemér ur tulajd.)
101 Teázó készlet, Zoltán Béla ur tulajdona)
102 Kis váza alakokkal — — — — 700.—
103 Urna, 2 kóppel — — — — — 2000.—
104 Urna, a „Boldogság" cz. kompozicióval 2600.—
105 Dísztárgy asztalra (figurákkal) — — 800.—
106 Csésze kompozicióval — — — — 1200.—
107 Tintatartó, (képpel) — — — — 550.—
108 Piros tintatartó — — — — — 350.—
109 Lila tintatartó (szarvasokkal) — — 400.—
110 Kis ékszertartó — — — — — 280.—
111 Bonbonniére — — — — — — 400.—

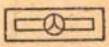

Hesskó Iván

festőművész

Harmadik Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel.
Két bravuros vizfestménye.

Ujság
1935.III.25.

M. D. K.

HESSKI rajzoló

Rajz Ybl Miklós vól. Metnette Pollack Zsigmond

Ybl Ervin. Ybl Miklós 200,

Hesski Iván, grafikus

– a berni Kunstmuseumban letétbe helyezett vízfestményei megérkeztek a székesfehérvári múzeumba Ybl Ervin hagyatékából.

Nádor Tamás: Ybl Ervin véjakarak
Magyar Hírlap, 1970. III. 6. 13. l.

Hessky Iván

festőművész

Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Nemzeti Újság
1933.VI.7.

Hessky István MDK

Piactér
Tájkép tehenekkel

A magyar akvarel és pasztelfestők egyesülete
Mücsarnok 1934. márc-ápr.

Hesky

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán a Műcsarnokban tájképével szerepelt.

80u.929.X.6.

Hessky

Műcsarnok őszi tárlatán a Magyar Aquarell és Pastellfestők Egyesületének kiállításán kollekciója szerepelt.

MH. 929. X. 6.

Hessky István

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban szerepelt.

M.929.X.6.

Hessky Iván

Képzőművészeti Társulat az őszi tárlaton kiállított "Havas Kalváriadomb" c. művét megvette.

M. 929. X. 24.

Hessky Iván

Képzőművészeti Társulat az őszi tárlaton kiállított "Havas kálváriadomb" c. művét megvette.

NU. 929. X. 24.

Hessky Iván

Szerepelt a műcsamok tavaszi tárlatán.

Újság 1930. III. 18.

Hessky Iván

Magyar Vízfestők és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán a Műcsarnokban szerepelt.

A lefokozott technikai egyszerűsítés jellemzi *Hessky Iván* vízfestményeit is, a Duna-menti vázlatokat és két szép Kalvária-képét.

PH. 929-X.6.

Hessky Iván

Műcsarnok őszi tárlatán a Magyar Vízfestők és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán szerepel.

BH 929.X.6.

Hessky Iván

Szerepelt a Múcsamok Tavani tárlatán.

BH. 1930. III. 15.

Hessky ~~István~~ Iván

Karapal a „Műterem"

kiállításán

Lyság 1937 VI 1.

Hessky Iván

Szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán.

Nu. 1932. XI. 3.

Hessky Iván

Szerepelt a Műcsarnok Tavani tárlatán.

M. 1930. III. 15.

Hessky Iván

szerepelt a dúcsamok Tavasi tárlatán.

PH. 1930. III. 19.

Hessy Iván

Művével vesepel a Műcsarnok
Téli Tárlatán.

P. K. 929. XII. 22.

Hessky Iván

Szerepelt a Műcsarnok téli tárlatán.

PH 1932. XII. 20.

Hessky Iván

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban - képével szerepel /friss akvarelljei kiváló dolgok/

Pesti Hirlap 1931.VI.21.

MDK

Hessky Iván

Mátraházi részlet, vizf.

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

Hessky Iván

7 virf.

Nemzeti Szalon

MAPE 20-ik jub.
kiáll. kat.
1935. dec. 20 –
1936. jan. 6.

M. KIR. KÖZPONTI ILLETMÉNYHIVATAL
BUDAPEST, I., VÁR.

BUDAPEST 1 DELSAUG. 17. 14

Vk. 2.279/4 szám.

Tek.

Műemlékek Országos Bizottságau

Budapest

IX. ker., Rákos uto

Hivatalból.
Díj átalányozva.

2591/1935.

Hessky Iván MDK

Elevátor, vizf.

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c.kiáll.

Hessky Iván.

A Nemzeti Szalon szezon záró kiállitásán két aquarellje szerepel.

Pesti Hirlap, 1928. Jún. 21.

Hessky Iván

Akvarelekkel vazolgál a Nemzeti Szalon és oportriállítása

Nemzeti lipap 1927 I. 14.

Hessky

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban szerepelt.

M. 934. III. H.

Hessky István akvarell-festő

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán a Műcsarnokban finom tájképekkel szerepelt.

PH. 934. III. 4.

Heszky Iván

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - kérével szerepel.

Nemzeti Ujság
19[illegible].1.13.

Hessky Iván

kazajela mikarnok téli

tárlatán

Est. Kurir 1938 II.9

Hessky Iván

Szerepel az Akvarell és Pasztell festők Egyesülete Kiállításán a Nemzeti Szalonban

Est 1938 XI. 20

Hessky István

Grafikákkal nezepel a
Műszaznok tér. Tárlatán

Nemzeti Cyrog 1938 II. 6

Hessky Iván

Résztvett a tatai képzőművészeti kiállitáson.

N.U.933.X.21.

Hessky Iván

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Friss téli képei.

Pesti Hirlap
1934.I.17.

Hessky
festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
A festői akvarel lényegét keresi.

Magyarság
1934.I-14.

Heszky Iván

Akvarellje .....

a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.kiállitásán.

Pesti Hirlap,934.XII.13.

Hessky Iván

Alkotásával szerepel a Magy.Képzőművészek Egyesületének jub.kiáll.-án.

Ujság,934.XII.8.

Hessky Iván

Akvarelekkel mérgyel a Nemzeti Szalon 53. csoportkiállításán

Magyarság 1927 I. 14.

Hessky Iván

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesületének jubiláris kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Érdekes egyéniségü.

U j s á g
1935.XII.21.

Hessky Iván

festőművész

Dunántuli Művészszövetség kiállitása - Kaposvárott a Turul-szálló nagytermében - képével szerepel. Kitünő vizfestményei - főleg havas falusi részletek - a tárlat elsőrendü értékei.

Pesti Hirlap
1930.IV.9.

Hessky Iván

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesületének jubiláris kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Áhitatos Imádkozó nő-je

Nemzeti Ujság
1935.XII.21.

Hessky Iván

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesületének kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1935.XII.28.

Hessky Iván festő

Szerepet a Nemzeti Szalon 53.
csoportos kiállításán

Magazsáp 1927 I. 23

Hessky Iván

festőművész

Magyar Akvarell-és Pastellfestők Egyesülete kiállítása - Nemzeti Szalonban- képével szerepel.

Magyarság
1933.XII.22.

Hessky Iván

festőművész

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Egyszerü eszközökkel is erőteljes kifejezésü utcarészletei.

Pesti Hirlap
1935.XII.21.

Hessky Iván festő

Szerepelt a Nemzeti Szalon csoportos kiállításán

Nemzeti lipág 1927 I. 13

Hessky Iván

„Házak a Kálvária domb alatt" és
„Emlék a tatai nagytemplomból" c.
víz festményekkel nekrepelt a
Nemzeti Szalon csoportkiállítás

Nyírág 1927 I 14

Hessky

A Magy. Akvarell és Pasztell-festők Egy. Tagja

Szerepel a Műnarnok téli Tárlatán

Uj Magyarság 1937 I. 24

Hessky Iván (1890-)

Havas tájkép.
Vizf.24.5x35.5 papir.Ltsz:2299.Sign.

A Haller tér.
Vizf.30x26 papir.Ltsz:4310.Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Hessky Iván

Akvarelje nerejnel a
Műnarnok tél. tárlatán

Magyarság 1926 II. 27

Hessky Iván

„Kálvária domb" c. műve szerepel a műnaznak téli tárlatán (emlitve)

Lyság 1926 II. 28

MDK

Hessky Iván

Eszterházy utca Tatán, vf.

Szépmüv.Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

MDK

Hessky festő

RSZI: Akvarellkiáll. a Főv.képtárban. Uj Magyarsé
1941,aug.3. 15 l.

MDK

Hessky, grafikus

kitünö munkával szerepel.

Pipics Zoltán dr.: A képzőművészek egyesületének jubileumi kiállítása.-Műcsarnok.-U.M.1934 dec.8. 21.l.

Hessky, festöm. MDK

a Magyar Akvarel- és Pasztelfestök Egyesületének kiállitása keretében örömmel kell Fentnevezett müveit kiemelni.

Pipics Zoltán dr.: A Mücsarnok gyüjt. kiállitása. Magyarság. 1934. márc. 4.

MDK

Hessky

Tájképei,a Magy.Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének kiállitásán.

/d.m./: Akvarell és pasztellfestők kiáll.

Magyarország 1938.nov.19. 8.o.

MDK

Hessky

Résztvett a Műcsarnok 1937.évi téli kiallitasán.

Pipics Zoltan dr.: Téli tarlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarsag, 1937.jan.24. 21.l.

MDK

Hessky I.

Balatoni jelenet, akv.

Téli táj sárga házzal, "

" " " " "

Grafikai kiáll. Műterem, 1937. aug.

2 l.

Hessky Iván MDK

Korcsolyázók

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállítás

Hessky Iván
festőművész

Budapesti Hírlap
1935 XII. 21

Magyar akvarell- és pasztellfestők kiállítása

A Nemzeti Szalonban rendezte a *Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete* huszadik jubiláris kiállítását. Az érdekesebb fiatal művészegyéniségek szinte kivétel nélkül távolmaradtak, viszont az idősebb gárda a legjobb oldaláról mutatkozik be. Nem egy közülük mestere az akvarell-, vagy pasztell-technikának; mindent tökéletesen elsajátítottak, amit lelkiismeretes szorgalommal meg lehet tanulni. A legérdekesebb sorozattal *Hessky* Iván és *Gallé* Tibor vonult fel. Az előbbi szervesen olvasztotta össze a különböző művészi hatásokat. *Rudnay* Gyula romantikája a japánok finomságaival, egyben kiegyenlített nyugalommal és az érzés közvetlenségével egyesül tökéletesen megoldott vízfestményeiben. *Gallé* Tibor viszont olyan ötletes artisztikummal állítja be falusi részleteit, mintha színházi díszleteket festene eredeti technikával. A kiállítás fődarabja *Nádler* Róbert *Kairói udvara,* mely a különböző sárgáknak és kékeknek harmonikus együttesével tűnik ki. *Edvi* Illés Aladár a paysage intime hangulatát adja lágy tónusú, lírai hangulatképével.

Baranszki É. László erőteljes technikájú, figurális festményekkel, *Beron* Gyula jó rajzokkal és impresszionisztikus akvarellekkel, *Diósy* Antal igazi elfolyó akvarell-technikával készült tájképekkel, *Horváth* József lágyan előadott figurális jeleneteivel, *Szlányi* Lajos hangulatos alföldi temperával, *Cserepes* István tartalmas pasztellekkel, *Dietrich* Adolf tónusos tenger képeivel, halasi *Horváth* István az aranysárga lombokat kitűnően ábrázoló pasztellekkel, *Wagner* Géza és *Barabás* Ilona jól sikerült balatoni tájakkal, *Jaschik* Álmos angol illusztrációkra emlékeztető temperákkal, *Szügyi* Elemér lirikus előadású, tónus-tanulmánnyal, *Komjáti* Gyula egy alvó fiút ábrázoló befejezett technikájú vízfestményével, *Istokovits* Kálmán kissé túlnagy méretű romantikus előadású táj- és figurális képekkel, *Kássa* Géza jól megformált arcképtanulmánnyal, *Kövesdy* Géza kiváló technikájú tömegjeleneteivel, *Pataky* Ferenc igen jó temperáival, *Kirchner* Géza közvetlenül és mégis megkomponált dunamenti tájával, *Rááb* Ervin dekoratív előadású, de idegen stílusú kerti képeivel, *Györe* György megkapó római látképével, *Demeczkyné Volf* Irma hangulatos havas tájával, *Várkonyi* Ferenc friss vízfestményeivel, *Wagner* József kissé plakátszerű, falusi jeleneteivel, *Hende* Vince letompított színhatású vízfestményeivel, *Páris* Erzsi tisztán látott és előadott akvarelljeivel, *Undi* Mária népies jellegű figurális festményeivel, *Bundschuh* Ottó tárgyilagosan felfogott tájképeivel és ifj. *Éber* Sándor téli tájaival válik ki a kiállítók hosszú sorából.

—l —n

tonból jelentik: Az utóbbi napokban a különböző ezüstpiacokon megnyilvánuló nagy hosszmozgalom okaira élesen rávilágít *Morgenthau* kincstári államtitkár legújabb nyilatkozata, amelyet csütörtökön este tett ujságírók előtt. Az államtitkár kijelentette, hogy *az amerikai kormány felvásárolja Mexikó egész ezüsttermelését*, amely 72 millió unciára rug s azonkívül a 40 millió unciát kitevő amerikai ezüsttermelést is.

MIÉRT DOBJÁK A KÁVÉT A TENGERBE?

A tengerentúli nyersanyagtermelés válságának (túltermelés, árkatasztrófa, értékesíthetetlenné vált készletek) legtipikusabb és leggyakrabban emlegetett példája a kávé. Az 1924/28. évek átlagában az évi termelés világszerte összesen 15.6 millió q. volt, 1929-ben már 24.2 millió, 1934-ben csaknem 25 millió. Ezt a termelést, amely igen erősen túllépte a fogyasztás határát, hatalmas áresés kísérte. A newyorki világpiaci ár az 1924—28. években még 248 aranyfrank volt métermázsánkint. 1929-ben 173 frankra, 1932-ben 100 frankra esett a kávé ára s a hanyatlás a mult évben is folytatódott. Az évi átlagos ár tavaly 76 aranyfrank volt. A fontosabb országok fogyasztási adataiból megállapítható, hogy a kávé válságát nem a fogyasztás csökkenése, hanem a termelés fokozása okozta. Az európai országok közül ugyanis a tíz legfontosabb fogyasztó (Németország, Franciaország, Olaszország, Nagy-Britannia, Jugoszlávia, Ausztria, Lengyelország, Románia, Svájc és Magyarország) a válság legsúlyosabb idejében, 1929-től 1932-ig nem is csökkentették kávévásárlásaikat. Ezek az államok az 1924—28. évek átlagában 3.7 millió q kávét vásároltak egy év alatt, 1929-ben 4.3 milliót, 1932-ben 4.2 millió métermázsát. A tíz ország között vannak erősebb és gyengébb kávéfogyasztók. Ausztriában például a válság előtt (1924—28) egy-egy lakos évenkint 1.2 kg. kávé

Hessky Iván festő

Pesti Hirlap. 1926. máj. 4. 6

k. k. l. akvarell és pasztelfestők kiállítása

Hessdy Lestó

Pirani Ujság

1924 okt. 26. 6. l.

Hessky Iván festő

Magyar Művészet, 1927

113.o.
kiállítások.

Hessky Iván MDK

Házak a Kálvária alatt, vizf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Hessky Iván

MDK

Balatoni jelenet

Alvó nő

Tájkép jébvágókkal

Téli táj sárga házzal

Műcsarnok 1937 Téli kiállítás

Hessky Iván

MDK

Sárga házak, repr.

Mücsarnok 1937 Téli Kiállitás

Hessky Iván

MDK

Téli koszoruk, vizf.

Műcsarnok 1937.IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Hessky Iván MDK

Édesanyám sirjánál, vizf.

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Hessky Iván MDK

Falusi ház télen, vizf.

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Hessky Iván MDK

Téli táj, vizf.

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Hessky Iván

MDK

Paplanjavitás, vizf.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

M.D.K.

Hesky Iván

"Táj alakokkal" c. festményének repr.-ját
bemutatja a lap a Corvin Áruház kiállításáról

"Akvarellek, szobrok és szines repr.-ók ki-
állitása a Corvinban c.
Szinházi Magazin, Bp. 1942. juli 8-14. V.évf.
29. sz. 38-39. lap

Hessky Iván

MDK

Bosnyák-tér

Pesti Dunapart

Táj aratókkal

Napsütés zivatar előtt

Műcsarnok 1939 Őszi tárlat

Hessky Iván MDK

Lucernagyüjtés

Két tájkép

Domb

Gyüjtés

Mücsarnok 1938 téli tárlat

Hessky Iván MDK

Alkonyodik, vizf.

A kertek alja télen, vizf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállítása

Hessky Iván

MDK

Ködös idő, vizf.

Falusi temető, vizf.

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

Hessky Iván MDK

Haller-tér

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

Hessky Iván

Kiállít

P. H. 932. XII. 20.

i v

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

án: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Hessky

Kiallit

M. 932. X. 30.

T. Cim!

A Müvészettörténeti Dokumentációs K
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat elsö

"Magyar Tanácsköztársaság K
cimü levéltári publikáció jelent meg,
Müvészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk

"Müvészettörténeti Tanulmány
cimü kötete, mely a Dokumentációs K

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmány
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolhato

Hessky Iván

Kiállít

N.U. 932. X.3.

örgy ut 41.), készpénzfizetés ellenében.
49.650-51 Müvészettörténeti Dokumentá-
. Ebben az esetben a kért könyvet pós-

'Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,
örök utáni állapotát rögziti.

Müvészettörténeti Dokumentációs
Központ

Hessky Iván MDK

Bosnyák tér, vizf.

Kolosy tér, vizf.

Műcsarnok 1939 dec-1940 január

Hessky Iván

MDK

Korcsolyapálya, vizf.

Miscarnok 1939 dec-1940 január

Hessky Iván MDK

Tél, vizf.

Olvasó nő, vizf.

A tatai kálvária domb

Mesarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Glessky Iván

A Rücsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. XII. 8.

Hessky Iván

MDK

Bosnyák-tér, vízf.

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Hessky Iván MDK

Havas falu, vizf.

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Hessky Iván MDK

Szántás esőben, vizf.

Aratás, vizf.

A mosókonyhában, vizf.

Csónak a Dunán, vizf.

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

Hessky Iván MDK

A Duna partjáról, vizf.

Tájkép felhőkkel, vizf.

Házak a Kálvária alatt, vizf.

Havas Kálvária domb, vizf.

Mücsarnok 1929 őszi kiállitás

Hessky Iván

MIK

Kovácsi patak, vizf.

A Kálvária télen, vizf.

Műcsarnok 1929 őszi kiállítás

Hessky Iván

NDK

A kálvária domb télen

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállítás

MDK

Hessky Iván

Husvéti kiállitások. Képzőmüvészet 1930. 30.sz. 122.l.

Hessky István MDK

Piactér

Tájkép tehenekkel

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

MDK

Hessky Iván

Vásáros bódék

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Hessky Iván MDK

Táj kazlakkal, vizf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás

Hessky Iván

MDK

Tájkép, vizf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás

Hessky Iván MDK

Tócsa, vízf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőmüvészeti Kiállitás

Hessky Iván MDK

Kotróhajó, vizf.

Téli táj, vizf.

Sárgafalu ház, vizf.

Műcsarnok 1934 téli kiállitás

Hessky Iván MDK

Havas táj, vizf.

Műcsarnok 1932.Budapest közönségének képzőművészeti anyagából rendezett kiállítás

Hessky Iván

MDK

Záporeső után,

Műcsarnok 1931/32 téli kiállítás

Hessky Iván

MDK

Téli kép, vizf.

Műcsarnok 1931/32 téli kiállitás

Hessky Iván

MDK

"Egy bögre kávé", vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Hessky Iván

MDK

Tatai táj estefelé, vizf.

Hordás, vizf.

Szántás, vizf.

Záporeső után, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Hessky Iván MDK

Téli táj, vizf.

Vándorköszörüs, vizf.

Behavazott falurészlet, vizf.

Mücsarnok 1932 őszi tárlat

Hessky Iván MDK

Téli tájkép, vizf.

Mücsarnok 1932/33 téli kiállitás

Hessky Iván MDK

Dombolda, vizf.

Téli táj, vizf.

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Hessky Iván

Télen egy kisvárosban, akv.

Kocsik a piactéren, "

Őszi szinek a piactéren, "

Akv. és paszt. kiáll. N.Szal. 1932. máj.
7 l.

MDK

Hessky Iván festő

Mym: A Mücs. téli tárlata. Szépművészet, 1944. 1.sz. 22 l.

MDK

Hesky Iván

III. díj

Kolossy-tér, vf.

Szépmüvészet, 1941. 2o7 l.

MAGYAR NEMZETI BANK
EGYSZÁMLASZÁM
04.878.111-44

AKADÉM
XXXXXXXXXXXXXX
Lexikons
Budapest, V.

Budapest, 1960. február 15.

Levelünk jele:

Kelet:

Ügyintéző:

Tárgy:

Holl Imre
Budapest I.
Szentháromság

40765/58 Akadémiai Ny.

MDK

Hessky Iván

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa 26 l.

MDK

Hessky Iván

Szentháromság tér

Kolossy tér

Rác templom

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány

6 l.

MDK

Hessky István

Dunántuli

Tavaszi tárlat... Képzőművészet. 1952. 51.sz.
16.l.

MDK

Hessky Iván,festö

Lucernagyüjtés.
Két tájkép.
Domb.
Gyüjtés.

KMTárs. Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll.
Bp.Mücsarnok. Kat. 31.l

MD K

Hessky Iván, festö

Téli koszoruk. Vizf.
Novemberi táj halászokkal. "

OMKT.-Mücsarnok. IV.Nemzeti Képzömüv. Kiáll.
BP.1937.ápr.29.-jun.2o. Kat. 12.1.

MDK

Hessky Iván

Paplanjavitás, vf.

Téli Kiállitás. 1935. nov.-dec. Mücs. 8.l.

MDK

Hessky Iván

Állami II. vizf. díjat nyert 1925

MAPE 12.kiáll.kat. N.Szal. 1926. máj.

9 l.

MDK

Hesky Iván, festö

Táj aktokkal, vizf.
Alkonyat, "

Corvin Áruház IV. Képzömüvészeti Bemutatója. 1941.
Kat.

MDK

Hessky Iván

Hetipiac Tatán

A tatai Kálvária,domb.

Késő őszi tájkép

MAPE 12. kiáll. N.Szal.kat. 1926. máj.

13 1.

MDK

Hessky Iván

Tél Tatán, vf.

Tatai ...-tér "

Téli tájkép, "

V. Kemz. Képzőm. kiáll. 1959. Kassa

MDK

Hessky Iván, festő.

167. Tatai táj estefelé, vizf.
168. Hordás "
169. Szántás, "
170. Záporeső után, "
171. „Egy bögre kávé." "

Képzőmův. Társ. 1931 őszi kiáll. Kat. 33. l.
34. l.

MDK

Hessky Iván, festő

„a jól ismert akvarellista mej sobe ilyen nincs au nem szerepelt. Minden darabja egy-egy reprezentáns mundra. (1931. ben rendezett tárlat.)

(Gy.) Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete. – Képzőművészet. 1931. 43-44. sz. 186. l.

MDK

Hessky Iván, festő,

munkája ki kell pruelni a (?) kiáll-
bő anyagából.

Dr Jajczay J. – Képzőmüv. 1934. 87-l.

MDK

Hessky Iván

Tatai tájkép, vf.

Esterházy-u. Tatán, vf.

Tanya, vf.

V. Kerz. Képzőm. kiáll. 1939. Kecse

MDK

Hessky Iván

Kislány a mosókonyhában, vf.

Részlet Tatabányáról, "

Egy város széle ősszel, "

Magy.Akv. és Paszt.festők 14.kiáll. N.Szal. 1928. okt.

lo. 1.

MDK

Hessky Iván

Csónak a Dunán, vf.

Kisleányok a mosókonyhában, vf.

Budafoki Dunapart, vf.

Magy.Akv. és Paszt.festők 14.kiáll. N.Szal. 1928. okt.

lo. 1.

MDK

Hessky Iván

választott /rendes/ tag

Nagy. Akvarell és paszt.festők 14.kiáll. N.Szal.
1926. okt.

MDK

Hessky Iván

Állami II. vizf. dijat nyert ~~1929~~ 1925

Magy. Akvarell és paszt. festők 14. kiáll. N. Szal. 1928. okt. 2o.l.

MDK

Hessky Iván

Tanya, vf.

Nagy.Művészetért kiáll. r.Műcs. 1940.febr.
8. 1.

MDK

Hessky Iván

Tél Tatán, vf.

Magy.Művészetért kiáll. r.Műcs. 1940.febr.

8. 1.

MDK

Hessky Iván

Tatai Kossuth-tér, vf.

Magy.Müvészetért kiáll. r.Mücs. 1940. febr.

9. l.

MDK

Hessky Iván

Bosnyák-tér, vf.

Kolosy-tér, "

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec.

23.1.

MDK

Hessky Iván

Korcsolyapálya, vf.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec.

23. 1.

MDK

Hessky Iván

Téli kép, vf.

Őszi munka

MAPE 13. kiáll. M.Szal. 1927. máj.

8. l.

MDK

Hessky Iván

Hetipiac télen, vf.

Árnyékban, "

Falu koratavasszal,"

MAPE 13. kiáll. N.Szal. 1927. máj.

8. 1.

MDK

Hessky Iván, festö

"Cigánypest"	Vizf.
Kertek alja.	"
Slkonyodik.	"

A Magy. Akv.- és Paszt.f.Egy. X.kiáll. 1923 nov.

Nemz.Szalon. Kat.

MDK

Hessky Iván

Tatai kálváriahegy, vf.

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 9.l.

Mücs.

MDK

Hessky Iván festőm.

Magyar Müvészet, 1927. 113. l.

MDK

Hessky Iván

Állami I.vizf. díjat nyert 1926

Magy.Akvarell és pszt.festők 14.kiáll. N.Szal.

1928. okt. 20. l.

M.D.K.

Hessky Iván /1890-

302. Havas tájkép. Vizf. 24.5-35.5 papir
303. A Haller tér. Vizf. 39x26. papir.

Háborus műtárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 21. l.

MDK

Hessky Iván,festö

403.
Tócsa. Vizf.

414. Tájkép. "

422. Táj kazlakkal. "

Bp.Mücs._OMKT. Nemz.Képzömüv.Kiáll. 1934.ápr.29._jun.17
Kat.18.1.

M.D.K.

Hessky Iván /1890-

221. Eszterházy utca Tatán. Vizf. 25 x 65, papir.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 25. l.

MDK

Hessky Iván

Kemence tisztitás, vf.

Udvarrészlet, vf.

" " "

M. rajztanárok o. egyesülete kiáll. M.Szal. 1922. máj.

12 l.

MDK

Hessky Iván

Képzőművészet. 1935. 11.o. kép

Hessky Iván

MDK

Téli táj, vizf.

Mücsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDE

Hossky Iván, sz. Nagyláng 1890.

Pesti Dunapart, vf.

Dunántuli falu koratavasszal, vf.

N.Szol. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDE

Hessky Iván, sz. Nagyláng 1890.

Részlet a falumból télen, vf.

Szegénynegyed, Tatán, vf.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagyláng, 189o.

Rozika zöldet vág, vf.

Kálvária domb télen, Tata, vf.

A mosónő, vf.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagyláng, 1890.

Falu nyáron, vf.

Libát kopasztó öregasszony, vf.

Hordás borus időben, vf.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagyláng, 189o.

Hordás I. vf.

Arató parasztpár, vf.

A bányaüzem szive Tatabányán, vf.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagyláng, 1890.

A kereszt tövében, vf.

Akácerdő szée, vf.

Veronika kendője, vf.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagyláng, 189o.

Házak a Kálvária domb alatt, vf.

" " " II. "

Befőttes üvegek, vf.

N. Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagyláng, 189o.

Téli napsütés, vf.

Kis házak Tatán, vf.

Szántás szeptemberben, vf.

N. Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagyláng, 1890.

Cséplés, vf.

Tatai részlet télen, vf.

Osztozás Jézus ruháin I., vf.

N. Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagylánc, 1890.

Tamás meggyőzése I., vf.

" " II., vf.

Osztozás Jézus ruháin II., vf.

N. Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Hossky Iván, sz. Nagyláng, 1890.

Emlék a tatai nagy tmplomból, vf.

Fürdőző gyerekek, vf.

Szántás ősszel, vf.

N. Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Hes~~s~~ky Iván

Spectator: Képzőművészet. Bpesti Szemle, 1940, ápr.sz. 74-80 l.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagyláng, 189o.

Nyári kép, vf.

Babverés, vf.

Mária azatérésa a Golgotáról, vf.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Hesky Iván

festőmüv. 3oo pengős 3. díj

Bpestet ábrázoló vizfestmények... Pesti Hirlap, 1941. jun. 9.

MDK

Hossky Iván, sz. Nagyláng 1890.

Hordás II., vf.

" III. "

Virágok, "

Ut a Golgotához, vf.

N.Szal. 53. csop. kiáll. 1927. jan.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagyláng 189o.

Pihenés a dombtetőn, vf.

Faapritó, vf.

Faluvége télen, vf.

N.Szal. 53. csop. kiáll. 1927. jan.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagyláng 189o.

Emlék egy templomból, vf.

Szeptember elején, vf.

A mogyorófa, vf.

N.Szal. 53. csop. kiáll. 1927. jan.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagyláng, 1890.

Nyári vázlat, vf.

A sirbatétel, vf.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagyláng, 1890.

Behavażott hetivásár Tatán, vf.

A keresztreszögezés, vf.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagyláng, 189o.

Édesanyám, vf.

Napnyugta télen, vf.

Cséplés, vf.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagyláng 1890.

Urnapi körmenet falun, vf.

A kemence előtt, vf.

A tatai hetipiac, vf.

N.Szal. 53. csop. kiáll. 1927. jan.

MDK

Hessky Iván,festö

Az Eszterházy-utca Tatán. Vizf.

A Vall. és Közokt Min. vásárlásainak kiállitása. Az O.M. Szépmüv. Muz.-bm. 1938 jul.1.-a ug.1. Bp.1941. Kat. 10.1.

MDK

Hessky Iván

Lucernagyüjtés

Két tájkép

KMTársa Téli tárl. 1938.

MDK

Hessky Iván

Domb

Gyüjtés

KMTárs Téli tárl. 1938.

MDK

Hessky Iván, festö

Bosnyák-tér.
Pesti Dunapart.
Táj aratókkal.
Napsütés zivatar elött.

Műcsarnok.-Őszi tárlat.1939.okt.8.-nov.19. Kat. 14.l.

/Ennek keretében a MAPE 24.kiáll.-a./

MDK

Hessky Iván, festö

Édes Anyám rózsafüzért imádkozik.	Vizf.
Balatonföldvári emlék.	"
Tatai piactér.	"
Tájkép.	"
Téli táj lovasokkal.	"
Lovakat vezetö gazda.	"
Tájkép.	"

Neus.Szalon.-NAPE XX.Jubiláris Kiáll. 1935.dec.2o.-
1936.jan.6. Kat.

MDK

Hessky Iván, festő

Körtefa. Vizf.

Parasztudvar. "

Műcsarnok. IV. Képzőmű v. kiáll. "A Magyar Művészetért".
1943 máj. 16-30. Kat. 2o, 21.1.

MDK

Hessky Iván, festö

Borus téli nap.
Hetipiac.
Tájkép két házzal.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

MDK

Hessky Iván, festő

Téli udvar-részlet.	Vizf.
Vázlat.	"
Havas táj.	"
Alkonyat.	"

Nemzeti Szalon.-MAFE XXIII.kiáll. 1938.nov.20.-dec.4.
Kat.

Hessky Iván MDK

Édesanyám sirjánál, vizf.

Mücsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDK

Hessky Iván, Tata

Vidéki centrumok. Képzőművészet, 1929, 19.sz.
99-102 l.

MDK

Hessky Iván, festö

Haller-tér. Vizf.l.p. Jelz.l.j."Hessky Iván".

Nemz.Szal.Müv.Egy.-Székfv.Kpt. és Tört.Muz. uj szerzemények 1937/38. 1939. május-jun. Kat.

MDK

Hessky Iván

E.Szal. 1927. jan. 14-23.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagyláng 189o.

Krizantémok, vf.

Felhős kép tavasszal, vf.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagyláng 189o.

Tengeritarlé, vf.

Rőzseszedők akácerdőben, vf.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagyláng 1890.

Nyári kép délelőtt, vf.

Akácfasor, vf.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

Hesski

Nemzeti Szalon téli kiállításán akvarelljével szerepelt.

P.ó.u.932.T.1.

Hlessky Iván

Nemzeti Szalon nagy téli tárlatán téli aquarelljével szerepelt.

PH.932.T.1.

Hessky István

Kaposváron a dunántúli tavaszi képzőművészeti tárlaton díjat nyert.

NU.932.V.10.

Hessky Iván

is szerepel a MAPE kiállításán.

(C. m.): Őszi tárlat. - Pállya Celestin 50 évet
jub. - a.

E. K. 931. X. 18.

Hessky Iván

friss tanulmányai a MAPE kiállításán.

Kézdi Kovács L.: A Mücs. őszi tárlata

P. H. 931-X. 18.

Hessky Iván

egyike a MAPE kiállítóinak.

(e.a.): A Műcs. őszi tárlata.

Ugság, 931. X. 18.

Hesky Iván

Jó hatással kapott helyet a MAPE kiállításán.

Gy. T.: Őszi tárlat.

8 Ó. U. 931. X. 18.

Hessky Iván MDK

Körtefa, vizf.

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Hessky Iván

MNK

Parasztudvar, vizf.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Hessky Iván

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

EK 1931. II. 24.

Henky Iván

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

N U 1931. II. 22.

Hessky Iván

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

B s t .
1930.XII.21.

Hessky István

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Magyarország
1930.XII.21.

MDK

Hessky Iván, sz. Nagyláng 1890.

Őszirózsák, vf.

A rédei gesztenye allé, vf.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

Hessky Iván MDK

Falusi ház télen, vizf.

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDK

Hessky Iván

a vizf. kitüzött I. dijat kapta

Dijkiosztás az aquarellkiállitáson a N. Szalonban. 1926. május 8.

Hessky Iván MDK

Ősszel a mezőn, vizf.

Téli kép, vizf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Hessky Iván MDK

A Kálvária-domb télen, vizf.

Műcsarnok 1926 téli kiállítás

MDK

Hessky Iván, festőm.

1931 évi. tavaszi ill. őszi kiállításból az 1931-
32.évi téli kiáll. keretében szerszlására kijelölt
műve: Záporeső után.

Műcs.-OMKT 1931-32.évi téli kiáll. dec.20.-jan.17. Kat.
13.1.

MDK

Hessky Iván, festöm.

Téli kép. Vizf.

Mücs.-OMKT 1931-32 évi téli kiáll. dec.20.-jan.17.
Kat. 22.1.

MDK

Hesky Iván, festőm.

KE.: Kitüntető elismerés.

Kitüntetések díjak.
Műcs.-OMKT 1931-32.évi téli kiáll. Kat. 29.1.

Hessky Iván MDK

Alkonyat, vizf.

Mücsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubiláumi kiállitás

Hessky Iván MDK

Tájkép kocsikkal

Műcsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

Hessky Iván
grafikai műve:

Édesanyám sirjánál. Vizfestmény.
Falusi ház télen. "
Téli táj. "

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubilrumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 22.l.

Hessky Iván, festőm. MDK

a vízfestmények közül művei a jelentőségtel
jesebbek közé tartoznak.

X.-XIII. terem. -Műcsarnok.
Képzőművészet.1931. 37.sz. 44.l.

Hessky Iván MDK

Nyári kép, vizf.
Babverés, vizf.

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Hessky Iván MDK

Haller tér

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Hessky Iván

MDK

A Kálvária domb

Miles rnok 1924. tavaszi kiállitás

Hessky Iván MDK

Ködös idő
Falusi temető

Mücsarnok 1939. téli tárlat

Hessky Iván festőművész

Tájkép kocsikkal

Jubileumi kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok. 1934.

Hessky Iván festőművész

Alkonyat

Jubileumi kiállitás tárgymutatója.Mücsarnok 1934.

MDK

Hessky Iván,

a N.Sz.által rend. 63 csop.kiáll. egyik-másikan szerepelt. 1927.

A Nemz. Szal. 400-ik jub. és a KEVE XX-ik kiáll.-a. 1929.febr.

Hessky Iván festőművész

Vásáros bódék

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója. Mücsarnok.

Hessky István festőművész

Piactér

Tájkép tehenekkel

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás
tárgymutatója.Műcsarnok.

MDX

Hessky Iván, festőm.

az akvarellben ismét sokszor méltatott, lágy szín harmóniáit láttuk.

Pipics Zoltán: Téli Tárlat. - Műcsarnok.

Uj Magyarság. 1939. jan. 29.

MDK

Hessky Iván

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlata.
Képzőművészet 1928. 12. sz. 187.l.

HESSKY IVÁN

Balatoni jelenet.
Alvó nő.
Tájkép jégvágókkal.
Téli táj sárga házzal.

MDK

Hessky Iván

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 15.l.

MDK

Hessky Iván

A vallás-és közokt. min. vásárlásainak kiáll. a Szépm. Muzeumban. Szépmüvészet 1941. 2o6.l.

MDK

Hessky Iván, graf.

igen figyelemreméltóak a modernebb irányba terelődött művészek munkái. Alkotásaik frissebb levegőt árasztam a tárlat maradi világába.

Grafikáival szerepel.

B.P.L.: Megnyilt a Téli Tárlat a Műcsarnokban.
XXXV Nemzeti Ujság.1938.febr.6. 12.l.

MDK

Heszky Iván

Téli táj

Müvész Élet 1933. 2. sz. 4.l.

MDK

Hessky Iván

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 68.l.

szövarch 20.-175.lap

Heski Iván.

A Nemzeti Szalon kiállitotta müveit 1926-ban.

Bende J:

A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Hessky Iván

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 13.1.

MDK

Hessky Iván

Téli táj

Három téli kiáll. Csallóközi Farkas L.:Mücsarnok.
Művész-Élet 1933.II.2.sz. 4.l.

MDK

Hessky Iván

Domboldal. Vízf.
Téli táj. "

III. Nemzeti Képzőművészeti Kiall.1935.
Márc.24.-Máj.15. Műcsarnok. Kat. 18.1.

MDK

Hessky Iván

/e.a./: Thorma János "Március idusa". A Műcsarnok téli tárlata. Ujság 1938. 7.l.

MDK

Hesky Iván festőm.

300 pengős III. dij.

Bpestet ábrázoló vizf.-ek... Magyarország, 1941. jul. 8. 7 l.

MDK

Hessky Iván

Rónay K.: A Székesfőv. Képtár 1937/38. évi uj szerzeményei. Kép s Krónika 1939. jun. 11.

MDK

Hessky Iván

Művei a Munkácsy-Céh kiállitásan.

Cikk: A Munkácsy-Céh kiállitása a Nemzeti Szalonban.

Képzőművészet, 1935. 83-84.sz. 92.l.

MDK

Hessky Iván

Akvarellképei a Műcsarnok 1943/44 évi téli tárlatán.

Pipics Zoltán: Téli tárlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság,1943.nov.21. 14.l.

MDK

Hessky Iván

Csendélet, vizf.
Napraforgó, "
Ködös idő, "

A Magyar Akvarell- és Pasztell-festők Egyesülete. kiall.Katalogusa. 1940.Nov.24.-Dec.8.
12.lap

MDK

Heszky Iván

Akvarellel szerepelt a Műcsarnok 1934.évi téli tárlatán.

(m.v.): A Műcsarnok téli tárlata.

Nemzeti Ujság, 1934.Jan.13. 11.lap

MDK

Hessky Iván

A N. Szalon tavaszi tárlata. Képzőművészet 1931.
42. sz. 164.l.

MDK

Hessky Iván

Bosnyák-tér, vízfestés

."A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 19.1.

MDK

Hessky Iván, festöm.

a Dunántul levegöjét nála szebben, egyszerübben alig tudja más festeni. [illegible]

Baranski E.László: .

Képzömüvészet, 1929. 24.sz. 213.l.

MDK

Hessky Iván

Téli tájkép, vf.

Tanyai tájkép, vf.

Tájkép, vf.

Munkácsy Céh 8. repr. kiáll. N.Szal. 1955. márc.

z egész
orszá-
genciát
a mű-
t ezek-
minta
hessen
keres-
bank
ái vol-
legna-
világ
yagok-
ti dol-
Csak-
almak
kának
gy az-
tlanul
fenye-
rökor-
urópai
áboru,
pa és
Orosz-
Török-
ási te-
szegei
lá.
millió-
ljesen
évvel
k el-
kával
áboru
ialatt
ották
nteni
legné-
esült-
van,

A kö-
min-
adós-
elyek
llam
zóval
rópá-
s és

PH.929.XII.22.

A tárlat megnyitása.

délután nyilt meg az Országos Magyar Társulat nagy téli kiállitása a Műcsarnyitáson kultuszminisztérium képviselek. *Róbert* h. államtitkár jelent meg *Tiha-* osztálytanácsos kiséretében. A megnyitás yszámu és előkelő közönség vett részt.

ás után a Műcsarnok tanácstermében *Hó-* öklésével *Hedry Aladár* közjegyző jelenlé-ák azt a 35 műtárgyat, melyet a Képző-ulat a tagok közt való kisorsolás céljára

s eredménye a következő: Kukán Géza: legnyerte: *Varságh Jánosné.* Komáromi „A regény jól végződött", nyerte: dr. *Cs.* sznay István: „Tavasz a Hüvösvölgyben", *ach Emilia.* Márton Ferenc: „A Műcsar-nyerte: *Issekutz Aurél.* Kiss Kálmán: „A el", nyerte: *Magyar Orsz. Tisztviselő Egy-* ajos: „Téli verőfény Zalában", nyerte: gróf Romek Árpád: „Parasztablak", nyerte: *zella.* Kézdi-Kovács László: „Őszi szinek", *vasi főgimnázium phil. szertára.* Vidovszky gyott Tisza", nyerte: *Klenovits Pál.* Burg-„Szeptember végén", *Lepter János.* Poll kparton", *Pfisterer Lajos.* Martinelli Jenő: *eczky Mihályné.* Eölvedy-Gachal József: r", *Jungfer Gyula.* Pállya Celesztin: „Boro-*ollák Gyula.* Farkas Béla: „Csárdás", *Rad-* Dolányi B. Ida: „Őszi virág", *Tóth Bartók* ry Lajos: „Lovak az árnyékban", *Klein nd.* Bárdy Brutus: „Felhők", dr. *Löwe Ká-* dvi Illés: „Ebédlő a hellbrunni kastélyban", *f.* Kampis János: „Indulás az itatáshoz", *mér.* Mihalovits Miklós: „Irástudó", dr. Nádler Róbert: „A görög királyi kertek kisteleki *Lévay Lajos.* Neogrády Antal: , *Knuth Károly.* Deák Ebner Lajos: Ceram-, dr. *Braun Gyula.* Edvi Illés Aladár: „Fa-*Szabó Lajos.* Baránski E. László: „Borus *llós Leóné.* Pádly Aladár: „Paksi-utca", dr. , Nagy Sándor: „Az erdő nyáron", *Oppel* Gyula: „Zöld udvar", *Kéler Dénes.* Kö-„Hófoltok", dr. *Láng Lajos.* Gy. Takách örtefák", *Maderspach Ferencné.* Páris Erzsi: *Neumann Sándor.* Röck Károly: „Ködös *y Béla.* Gy. Sándor József: „Április", *Fuchs* ssy Iván: „Havas Kálvária domb", *Neruda*

Hassy Iván

| bolcs összekapcsolása révén Meg tudott élni a

MDK

Heski Iván, festö

51o.	Pesti dunapart.	Vízf.
516.	Elevátor.	"

Bp.Mücs.-"A Magyar Müvészetért. Képzöm. Kiáll. 1942. jun.6.-22. Kat. 2o.l.

MDK

Hessky Iván, festöm.

Téli tájkép.	Vizf.
Tanyai tájkép.	"
Tájkép.	"

Nemz. Szal. - A Munkácsy Cék. VIII. tepr.kiáll.-a.
1935.márc.30.-ápr. 14. Kat.

Hessky Iván

MDK

Nyári kép, vizf.

Babverés, vizf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállítás

MDK

Hessky Iván

K.: A N. Szalon csoportkiállitása. Nemzeti Ujság 1927. jan. 14. 11.l.

Hessky Iván

MDK

A Kálvária domb

Mücsarnok 1924 tavaszi kiállitás

MDK

Hessky Iván, festöm.

kitünö müvel szerepel.

Rózay Kármán

A Székesfv. Képt. 1937/38. évi uj szerzeményei.
Képes Krónika. 1939. 24. sz. 63-64. l.

MTK

Hessky Iván festő (Tata)

Kaposváron, a Dunántúli Tav. Társlaten, ezüstérmet nyert.

Cikk: A Dunántúli Tav. Társlat ....

Képzőművészet, 1930. 30.sz. 128.lap

MDK

Hessky Iván, Tata

bronz érmet kapott

Képzőművészet 1929. 19. sz. 103.l.

MDK

Hessky Iván

Téli udvar-részlet,vizf.
Vázlat, "
Havas táj "
Alkonyat, "

A Magy.Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete
XXIII.kiáll.kat.1938.nov.20-tól dec.4-ig.

MDK

Hessky Iván

Résztvett a Magy.Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének 1938-évi kiál.-án.

F.J.: Akvarellek és pasztellek a Nemzeti Szalonban.

Pesti Hirlap 1938.nov.20. 6.o.

Hessky Iván MDK

Vásáros bódék

A magyar akvarel és pasztelfestők egyesülete
Műcsarnok 1934. márc.-ápr.

Hessky Iván

„Hetipiac" és téli tájai nevezetesek az akvarell és pantell festők kiállításán a Nemzeti Múzeumban (emlitve)

Pesti Hirlap 1927 V. 26.

Hessky Ivón festő

Szerepelt a Nemzeti Szalon
sopron-skiállításán

Magyarság 1927 I. 13

Hessky Iván.

A festő Nemzeti Szalon új csoportkiállításán akvarelljei, tájképe, „Szántás szeptemberben" c. műre szerepelnek (említve). A festő számos díj és elismerés birtokosa.

Esti Kurír, 1927. jan. 15

Hessky Iván

Szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán.

Újság 1926. X. 24.

Hessky István

Berzsenyi-Társaság ezüstérmet nyerte.

PH. 932.V.10.

Hessky István

XVI. Akvarellkiállítás Bizottsága akvarelldíjjal tüntette ki.

NU. 930. XII. 23.

Hessky Iván

Akvarell és pasztellfestők kiállításán a Nemzeti Szalonban neve szerepelt.

Újszász 930. XII. 14.

Hessky Iván

Tanulmányai, a Műcsarnok őszi tárlatán.

P.H.931.X.16.

Hessky Iván

XVI. Akvarellkiállítás Bizottsága aquarelldíjat neki adta.

PH. 930. XII. 23.

Ujpest.

Gyulai Aladár
festő
összegyűjtött képeinek
kiállítása
az Ujpesti Vivó Egylet
helyiségeiben.

1930. VII. 4.

Hessky Iván

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

Újság 1931. II. 21.

MDK

Hessky Iván

Havas tájkép, vf.

A Haller tér, vf.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

Hessky Iván

Vásároltak tőle a kassai Nemzeti Képró-
művészeti kiállításon.

NM 1939. XI. 15.

Hessky Iván

Tájrészlete, a Munkácsy-céh kiáll.-án.

P.H.935.III.31.

Hessky Iván

Szerepelt a Munkácsy-Céh kiáll.-án.

N.U.935.III.31.

Hessky Iván

Alkotásával szerepel a Munkácsy-céh kiáll.-én.

Újság,935.III.30.

Hessky Iván

festőművész

Képzőművészeti társulat jubileumi kiállítása -a Műcsarnokban - képével szerepel.
Kitünően szerepel kihagyásos téli tájrészleteivel - Havas falu,- Tél.-

Pesti Hirlap
1930.XII.21.

MDK

Hessky Iván

Őszi tájkép

Műcsarnok 1943 Téli kiállítás

Hessky Iván MDK

Szántás

Csendélet

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

Hessky Iván

Magyar akvarell és pasztellfestők kiállításain a Nemzeti Szalonban szerepelt.

PH.930. XII. 14.

Hessky Iván

Nemzeti Szalonban a Magyar Aquarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán a bizottság az akvarelldíjat neki adta.

Ujság 930. XII. 24.

Hessky Iván

Nemzeti Szalonban a Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításán a bizottságtól akvarell díjat kapott.

M.930. XII. 23.

Hessky Iván MDK

Tatai kálváriahegy

Mücsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Hessky Iván.

akvarellista.

Székesfehérvári főreáliskolában végzett
művészek munkáiból kiállítást
rendeznek, ~~melynek~~ melyen műré-
vel szerepelni fog.

Esti Kurir, 1927. jan. 25.

Hessky Iván

Szerepelt a Műcsarnok Téli tárlatán.

N. U. 1939. XII. 17.

Heski Iván

MDK

Pesti Dunapart, vizf.

Műcsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

Flesky.

A III. Nemzeti képzőművészeti kiállitáson képei szerepeltek.

Uj Magyarság, 1935. März. 21.

Hessky Iván

Őszi munka, vizf.

Udvarrészlet, vizf.

Magyar akvarell és pasztellfestők egyesülete IX. kiállítása. 1922. Nemzeti Szalon katalógus

MDK

Hessky Iván

Cséplés, vf.

Házak a kálvária alatt, vf.

Felhős őszi nap, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll.
N.Szal. 1925. febr. 9 l.

MDK

Hessky Iván

Őszi munka, vf.

Udvarrészlet, vf.

M.Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll. N.Szal.
1922. ápr. 12 l.

MDK

Hesszky Iván, sz. Nagyláng 1890.

Velencei Biennale, 1932. 308. l.

MDK

Hessky Iván,

Finnei nemzetk. kiáll. 1927. 81-83 l.

MDK

Hessky Iván:

Erzlerházy utca Tatán.

Kassa, V Nemz. Képzőm. Kiáll. a V. és Közokt. Min. által megp. képek.

Képzőm. Közl. 1939, 3-4. 12.

Hessky Iván

Csendélet, vizf.

Napraforgó, vizf.

Ködös idő, vizf.

A magyar akvarell és pasztellfestők [illegible] kiáll.

Nemzeti Szalon, 1948. november, 1, 12 l.

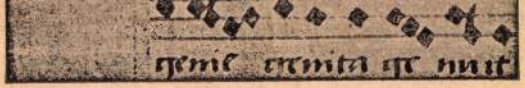

351. kép. *32. Antiphonarium. XV. sz. 182b lap.*

175a lap: *E* iniciálé (86 × 90 mm) kék keretben, kék alapon sárga-piros betű. Belseje zöld vonalakkal és pontokkal díszített.

182b lap: *A* iniciálé (52 × 46 mm) kék alapon, zöld betű. Belseje piros, arany sugarakkal. A betűből öt kis zöld ág s egy hármasszirmú rózsaszín levél ágazodik el. (351. kép.)

224a lap: *E* iniciálé (55 × 53 mm) rózsaszín keretben zöld betű. Belseje piros, arany sugarakkal. A felső lapszélen kis rózsaszín levél.

228a lap: *A* iniciálé (57 × 49 mm) zöld keretben rózsaszín-vörös betű. Belseje kék, arany sugarakkal. A betűből két hármasszirmú kis levél kanyarodik a lapszélre.

245—247. lap: Vörös hangjegyvonalas üres lapok.

250a—254b lap: Huszita officium és csehnyelvű zsoltár.

255—257. lapon felső szélek letépve, javítva mint *92.* lapon.

264. lap: Üres, vörös hangjegyvonalas lap.

Az élénk, zöld, piros, rózsaszín, sárga és kék színekkel festett iniciálék kerete különböző színű. A színes betűket mindig sötétebb, vagy világosabb árnyékolású, húsos, fodros szélű levelek

Hessky Iván festőművész

Novemberi táj
Havas kálvária x
Csónakok a Balatonon
Téli kép

A Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete
XVI. kiállitása. 1930. december N. Balon

48. l. — Lepold—Lippay 40. l. — Lepold Katalógus 223. sz.

KÉT MISEKANNA OVÁLIS TÁLCÁVAL.

A kannák teste kristály, aranyozott ezüst, zománcos foglalatban, címerekkel.
A kannák mag. 17 cm., a tálca 30 × 26 cm.
Lippert terve után Anders bécsi műhelyéből, 1881.
Simor János készíttette, 1881.

Simor János . . . Egyházművészeti Lap, III., 1882., 158. l.

SIMOR PRÍMÁS PÁSZTORBOTJA,

aranyozott ezüst, sodronyzománccal és drágakövekkel. Kampója állatfejes, benne Mária és Szent István. Budapest címerével. Szárán felirat: SIMOR JÁNOS BÍBORNOK ÉRSEKNEK MAGYARORSZÁG HERCZEGPRÍMÁSÁNAK 50. ÉVES ÁLDOZÁRSÁGA ÜNNEPÉRE BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS RÓM. KATH. POLGÁRAI 1886 OKTÓBER 28. Alul: Zitterbarth Károly ékszerész, Budapest.
Mag. 189 cm.
Budapesti munka, Rauscher Lajos terve után készítette Zitterbarth Károly ötvös, 1886.
Simor prímásnak a budapesti hívek ajándékozták, 1886.

Vasárnapi Újság, 1886., 709. l. (Képe) — Simor János . . . Egyházművészeti Lap, VII., 1886., 96. l. — Radisics: A Simor-Múzeum.

Hessky Iván

l.

Dévy 1927

24. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

HESSKY *Iván*, festő, * Nagyláng (Fehér vm.) 1890. A bpesti képzőmű. főiskolán szerzett rajztanári oklevelet; a tatai kegyesrendi reálgimnázium rajztanára. 1924. a Műcsarnokban kitüntető elismerést kapott, 1925. és 1926. állami vízfestmény díjat nyert. 1927. kollektív kiállítása volt a Nemzeti Szalónban. Tájképeket, bibliai kompozíciókat és csendéleteket fest. Tatai heti piac c. akvarellje a Szépművészeti Múzeumban, Havasi táj c. képe a főváros tulajdona.

E.9 I. 457 l

Országos Levéltár III. 238.

Hessky [Istvan, Iván]

az alábbi pályázaton
III. díj

ívód

Kende Béla:
A székesfőváros aquarell-
pályázata a Fővárosi
Képtárban. Művészet
1941. 40-41. sz. 70. l.

Butykos üvegből, festett, 1742-ből VIII. 152.

Flesky Iván

1909/10 – 1912/13

Ferkèpzomfoiskèvk

M. l.

108

Hlesky Iván

l.

Lykanemzromantika

217. l.

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Hlessky Iván

MAGYAR MŰVÉSZET

1927. 113

1928. 399

Hessky Iván

Hesi piac sélen
vvrf.
Repr.
Müvészeti Szalon
(Kolozsvár) 1927. I. évf.
9. n. 10. l.

Hlesky Iván

az alábbi fővárosi pályázaton III. díj.

Pesti Hírlap

1941. júl. 9.

(A Budapestet ábrázoló vízfestmények pályadíjainak nyertesei.)

Hessky Iván

élétr. arch.

lásd

Pipics Szaz

198, 199. l.

Hessky Iván

rajztanár

Tata

Rajzoktatás

1941. II. évf.

3 ... 23. l.

életbiztositási főügynöksége BUDAPESTEN.

urna.

Hesky Iván

festő

l. Szépművészet

1941, 207. l.

B pest tkfv. --

Hlavsky Iván

Vasárnapi Ujság. Az Uj Magyarság
Képes mell. 1937 jan. 24.

Hessky Iván

koll. kiáll.

Ujság. 1927. jan. 14.
(e. a.: A Nemzeti
Szalon csoportki-
állítása.)

MDK

Hesky Iván festőm.

Gy.N. cikke. Képzőművészet, 1928. 14.sz. 229. l.

MDK

Hessky Iván festőművész

Gyüjteményes kiállitása a Magyar Nemzeti Szalonban. Megnyilt 1927.jan.14.-én.

Magyar Művészet, 1927. 2.sz. 113.l.

Hesz János Mihály festő. M.D.K.

Műve a Galéria uj szerzeménye

Kováts János arcképe

Csengeriné Nagy Zsuzsa: A MNG az 1959-es évbe
199-200.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp. 1961.

M.D.K.

"ess János Mihály festő

1768-1833 u.

Müve az uj szerzemények sorában

oltárképfestő.

Egerből került Bécsbe,

Oltárképek: Szamosujvár,Eger, Nagycenk,Agárd, Esztergom, Szent Család szentekkel.

Fusz János Zeneszerző arcképe,1819.

Bodnár Éva: Néhány reformkori uj szerzeményünk. 171.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp.1961.

/

Hess János Mihály festő M.D.K.

Müve az uj szerzemények sorában

Kováts János arcképe,

Két arcképeét tartja nyilván az irodlaom ezenkivül

Ózdi Sturmann Mártonról és feleségéről,

Károlyi József mult századi neves közgazdászról

Bodnár Éva: Néhány reformkori uj szerzeményünk. 171.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp.1961.

MDK

Hesky József, festö

akvarelljei kitünöek.

R. Szöréd Ilona: "A magyar művészetért" mozgalom nagy kiállitása. Műcsarnok. -Uj Magyarság. 1943 máj. 16. 13.1.

FRIED. HESSMANN, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 144.- Herr Fried. Hessmann
Felvétel ideje: 1795. 7. Sept.
Hová vették fel: PÖTSVARD, /Pécsvárad/. 157.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Pannus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

MDK

Hessmert Carl

Kora tavaszi reggel.Olajf.700 frt.

Képzőm.Társ. 1899.tavaszi nemzetk.kiall.
45.1.

Hessky Iván

157. HESSKY IVÁN: Kislány a mosókonyhában Vizfestmény

Magy. Akv. és Pastfest Egy.
XIV. Kiáll.
1928.

140. Hessky Iván: Hetipiac télen. Vizfestmény.

Nemzeti Szalon

1927. máj.-jún.

MAPE 13. kiáll.

91. Fried Pál : Arab tevével. Pasztell.

Hevesy Iván

Hessky Iván

Kislány a mosókony-
hában, virf.

Repr.

Nemzeti Szalon
MAPE 14. kiáll. 1928
okt.

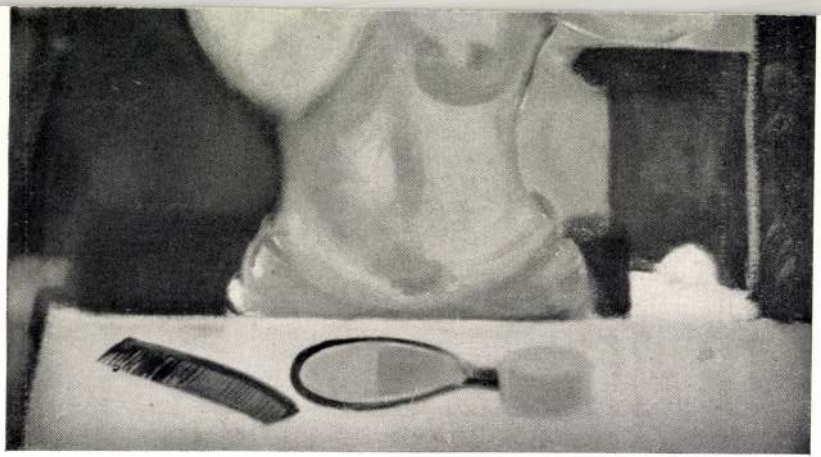

MÁRFFY ÖDÖN:
Fésülködő nő.

Hessky Iván

Műcsarnok fertő Bpest

1924. tav. kiáll 210

~~1924. ősi kiáll~~. 288, 307

~~1926. ősi kiáll. 422, 423~~

1926. téli kiáll. 499

~~1927. tav.~~ kiáll. 688, 689

Tata, Realgimnázium

~~1929. tav. kiáll. 260~~

Illyésházy István gróf VI. 306

Hessky Iván

Lovag u. 8.

Műcsarnok

~~1929. orsi Kiáll. 283–292.~~

~~1930. tav. Kiáll. XI.~~ t. 36.

1930/31. jub. Kiáll. 549, 552, 555, 560, 573.

Hessky (Hesky) Iván

I. M. Képzőm. Egyes.
II. Mapc - tagja -

KMTARS művcsoptok
1931 feb márc kiáll.

XI. 14, 16.

~~1931. őszi tárl XI. 167-171~~
~~1931/32. téli kiáll~~. 377
~~1932. febr.~~ - márc. kiáll. 288
~~1932. őszi~~ kiáll. VI. 146. 147, 148.
~~1932/33~~ téli kiáll. 379

Hessky Iván festő.

Lovag-utca 8. Műcsarnok

~~1934 téli kiáll. 399,~~ 400, 403
1934. nemz. képzőm. kiáll. 403,
414, 422.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812: III. 22. *J. B. Greuze:* Junge Bauernmädchen, die einem Einsiedler Lebensmittel bringen, die sie gegen Rosenkränze und Bänder eintauschen. — 1815: I. 26. *J. B. Greuze:* Junge Bauernmädchen stb. — 1835: V. 4. *J. B. Greuze:* Junge Landmächen stb. — 1844: V. 4. *J. B. Greuze:* Junge Landmädchen stb. — 1865, 1866, 1867, 1869: I. 12. *Greuze János:* Falusi leányok élelmet hoznak egy remetének, kitől olvasót cserélnek be.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: I. 12. *Greuze János:* Falusi leányok élelmet hoznak egy remetének, kitől olvasót cserélnek be. — 1873: I. 12. *Nach J. B. Greuze:* Junge Landmädchen stb. — 1881: 569. *Greuze után:* Ereklyevásár.

c) A Nemz. Múzeumban. 1876: V. 168. *Greuze után:* Falusi leányok élelmet hoznak egy remetének, kitől olvasót cserélnek be.

Hessky Iván

festő

Lovag u. 8

Műcsarnok

1924. tav. Eich

Bárkóczy primás elásbeszeg

Balla Ignácz, író: Boccaccio.

Kőrösi Sándor, főgimn. tanár: Machiavelli és Zrinyi.

Kőszegi László, iparműv.-isk. tanár: Himnusz Rómához (eredeti olasz költemény). — Római utazások. (Vetített képekkel.)

Boda István, keresk. akad. tanár: Egy új olasz álomelmélet.

Kastner Jenő, főgimn. tanár: Erdély olasz vonatkozásai a XVI—XVII. sz.-ban.

Franklin-Tá

Kirchner Jenő
festő

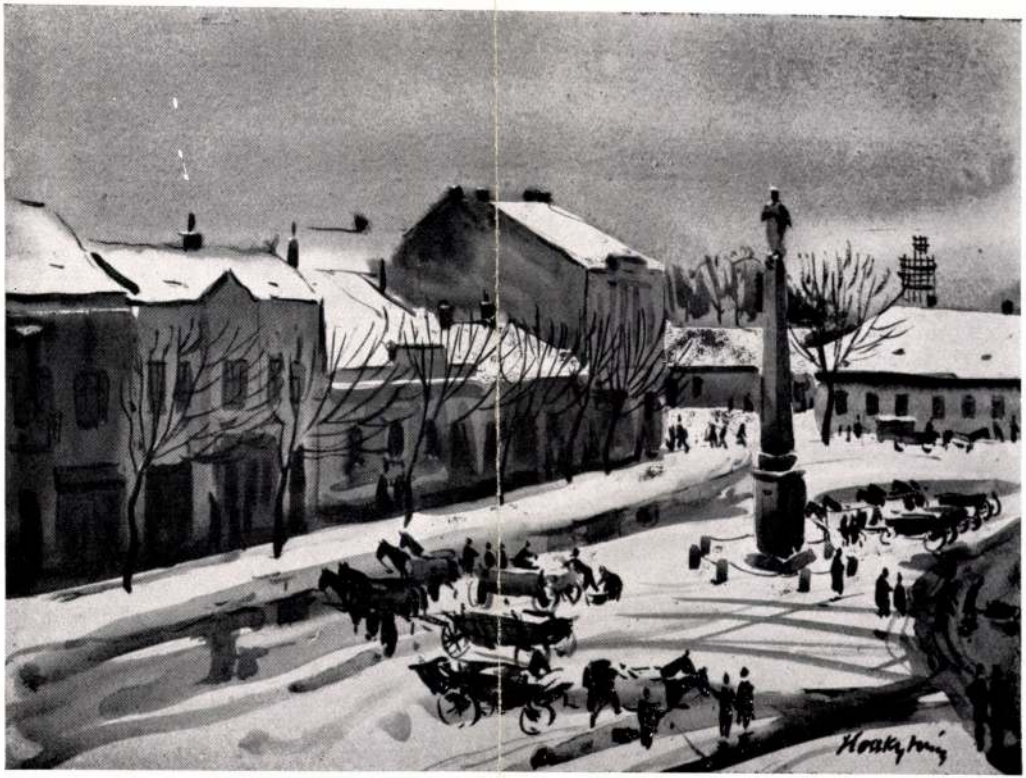

HESSKY IVÁN: TÉL TATÁN.

Hessky Iván

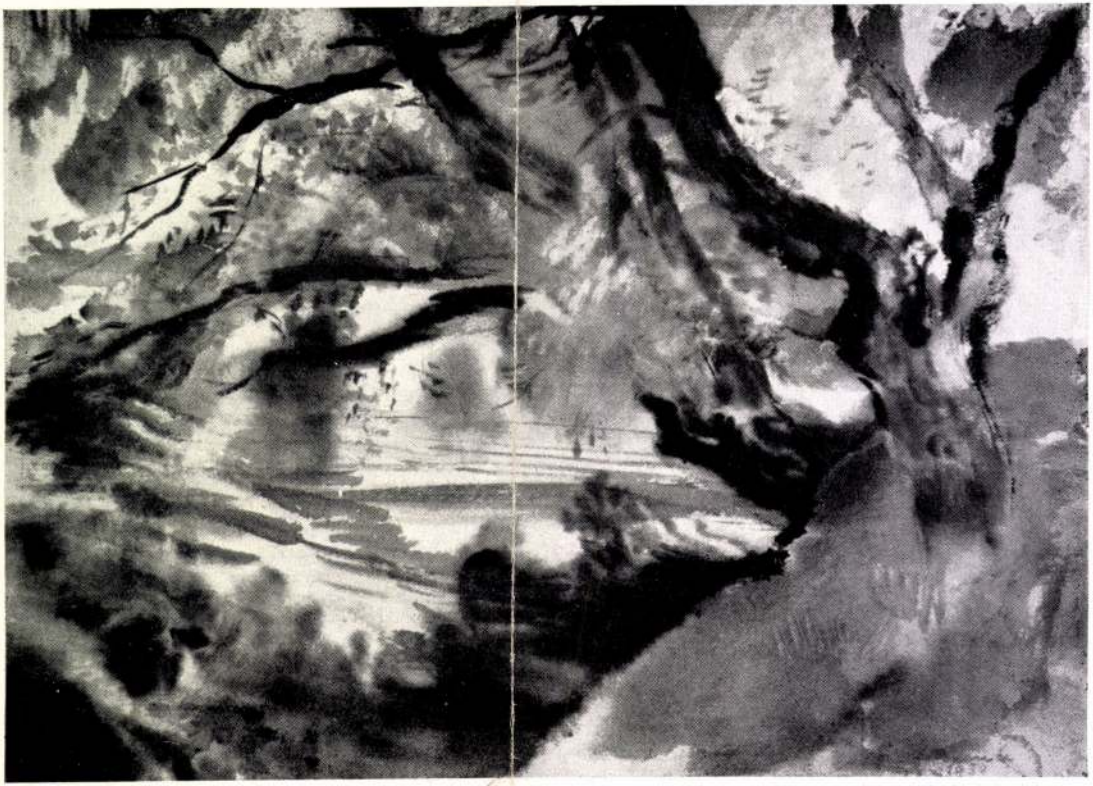

KIRCHNER JENŐ: FŰZFÁK AZ IPOLY PARTJÁN.

M. kir. Vallás és közokt. Ami.
V. Nemzeti képzőm. kiáll.
Képes tárgym.
Kassa, 1939.

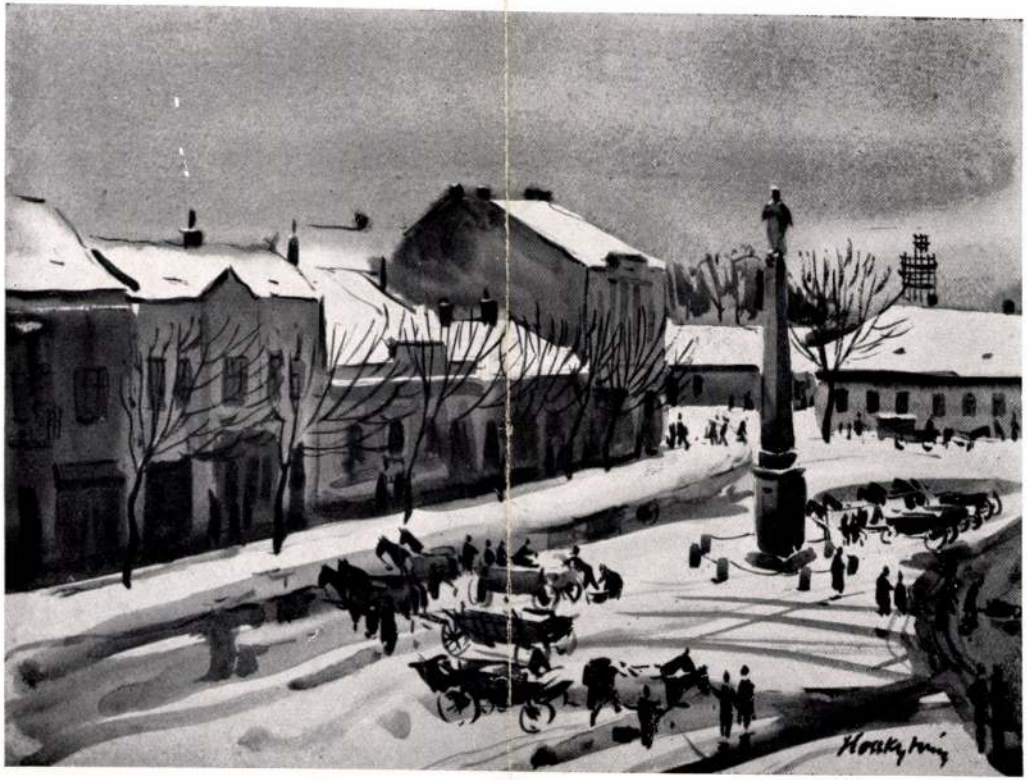

HESSKY IVÁN: TÉL TATÁN.

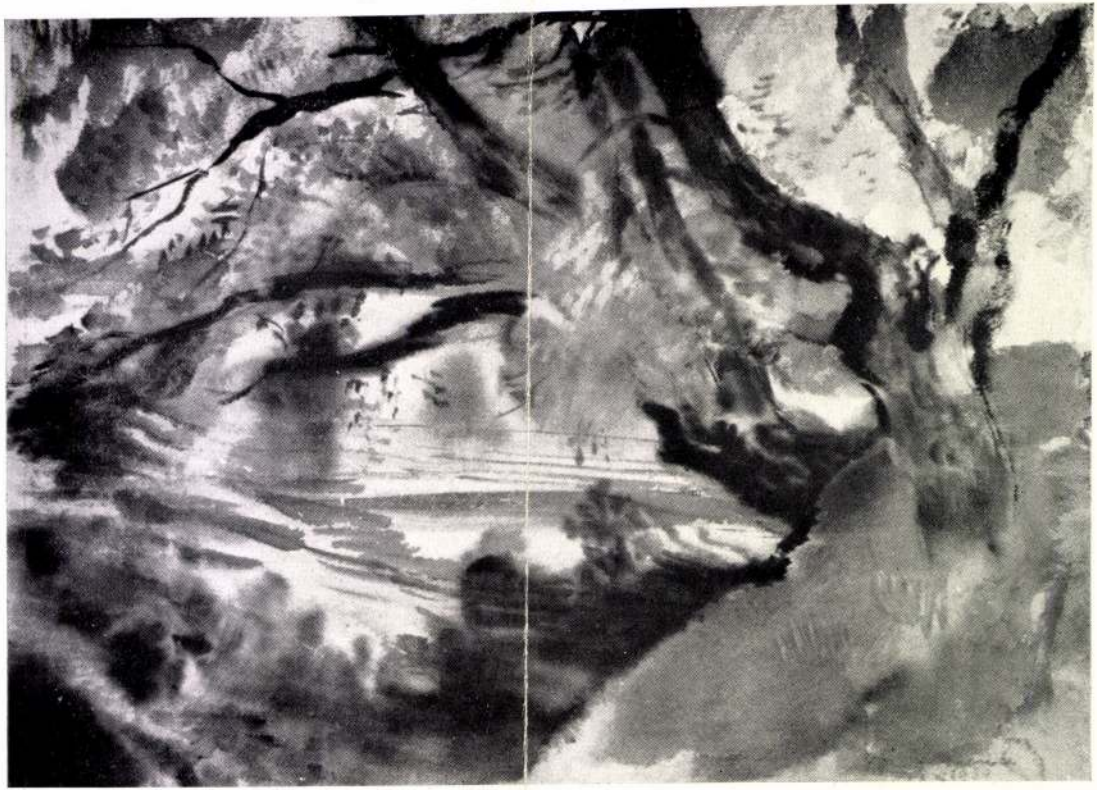

KIRCHNER JENŐ: FŰZFÁK AZ IPOLY PARTJÁN.

V. Neuvreti képrom. kiáll.
1939. Kassa.

Hessky Iván

Jestö

1924. Eitunteto

elismerés

l. Lovag u. 8.

Miksarnok

1924. őszi kiáll.

Beszen

II a).

Hessky Iván

MAPFE tárlatán 1926
állami I. vízf. díj

— u. ott. 1925
állami II. vízf. díj

634 Klein, Adam

Prosz vértes a trainkocsinál.

Rk.

K. 3.

162 × 120 mm.

Hessky Iván

Téli falu c. Eife
repr.

~~Műes. kiáll, tól~~
Pipics 223. l.

BUD...
4 XI 2 1
1121

S B
SZÉNÁSY
FERENCZIEK TERE 9

Hessky Iván

Állami I. virf. díj
MAPE kiállításán
1926.

Állami II. virf. díj u. o.
1925.

3186. Br. Mednyánszky László.
Sz. Beczkón 1852 április 30
Alkony.

A poprádi tó szakadoz
őszi növények, hervadt csen
tér füve még a nyári zöldes
kön keresztül az alkonyodó napcsil
mögött középütt egy benyuló
szingazdag part tükrö
gulat borul és az uralkodó s
zése alól jobbra: Mednyánszk

9 sárgás fénye

Vászon, mér. 200:320 c
Vampetics Ferencz aján
8000 K (995/905).

Vampetics Sz. ár. n. 2239-905

Hessky Iván

Havasi táj. olajf

Tm. Bp. 1932.

7149

, díszes keretű tojásdad medaillonban. Bal
ajat, bajuszt és leberetvált álla körül szakált
korra van kötve, hajtókás mellénye kivágott s
érjá lehajtott. Felirata a kép alatt:

ÉNY ZSIGMOND"

etnek 18.3 : 13.9 cm.

életrajzai. Pest, Heckenast Gusztáv, 1858. IV. Füzet,

294/95.

Hessky Iván

Szül. Nagyláng (Fehér vm.) 1890-ben. 1923 óta állít ki a Műcsarnokban és a Nemzeti Szalonban. 1924. a Műcsarnok tavaszi tárlatán kitüntető elismerést 1925 az állami II. vízf. díjat és 1926. az állami I. vízfestmény díjat nyerte. A tatai kegyesrendi reálgimnázium rajztanára. 1927. koll. kiáll. a Nemzeti Szalonban. Kat. életr. Főleg tájképeket fest. Tatai beti piac c. ~~kép~~ vízf. a Szépművészeti Múzeum tulajdona.

Bibliai kompozíciói ezendéletei is vannak.

Kézvédő, nyáltkori VI. 134.

Hessky Iván

Született Nagyláng (Fejér m.) 1890-ben. 1923. óta állít ki a Műcsarnokban és a Nemzeti Szalonban. 1924.-ben a Műcsarnok Tavasz Tárlatán a kitüntető „Elismerést", 1925-ben a Nemzeti Szalon Akvarell Tárlatán az Állami II. vízfestmény díj"-át és 1926-ban az „Állami I. vízfestmény díj"-at nyerte el. Ez az első gyűjteményes kiállítása. A tatai kegyes rendi reálgimnázium rajztanára. Koll. kiáll. a Nemzeti Szalonban, 1927. január -

215

530

5 Köz fejtette ki.

nali világítással.

bostájék közép és hátterét a kissé hullámzó
elyen két hajó ~~[illegible]~~ siklik a part felé. Az egyik egy és a má-
arton három hajó egy-egy árboczczal és négy
elyek körül halászok nyüzsögnek. Az előtérben
ldalán két kosárral s a nyeregben egy asszony-
i megy az asszony felé nézve s vele beszélgetve. Jobb
ú kosarat czipel szerszámokkal. Sapkája piros,
llénye narancsárga, ingének alja kilóg s pantallója
utya szaladgál, a mely a lovat ugatja meg. Mö-
ccchós szekér hajt, a mely előtt egy másik kutya
tt két leány gyalogol. A szekérrel szemben a
ychszik. Az égbolt teljesen beborult s sűrű felhők
. Jelzése alól balra: „Canella 1836."

tei 53·3: 74·5 cm. —
gy~~at~~ omanya 1871 ~~febr. 24.~~ — ben. —
— Dep. rép 50. és ny 2. b)

Lasza 530. 12

Koppmagyar 150 éve

Hessky Iván

HESSKY IVÁN :

137. Napraforgó. - Vizf., p. 34.5 x 48.5 cm. Jelz.l.j.:"Hessky Iván".

138. Mátraházi részlet. - Vizf., p. 43 x 33 cm. Jelz.l.j.:" Hessky Iván ".

ANTIK BÚTOROK

legszebben restaurálva,
nagy választékban

N[illegible] – kép – kiáll

1934 (Miner)
Tócsa,
Tájkép
Táj karlakkal | vir f

1935 Domboldal
Téli táj | vir f

1937 Téli konzorúk
Nov-i Táj halászokkal | vár f

Hessky Iván

Sárga házak c. képe repr.

KUT Társ 1937. téli kiáll. kat.

Hessky Iván

Tél Tatán ~~c. kép~~

Tatai kossuth-tér, Téli tájkép, Tatai tájkép

~~[illegible]~~ Esterházy-u. Tatán

Taya, vízf.

V. Nemzeti képröm. Kiall.

1939. Kassa.

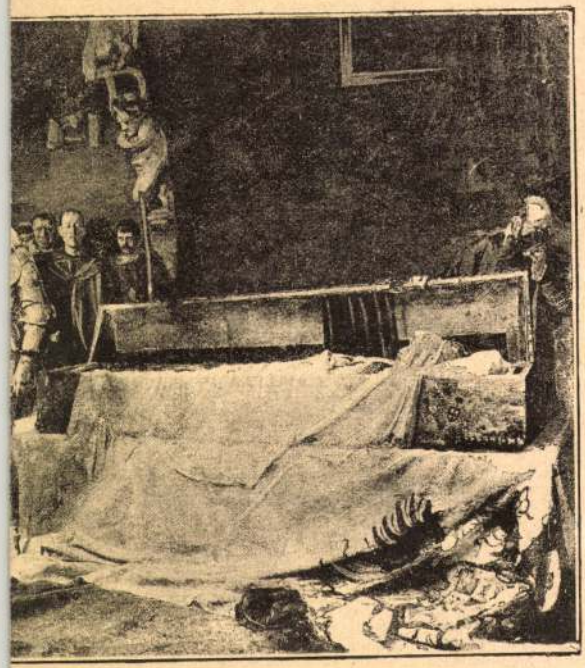

. GANDIA HERCZEG MEGTÉRÉSE.

N Miwert 1940 febr (n Mincs)
Tél Tatán, Tanya, Tatai kossátr tér

1940-41 (Mincs) Bosnyák-tér, vrf

1942 Pesti Dunapart
Elevátor

1943 Körtefa
Parasztudvar

Hessky Iván

all. I. vrf. díj. 1926.
all. II - vrf. díj. 1925

Nemzeti Szalon

MAPE 16. kiáll. 1930 dec.

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1939. SZEPTEMBER 3-TÓL SZEPTEMBER 17-IG

HESSKY IVÁN

Dunántúli táj. Vízfestmény.

Művészeti Hotek Pécs

1941

„ április	1	—	701–800	1021–1100
„ „	2	—	801–900	1101–1180
„ „	3	—	901–993	1181–1262
„ „	4	—	—	—
„ „	6	—	—	—
„ „	7	—	—	—
„ „	8	—	—	—

Rucz Gyu

FIDES

RÉGISÉGKERES
LAKÁSBERENDEZ

Budapest, Andrássy-út

ANTIK BÚTOROK, RÉ

Flesshy Iván

festő

Svájci magy. kiáll.

Kat. 1944.

27. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Hessky Iván

Havas táj

1932 főv új szerzem.kiáll Mücsarnok

28 nap **FEBRUÁR** 7. hét

8 sárnap		Hatv. vas. *Aranka*
9 Hétfő		Alex. Cirill *Abigail*
10 Kedd		Skolasztika *Elvira*
11 zerda		L. Mária *Bertold*
12 ütörtök		7. sz. alapító *Lídia*
13 éntek		R. Katalin *Ella*
14 zombat		Bálint *Bálint*

Okkt

1939 téli — Kodoš celő / Falusi temető / Haller-tér | verf

1939-40 (H) — Bosnyák tér / Kolosi-tér / Kossuth pálya | verf

1940 tav: Tatai kálvárcsoka. verf

1942-43 téli — Mátrahári részlet. verf

1943 téli: Szántás / Csalit / Ősi tág kép | verf

Flesszky Tvár

†

Jákli Mihály, Jákli Ferenc nevelt gyerm
sógornője, **dr. Jákli János** unokaöccse úgy a r
dalomtól megtört szívvel tudatják, hogy forró
legjobb sógornő, nagynéni és rokon

özv. Szatma

Mūss 1924 tav: A kálvária domb, virf

1 1924 ősz: Nyárvési kép
Felhős táj | virf

1926 téli: A kálvária domb télen virf

1926 ősz: Nyári kép, Babverés, virf

1927 tav – 1929 tav – 1930 tav – 1930-31 téli
1931 ősz: l. külön

1931-32 téli: Téli kép, virf

1932 febr.-márc: Kocsik a piactéren, virf

1932 (Fő u. szer.) Havas táj

1932-33 téli Téli táj kép, virf

1934 téli: Kotróhajó, Téli táj, Sárga falu
kár virf

1934-35 jub.: Tájkép kocsikkal, Alkonyat, virf

1935 téli: Paplanjavítás, virf

1936 máj.-jun jub: Édesanyám szyánál virf
Falusi kár télen
Téli táj

1937 téli Balatoni jelenet
alsó nő
Tájkép jégvágókkal | virf
Téli táj sárga hárral

MAPE

Glessley Iván

Alparét h. n. VIII. 143.

Hessky Iván

3 vizf.

Neurreti halon.

Munkácsy Céh VIII.
repr. kiáll. kat. 1935
márc. 30. — ápr. 14.

Téli Tájkép
Tanyai " "
Tájkép | vizf

. 19

Nagyméltóságú
Vallás- és közokt. Miniszté-
riumnak
Budapest.

A Müemlékek Orsz. Bizottsá-
gának 1935/36. évi költségve-
tésében lajstromozás címén
beállított hitelből még 325
P 02 f-áll rendelkezésre.

Tisztelettel jelen kérem a Nagy-
mélt. Miniszteriumot, méltóz-
tassék megengedni, hogy ez
önzegből 200 P-t könyvek kö-
tésére s a fennmaradó önzeget
egy könyvszekrény beszerzésére
fordíthassunk

Budapest, 1936. jun. 22

[illegible]

Hessky Iván

66a	Télen egy kisvárosban	aquarell	250.—
66b	Kocsik a piactéren	aquarell	300 —
66c	Őszi szinek a piactéren	aquarell	150.—

Nemzeti Szalon
[Akv past kiáll. 1932 máj-jun]

Amerlin 8 (60.)

2111 ~~2100~~/905

775

= nyugtatja

2100/905

Mik és 775

2100/905

774

e ~~c)~~ *Busuló asszony.*

A jobbról látható rokkánál ülő fiatal asszony a fonást abban hagyta és gondolatokba merülten busul. Fejét kendővel kötötte be, kissé kivágott és testhez álló ruhájának ujjait felgyürte, a jobb kezében a fonalat tartja és balját a rokka szélére ~~tette~~. A széknek háttámlája magas.

Tollrajz, méretei 18 : 11 cm.

III

d) *A szorgalmas kicsinyek.*

A támlásszékben és jobbra fordultan ábrázolt ifjút három gyermek veszi körül. Közülök a leányka térdére ült és szavaira figyel; a nagyobbik fiú a földön helyezkedett el s a táblára ir; a legkisebb pedig ágaskodva kiváncsian nézi a~~z ifjunak~~ ölében látható képeskönyvet, a melyet mind a két kezével megragadott. Mögöttük balra függöny és a leteritett asztalon kávéforraló látszik.

Tusrajz, méretei 18·5 : 19 cm.

II

+ fiatal embernek

c) ~~e)~~ *Anya és gyermeke.*

A kőpadon ülő, ~~s~~ jobbra fordult fiatal asszony a hozzá simult fiucskát átkarolva ~~tartja~~. Középütt elválasztott haja oldalt fürtös, kissé kivágott ruhája szűk ujju, ~~s~~ kendője jobb válláról lecsuszott. A gyermek pedig szem-

T

Hessky Iván

137 Akvarell 150.—

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

VRBICI bélyeggel ellátott római agyagpucéros

VI. 279

Hessky Iván

Neureti Halom

~~[illegible]~~

1931 jún

Borús déli nap
Hatípiac
Tájkép 2 hárral

Iparművészeti Múzeum V. 198.

Hessky Iván

rajztanárok
kiall -

N Szalon 1922
(MRoE) máj-jún

kemence tisztítás
Udvar részlet I - II | vízf

Iparművészet nemzetközi védelme

V. 211.

HESSKY IVÁN

124. Csendélet, vízf.
125. Napraforgó, vízf.
125/a Ködös idő, vízf.

Nemzeti Szalon

1940. nov-dec

MAPE 25. kiáll.

Hessky Iván

Kurtárs. 1929. őszi
Eiatt-

MAPE

HESSKY IVÁN MŰVEI:

283. Szántás esőben.
284. Aratás.
285. A mosókonyhában.
286. Csónak a Dunán.
287. A Duna partjáról.
288. Tájkép felhőkkel.
289. Házak a Kálvária alatt.
290. Havas Kálvária-domb.
291. Kovácsi patak.
292. A Kálvária télen.

~~Halápy János~~: Szaguahid, Asztal körül (MAPE)

~~Haranghy Jenő~~: ~~Utca Toledóban, Spanyol [illegible], S. Pablo del Campo~~

~~Háry Gyula~~: Szt Márk tepl. kapuja
Trencsen vára
Finnei kihítő
Tabán
Szt Márk tepl. részlete

(MAPE)

~~Hegedűs Lárdó~~: ~~Akt [illegible]~~
~~[illegible]~~ "

~~Heade Vince~~: Margithíd "
Dunapart
Budai vár

Hessky Iván: Szántás esőben, Aratás, a mosókonyhában, Csónak a Dunán, a Duna partjáról
Tájkép felhőkkel, Házak a kálvária alatt, Havas kálvária-domb, kovácsi patak, a kálvária tőben

Gmelt 1929 őszi

Szv. Csanyol 10 [illegible]

Hadd Richard
Nobrain

Mücsarnok

1906 - 1918

1927 - 1934

Grobar: Récs

Hessky Iván

199	Hetipiac Tatán	4000
200	A tatai Kálvária, domb.	1500
201	Késő őszi tájkép	2000

Nemzeti Szalon

1926. máj

MAPE 12. kiáll

ezidőszerint 30, festők, szobrászok, grafikus művészek.

A jelen budapesti kiállitás a hetedik, melyet ezuttal a Nemzeti Szalon helyiségeiben rendez az egyesület.

Midőn az UME tizéves fennállása alkalmával rendezett kiállitását a nagyközönség elé tárja, hiszi, hogy tagjainak munkálkodásával a magyar művészi kultura nagy ügyét szolgálja s ennek jegyében kivánja folytatni további müködését is.

Kelt Budapesten, 1937. évi április hó.

AZ UJ MŰVÉSZEK EGYESÜLETE

MAPE

Hessky Iván

1922. ápr. – M Akv Pf Egy
kiáll. Nemzeti szalonban

Őszi munka, vízf. 1500.–
Udvarrészlet, vízf. 3000.–

~~1922. máj. MROE~~
~~kiáll. Nemzeti szalonban~~
~~3 vízf.~~

1923. nov. M Akv Pf Egy
kiáll. Nemzeti szalonban
3 vízf. csép part kertek alkonyodik

1925 febr. M Akv Pf Egy
kiáll. Nemzeti szalonban

Cséptés, vízf.
Házak a kálvária alatt, vízf.
Felhős őszi nap, vízf.

Obál Béla dr. - V. 296.

HES Iván festő

Régi tatai festők. Kuny Domonkos Muzeum, Tatai Vár, 1986.dec.-1987.márc. rend.,bev. Bíró Endre. Tata, 1987

Tevékenységéről a bev.

Közülük kiemelhető Hesky Iván (1890–1947) aki rajztanárként dolgozott Tatán. Tájképei, melyeknek számos másolója akadt, helytörténeti szempontból is jelentősek.

5. Hessky Iván (Dr. Domoszlai Ferenc tulajdona)

– Halászat az Öreg tavon (1890-1947) **aqvarell**	**30 x 43 cm**
– Városszéle aqvarell	**42 x 56 cm**
– Parkrészlet aqvarell	**28 x 39 cm**

tvázlat, amely a londoni [illegible]
kezü [illegible]éldánya Bécsben, a Képzőmüvé-
ból [illegible]yezik a kölni Oppenheim [illegible].ből
el, [illegible]óbbi azonban értelmetlen el-
[illegible]. Kartschmaroff képe azelőtt
[illegible]itünő Gombosi sem méltatta fi-
[illegible] szinesebb és a nagy mester
[illegible] a Régi meseterek magyar magán-
.alatt, a katalógusban.képe közölve)
Máriát Szt János és Magdolna [illegible]ött
elynek kompoziciója Memling [illegible]dai
tri lajos szobrászmüvészé, [illegible]
ájkép lehetne van Goyen, de erősen
y architektonikus háttér előtt
~~Vxszxközenérőlxvalóxxésxxakis keresz-~~
ről való kép firenzei mester müve
l és akis keresztelő Jánossal ábrázol
artozik, amelyeket Polidoro [illegible]zani
conak szerzeteseket ábrázoló képe,
ekes egy fára festett, XVI.sz.
tartozó ikon, egyik oldalán a Jeru-
szent feltámadásának ábrázolásával.
t, Máriát a gyermek Jézussal ábrzoló
k csucsives záródása miatt, Itáliában
Figyelemreméltó továbbá egy [illegible]nes-
ését ábrázoló, Schongauer [illegible]tszetére
ékszem, ezt K.L. kétségbeejtő módon
zités, a XVIII.sz.közenéről való

Hessky Iván – Városszéle

— Pötörke malom

M.D.K.

Hesz:

Károlyi József arcképe (pasztell)

Repro.

M.M.M. Évkönyve 1952. XXXI. Képtábla

M.D.K.

Hesz - Cutter

Károlyi József arckepe 1803

Repro

M.M.M. Évkönyve 1952. XXXI. kiptábla

MDK

Hösz Franciscus, Pozsony.

festő

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 1952. 1.sz. 138 l.

Hesterle János
Anhaj
orgonakeszítő laid

Heferle, J. M.

alatt

alnézet.

adatok.

m²	Összes fűtőfelület	142,3 m²
-	Legnagyobb féktuskó nyomás	6840 kgr.
-	Teljes tengely táv	6635 m/m
-	Lokomotiv legnagyobb hossza (vedfedéllel)	10734 -
kgr.	- - - - szélessége	3150 -
kgr.	- - - - magassága	4570 -
m²	- - üres sulya	52,25 tonn.
m²	- - szolgálat sulya	56,88 -
m²	Az I^ső és II^ik tengely sinnyomása (szolgálatban)	15,55 -
-	A III^ik - - - - - - -	13,7 -
m²	A IV^ik - - - - - - -	13,8 -
-	Az V^ik - - - - - - -	13,8 -

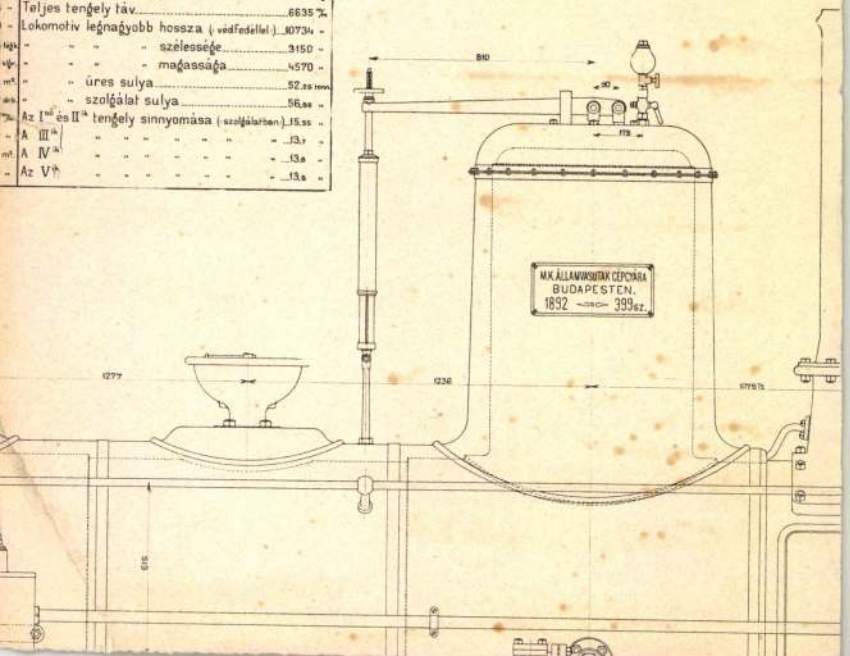

Hesterle, J. Michael

orgonakeñito

l.

Csat Frey Öst Kunstt

XXIV. k

175. l.

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése
Esztergom.	Várfal részlete, kiszökő bástyával, felette lakóház

MDK

Joó/Eger/ és Hesz, ki Egerből Bécsbe került festőművészek.

festőiskolát akarva nyitni Egerben, Széchenyi István pártfogását kérték, de elutasítást kaptak, mondván "most egyebekre van szükségünk, nem művészetre". Ez nagyon elkeseritette Weber Xav. Ferencet.
/Bár Széchenyi a bécsi Enler festőm.-el class és görög. országi uton volt, jó barátságban voltak./

Nikelszky Géza: Weber Xav. Ferenc reviziója. II.rész. Visszapillantás az emlékkiállitásra.
Dunántul. 1929. nov.12. 4.old.

remtő módon Brunelleschi és Michelangelo szelleméhez.

Részlet a zsűri értékeléséből:
Az élet sebhelyei, I díj
„Gianlucca Pellizi terve nem más, mint tagadása annak a holtpontnak, amelyre a mi poszt-reneszánsz korunk eljutott. A Nyitott Homlokzat láthatóan nyitva áll a természeti elemek előtt. Maga az eső is hálapénz az élet számára. Az állványzat igent mond az életre, sokkal gazdagabb módon, mintha befejezett épületrész volna. Sok más épület is az építés közben szebb, mint átadásakor, Pelluzi *Nyitott Homlokzata*, a maga nagyon is meghatározatlan módján, illik Rimbaud költészetéhez, amikor az ismeretlenbe hív... Amennyiben az 'otthontalan' ember mondhatja, hogy 'új otthona van' a San Lorenzo Nyitott Homlokzata az élet sebhelyeit fogalmazza meg, amelyek nélkül az élet nem lehet élet. Üdvözöljük ezeket a 'hegeket' mivel az idő múlását képviselik, amely nélkül a tér, még a dekonstruktív tér is, jelentés nélkül maradna."

Egy ház, egy építész, egy fotós

Lucien Hervé fotói Breuer Marcel párizsi Unesco-székházának építéséről
N&n galéria, 2003. október 8-26.

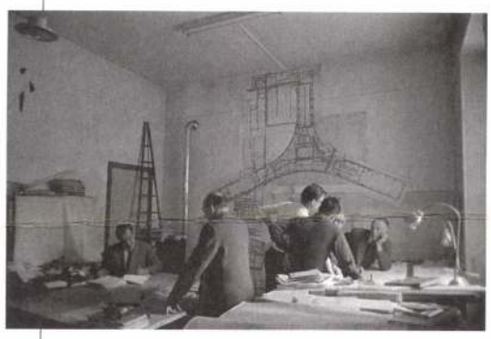

VILÁGHÍRŰ FOTÓSOROZATTAL emlékezik az N&n galéria a magyar származású Breuer Marcel születésének 101. évfordulójáról. Az előző évi centenáriumi ünnepség-sorozathoz Magyarország egy pécsi – Breuer szülővárosa – konferenciával és több megemlékezéssel kapcsolódott. Most azonban, túl a kötelező értékeléseken és utódfitogtató hitvallásokon, egyetlen Breuer-épületről készült képsorral idézi fel az építészeti galéria részint Breuer, részint viszont Lucien Hervé – született Elkán László – munkásságát. A párizsi UNESCO-székház 1953–58 közötti építését Hervé több ezer felvétellel dokumentálta, ezekből most 60 fotó, kontakt, negatív volt látható a Hajós utcai pincében. A tárlatot önálló alkotásként is értékelhető könyv kíséri, amely Halas István szerkesztésében a bemutatott fotókat, Batár Attila kísérő szövegeivel egyszerre két nyelven kínálja az igényes könyvbarátoknak. Először, ugyanis ez a sorozat, ilyen formában, még sohasem volt látható. „Hervé és e könyv érdeme, hogy megmutatja, az építészet folyamatos építkezésből áll, s nemcsak a megépült létesítményt vélhetjük mesterműnek, hanem magát az alkotás folyamatát is, megértjük, hogy amit látunk, az abból is áll, ami előtte és utána történt, amit már nem vagy még nem látunk" – kommentálja Batár Attila a fény-árnyék játékokban, formagazdagságban és az alkotás intimitásának tettenérésében egyedülálló fotókat. A sor egy műteremfelvétellel kezdődik, a plafonig feszített rajzpapíron az épület hatalmas Y-formája ágaskodik, alatta a tervezők csoportja vitázik. A motívum következetesen, szinte egy klasszikus tragédia ritmusával bukkan fel a következő fényképfelvételeken, hol a még üres építési telket elzáró korlát láncában, hol a makettfotón, az Eiffel-torony karcsú ívén, amely a terület mögött magasodik, vagy csupán a fotó perspektívájában, az egyetlen pontba összefutó terepvonalak képzeletbeli struktúrájában. A ház úgy bomlik ki a környezetből, ahogyan az építész kezdeti elgondolásából testtel bíró, anyagból formált tárgy lesz. Breuer képzelete és Hervé látásmódja egyesül ebben a sorozatban, melyen az építés ünnepét, a keletkezés csodáját fekete-fehér kockákon tárják elénk.

(A kiállításhoz 72 oldalas albumot is megjelentetett az N&n galéria)

G. E.

Hervé, Lucien

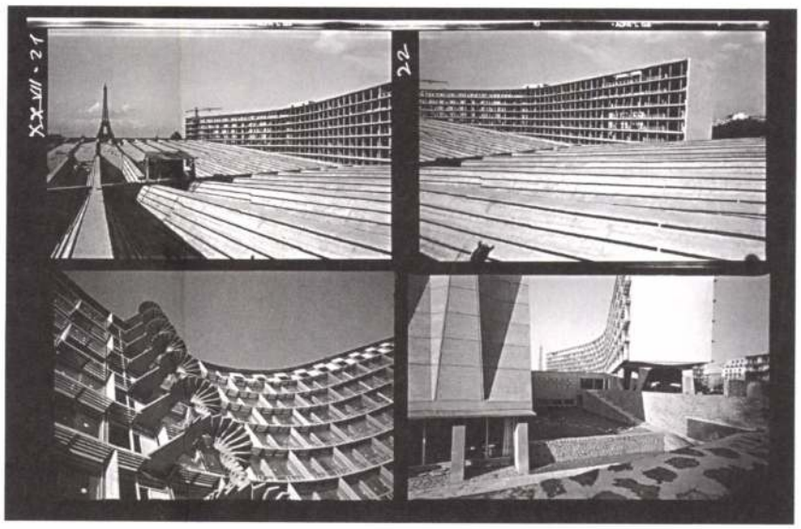

Közben

A magyar építészet 15 éve a rendszerváltástól az EU-ba lépésig
Műcsarnok, 2003. október 3-november 9.

A 2003 OKTÓBERÉBEN első alkalommal megrendezett, 58 eseményt és 37 helyszínt egyesítő Építészeti Hónap központi eseménye volt a *Közben* című monstre kiállítás a Műcsarnokban. Az intézmény szinte teljes kiállítóterületét elfoglaló tárlat az elmúlt 15 év építészetének javát, minden irányzatot igyekezett szerepeltetni. A teljes művészeti ágakat átfogni igyekvő seregszemlék szükségszerűen nehezen befogadható vegyesfelvágott-jelleg(telenség)ét a kiállító építészekhez intézett körkérdésekre érkezett egymondatos válaszok falraírásával próbálták megtörni a szervezők, az Octogon Architecture & Design folyóirat szerkesztősége. Magukat a kérdéseket a padlóra helyezett nagy papírhengerekre írták – a síkba terített válaszok téri ellentétekként. A sok-sok frappánsnak szánt fragment olvastán be kellett látnunk, hogy építészeinknek az aforizma műfaja nehezen megy, a tömör szakmai bölcselkedés nem az erősségük.

A kiállításon szereplő építészek nagy száma, a javarészt paravánokra applikált fotók, kisebbrészt modellek segítségével bemutatott kiváló épületek egész tárháza akár nagyvonalú összképet is mutathatott volna, ha nem kellett volna szembesülnünk itt-ott – még egy héttel a megnyitó után is – nyilvánvalóan félkész installációkkal, üres falakkal. A Magyarországon rendezett kortárs építészeti kiállítások közül talán ez ígérkezett az eddigi legnagyobbnak, leginkább átfogó erejűnek

(még akkor is, ha a szervezők természetszerűleg fenntartották maguknak a teljes szabadságot, a szubjektivitáshoz való jogot a válogatás szempontjainak megválasztása tekintetében) – ám ezek a bosszantó részletek jócskán gyengítették a látogató lelkesedését.

De nem is ez a valódi baj. Leginkább a katalógus hiánya érthetetlen: a valóban komolynak számító kiállítások esetében a tanulmányokkal kiegészített „könyv-verzió" általában magával a tárlattal egyenrangú, mely a szakma számára rendkívül sokat jelenthet... és még nem beszéltünk az érdeklődő laikusokról, akik többnyire éppen e kiadványok segítségével tájékozódhatnak.

A kiállításokat nem csak a nyitva tartás egy-két hónapja során megjelenő látogatók száma, a közszemlére tett tárgyak válogatásának, együttes elhelyezésének szempontjai, installálásuk minősége jellemzi, hanem egész utóéletük is. Ha egy kiállítás szakmailag jelentőssé, „emlékezetessé" válik, az gyakran legalább annyira köszönhető a jól szerkesztett katalógusnak, mint magának a tárlatnak (sőt!). Mindezt bizonyára a *Közben* című kiállítás szervezői is nagyon jól tudják – ezért feltételezem, hogy – ha kissé megkésetten is – nem mulasztják el ezt a lehetőséget, s már folyik a szerkesztés. A kiállítás mintájára készült, rövid pályarajzokkal kiegészített, gazdagon illusztrált katalógus igazán jól használható adatbázis, nagylélegzetű válogatáskötet is lenne, amit még tíz év múlva is gyakran forgatnék. A Műcsarnokban zárás után is többször hiába kérdeztük, megjött-e már?

H.P.

Schindler paradicsoma – Építészeti ellenállás

A Los Angeles-i MAK Center pályázata

SCHINDLER'S
PARADISE
ARCHITECTURAL
RESISTANCE

A HIVATALOS AKTÁK címlapjain látható figyelemfelhívó pecséteket imitáló grafika díszíti a bécsi Museum der Angewandte Kunst Los Angeles-i kortárs művészeti kutatóintézete, múzeuma és kiállítóháza, a MAK Center által kiírt tervpályázat katalógusát. A harsogó vörös felirat a „Szigorún bizalmas", a „Zárolva" és hasonló formulák mintájára tömöríti egyetlen szókapcsolatba a projekt szilárd alapállását: „Építészeti ellenállás". A korai modernizmus egyik jelentős, Amerikába emigrált osztrák származású építésze, Rudolf M. Schindler tervei szerint az 1920-as évek elején épített villában működő, immár helyhiányokkal küszködő intézmény terjeszkedni szeretne. A meghívásos pályázat célját alapjában véve erre az igényre alapozták.

Az új épületszárny helyét a villa eredeti kertjében jelölték ki. Az épületnek helyt adó területet, a West Hollywood városnegyedben húzódó Kings Road környékét egykor dús parkok tarkították az amerikai modernizmus kiemelkedő értékű lakóházaival. Mára az út két oldalát sűrűn beépítették, az urbanisztikai elvekkel a kötelező szabályokon túlmenően nemigen törődő tervek